
REKABET *Dergisi*

REKABET KURUMUNCA ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR

**REKABET KURUMU ADINA
SAHİBİ**

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

**SORUMLU YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ**

Tülay ÇÖL

YAYIN KOMİSYONU

Fevzi ÖZKAN

H. Erkan YARDIMCI

S. Barış ÖZER

Serdar YARAR

Dr. Murat Şahin ÖCAL

Murat ÇETİNKAYA

Tarkan ERDOĞAN

Haluk ARI

Alper KARAKURT

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Sabih ARKAN

Prof. Dr. Ömer Faruk ÇOLAK

Prof. Dr. Lale DAVUT

Prof. Dr. Ercüment ERDEM

Prof. Dr. Celal GÖLE

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Prof. Dr. Ergun ÖZSUNAY

Prof. Dr. Güven SAK

Prof. Dr. Turgut TAN

Prof. Dr. Erol TAYMAZ

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Prof. Dr. Bilgin TİRYAKİOĞLU

Prof. Dr. Nahit TÖRE

Prof. Dr. Ercan UYGUR

Prof. Dr. Ejder YILMAZ

Prof. Dr. İsmail KIRCA

Doç. Dr. İzak ATİYAS

Doç. Dr. Hasan ERSEL

Doç. Dr. Osman Berat GÜRZUMAR

Doç. Dr. Ünal ZENGİNOBUZ

Rekabet Kurumu tarafından yayınlanan
hakemli bir dergidir. Dergide yayınlanan
yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Yazışma Adresi

REKABET KURUMU

Bilkent Plaza B3 Blok 06800 Bilkent/ANKARA

Tel : 0312 291 44 44 Fax: 0312 266 79 11

<http://www.rekabet.gov.tr>

ISSN 1302 - 552X

SAYI: 28

Sayı: 28

İÇİNDEKİLER

1 BU SAYIDA

MAKALE

3 **Kartellere Karşı Yaptırımlar:
Hukuk ve İktisat Perspektifinden
Bir Çerçeve Çalışması**
M. Haluk ARI

55 ULUSLARARASI GELİŞMELER

71 REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ
(01.10.2006-31.12.2006)

109 SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

Karar Tarihi

Karar No

111 Akdeniz Bölgesi

Hazır Beton Soruşturması

03.10.2006

06-69/931-268

170 Citigroup/Akbank

Hissedarlar Sözleşmesi

06.12.2006

06-87/1120-325

195 KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ
(01.10.2006-31.12.2006)

199 SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI

Esas No

Karar No

2005/6263

2005/5814

2005/126

2006/1410

213 DUYURU

BU SAYIDA...

Rekabet Dergisi'nin 28. sayısını oluşturan bu dergide, ilk olarak Rekabet Kurumu Uzmanı M. Haluk ARI tarafından kaleme alınan, "*Kartellere Karşı Yaptırımlar: Hukuk ve İktisat Perspektifinden Bir Çerçeve Çalışması*" başlıklı makaleye yer verilmektedir. Anılan makalede yazar, hiçbir olumlu etki ortaya çıkarmaksızın ekonomik etkinliği olumlu etkilediği kabul edilen ve rekabet otoritelerinin mücadele etmesi gereken birincil önceliği olan kartellere karşı uygulanabilecek yaptırımları tartışmaktadır. Kartellerin elde ettikleri karların büyüklüğü karşısında, uygulanacak yaptırımın caydırıcı olabilmesi için dikkate alınması gereken hususlar çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Çalışmada teşebbüslere ve/veya bireylere para cezaları, hapis cezaları gibi yaygın olarak uygulanan yaptırım türleri yanında, son zamanlarda seslendirilmeye başlanan yöneticilik yapmanın yasaklanması yaptırımının da kartelleri caydırmak bakımından etkili olup olmayacağına dair değerlendirmelere yer verilmektedir.

Uluslararası gelişmeler bölümünde, bir dizi güncel konuda özet bilgiler sunuyoruz.

Dergimizin "*Seçilmiş Kararlar*" bölümünde ilk olarak, Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında yürütülen soruşturma sonucunda verilen Kurul kararı yer almaktadır. Anılan kararda Rekabet Kurulu, Ado Hazır Beton, Çalhoğlu Beton, Çimsa, Divarcılar Hazır Beton, Göltaş Hazır Beton, Kadi Ahmetoğulları, Özgür Çimento'nun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren anlaşma ve eylemler içinde olduklarına ve anılan teşebbüslere idari para ceza verilmesine hükmetmiştir. Söz konusu kararın önemli bir yönü de soruşturmada görev alan raportörler tarafından, alınan bir ihbar üzerine harekete geçilerek, bir kartel toplantısı devam ederken yerinde inceleme yapılmış olmasıdır. Bu kararın ardından Citigroup Inc'nin dolaylı olarak tamamına sahip olduğu Citigroup Overseas Investment Corporation aracılığıyla Akbank T.A.Ş.'de % 20 oranında hisse devralması işlemine ilişkin olarak imzalanan "Yediemin Sözleşmesi" ve stratejik ortaklık kurulmasına yönelik ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne ilişkin olarak verilen karar sunulmaktadır. Kurul, bildirim konu işlemin bir devralma olmadığına, taraflar arasında akdedilen "Yediemin Sözleşmesi"ne menfi tespit verilmesine, Akbank T.A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında kurulması

amaçlanan stratejik ortaklığa ilişkin hak ve yükümlülükleri tesis etmek ve ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’nin rakipler arasında bir sözleşme olması dolayısıyla 2002/2 sayılı Tebliğ’den yararlanamayacağına, kararda istenilen değişiklikler yapılarak Kurul’a bildirildikten sonra bireysel muafiyet değerlendirmesinin yapılmasına karar vermiştir.

Dergimizin bu sayısının da ilgililer için önemli bir kaynak olacağına inanıyoruz.

Saygılarımızla...

KARTELLERE KARŞI YAPTIRIMLAR: HUKUK VE İKTİSAT PERSPEKTİFİNDEN BİR ÇERÇEVE ÇALIŞMASI

M. Haluk ARI*

Kartellere karşı etkili caydırıcı yaptırımlara sahip olmayan hiçbir ekonomi serbest olduğunu iddia edemez.

Prof. Lipsky¹

Genel olarak kabul edildiği üzere karteller, hiçbir olumlu etki ortaya çıkarmaksızın iktisadi etkinliği olumsuz etkileyen ve tüketicilere zarar veren en tehlikeli rekabet ihlalleridir ve bu nedenle kartellere karşı mücadele rekabet otoritelerinin birinci önceliği olması gerekmektedir. Bu kabulün bir yansıması olarak son yıllarda kartellere karşı mücadelenin nasıl yapılması gerektiğine yönelik tartışmaların öne çıktığı görülmektedir. Bu tartışmalarda yer bulan başlıca konular kartelleri ortaya çıkarma yöntemleri ve uygulanacak yaptırımlardır. Özellikle ekonomistlerin, yaptıkları çalışmalarla kartellerden elde edilen gelirin büyüklüğünü göstermek yanında, kartellere karşı mücadelenin nasıl yapılması gerektiği sorununa da hukukçularla birlikte çözüm aramaya başladıkları görülmektedir. Böylece rekabet hukukunun biraz ihmal edilmiş bir alanı olan yaptırımlar konusu ön plana çıkmıştır.

Rekabet otoritesinin sopalı eli, kartellerin varlığını tehdit eden en önemli unsurlardan biri ve bu nedenle de kartellere karşı mücadelenin olmazsa olmaz unsurudur. Ancak kartellere karşı hangi yaptırımların etkili olduğu konusunda bir fikir birliği olduğunu söylemek mümkün değildir. Şüphesiz Block ve Sidak'ın ironik bir şekilde önerdiği gibi, "arada sırada bir kartel üyesini asmak" cezanın şiddeti nedeniyle muhtemelen hem son derece caydırıcı hem de katlanılması gereken tek maliyet darağacı kurmak olacağı için topluma da fazla yük

* Rekabet Uzmanı. Bu çalışmada yer verilen hususlar yazarın kişisel görüşleri olup Rekabet Kurumu'nun resmi görüşlerini yansıtmaz.

¹ Mario Monti (2001)'nin "Fighting Cartels-why and how?" adlı konferansta yaptığı "Why should we be concerned with cartels and collusive behaviour?" başlıklı konuşma.. <http://www.konkurrensverket.se/upload/Filer/ENG/Publications/3rdnordic010412.pdf>

getirmeyecek bir yaptırım olacaktır². Ancak sorunun bu kadar basit olmadığı hatta aşağıda çalışma boyunca görüleceği gibi oldukça karmaşık olduğu malumdur.

Kartellere karşı yaptırımlar denilince ilk akla gelenler para cezaları, hapis cezaları gibi kamusal yaptırımlar ile tazminat davaları yoluyla özel hukuk yaptırımlarıdır. Genel olarak söylemek gerekirse iktisatçılar ağırlıklı olarak para cezalarının kartelleri önlemek için yeterli olacağını savunurken, hukukçular para cezalarının yanında başka yaptırımlara da yer verilmesi gerektiğini ileri sürmektedir.

Cezaların caydırıcı etkisi ekseninde kartellere karşı kamusal yaptırımların inceleneceği bu çalışma, birinci bölümde rekabet hukukunda cezanın amacı ve cezalandırmada dikkate alınması gereken bazı hususlara değinilerek başlamaktadır. İkinci bölümde uygulanacak cezanın türünü ve şiddetini belirlemede temel etken olan kartellerin ekonomiye verdikleri zarara ilişkin çeşitli çalışmalara yer verilmektedir. Üçüncü bölümde kartellere karşı uygulanan en yaygın yaptırım olan para cezaları, teori ve uygulama boyutuyla incelenmektedir. Dördüncü bölümde rekabet hukuku yaptırımlarının en tartışılmalı olan ve son zamanlarda gündemden düşmeyen hapis cezalarına değinilecektir. Takip eden bölümde tartışmalarda yeni yeni yer edinmeye başlayan kartele giren teşebbüslerdeki yöneticilerin yöneticilik yapmalarının yasaklanması ele alınacak ve son olarak ulaşılan sonuçlar aktarılacaktır.

1. REKABET HUKUKUNDA CEZANIN AMACI VE CEZA TÜRLERİ

Belirli bir davranışı yasaklayan herhangi bir hukuk normunun olmazsa olmaz koşulu, kurala aykırı davranışta bulunmanın yaptırıma bağlanmasıdır. Yaptırıma bağlanmamış bir yasağa muhatapların kendiliğinden tam bir uyumu beklenmeyeceği gibi, insan tabiatı gereği kuralın çiğnenmesinin teşvik edilmesi dahi söz konusu olabilecektir. Teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı davranışlar içerisinde bulunmalarını yasaklayan rekabet hukuku açısından da bu durumun geçerli olduğuna şüphe bulunmamaktadır.

Herhangi bir hukuk dalında yaptırım belirlenirken cevaplandırılması gereken birbiriyle bağlantılı bir dizi soru bulunmaktadır: Niçin yaptırım uyguluyoruz? Ne tür bir yaptırım uygulamalıyız? Ne şiddette bir yaptırım uygulamalıyız? Yaptırımın süjesi kim olmalıdır? Ancak bu soruların

² Block, M.K. ve J.G. Sidak (1979-1980), The Cost of Antitrust Deterrence: Why not hang a price fixer now and then?, 68 Geo. L.J., s. 1132

cevaplanmasının ardından, o hukuk dalı için en etkili ve uygun yaptırım belirlenebilecektir.

Yasaya uygun davranmanın temel aracı olan yaptırım, uygulandığı hukuk dalına göre rehabilitasyon, zararın tazmini, ödetme, caydırıcılık gibi çeşitli amaçlara hizmet etmektedir. Bu bağlamda yaptırımın türünü ve niteliğini belirleyen başlıca unsurun amaç olduğu söylenebilecektir. Örneğin ceza hukuku söz konusu olduğunda, yaptırımla güdülen başlıca amaçlar suçun önlenmesi, toplumun korunması ve suçlunun ıslah edilmesi olması nedeniyle hapis cezaları gibi ağır yaptırımlar kullanılmaktadır.

Rekabet hukuku açısından yaptırımın amacının caydırıcılık bir diğer deyişle rekabet ihlallerini önlemek olduğu genel olarak kabul edilmektedir³. Buna göre uygulanacak yaptırım, yaptırımın süjesini/süjelerini rekabet kurallarını ihlal etmekten caydırmalıdır. Yasayı ihlal edene uygulanacak olan yaptırımın iki tür caydırıcılığı sağlaması gerekmektedir. Bunlardan birincisi, yasayı ihlal eden kişi veya teşebbüsün, aynı veya benzer bir fiili işlemini önlemek olarak adlandırılan özel caydırıcılıktır. İkinci ve daha önemli olanı başkalarının aynı veya benzer fiili işlemini önlemek olan genel caydırıcılıktır. Genel caydırıcılık önemlidir zira tüm ihlallerin takibinin yapılarak ortaya çıkarılması ve cezalandırılması muhtemelen topluma katlanılması imkânsız bir maliyet yükleyecektir. Bunun yerine ortaya çıkarılan ihlallerin uygun yaptırımlarla cezalandırılması yoluyla topluma örnek gösterilmesi çok daha makul bir çözümdür. Bu nedenle uygulanacak yaptırımın türü ve şiddeti öyle tespit edilmelidir ki, hem yasayı ihlal eden onu bir kez daha ihlal etmeye kalkışmamalı hem de bu cezayı gören ve yasayı çiğnemeyi düşünen veya henüz ortaya çıkarılmamış bir ihlal içerisinde bulunan üçüncü kişiler bu niyetlerinden veya eylemlerinden vazgeçmelidir.

Caydırıcılık teorisinin temelleri, Bentham tarafından temsil edilen “Faydacı Hukuk Okulu’na uzanmaktadır ve cezanın ihlalin sıklığını azaltması gerektiği anlayışına dayanmaktadır⁴. Bu okula göre bireyin rasyonel bir aktör olduğu ve kendi refahını artırmak üzere hareket ederek, bu motivasyonla kanunu ihlal edip etmemeye karar vereceği kabul edilmektedir⁵. İhlali önlemek için uygulanacak cezanın bireyin eylemi sonucunda elde ettiği faydaya göre mi yoksa ortaya çıkan zarara göre mi belirleneceği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre ihlalin gerçekleşmesini önlemek için ceza

³ Recommendation of the Council Concerning Effective Action Against Hard Core Cartels, www.oecd.org,

⁴ Rosochowicz, P.H. (2004), “The Appropriateness of Criminal Sanctions in the Enforcement of Competition Law”, E.C.L.R. 2004, 25(12) s. 753

⁵ Yeung, K., *Securing Compliance A Principled Approach*, Oxford and Portland Oregon, Hart Publishing, 2004, s.63

miktarının bireyin yasayı çiğnemekle elde etmeyi umduğu faydadan fazla olması gerekirken, teorinin ceza hukukuna ekonomik bakış açısıyla şekillenen ve optimal caydırıcılık olarak adlandırılan koluna göre yaptırım uygulanmasının amacı sadece ekonomik olarak etkin olmayan davranışların caydırılmasıdır ve bu nedenle de uygulanacak ceza ihlalin neden olduğu toplam zarara eşit olmalıdır⁶.

Kartel oluşturmak veya kartele katılmak, işadamları veya şirket yöneticileri için teşebbüslerinin pazar stratejilerini belirlerken önlerinde duran birçok seçenekten biri ve muhtemelen en kârlısıdır. Bu nedenle kartele dahil olmak bir işadamların bakış açısıyla, genellikle fayda ve maliyeti hesaplanarak verilen bir ticari karardır. Bu bağlamda fayda kartele katılmak sonucunda elde edilecek kâr iken, maliyet rekabet otoriteleri tarafından kartelin ortaya çıkarılması halinde maruz kalınacak ceza ve bu süreçte katlanılacak olan avukat ücreti gibi savunma masraflarıdır. İşte caydırıcılık ile ilgili teoriler ışığında, rekabet hukuku için kanun koyucu tarafından benimsenecek yaptırımın caydırıcı olabilmesi için işadamların bu fayda-maliyet terazisinde maliyet kefesinin ağır gelmesine yol açacak nitelikte olması gerekmektedir.

Rekabet hukuku için yaptırımın amacının caydırıcılık olduğu kabul edildiğine göre, uygulanacak yaptırımın türünün, şiddetinin ve kime yaptırım uygulanacağı belirlenmesi gerekmektedir. Bu noktada önemli bir hususun altı çizilmelidir. Toplumun kaynaklarının etkin kullanılması gerektiği argümanı, rekabet hukuku uygulaması açısından da dikkate alınması gerekmektedir. Bu bağlamda toplum, esas olarak ekonomik bir suç olan rekabet ihlallerinin takibini, bu denetimin faydasının maliyetine⁷ eşit olduğu noktaya kadar talep edecektir. Söz konusu maliyetin faydasını aştığı noktada, rekabet otoritesinin varlığı da tıpkı ortadan kaldırmaya çalıştığı kartellerin durumu gibi sorgulanmaya başlayacak, bir başka deyişle karteller mi yoksa rekabet otoritesi mi topluma daha fazla yük getirmektedir sorusu sorulacaktır. Bu nedenle rekabet otoritesinin mutlaka etkin çalışması ve yaptırımlarını etkinliği dikkate alarak uygulaması gerekmektedir. Bu ise sınırlı kaynaklara sahip olan rekabet otoritelerinin her türlü rekabet ihlalinin değil öncelikle en zararlı olanlarını takip etmesi ve onlara uyguladığı cezalarla diğerlerine gözdağı vermesini gerektirmektedir.

İşte bu noktalar dikkat alındığında etkili bir kartel denetimi için yasa koyucu tarafından en uygun yaptırım veya yaptırımların kabul edilmesi ve rekabet otoritesi tarafından yaptırımın şiddetinin caydırıcı olacak şekilde tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir. Kartellere karşı kullanılan başlıca kamusal

⁶ Yeung (2004), s. 64-65

⁷ Çalışanların ücretleri, soruşturma maliyetleri, bina giderleri vs.

yaptırımları değinilen hususlar bakımından tartışmadan önce, kartelleri yasaklanmasının gerekçelerini belirlemek yerinde olacaktır.

2. KARTELLERİN EKONOMİSİ

Karteli, rekabeti kısıtlayarak kâr maksimizasyonunu sağlamak üzere rakip teşebbüslerin bir araya gelmesi olarak tanımlamak mümkündür⁸. Genel olarak kartel denildiğinde, 1998 tarihli “Açık Kartellere Karşı Etkili Eylemlere İlişkin OECD Tavsiyesi”nde⁹ açık karteller olarak tanımlanan “fiyat tespiti, ihalelerde danışıklı hareket edilmesi¹⁰, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konulması, müşterileri, sağlayıcıları, bölgeleri ya da ticaret kanallarını paylaşmak konusunda rakipler arasında yapılan rekabeti sınırlayıcı, anlaşma, uyumlu eylem veya uzlaşmalar” akla gelmektedir.

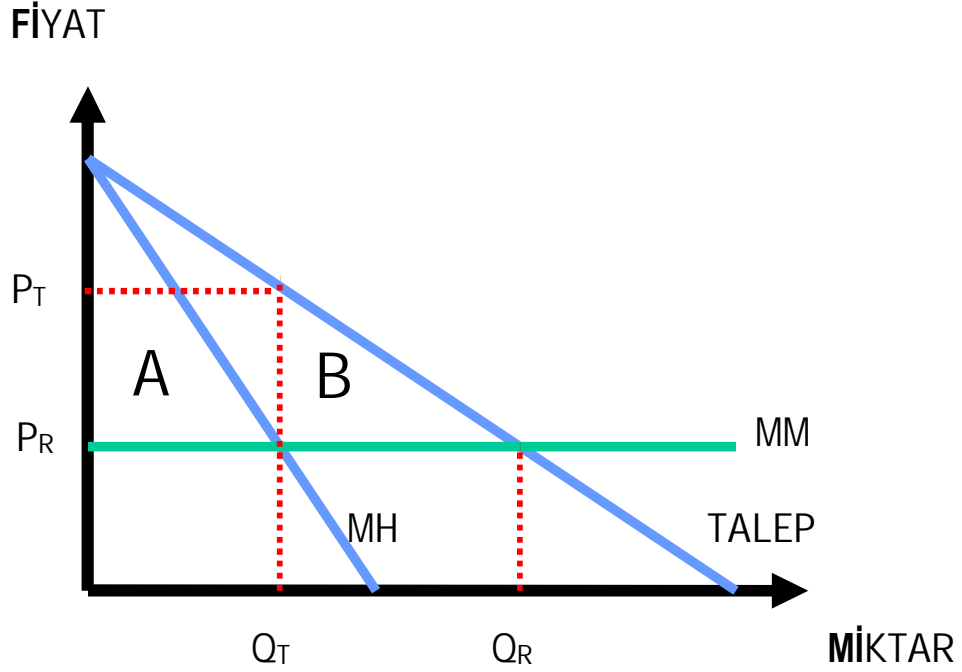
2.1. Kartellerin Oluşumu

Serbest pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin temel hedefi kâr maksimizasyonudur. Bu hedefin önündeki en önemli engellerden biri rakiplerin davranışlarındaki belirsizliktir. Bu engeli aşmanın en iyi çözümü ise teşebbüslerin bir araya gelerek rekabeti ortadan kaldırmasıdır. Böylece üretim miktarını kısıtlayarak, fiyatları rekabetçi bir piyasada oluşabilecek miktarın üzerine çıkarmak mümkün olur. Bir başka deyişle, kartel oluşturmak suretiyle tekeli bir firma gibi davranan teşebbüsler kârlarını maksimize edebilirler. Aşağıdaki grafik, bu oluşumu ve sonucunu göstermektedir.

⁸ Kartelin etimolojik kökeni ve kartel tanımları üzerine bkz. Harding C. ve Joshua J., *Regulating Cartels in Europe, A Study of Legal Control of Corporate Deinquency*, 2003, Oxford University Press

⁹ Recommendation of the Council Concerning Effective Action Against Hard Core Cartels, , OECD Dokümanı, No. C(98)35, www.oecd.org

¹⁰ İhalelerde danışıklı hareket edilmesi ifadesi, daha geniş bir kavram olan ihaleye fesat karıştırmak suçunun bir bölümü olarak, ihalelerin paylaşılması, ihale fiyatının belirlenmesi gibi haller için kullanılmaktadır.



Yukarıdaki grafikten görüldüğü üzere, rekabetçi bir pazarda Q_R kadar üretim yapan bir firmanın satış fiyatı P_R olarak gerçekleşmektedir. Ancak arz miktarının kartel nedeniyle kısıtlanması sonucunda ($Q_R - Q_T$), fiyat rekabetçi piyasada oluşan fiyattan (P_R), tekeli fiyat seviyesine çıkmaktadır (P_T). Bu durumda (A) ile temsil edilen dikdörtgenin alanı kadar, tüketicilerden üreticilere gelir transfer edilmektedir. Ancak tüketici artığı olarak adlandırılan bu gelir transferi, sonuçta üreticilerin cebine gittiği için toplam refahta herhangi bir kayba neden olmamaktadır. Buna karşılık rekabetçi fiyatlardan alım yapabilecek tüketicilerin bir kısmı, fiyat artışları nedeniyle söz konusu ürünü alamamakta ve muhtemelen daha değersiz olan başka ikame ürünlere yönelmektedirler. Grafikte (B) olarak işaretlenen, “refah kaybı (dead-weight loss)” olarak adlandırılan üçgen bölge, üretici artığına da dönüşmediği için sosyal refah kaybı olarak topluma yansıyan zararı ifade etmekte ve bu nedenle iktisadi etkinsizliğe yol açmaktadır. İşte kartellerin yasaklanmasının temel gerekçesini, fiyatı rekabetçi seviyenin üzerine çıkarmaları değil aslında (B) ile simgelenen alandaki toplam refah yani etkinlik kaybı oluşturmaktadır.

Bir kartel oluşturabilmek için üç önemli sorunun aşılması gerekmektedir. Bunlar fiyatların ve üretim miktarlarının belirlenmesini ve kârın üyeler arasında

adil şekilde dağılımını sağlayan koordinasyon sorunu; aldatmanın önüne geçecek mekanizmaların oluşturulması ve yükselen fiyatlar nedeniyle pazara girişlerin önlenmesidir¹¹. Kartelden beklenen kârın büyüklüğüne karşın, kartellerin karşı karşıya kaldığı en kritik sorun anlaşmaya sadık kalınmasını sağlamak bir başka deyişle aldatmayı önlemektir. Zira fiyatların rekabetçi düzeylerin üzerine çıkması, her kartel üyesini -diğerlerinin anlaşmaya sadık kalacağı varsayımı ile- rakiplerinden gizli olarak fiyatını düşürüp üretim miktarını artırarak bireysel kârını artırmaya teşvik edecektir¹². Bu nedenle kartellerin aldatmayı önleyecek izleme ve cezalandırma mekanizmalarını kurması gerekmektedir. Aksi takdirde kartelin kısa zaman içerisinde dağılması söz konusu olabilecektir. Nitekim kartele yönelik en önemli tehdit olarak görülen aldatma güdüsü nedeniyle kısa sürede çözülecekleri için kartellere karşı sıkı bir politika izlenmesine gerek olmadığı dahi kabul edilmektedir¹³.

Kartellerin karşı karşıya kaldığı bu durum oyun teorisinde tutuklu açmazı olarak adlandırılan yaklaşımla açıklanmaktadır. İşbirliğine dayanmayan Nash dengesinde kartele üye olan her bir teşebbüs için en iyi strateji, diğerlerinin davranışlarını dikkate alarak mevcut pozisyonunu sürdürmektir¹⁴. Böylece her kartel üyesi, diğerlerinin kartel fiyatına sadık kalacağı varsayımı ile düşük bir fiyat uygulayarak kendi kârını maksimize etmek isteyecektir. Oyunun tek seferlik olacağı varsayımına dayanan bu modelde, her oyuncu aynı stratejiyi izleyeceği için sonuçta denge, rekabetçi fiyatta kurulacaktır. Her firmanın rasyonel olarak en iyi ikinci tercihi yapacağı noktasına bağlanan Nash dengesinde ortaya çıkan tablo, aldatma güdüsü nedeniyle kartelin çözülmesi anlamına gelmektedir.

Tek seferlik statik oyunlar yerine tekrar eden dinamik oyunlara dayanan yaklaşımda ise ilk oyundan itibaren oyuncular diğerlerinin davranışları hakkında fikir sahibi olarak gelecekteki stratejilerini buna göre şekillendirebilmektedirler¹⁵. Tekrar eden oyunlar setinde teşebbüsler işbirliğine dayalı olarak veya işbirliği olmaksızın kartel fiyatında istikrar sağlayabilmektedirler. Kartel üyesi bir firmanın gizli fiyat indirimi yaptığının anlaşılması halinde aldatan firmayı cezalandırmak için diğer kartel üyelerinin başlatacakları bir fiyat savaşı neticesinde fiyatlar düşecek ve düşen fiyatlar yeni bir kartel oluşumunu

¹¹ Levenstein, M.C. ve V.Y. Suslow (2006), "What Determines Cartel Success", Journal of Economic Literature, Vol.XLIV, s. 45

¹² Kartellerin aldatma stratejileri için bkz. Hovenkamp, H. (2005), Federal Antitrust Policy: The Law of Competition and Its Practice, Third Edition, Thomson West, s. 150-151

¹³ Levenstein ve Suslow (2006), s.47; Van den Bergh, R.J. ve P.D. Camasca (2006), European Competition Law and Economics: A Comparative Perspective, 2. Edition, London, Sweet&Maxwell, 2006, s.162-163

¹⁴ Lipsey, Steiner, Pervis ve Courant, Economics, s. 274

¹⁵ Hovenkamp (2005), s.165

tetikleyecektir. Böylece tekrar eden oyunda, kartel üyeleri aldatmadan dolayı elde edecekleri kâr ile aldatmayı izleyen dönemde ortaya çıkması muhtemel bir fiyat savaşı nedeniyle düşecek fiyatlardaki gelirleri arasında bir seçim yapmak zorunda kalacaklardır. Fiyat savaşının aldatmadan daha maliyetli olduğunun kartel üyeleri tarafından anlaşılması durumunda, kartelin başarılı bir şekilde devamını sağlayacak bir mekanizma elde edilmiş olacaktır. Bir başka deyişle bir deneme-yanılma sürecinden geçen teşebbüsler karteğe sadık kalmayı öğreneceklerdir.

İşte yukarıda değinilen tutuklu açmazının yaratacağı tehlikeden kaçınmak için kartellerin çeşitli izleme ve cezalandırma yöntemleri geliştirdikleri görülmektedir. Ortak satış acenteleri kullanılması, düzenli bilgi değişimi, rekabete cevap verme gibi yöntemler kartel üyelerinin hareketlerini kontrol ederek aldatmayı önlemeyi amaçlayan temel izleme mekanizmalarıdır¹⁶. Buna karşılık aldatmanın keşfedilmesi halinde kullanılan fiyat savaşı, yan ödeme gibi yöntemler ise başlıca ex-post cezalandırma araçlarıdır¹⁷. Bu araçlar ve kartellerin kurulumuna yardımcı olan kolaylaştırıcı diğer bazı araçlarla kartellerin oluşumu ve devamının sağlanabildiği görülmektedir.

Teoriler bir yana kartellerin ne olduğunu gerçek hayattan verilecek iki örnek çok yalın ve çarpıcı şekilde anlatmaya yetmektedir. Birincisi *Lysine* karteline yönelik inceleme sırasında ortaya çıkarılan *Archer Daniel Midlands* şirketinin “Rakiplerimiz bizim dostumuz, müşterilerimiz bizim düşmanımızdır.” şeklindeki şirket içi sloganıdır¹⁸. İkincisi ise Danimarka’da bir kartel toplantısında kaydedilen “eğer bu seviyedeki fiyatlarda rekabet edersek, basit bir hesap kendimiz kazanmak yerine müşterilerimize her birimizin her yıl 75.000 Kron vereceğini bize gösterecektir. Bunu yapmak aptallık olacaktır.”¹⁹ ifadesidir. Bu sözler kartel üyelerinin rakiplerini ve müşterilerini ne şekilde gördüklerini fazla söze gerek bırakmaksızın göstermektedir.

2.2. Kartellerin Fiyat Etkisi

Kartellerin fiyatlar ne kadar yükseltebildikleri ya da bir başka deyişle kartellerin ekonomiye verdikleri zararın hesaplanması üzerine gerek teorik gerekse ampirik nitelikte oldukça kapsamlı bir literatür olduğu söylenebilir. Kartellerin elde ettiği kârın veya neden olduğu zararın hesaplanmasının temel unsurunu,

¹⁶ Levenstein ve Suslow (2006), s.44

¹⁷ Van den Bergh ve Camesasca (2006), s.165-166

¹⁸ Nitekim bu slogan, bu alandaki en üretken akademisyenlerden olan Connor’ın üç büyük uluslararası karteli incelediği kitabına da isim olmuştur: *Global Price Fixing, Our Customers are the enemy*, Kluwer Academic Publishers, 2001

¹⁹ OECD, Report on the nature and impact of hard core cartels and sanctions against cartels under national competition laws, DAFFE/COMP (2002), s. 8, (9 Nisan 2002), www.oecd.org

kartel sonucunda yükseltelen fiyatlarla, kartel olmasaydı oluşacak fiyatların karşılaştırılması oluşturmaktadır. Ancak özellikle uzun süreli kartellerde, kartelin yokluğunda olması gereken fiyatın belirlenmesi başta arz-talep esnekliği olmak üzere birçok bilinmeyi içermektedir ve bu yüzden kartellerin neden olduğu zararın hesaplanması oldukça zordur. Buna karşın kartellere verilecek cezanın ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) tazminat davalarında talep edilecek miktarın hesaplanmasında taşıdığı önem nedeniyle, ekonomistler önceki ve sonraki fiyat, maliyet tabanlı fiyat, kıyas (yardstick), fiyat tahmini gibi metotlar kullanarak zararı ölçmeye çalışmaktadırlar²⁰.

Literatürde önceki tarihli bazı çalışmalar olmakla birlikte, kartellerin fiyatlar üzerindeki etkisine dair ilk resmî doküman 1987 tarihli Amerika Birleşik Devletleri Cezalandırma Rehberi'dir. Rehber, kartellere uygulanacak cezanın belirlenmesini "kartelden elde edilecek gelirin satış fiyatının %10'u olduğu" varsayımına dayandırmakla birlikte, söz konusu hesabın nasıl yapıldığına dair herhangi bir açıklamaya yer vermemektedir²¹. Bu temelsiz varsayımı eleştiren Cohen ve Scheffmann, %10 rakamını destekleyecek herhangi bir delil olmadığını, talep elastikiyeti dikkate alındığında en azından ticaretin önemli bir bölümünü içeren fiyat kartelleri bakımından %10'luk artışın çok yüksek kalabileceğini ileri sürmüşlerdir²².

OECD tarafından 2000 yılında yayınlanan *Hard Core Karteller Raporu*, Cohen ve Scheffmann'ın eleştirilerinin aksine Rehber'in varsayımını tekrarlamış, hatta bazı karteller bakımından çok daha çarpıcı rakamlar göstermiştir. Rapor'da kartellerin kazancı ortalama olarak satış fiyatının %10'u olarak verilirken, sitrik asit kartelinin %30 ve grafik elektrot kartelinin ise %50'ye kadar satış fiyatını artırmayı başardığı gösterilmektedir²³.

Bu Rapor'dan yaklaşık iki yıl sonra yayınlanan bir başka OECD Raporu ise, OECD üyeleri tarafından 1996-2000 yılları arasında sonuçlandırılan kartel soruşturmalarına dayanarak kartellerin fiyat artışları konusunda daha detaylı bilgiler vermiştir²⁴. Raporun ekinde, 14 tane kartel soruşturmasında, ticaretin etkilenen bölümü kıstası ile ifade edilen zarar tahminleri yer almaktadır. Bu tahminlerde kartel nedeniyle fiyat artış oranlarının %3'ten başlayarak %65'e varan bir yelpazede, iki kartelde %5'in altında olduğu, beş tanesinde %5-15

²⁰ Hughes, M., "Measuring the Harm Caused by Cartels and Assessing the Benefits of Competition Enforcement", the OECD, DAF/COMP/WP3/RD(2005)3

²¹ Federal Sentencing Guidelines, Section 2R1.1, Application Note 3.

²² Cohen, A.A. & D.T. Scheffmann (1989), "The Antitrust Sentencing Guideline: Is the Punishment Worth the Costs?" 27 Am. Crim. L. Rev. s. 343

²³ OECD (2000), *Hard Core Cartels*, www.oecd.org

²⁴ OECD (2002), "Report on the nature and impact of hard core cartels..." s. 9

arasında olduğu, dördünde %20-30 arasında gerçekleştiği ve üç tanesinde de %50-65 arasında olduğu görülmektedir. 14 kartelin yer aldığı bu çalışmada medyanın ise % 15 ve 20 arasında olduğu hesaplanmıştır.

Kartellerin fiyat etkisi üzerine en kapsamlı çalışmalardan biri Connor ve Lande tarafından yapılmıştır²⁵. Akademik çalışmalarda yer alan veriler ve ABD mahkemeleri tarafından verilen kararlar olmak üzere iki farklı örnekleme içeren çalışma kartellerin fiyat etkileri üzerine oldukça çarpıcı sonuçlar sunmaktadır. Connor ve Lande ilk olarak 450 tane çalışmayı inceleyerek, bunlarda yer alan 549 kartelin ortalama olarak fiyatları %27 artırdığını; yalnızca ABD’de faaliyet gösteren kartellerde bu oranın %20-21 olurken, uluslararası kartellerde %33-34 olduğunu göstermişlerdir²⁶. İkinci grupta A.B.D. mahkemeleri tarafından verilen 24 tane kararın esas alındığı çalışmadan kartellerin ortalama fiyat artışlarının %20.2, aritmetik ortalama bakımından ise %29.5 olduğu görülmektedir²⁷.

ABD Adalet Bakanlığı’nın 1990’lı yıllarda uluslararası kartelleri hedef alması ve bu kartellere verilen rekor nitelikteki cezalar, araştırmacıların dikkatini de uluslararası kartellere çevirmiştir. Sınır ötesi ticaretin önündeki engeller giderek ortadan kaldırılırken, korunaklı ulusal pazarlarda yoğunlaşan rekabetin, firmaları fiyat düşüşlerini önlemek için kartel oluşturmaya veya kartele katılmaya itmesi uluslararası kartellerin doğuşunun başta gelen nedenlerindedir²⁸. Arbitraj sorunu bu tür karteller için en önemli tehdit olmasına karşın, sınırları geçen malların izlenebilmesi anlaşmaya uyulup uyulmadığının takibini kolaylaştırdığı, için kartel oluşumunu teşvik etmektedir. Her ülkenin kartelleri yasaklayan kurallara sahip olmaması veya sahip olsa dahi sıkı bir şekilde uygulamaması, uluslararası kartellerin özellikle bu tür ülkeleri kartelin kapsamına alarak daha yüksek marjlar uygulamak suretiyle, denetimin sıkı olduğu ve ağır cezaların uygulandığı rejimlerdeki olası kayıplarını telafi etmelerini sağlamaktadır. Bu sayılan faktörler uluslararası kartellerin ulusal kartellere göre daha “başarılı” olmalarına ve sıkça rastlanmalarına yol açmaktadır.

Clarke ve Evenett’in en ağır cezalardan birine çarptırılan Vitamin karteli üzerine yapmış oldukları, rekabet hukukuna sahip olan ve olmayan birçok ülkeyi içeren geniş kapsamlı çalışması bu durumu doğrulamaktadır. Latin Amerika ülkelerini kapsayan çalışmada, aktif kartel denetiminin olmadığı ülkelerde kartelin oluşumundan sonra, ithal edilen vitaminlerin değerinde %50’nin üzerinde artış

²⁵ Connor, J.M. ve R.H. Lande (2004), “How high do Cartels Raise Prices? Implications for Reform of Sentencing Guidelines”, AAI Working Paper 01-04. <http://www.antitrustinstitute.org>

²⁶ Connor ve Lande (2004), s.80

²⁷ Connor ve Lande (2004), s.82

²⁸ Evenett, S.J, M.C. Levenstein ve V. Y. Suslow (2002),, “International Cartel Enforcement: Lessons from the 1990s”, s.2, <<http://econ.worldbank.org>>’ dan erişilebilir.

olmasına karşın; kartellerin aktif takibinin yapıldığı ülkelerdeki artışın %40'ın altında kaldığı gösterilmektedir²⁹. Connor ise bu çalışmada yer alan veriler çerçevesinde, Avrupa Birliği (AB) ve Kuzey Amerika ülkeleri dışında en etkili kartel denetiminin yapıldığı 19 ülkede fiyat artış oranının %13 olduğuna; buna karşın kartel denetiminin zayıf olduğu ülkelerde bu oranın %33 olduğuna dikkat çekmektedir³⁰.

Son olarak Connor ve Lande'in yakın tarihli ve oldukça kapsamlı çalışmasına değinerek kartellerin fiyat etkisine ilişkin verileri bitirelim. Connor ve Lande ilk olarak çeşitli çalışmalarda yer alan toplam 102-104 kartelin fiyatları basit ortalama %30.7, ağırlıklı ortalama ise %36.7 oranında artırdığını göstermektedir. Kartelleri merkezlerine göre coğrafi bölgelere ayırarak yaptıkları toplam 770 olayı içeren incelemede ise; fiyat artışlarının ortalama olarak Kuzey Amerika'da (ABD ve Kanada) %28.53, tüm üye ülkeler bazında Batı Avrupa'da %53.66, Batı Avrupa'da (tek tek ülkeler bazında) %47.98, Asya ve Pasifik'te ise %52.69 şeklinde oldukça yüksek oranlarda gerçekleştiği gözlenmektedir³¹. Bu veriler de göstermektedir ki kartellerin verdikleri zarar genel olarak kartellerin denetimi ile ters orantılıdır.

Yukarıda aldatma güdüsü nedeniyle kartellerin kısa ömürlü olacakları ve müdahaleye gerek kalmaksızın kendiliğinden çözüleceklerinin ileri sürüldüğüne değinilmişti. Ancak Levenstein ve Suslow tarafından yürütülen bir çalışma kartellerin kısa ömürlü olabildikleri gibi uzun bir süre çözülmeden varlıklarını devam ettirebildiklerini göstermektedir³². Bu çalışmada uluslararası kartellerin ömrünün 4-8 yıl arasında olduğu görülürken, 1990 yılına ilişkin seçilen kartellerin ortalama olarak 5.4 yıl devam ettiği belirlenmiştir. Benzer sonuçlar Evenett, Levenstein ve Suslow'ın uluslararası kartellere karşı ağır cezaların uygulandığı 1990'lı yıllarda ortaya çıkarılan 40 uluslararası karteli esas alarak yaptıkları çalışmada da karşımıza çıkmaktadır. Yazarlar örneklemdaki kartellerin 24'ünün en az 4 yıl devam ettiğini, Adalet Bakanlığı ve AB Komisyonu tarafından soruşturulan karteller örnek alındığında ise ortalama kartel ömrünün 6 yıl olduğunu belirtmektedirler³³. Çalışmadaki en çarpıcı noktalardan biri ise bazı

²⁹ Clarke, J.L. ve S.J. Evenett (2003), "The deterrent effects of national anticartel laws: evidence from the international vitamins cartel", (Fall 2003) The Antitrust Bulletin, s. 689-726 arası, s. 717

³⁰ Connor J.M. (2005), "Optimal Deterrence and Private International Cartels" taslak makale, 2 Mayıs 2005, <<http://www.aae.wisc.edu/fsrg/web/FSRG%20papers/05%20Connor.pdf>> adresinden erişilebilir.

³¹ Connor ve Lande (2006), "The size of cartel overcharges: Implications for U.S. and E.U. fining policies", The Antitrust Bulletin, Vol. 51, No.4/Winter 2006, s.983-1022 (s.1012)

³² Levenstein, M.C. ve V.Y. Suslow (2006), "What Determines ..." s. 52

³³ Evenett, S.J. , M.C. Levenstein ve V.Y. Suslow, (2002), s.6

kartellerin ortaya çıkarılmalarından önce 20 yıl varlıklarını sürdürmüş olmalarıdır. Veljanovski'nin 1999-2005 yıllarında ceza uygulanan 39 karteli içeren çalışmasında da ortalama kartel süresinin 6.5 yıl olduğu ve bunlar arasında 24 yıl devam eden bir kartelin de bulunduğu görülmektedir³⁴.

Görüldüğü üzere karteller fiyatları yükseltmekte oldukça başarılıdırlar ve çözümleri de kolay olmamaktadır. Esasen ortaya çıkarılan karteller, elde edilebilecek gelirin cazibesi nedeniyle kartellerin planlı, son derece organize ve gizli örgütler şeklinde çalıştıklarını göstermektedir. Bu motivasyon tipik bir kartelde fiyatların ve kotaların tespit edilmesi, kartelden caymayı önleyecek mekanizmaların kurulması, uluslararası kartellerde arbitraja yönelik tedbirlerin alınması ve rekabet otoritelerinin dikkatini çekmeyecek buluşmaların ayarlanması gibi önemli sorunların aşılmasını sağlamaktadır. Bu durumun en somut kanıtı, kendi aralarında *Vitamin Inc.* olarak adlandırılacak şekilde neredeyse bir şirket gibi iyi işleyen bir kartelin kurulmasında görülmektedir³⁵. Dolayısıyla karteli istikrarsızlaştırmak üzere, rekabet otoritesinin dışardan müdahalesi gerektiği anlaşılmaktadır. İzleyen bölümlerde bu müdahalenin temel aracı olan yaptırımlar incelenecektir.

3. PARA CEZALARI

Kartellere karşı uygulanan en yaygın yaptırım türü para cezalarıdır. Bugün rekabet hukukuna ilişkin kurallara sahip olan yaklaşık 100 kadar rejimin neredeyse tamamında, niteliği farklı olmakla birlikte yaptırım olarak para cezasının kabul edildiği gözlenmektedir³⁶. Yaptırım olarak para cezasının benimsenmesi “cezanın muhatabı kim olacak?” ve “caydırıcı ceza miktarı ne olacak, nasıl belirlenecek?” sorularına cevap bulunmasını gerektirmektedir.

3.1. Para Cezasının Muhatabı Kim Olmalıdır?

Yaptırım olarak para cezası benimsendiğinde, cezanın süjesinin kim olacağına diğer bir deyişle kimin caydırılacağına karar verilmesi gerekmektedir. Yaygın olarak benimsenen sistem para cezasının teşebbüslere uygulanması olmakla birlikte, özellikle son yıllarda şahıslara da para cezası uygulanması

³⁴ Veljanovski, C. (2007), “Cartel Fines in Europe Law, Practice and Deterrence”, World Competition, Vol.29, March 2007, s. 70-71.

³⁵ Griffin, J.(2001), “An inside look at a cartel at work: Common characteristics of international cartels”, Fighting Cartels-why and how? içinde. Kartellerin işleyişini bu çalışmadan görmek mümkündür.

³⁶ Para cezaları adli, idari veya medeni olabilir. Söz konusu ayırım özellikle takip edilecek usul kurallarının farklılığı noktasında önem arz etmektedir. Çalışmanın amacının yaptırımların caydırıcı etkisini değerlendirmek olması nedeniyle, bu amaç bakımından fazla önemli olmayan bu ayırım göz ardı edilecektir.

gerektiği aksi halde kartelleri önlemenin mümkün olmayacağını tartışıldığı görülmektedir.

3.1.1. Teşebbüslere Ceza Uygulanması

Cezanın süjesi olarak teşebbüsün seçilmesinin en başta gelen nedenlerinden biri, kartelden elde edilen kârın doğrudan teşebbüsün bütçesine gitmesidir. Bu yaklaşım esas olarak, teşebbüslerin çalışanlarının davranışlarını disipline etmekte idare veya yargı organları gibi dışardan gelecek denetimlere nazaran daha başarılı olacakları varsayımına dayanmaktadır³⁷. Cezanın yaratacağı tehdidin, teşebbüsleri çalışanlarının yasalara aykırı davranışlarını önleyebilecek etkin denetleme mekanizmalarını ve etik kurallarını benimsemeye zorlayacağı öngörülmektedir. Ayrıca çalışanlarının davranışlarının denetiminin dahili kontrol mekanizmaları yoluyla bizzat teşebbüslerin kendisine bırakılması ile kamusal yaptırımların topluma getireceği maliyetlerin de azalacağı kabul edilmektedir³⁸.

Birden fazla bireyin birlikteliğini ve davranışlarının koordinasyonunu içeren her türlü organizasyon, genellikle kendisini oluşturan bireylerin çıkar ve ilgilerinden farklı çıkarlara sahiptir ve zaman zaman bu farklı çıkarların çatışması mümkündür. Çalışanları vasıtasıyla işlemlerde bulunan teşebbüsler de yasalara riayet veya ihlal noktasında tek tek kendisini oluşturan bireylerin iradelerinden bağımsız bir iradeye sahiptirler. Bu nedenle hem kartelden doğrudan kâr elde eden hem de çalışanlarından bağımsız bir iradeye sahip olan teşebbüslerin cezalandırma sürecine dahil edilmesi, etkili denetim açısından gerekli bir unsur olarak kabul edilmelidir. Aksi durumun kabulü halinde, özellikle sermaye şirketleri gibi yöneticiler ile pay sahiplerinin farklılaştığı teşebbüslerde cezaya karşı verilecek muhtemel tepki, en iyi ihtimalle kartelin oluşumunda yer alan çalışanın işine son verilerek yeni birisinin işe alınması ve hisse sahiplerince kartelden elde edilen kârın keyfinin çıkarılması olacaktır.

Teşebbüslere ceza uygulanmasının bir başka gerekçesi ise cezaların tahsilâtı sorunudur. Tek yaptırım olarak para cezasının benimsenmesi ve cezanın tek süjesinin de bireyler olması halinde, kartelleri önlemek için verilecek yüksek meblağlardaki cezalar, almış olduğu ücretlerle geçinen ve genellikle verilen cezayı ödeme gücüne sahip olamayacak bireyler üzerinde etkili olmayacak ve kartellerin etkili bir şekilde denetimi gerçekleştirilmeyecektir.

³⁷ Baysinger, B.D. (1991), "Organization Theory and the Criminal Liability of Organizations", 71 B.U.L. Rev. s. 342; Coffee, J.C. (1980-1981), "'No Soul to Damn: No Body to Kick': An Unscandalized Inquiry Into The Problem of Corporate Punishment", 79 Mich. L. Rev., s.407-408

³⁸ Kobayashi, B.H.,(2000-2001) "Antitrust, Agency and Amnesty: An Economic Analysis of the Criminal Enforcement of the Antitrust Laws Against Corporations, 69 Geo. Was. L. Rev., 736-737

3.1.2. Şahıslara Para Cezası Uygulanması

Teşebbüslere ceza uygulanması doğru bir yaklaşım olmakla birlikte, eksiklikleri bulunmaktadır. Öncelikle teşebbüsler kendilerini oluşturan bireylerin tek tek iradelerinden bağımsız bir iradeye sahip olmakla birlikte, bu iradenin oluşması esas olarak bireylerin katılımını gerektirmektedir. Sadece teşebbüslere ceza uygulanan bir sistemde, kişisel olarak herhangi bir tehdit hissetmeyen çalışanların yasalara riayet etmesini sağlamak oldukça güç olacaktır. Yasalara itaati sağlamak üzere bir teşebbüsün kullanabileceği başlıca yaptırımlar, muhtelif disiplin cezaları, maaş kesme veya en ağırı olarak işe son vermedir. Kartelden elde edilen kârın büyüklüğü hatırlanırsa, kartele girmekle şirketin kârının artmasını sağlayan ve bu nedenle iş hayatı açısından başarılı kabul edilmesi gereken bir çalışanın işine son verilmesinin teşebbüs açısından çelişkili bir durum yaratacağı açıktır. Akla gelebilecek en kötü ihtimal teşebbüs tarafından ödenen cezanın çalışana rücu edilmesi olmakla birlikte, büyük olasılıkla çalışanın ödeme gücünü aşacağı için cezanın tahsilâtının imkânsız olacağı bir yana, teşebbüsün elde ettiği kârı tamamen görmezden gelerek çalışanın bu talepte bulunması oldukça zayıf bir olasılıktır.

Diğer taraftan her ne kadar çalışanların gözetiminde teşebbüslerin daha etkili olacağı kabul edilse de, bu yaklaşım her zaman umulan sonuçları üretmeyebilecektir. Özellikle kartel anlaşmaları gibi teşebbüslerin kârlarına etki edecek yasaklar söz konusu olduğunda, bir başka deyişle bireyin menfaati ile şirketin menfaatinin çakıştığı noktada teşebbüsler çalışanlarının kanunlara uygun davranması için gerekli tedbirleri almakta beklenen çabayı göstermeyebilirler. Zira gözetim sorumluluğunun teşebbüsler üzerine yüklenmesi, çalışanlarının yasalara uygun davranıp davranmadığının izlenmesi dahili bir denetim mekanizmasının kurulmasını-bir rekabet hukukçusuyla anlaşmak, eğitim programları almak vs.- gerektirmektedir. Herhangi bir şirket için bu izleme fonksiyonunu yürütülmesi, izlemenin marjinal maliyetinin beklenen cezaya eşit olduğu noktaya kadar sürecektir³⁹. Kar maksimizasyonu ile hareket eden bir teşebbüs, bu noktadan sonra çalışanların rekabet kurallarına uymalarını sağlamak için alınacak tedbirler daha maliyetli olacağı için dahili denetimden vazgeçilebilecektir.

Bir başka önemli nokta ise rekabet hukukuna uygun davranmayı ilke olarak benimsemiş bir teşebbüste dahi, bir yöneticinin şirket kârını artırması karşılığında kendi ücret, prim gibi gelirlerinde artış olacağı beklentisi içerisinde

³⁹ Kobayashi, B.H.(2000-2001), supra, s. 738

bir kartel anlaşmasına girmesi olasılığının her zaman mevcut olmasıdır⁴⁰. Zira bu halde teşebbüsün çıkarları ile yöneticilerin veya diğer çalışanların çıkarları çatışmaktadır. Şirketin kendi iç denetim mekanizmasının hiç olmaması, zayıf olması veya çalışanın bu denetime yakalanmayacağı beklentisi, elde edilecek gelirin yüksekliği karşısında, bir şirketin çalışanlarını kartel kurmak için rakip teşebbüslerin çalışanlarıyla aynı masayı paylaşmaya teşvik edebilir. Bu olasılık, kartelden dolayı da olsa kişisel çıkar sağlamak güdüsüyle hareket eden şirket çalışanlarının, kanunlara riayet etmelerini temin etmek amacıyla kişisel olarak ceza tehdidini hissetmelerini gerektirmektedir.

3.2. Caydırıcı Ceza Miktarı Ne Olmalıdır?

Caydırıcı ceza denildiğinde şüphesiz ilk akla gelen, esas olarak ABD’de kabul görmekle birlikte son zamanlarda Avrupa’da da taraftar toplayan, Becker’in geleneksel ceza hukukuna iktisadi bir yaklaşım getiren meşhur makalesi ile ortaya atılan “optimal ceza teorisi”dir⁴¹. Becker’in teorisi, suçlunun rasyonel bir birey olduğu ve yasayı çiğnemekle elde edeceği fayda ile yakalanması halinde katlanmak zorunda kalacağı maliyet arasında bir seçim yaparak suç işleme kararını vereceği esasına dayanmakta ve bu nedenle suçlunun kendisi dışındaki kişilere verdiği zarara karşılık gelen bir ceza uygulanması halinde suçun önlenebileceğini öngörmektedir.

Yasaların uygulanması ve suçluların cezalandırılması için ideal cezanın ve ideal kaynak kullanımının ne olması gerektiği sorusuna cevap arayan Becker’in çalışması rekabet hukuku alanında çalışan akademisyenler üzerinde de büyük etki yapmıştır. Nitekim Landes, Becker’in modelini izleyerek, rekabet hukuku ihlallerinde uygulanmak üzere, cezanın (C), fiilin failden başkalarına verdiği net zararın (Z) yakalanma olasılığının tersi (Y) ile çarpılması sonucunda ortaya çıkacağı bir model önermiştir⁴². Buna göre, $C=Z*Y$ eşitliği, kartelleri caydırmaya yeterli optimal ceza miktarını bulmak için kullanılacak en basit formül olarak ortaya çıkmaktadır. Bu eşitlikte, rekabet otoritesi yüksek cezalar ve düşük yakalama olasılığı veya yüksek yakalama olasılığı ve düşük cezalar gibi farklı alternatifler kullanmak suretiyle kartelleri caydırıcı bir politika izleyebilecektir⁴³.

⁴⁰ Wils, W.P.J. (2002), The Optimal Enforcement of EC Antitrust Law, Essay in Law and Economics, Kluwer Law International, s.193

⁴¹ Becker, G. (1968), “Crime and Punishment: an Economic Approach”, The Journal of Political Economy, Vol. 76, No:2 (Mar.-Apr. 1968), 169-217

⁴² Landes, W.M. (1983), “Optimal Sanctions for Antitrust Violations”, 50 U. Chi. L. Rev. s.657

⁴³ Wils (2006), “Optimal Antitrust Fines: Theory and Practice”, World Competition, Vol. 29, No.2, June 2006, s.17; Camilli, E.L.(2005), “Optimal Actual Fines in Cartel Cases: The European Challenge”, Amsterdam Centre for Law and Economics’de düzenlenen Remedies and Sanctions in Competition Policy konferansında sunulan makale s.3

Böylece kanunu uygulama maliyetinin (başta soruşturmalar için yapılan harcamalar) sıfır olduğu varsayıldığında, para cezalarını mümkün olan en yüksek seviyeye, yani kartel üyelerinin ödeme gücüne kadar yükseltmek ve yakalanma olasılığını en düşük düzeyde tutmak suretiyle, sınırlı kaynaklarla en yüksek caydırıcılık seviyesine ulaşılabilecektir⁴⁴.

Optimal ceza teorisi, rekabet hukuku cezalarına en uygun yöntem olarak Landes dışında, Posner, Camilli, Wils gibi birçok yazar tarafından da benimsenmiş ve farklı versiyonları önerilmiştir. Ayrıca OECD tarafından da, bu teoriye uygun olarak ideal bir modelde cezanın caydırıcı etkisinin ancak kartelden elde edilen kârın geri alması halinde mümkün olabileceği ve bu nedenle de ceza miktarının beklenen fayda ile yakalanma olasılığı dikkate alınarak hesaplanması gerektiği belirtilmiştir⁴⁵.

3.2.1. Kartelin Verdiği Zarar veya Kartelin Elde Ettiği Kar

Landes'in modelinde ceza uygulanması için hareket noktasını ihlalin etkinlik doğurup doğurmadığının belirlenmesi oluşturmaktadır. Rekabet hukukunun amacının etkinlik kaybını önlemek olduğu noktasından hareket eden bu yaklaşıma göre, sadece etkinlik doğurmayan ihlallerin cezalandırılması gerekmekte, buna karşın maliyetlerin azaltılması gibi bir etkinlik yaratılması halinde ihlale ceza uygulanmaması gerektiği kabul edilmektedir. Bu gerekçeye binaen Landes, yasayı çiğneyenin elde ettiği kazancın başkalarının maruz kaldığı net zararı⁴⁶ aştığı hallerde ceza uygulanmaması, bu koşulun gerçekleşmediği hallerde ceza uygulanması gerektiğini savunmaktadır⁴⁷. Becker ve Landes tarafından temsil edilen bu yaklaşım esasen suçlunun başkalarına verdiği zararın içselleştirilmesi anlamına gelmektedir⁴⁸. Ancak açık kartellerin yol açtığı sosyal refah kaybının hemen her halde kartelin elde ettiği kârı aşacağı kabul edildiğine göre, Landes'in modelinde dahi açık kartellerin mutlaka cezalandırılması gereken rekabet ihlalleri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Camilli ise uygulamaya ilişkin kaygılarla, cezanın hesaplanmasına esas olarak kartelin başkalarına verdiği zarar yerine, kartelin elde ettiği kazancın

⁴⁴ Camilli (2005), s. 3.

⁴⁵ Report on the Nature and Impact of Hard Core Cartels and the Sanctions Under National Competition Laws, s.13 www.oecd.org

⁴⁶ Net zarara, fiilden mağdur olanların maruz kaldığı fiili zararlara, yasayı çiğneyenleri takip etmek için yapılan maliyetlerin eklenmesi suretiyle ulaşılmaktadır.

⁴⁷ Landes (1983), s. 655-656

⁴⁸ Yeung (2004), s.65

alınmasını önermektedir⁴⁹. Zira üçüncü kişilerin uğradığı zararın hesaplanması için yapılan fiyat artışı ve satılan ürün miktarı gibi verilerin yanında arz ve talep elastikiyeti, ihlalden zarar görenlerin sayısı gibi verilere ihtiyaç duyulmaktadır⁵⁰. Özellikle kartelden zarar görenlerin sayısının fazla olduğu durumlarda söz konusu verilerin toplanması oldukça güç hatta imkânsız olacağı, mümkün olsa bile çok yüksek maliyetler gerektireceği açıktır. Ayrıca kartelin neden olduğu zararın, refah kaybı gibi hesaplanması çok zor olan bir zararı da içerdiği hatırlatılmalıdır⁵¹. Buna karşılık kartelden elde edilen karı hesaplamak için sadece fiyatlardaki artış oranının ve satılan ürün miktarının bilinmesi yeterli olduğu için göreceli olarak daha kolay olacaktır.

Ancak bu yaklaşımın en önemli dezavantajı kartelin başkalarına vermiş olduğu zararın kartel üyelerinin elde ettiği kazancı aşması olasılığı nedeniyle, kazancın esas alınması halinde cezanın optimum düzeye ulaşmaması ve dolayısıyla caydırıcı olmaması olasılığıdır. Nitekim bu durumu dikkate alan Camilli elde edilen kazancın üzerine ihtiyat payı olarak adlandırılacak belirli bir miktar ilave edilmesi halinde bu sorunun çözülebileceğini belirtmektedir⁵². Camilli gibi gelirin esas alınması gerektiğini savunan Wils ise kartelin geliri elde ettiği an ile cezanın tahsilâtının eş zamanlı olmaması nedeniyle, caydırıcılığın tam olarak sağlanabilmesi için kazancın elde edildiği zaman ile cezanın ödendiği zaman arasındaki süre için geçerli olmak üzere cezaya faiz de eklenmesi gerektiğini savunmaktadır⁵³.

Karın mı yoksa zararın mı esas alınacağına ilişkin tartışmalara önemli bir katkı da konunun psikolojik yönüne dikkat çeken Wils'den gelmiştir. İçselleştirme olarak adlandırılan zararı esas alan Becker-Landes modelinde cezanın "izin verilen davranışı yapmanın fiyatı" anlamına geleceğine işaret eden Wils, bu yaklaşımda bedelini ödemek suretiyle başkalarını zarara uğratabilme imkânına sahip olmak gibi topluma yanlış bir mesaj gönderilmesi tehlikesini eleştirmektedir. Buna karşılık beklenen kazancı esas alan yaklaşımı caydırıcılık olarak tanımlayan Wils bu modelde cezanın "yasaklanan davranışı yapmanın bedeli" yani gerçek anlamda ceza olarak görüleceğini ileri sürmektedir⁵⁴.

⁴⁹ Camilli (2005), s.5, Buradaki kazancın da net kazanç olduğu, ve elde edilen gelirden karteli oluşturmanın maliyetlerinin ve yakalanma halinde katlanılacak savunma ücreti gibi kalemlerin çıkarılması gerekmektedir.

⁵⁰ Camilli (2005), s. 7

⁵¹ Wils (2006), s. 14

⁵² Camilli (2005), s. 7

⁵³ Wils (2006), s.12'deki dipnot

⁵⁴ Wils (2006) s. 14, benzer şekilde Werden, G.J. ve M.J. Simon (1987), "Why Price fixers should go to prison" (1987), The Antitrust Bulletin, Winter 1987 s.933

3.2.2. Yakalanma Olasılığı

Teorinin ikinci unsuru olan yakalanma olasılığının hesaplanması ise zorluğun ötesinde imkânsızdır. Karteller doğaları gereği gizli organizasyonlar oldukları için belirli bir anda pazarda mevcut kartellerin sayısını bilmek mümkün olmayacaktır. Bu nedenle yakalanma olasılığını ölçecek herhangi bir yöntem esasen mevcut değildir ve bu konuda yapılacak tahminler tamamen belirsizlikler üzerine kurulacaktır. Yakalanma olasılığının %10 ile %33 arasında olduğunu ileri süren çeşitli çalışmalar olsa da bunların en bilineni ve atıf yapılanı Bryant ve Eckard'a aittir⁵⁵. Yakalanan kartellerin ömrünün yakalanmayanlarla aynı olduğu varsayımından hareket eden Bryant ve Eckard kartellerin yakalanma olasılığının %13-17 arasında olduğunu ileri sürmekle beraber, çalışmaları yakalanmayan kartellerin sayısı hakkında bir bilgi içermediği ve sadece yakalanan kartelleri dikkate alarak bir gün tüm kartellerin yakalanacağını varsaydığı için kabul edilebilir bir temel sağlamaktan uzaktır.

3.3. Uygulamada Kartel Cezalarının Hesaplanması

Kartelleri önlemek için ideal olan ceza miktarını belirlemekle birlikte, içerdiği unsurlar nedeniyle pratikte uygulanması neredeyse imkansız olan optimal ceza teorisi gerçek hayata yansımamıştır. Uygulamaya bakıldığında, rekabet hukukunda para cezalarının ya teşebbüslerin cirolarının belirli bir yüzdesi nispetinde, ya ihlalin niteliğine göre sabit bir miktar, ya da ihlalden elde edilen varsayımsal bir gelirin veya zararın iki veya üç katı kadar bir miktar esas alınarak verildiği görülmektedir. ABD, Hollanda gibi ülkeler ve AB rehberler yayımlamak suretiyle, rekabet ihlalinin ortaya çıkarılması halinde uygulanacak cezanın nasıl hesaplanacağını belirtmişlerdir. Etkin bir rekabet hukuku uygulaması açısından büyük önem taşıdığı vurgulanan ceza rehberlerinin yayımlanmasının en başta gelen nedenleri cezalandırma sürecinde şeffaflığı sağlamak, teşebbüsler üzerindeki belirsizliği kaldırmak ve cezaların birbiri ile tutarlılığını sağlamak gibi ceza hukukunda da kabul görmüş ilkelerdir. Bu bölümde en aktif iki rekabet hukuku uygulayıcısı olan ABD ve AB'nin rehberleri genel hatlarıyla incelenmek suretiyle, uygulamada kartellerin ne şekilde cezalandırıldığı gösterilmeye çalışılacaktır.

⁵⁵ Bryant P.G. ve E.W.Eckard (1991), "Price fixing: the probability of getting caught" 73 The Review of Economics And Statistics s.536, diğerleri için bkz. Connor ve Lande (2006), s.987'deki dipnot

3.3.1. ABD’de Para Cezalarının Hesaplanması

Bugün kartellere karşı en ağır cezaların verildiği yerin ABD olduğunu söylemek mümkündür⁵⁶. Buna karşın yüzyılı aşan uygulamanın büyük bölümünün hayal kırıklığı ile geçtiği söylenebilir. Zira 1984 tarihli ceza kanununun kabulüne kadar, karteller sadece *Sherman* Yasası ile öngörülen ve son derece hafif olduğu için uzun yıllar eleştirilen limitlere göre cezalandırılmıştır. Yakın zamanlarda kulaklarımızın duymaya alışık olduğu yüz milyonlarca ABD doları ile ifade edilen cezalar bir yana bırakılırsa, on milyon ABD Doları gibi aslında çok yüksek sayılamayacak olan ilk cezanın 1995 yılında verilmiş olduğunun hatırlatılması bu çarpıcı durumu göstermek için yeterli olacaktır.

Peki ABD bu noktaya nasıl gelmiştir? *Sherman* Yasası 1890 yılında kabul edildiğinde para cezasının üst sınır sadece 5.000 ABD doları idi. Bu sınır yaklaşık 65 yıl sonra, 1955’te 50.000 ABD dolarına yükseltilmiştir. 1974 yılında ise radikal bir değişiklik ile cezanın üst sınırının bireyler için 100.000 ve teşebbüsler için 1 milyon ABD dolarına çıkarılmasına karşın, Adalet Bakanlığı tarafından bu değişiklik “iş yapmanın maliyetinden daha az bir miktar” olarak karşılanmıştır⁵⁷. 1990 yılında bireyler için 350.000 ve teşebbüsler için 10 milyon ABD dolarlık üst sınır ile devam eden cezaların yükseltilmesi eğilimi⁵⁸, 2004 yılında gerçekleştirilen son değişiklik ile şimdilik bireyler için 1 milyon ve teşebbüsler için 100 milyon ABD dolarında nihayet bulmuştur.

Görüldüğü üzere 1890 yılından günümüze kadar dört defa değiştirilmesine karşın ancak 100 milyon dolara ulaşan ceza üst sınırı, 1995 yılından bu yana kartellere verilen cezalara bakıldığında oldukça düşük kalmaktadır. Bu noktada para cezaları bakımından ABD uygulamasına asıl etki ve güç kazandıran düzenlemenin, rekabet mevzuatından değil, 1984 tarihli Cezalandırma Reformu Yasası (*Sentencing Reform Act*) ile Kriminal Ceza Uygulama Yasası (*Criminal Fine Enforcement Act*) ve 1987 tarihli Kriminal Ceza Uygulama Yasası (*Criminal Fine Enforcement Act*) adlı ceza kanunlarından kaynaklandığı belirtilmelidir.

1984’de kabul edilen Kriminal Ceza Uygulama Yasası ile aralarında rekabet hukuku ihlallerinin de bulunduğu muhtelif suçlar için, teşebbüslerin ve

⁵⁶ Aslında son yıllarda Komisyon tarafından verilen para cezalarının ABD’de verilen adli para cezalarını geçtiği gözlenmektedir. Ancak ABD’de kartellere hapis cezası verilmesi ve özel hukuk davaları nedeniyle, toplamda karteller ABD’de daha ağır yaptırımlara maruz kalmaktadırlar.

⁵⁷ Herron, A.M. (2002), “The Antitrust Sentencing Guideline: Detering Crime by Clarifying the Volume of Commerce Muddle”, 51 Emory L.J. s.940

⁵⁸ Klawiter, D.C. (2000-2001), “After the Deluge: The Powerful Effect of Substantial Criminal Fines, Imprisonment, and Other Penalties in the Age of International Cartel Enforcement” 69 Geo. Was. L. Rev. s. 747

bireylerin yasa dışı eylemleriyle vermiş oldukları zararın veya söz konusu eylemlerden elde ettikleri kârın iki katına kadar cezalandırılabilmelerine olanak tanınmıştır. Bu değişiklik neticesinde Adalet Bakanlığı, *Sherman Yasası*'nda öngörülen ceza, ihlalden edilen gelirin iki katı veya ihlal nedeniyle maruz kalınan zararın iki katından hangisi yüksekse onu talep edebilme olanağına kavuşmuştur. Böylece bir zamanlar “hafif bir tokat veya yanlış yapmaya devam etmek için ödenecek bir bilet olarak nitelenen cezalar esaslı bir cezaya dönüşmüştür”⁵⁹.

Cezaların etkinliğinin artırılması süreci rehberler ile devam etmiştir. *Sentencing Reform Act* uyarınca 1987 ve onun yerine geçen 1991 tarihli Cezalandırma Rehberlerinin çıkarılmasıyla, Adalet Bakanlığı'nın uzun süredir şikâyetçi olduğu yargıçların takdir yetkileri kısıtlanmış ve cezaların hangi kriterlere göre verileceği belirlenmiştir. ABD'de rekabet hukuku ihlallerine karşı giderek sertleşen yaklaşımın somut örnekleri olarak, Rehber'de karteller için etkilenen ticaretin %20'sinin esas alınacağı ve nihai ceza miktarını bulmak için kullanılacak çarpanın 0.75'ten daha düşük olamayacağı gibi hususlara yer verildiği gözlenmektedir⁶⁰.

ABD Rehberi'ne göre önce temel bir ceza belirlenmekte, daha sonra ağırlaştırıcı ve hafifletici etkenler dikkate alınarak nihai ceza miktarı hesaplanmaktadır. Temel cezanın saptanması süreci etkilenen ticaretin belirlenmesi ile başlamaktadır. Etkilenen ticaret, bir şirketin kartelin süresi boyunca ilgili ürünlerdeki satışlarının tamamını kapsamaktadır. Etkilenen ticaret tespit edildikten sonra, Rehber'e göre kartellere özgü olmak üzere bu miktarın %20'si temel ceza olarak alınmaktadır.

Rehber'de herhangi bir veriye yer verilmemekle birlikte, cezaya esas olarak etkilenen ticaretin %20'sinin temel alınmasının gerekçesi şu şekilde açıklanmaktadır⁶¹:

...Fiyat anlaşmasından elde edilen kazancın, satış fiyatının %10'u olduğu tahmin edilmektedir. Fiyat anlaşması nedeniyle meydana gelen zarar kazancı aşmaktadır, çünkü başka hususların yanında, yükselen fiyatlardan dolayı söz konusu ürünü alamayan veya başka gerekçelerle almayan tüketiciler de zarar görmektedir. Fiyat anlaşmasından doğan zarar, kartelin kazancını aştığı için, bölüm (d) (1)'de temel cezanın hesaplanması için, maddi zarar yerine etkilenen ticaretin %20'sinin alınmasını öngörmektedir...

Görüldüğü gibi Rehber'de yer verilen gerekçe çalışmanın ikinci bölümünde değinilen kartellerin yasaklanma nedenini oluşturan 6. sayfadaki

⁵⁹ Herron (2002), s. 940

⁶⁰ US Sentencing Guidelines, 2R1.1

⁶¹ US Sentencing Guidelines, 2R1.1, Application Notes, no.3

grafikte gösterilen sosyal refah kaybına atıfta bulunmaktadır. Ancak Rehber'de açıkça belirtildiği üzere, cezanın hesaplanmasında, gerçek zararı veya kârı belirlemek için gerekli zaman ve maliyetten kaçınmak üzere, etkilenen ticaretin belirli bir oranının kıstas olarak kullanılması öngörülmüştür. Bununla birlikte, Rehber'de, gerçek fiyat artışının %10'dan önemli ölçüde düşük olduğu izlenimi edinildiğinde, bu durumun ceza miktarı takdir edilirken Rehber'in öngördüğü limitler içerisinde dikkate alınacağı da belirtilmiştir.

ABD Rehberi'nin temelini oluşturan etkilenen ticaretin hacminin hesaplanması rekabet hukuku ihlallerinde sadece teşebbüsler için değil bireyler için de para ve hapis cezalarının belirlenmesinde kritik önemi haizdir. Rehber'in bireyler için para cezası aralığı, minimum 20.000 ABD doları olmak üzere, etkilenen ticaret hacminin yüzde biri ile beşi arasındadır. Ayrıca etkilenen ticaret hacmi, hapis cezaları belirlenirken cezanın süresinin altı aydan 51 aya kadar artmasına neden olabilmektedir⁶².

İhlalden etkilenen ticaretin hacmi konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli nokta bu kavramın kapsamı, yani kartelciler tarafından yapılan tüm satışların mı yoksa sadece ihlalden gerçekten etkilenen satışların mı esas alınması gerektiğidir. Tartışmanın boyutları bu çalışmanın kapsamını aşmakla birlikte kısaca belirtmek gerekir ki, uzun süreli kartellerde kartelden sapmaların olduğu dönemlerde yapılan satışların hesaba dahil edilip edilmeyeceği hususunda mahkemelerden farklı görüşler çıkmış olsa da eğilim, Yargıç Newman'ın *SKW II* davasında⁶³ ileri sürdüğü davalının belirli satışların etkilenmediğini gösterme hakkı tanımak suretiyle kartel süresince yapılan tüm satışların kartelden etkilendiğini kabul etmek şeklinde çürütülebilir bir varsayım kullanmak yönündedir⁶⁴.

Temel cezanın belirlenmesinin ardından teşebbüsün suçluluk derecesinin hesaplanması gerekmektedir. Suçluluk derecesi, sabit bir rakam olan beşten başlamak üzere ağırlaştırıcı etkenlere verilen puanların toplanması, hafifletici etkenlere karşılık gelenlerin ise çıkarılması yoluyla bulunmaktadır. Bu derece hesaplanırken göz önüne alınacak etkenlerin bazıları teşebbüsün büyüklüğü, üst yönetimin ihlale katılımı ya da müsamaha göstermesi, yasanın daha önce ihlal edilmiş olması, adil yargılamanın engellenmesi, ihlalin bildirilmesi, sorumluluğun kabul edilmesi olarak sayılabilir. Suçluluk derecesinin belirlenmesinden sonra ise nihai cezayı bulmak amacıyla, katsayıya karşılık gelen minimum ve maksimum çarpanların uygulanması suretiyle cezanın alt ve üst sınırlarının belirlenmesi

⁶² Herron (2002), s.944

⁶³ United States v. SKW Metals&Alloys, Inc., 195 F.3d 83 (2nd Cir. 1999)

⁶⁴ Herron (2002), s. 950

gerekmektedir. Rehberde, üst sınırı 4 olan bu çarpanın, ayrıca belirtilmek suretiyle ağır karteller olan fiyat tespiti, pazar paylaşımı ve ihaleye fesat karıştırma suçları için 0.75'ten daha düşük olamayacağı öngörülmüştür. Böylece çarpanın uygulanması neticesinde saptanacak cezanın, etkilenen ticaretin %15'i ile %80'i arasında olacağı anlaşılmaktadır.

İşte *Sherman* Yasası ve ceza kanunlarının geçirdiği bu süreçten sonradır ki ABD uygulamasında sıkça duyulan yüksek cezaların verilmesi mümkün olmuştur. Nitekim 1995 yılında 10 milyon ABD dolarlık ilk ceza, *ICI Explosives* davasında bir ulusal kartele verilmiştir. 1996 yılında ise *Archer Daniel Midlands* davasında⁶⁵ verilen 100 milyon ABD dolarlık ceza yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. 1995 yılından bu yana 54 teşebbüse 10 milyon ABD dolarının üzerinde ceza verilirken, bunlardan 9 tanesinin cezası 100 milyon ABD dolarını aşmış ve en yüksek ceza ise 500 milyon ABD doları olmuştur⁶⁶. Bununla birlikte hemen belirtilmelidir ki söz konusu sınırı aşan cezalardan sadece dört tanesi ulusal kartellere verilmiş ve geri kalan cezalar daha yüksek cirolara sahip uluslararası kartel üyelerine tatbik edilmiştir.

3.3.2. AB Cezalandırma Rehberine Göre Para Cezalarının Hesaplanması

Avrupa Birliği'nde, Roma Antlaşması'nın (R.A.) 81 ve 82. maddeleri ile yasaklanan davranışları gerçekleştiren teşebbüslere Komisyon'un ceza uygulama yetkisi, R.A.'nın 83. maddesi ile Rekabet Kurallarının Uygulanmasına Dair 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğü'nden (Tüzük) kaynaklanmaktadır. Tüzüğün Cezalar başlıklı VI. Bölümünde yer alan 23. maddenin birinci paragrafında usule ilişkin ihlallere verilecek para cezaları, ikinci paragrafında ise esasa ilişkin ihlaller halinde verilecek para cezaları düzenlenmiştir. Tüzüğün 24. maddesinde ise süreli para cezalarına ilişkin hükümler yer almaktadır. Tüzük sadece teşebbüslere para cezası verilmesine olanak tanıdığı için, Komisyon tarafından bireylere para cezası verilememektedir.

1/2003 sayılı Tüzüğün 23(2). maddesine göre Komisyon, 81 ve 82. maddelerin ihlal edilmesi halinde, teşebbüsün bir önceki iş yılında elde ettiği toplam cirosunun %10'una kadar para cezası verme yetkisine sahiptir. Tüzüğün cezanın uygulanmasına ilişkin herhangi bir ayrıntı içermemiş olması nedeniyle, Komisyon için tek bağlayıcı husus R. A.'nın 229. ve 1/2003 sayılı Tüzüğün 31. maddesinde belirtilen, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'nın cezalar üzerinde sınırsız yargı yetkisine sahip olduğu, cezayı iptal edebileceği, azaltılabileceği ve

⁶⁵ United States v. Archer Daniel Midland Co., Crim. No. 96-CR-00640 (N.D. III. October 15, 1996) (plea agreement)

⁶⁶ Hoffman-La Roche verilen bu rekabet hukuku cezası aynı zamanda ABD'de bir şirkete verilen en yüksek ceza olma özelliğini taşımaktadır (Griffin 2001, s. 30).

artırabileceği hükmü çerçevesinde verilen kararlarda değinilen hususlar ve eşitlik, orantısallık gibi Topluluk hukukunun genel ilkeleridir.

1/2003 sayılı Tüzüğün geniş ifadesi nedeniyle Komisyon, cezalandırma sürecinde şeffaflığı sağlamak, teşebbüslerin önündeki belirsizliği kaldırmak ve kararlarda tutarlılığı sağlamak adına cezalara ilişkin rehberler çıkarmak yoluna gitmiştir. Bu amaç doğrultusunda ilk ceza rehberi 1998 yılında yayınlanmış (1998 Rehberi) ve 1 Eylül 2006'da yürürlüğe giren Rehber'le (2006 Rehberi) değiştirilmiştir.

3.3.2.1. 1998 Rehberi

Cezaları ihlalin ağırlığına göre kategorilendiren 1998 Rehberi açık kartelleri en ciddi rekabet kısıtlaması olarak kabul etmesine karşın kartellere özgü herhangi bir hüküm getirmemiştir. 1998 Rehberi'ne göre ihlalin tespiti halinde ceza dört adımda belirlenmektedir. Birinci adımda temel ceza miktarı hesaplanmaktadır. Temel ceza miktarı hesaplanırken ihlalin ağırlığı ve süresi esas alınmıştır. İhlaller ihlalin niteliği, pazardaki etkisi ve ilgili coğrafi pazarın ölçeği dikkate alınarak ağırlıklarına göre hafif, ağır ve çok ağır ihlaller olmak üzere üç gruba ayrılarak her gruba belirli eşiklerde ceza öngörülmüştür. Buna göre hafif ihlallere 1000 ile 1 milyon avro, ağır ihlallere 1 milyon ile 20 milyon avro ve çok ağır ihlallere ise 20 milyon avronun üzerinde ceza verilmesi kabul edilmiştir. Bu eşikler arasında ceza miktarı belirlenirken, yeterince caydırıcı olması için teşebbüsün ekonomik kapasitesi, pazardaki diğer oyuncular ve özellikle tüketicilere verilen zarar gibi hususların Komisyon tarafından dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

1998 Rehberi uyarınca, ihlalin ağırlığına göre belirlenen ceza miktarı daha sonra ihlalin süresine göre artırılarak temel ceza miktarı bulunmaktadır. Kısa süreli ihlallerde (genellikle bir yıldan az), miktarda bir değişiklik yapılmazken, ihlalin süresi bir ila beş yıl arasında ise, ağırlığa göre belirlenen miktarda %50 artış, beş yıldan uzun süreli ihlallerde ise, ağırlığa göre belirlenen miktarda her yıl için %10 artış yapılabilmesi öngörülmüştür.

İhlalin ağırlığı ve süresi dikkate alınarak temel ceza miktarının belirlenmesinin ardından, ikinci adımda ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlara göre ceza uyarlanmaktadır. 1998 Rehberi'nde tadadi olarak sayılan ağırlaştırıcı unsurlardan bazıları aynı teşebbüs tarafından aynı nitelikte ihlalin tekrarlanması, Komisyon tarafından soruşturma yürütülürken işbirliğini reddetme veya engel olmaya çalışma, ihlalde başı çekmesi veya lider rolünde olması, ihlal oluşturan davranışları güçlendirmek için, diğer teşebbüslere karşı tedbirlerin alınmasıdır. Hafifletici unsurlara örnek olarak verilebilecek hallerden bazıları ise teşebbüsün ihlalde tamamen pasif veya lideri takip eden rolünün olması, yasaklanan anlaşma

veya uygulamaları pratikte uygulamaya koymaması, Komisyon müdahale ettiğinde ihlale son vermesi (özellikle soruşturma yürütülürken), teşebbüs açısından kısıtlayıcı davranışın ihlal oluşturup oluşturmadığına dair haklı şüphelerin varlığı, ihlallerin ihmal nedeniyle olması veya kasıtlı olmamasıdır.

Ceza verilirken Komisyon'a belirli etkenleri dikkate alarak cezayı artırma veya azaltma yetkisi tanınmıştır. Böylece üçüncü adımda Komisyon ekonomik koşullar, ihlali gerçekleştiren teşebbüsler tarafından elde edilen ekonomik veya finansal fayda, söz konusu teşebbüslerin özellikleri ve onların gerçek ödeme güçleri gibi belirli objektif şartları dikkate alarak ceza miktarında uyarılama yapabilecektir. Son olarak ise teşebbüse verilen cezanın bir önceki yılda elde edilmiş olan toplam cironun %10'unu aşması halinde bir uyarılama yapılması gerekmektedir.

3.3.2.2. 2006 Rehberi

Komisyon'un ceza pratiği gerek cezaların düşük olması gerekse ihlalden elde edilen kazancı dikkate almayan yaklaşımı nedeniyle ciddi eleştiriler almıştır. Belki bu eleştirilerin de etkisiyle Komisyon, son uygulamalarını ve mahkemelerin vermiş olduğu kararları dikkate alarak 28 Haziran 2006'da yeni bir rehber kabul etmiş ve bu rehber 1 Eylül 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Cezaların hesaplanması için iki aşamalı bir sistem öngören 2006 Rehberi'nin en önemli özelliği, ihlalin niteliğine göre kategorilere ayırma sisteminin terk edilerek, temel cezanın teşebbüsün satış değerleri esas alınan niceliksel bir yaklaşımla belirlenmesi yöntemini benimsemesidir. Ayrıca kartellere özgü olmak üzere bir "giriş ücreti" uygulanması kabul edilmiştir.

2006 Rehberi'ne göre temel ceza satışların değeri ve ihlalin süresine göre değişen bir miktar ile giriş ücreti olarak adlandırılan ve ihlalin süresinden bağımsız olan bir bileşenin toplamından oluşmaktadır. 1998 Rehberi'ne göre en önemli değişiklik, temel cezanın satış değerinin belirli bir yüzdesi esas alınarak hesaplanacak olmasıdır. Satışların değeri ifadesi, ihlalin doğrudan veya dolaylı olarak yöneldiği ortak pazar içerisindeki ilgili coğrafi pazarda, teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin satış değeri anlamına gelmektedir. Burada satış değeri hesaplanırken ihlale katılan teşebbüsün ihlalin son yılında elde ettiği değerlere bakılacaktır. İhlalin ağırlığına göre, tespit edilen satış değerinin %30'una kadar olan bölümü temel ceza hesaplanırken dikkate alınacaktır. Komisyon, 2006 Rehberi'nde fiyat tespiti, pazar paylaşımı gibi kısıtlamaların en zararlı rekabet ihlalleri olduğunu belirterek, en ağır şekilde cezalandırılmalarını ve yüksek oranların esas alınması gerektiğini vurgulamıştır⁶⁷.

⁶⁷ 2006 Rehberi 23. paragraf

Satışların değeri esas alınarak belirlenen miktar, teşebbüsün ihlale katıldığı yıl sayısı ile çarpılarak temel ceza miktarı belirlenmektedir. Süre hesaplanırken 6 ay ile bir yıl arasında olan kartel üyeliğinin bir yıl, 6 aydan kısa süreli katılımın ise yarım yıl olarak sayılacağı öngörülmüştür. İhlale katılımın her yılı temel cezanın belirlenmesine tamamen yansıtılacağı için, 2006 Rehberi'nde süre önemli bir etken haline gelmiştir⁶⁸.

2006 Rehberi önemli bir yenilik olarak "giriş ücreti" adıyla bir kavram getirmiştir. Giriş ücreti uygulanmasının amacı, teşebbüsleri deneyelim ve görelim şeklinde tanımlanabilecek ihlal girişimlerinde bulunmaktan caydırmaktır⁶⁹. 2006 Rehberi'nin 25. paragrafında giriş ücretinin fiyat tespiti, pazar paylaşımı, arz kısıtlamaları kartellerine uygulanacağı, Komisyon'un diğer ihlallerde de bunu uygulayabileceği belirtilmiştir. Böylece en ağır rekabet ihlalleri olan karteller ile diğer ihlaller arasında bir ayırım yapılarak birinci halde takdir yetkisine yer bırakılmaksızın giriş ücretinin uygulanması öngörülmüştür. Buna göre teşebbüsün ihlale katılım süresine bağlı olmaksızın, hesaplanan satış değerinin %15'i ile %25 arasında bir oran, giriş ücreti olarak temel cezaya eklenecektir.

Temel ceza bu şekilde belirlendikten sonra, önceden olduğu gibi ağırlaştırıcı ve hafifletici etkenler dikkat alınarak uyarılama yapılacaktır. 2006 Rehberi'nde ağırlaştırıcı ve hafifletici etkenler listesi, 1998 Rehberi ile hemen hemen aynı olmakla birlikte, en dikkate değer yenilik, tekrar eden ihlaller halinde temel cezanın %100 oranında artırılacağına açıkça belirtilmiş olmasıdır⁷⁰.

2006 Rehberi'nde, Komisyon'un cezanın yeterince caydırıcı olmasına özel dikkat göstereceği ve bu nedenle özellikle ihlalin ilgili olduğu mal veya hizmetlerin ötesinde yüksek ciroya sahip olan teşebbüslerin söz konusu olması halinde cezanın artırılacağı öngörülmüştür⁷¹. Cezanın %10'luk toplam ciro üst sınırını aşmaması gerektiğine yine yer verildikten sonra, istisnai koşullarda teşebbüsün cezayı ödeme gücünün dikkate alınacağına dair bir paragraf da 2006 Rehberi'ne konulmuştur⁷². Buna göre ödeme gücü, ancak verilen cezanın objektif olarak teşebbüsün ekonomik yaşayabilirliğini telafi edilemez şekilde tehlikeye atması ve malvarlığının tüm değerini kaybetmesine neden olması halinde dikkate alınacak bir unsur olarak görülmüştür⁷³.

⁶⁸ Broca, Hubert de (2006), "The Commission revises its Guidelines for setting fines in antitrust cases", Competition Policy Newsletter, Number 3, Autumn 2006, s. 4

⁶⁹ Broca (2006) s.4

⁷⁰ 2006 Rehberi 28. paragraf

⁷¹ 2006 Rehberi 30. ve 31. paragraflar

⁷² 2006 Rehberi 32. ve 33. paragraflar

⁷³ 2006 Rehberi 35. paragraf

Bugün için 2006 Rehberi'nin cezaları nasıl etkileyeceği özellikle ceza seviyesini artırıp artırmayacağı konusunda değerlendirme yapmak için erkendir. Ancak Veljanovski'nin karara bağlanmış 57 soruşturmada verilen cezaları 2006 Rehberi'ne uyarladığı çalışmasında; 23 teşebbüsün cezasının daha düşük olacağı sonucu çıkmakla birlikte, toplam 3.4 milyar avro olarak verilen cezaların yaklaşık iki katı fazla miktarda 7.7 milyar avro olması gerektiği hesaplanmıştır⁷⁴.

3.4. Optimal Cezalara Karşı Uygulanan Cezalar

Pratikte kullanılması imkansız olan optimal ceza teorisinin en önemli işlevi, uygulanan cezaların caydırıcı olup olmadığının belirlenmesi ve rekabet otoritelerinin ceza uygulamalarını değerlendirmek isteyenler için iyi bir referans teşkil etmesidir. Bu bölümde, uygulamada verilen cezaları optimal ceza teorisi ile kıyaslayan çalışmalara yer verilerek, rekabet otoritelerinin mevcut para cezalarının ne derece caydırıcı olduğu gösterilmeye çalışılacaktır.

İlk olarak belirtilmelidir ki yukarıda görüldüğü gibi, ABD Rehberi para cezalarının hesaplanmasında kartellerin satış fiyatını %10 artıracak varsayımına dayanmaktadır. Ancak çalışmamızın ikinci bölümünde değinilen çalışmalar, bu tahminin oldukça iyimser olduğunu göstermektedir. Optimal ceza teorisine göre bu artış nedeniyle elde edilecek kârın yakalanma olasılığı ile çarpılması gerektiği hatırlanacak olursa, ABD Rehberi çerçevesinde öngörülen cezaların büyük oranda optimal cezaların altında kalacağını beklemek yanlış olmayacaktır.

Connor'ın, ortaya çıkarılan en büyük kartel olarak adlandırılan Vitamin karteline verilen cezalar ile kartelin verdiği zararı karşılaştıran çalışması bu bakımdan bize oldukça çarpıcı sonuçlar sunmaktadır. Connor kartelin ortalama fiyat artışının ABD'de %20-35 arasında, Kanada ve Avrupa'da %30-40 arasında ve diğer ülkelerde Avrupa'daki düzeye daha yakın olduğunu ve bu artışlar nedeniyle ortaya çıkan zararın da %15'i ABD'de, %1'i Kanada'da, %26'sı AB'de ve %58'i de geriye kalan ülkelerde gerçekleşmiş olmak üzere toplam 9 ile 13 milyar ABD doları arasında olduğunu hesaplamaktadır⁷⁵. Buna karşılık, Connor, Vitamin karteline verilen cezaların ABD'de 907 milyon, Kanada'da 100 milyon, AB'de 759 milyon, Avustralya'da 14 milyon ve Kore'de ise 3 milyon ABD doları olduğunu ve ABD'de özel hukuk davalarında alınan 596 milyon ABD doları tazminat ile toplam miktarın 4.4 ile 5.6 milyar ABD Doları arasında

⁷⁴ Veljanovski (2007), s.83-84

⁷⁵ Connor, J.M. (2004), "Extraterritoriality of the Sherman Act and Deterrence of Private International Cartels", http://www.agecon.purdue.edu/staff/connor/papers/Extraterritoriality_LR_Version_5-04-04.pdf , s. 12

kaldığını ve bu miktarın kartelin kârının yarısını dahi geri almaya yeterli olmadığını belirtmektedir⁷⁶.

Kobayashi'nin çalışmasından ise *Graphite Electrodes* davasında ABD Cezalandırma Rehberi'ne göre hesaplanan cezalar ile teşebbüslere verilen cezalar arasındaki farkı görmek mümkündür. Buna göre kartele karışan teşebbüslere verilmesi gereken minimum cezalar *Showa* için 65 milyon, *UCAR* için 199.64 milyon, *SGL* için 155.2 milyon, *Tokai* için 4.2 milyon, *Carbide Graphite* için 48.75 milyon ve *Mitsubishi* için 70.18 milyon ABD doları olarak hesaplanmıştır. Buna karşılık verilen cezalar ise *Showa* için 32.5 milyon, *UCAR* için 100 milyon, *SGL* için 135 milyon, *Tokai* için 6 milyon ABD doları olmuş, pişmanlık programından yararlanan *Carbide Graphite* ceza almazken, cezaya itiraz eden *Mitsubishi* ise 140.36 ABD doları olarak hesaplanan üst sınıra yakın bir ceza olan 134 milyon ABD doları cezaya çarptırılmıştır⁷⁷. Görüldüğü üzere, teşebbüslere verilen cezalar, biri hariç olmak üzere Rehber gereğince verilmesi gereken asgari sınırın bile altına inmiştir.

Wils optimal ceza teorisine göre hesaplanan bir cezanın, AB uygulamasındaki cezanın üst sınırı olan cironun %10'u eşliğini geçebileceğini göstermeye çalışmıştır⁷⁸. ABD Ceza Rehberi'nde öngörülen kartellerin fiyatları %10 artırdığı varsayımını esas alan Wils, kendi örneği için kartelin ömrünün 5 yıl olduğunu kabul etmiştir. Buna göre, fiyat elastikiyetinin sıfır olmayacağı ve bu nedenle fiyatlardaki %10'luk artışın kâra etkisini %5 olacağı varsayımı altında beş yıl süren bu kartelden elde edilen kâr ihlalden etkilenen üründen elde edilen cironun %25'ini aşmaktadır. Yakalanma olasılığını da %16⁷⁹ olarak alan Wils, cezanın ilgili üründen elde edilen cironun %150'sinden fazlasına tekabül edeceği sonucuna ulaşmaktadır. Wils her ne kadar cezanın üst sınırı teşebbüsün tüm cirosu olduğunu kabul etse de söz konusu oranın, özellikle ürün çeşitliliği olmayan teşebbüsler açısından eşığı zorlayabileceği sonucuna ulaşmaktadır.

Bir başka çalışmada kartelin fiyatları %10 artırdığı kabul edilerek, kartelin verdiği zararın kartelin satışlarının %10'undan fazlası olacağı ve %15'lik bir yakalanma olasılığı dikkate alındığında, optimal cezanın kartelin satışlarının üçte ikisinden fazlası olması gerektiği belirtilmektedir⁸⁰. Bu esaslar çerçevesinde,

⁷⁶ Connor (2004), s. 15

⁷⁷ Kobayashi, (2000-2001) s. 725-728

⁷⁸ Wils (2002), s. 201

⁷⁹ Wils (2002), Bryant ve Eckard'ın Amerika için yakalanma olasılığını %13-17 arasında bulan çalışmalarından yola çıkarak, Avrupa'da kartel denetiminin daha zayıf olması dolayısıyla yakalanma olasılığının da daha düşük olacağını kabul etmektedir.

⁸⁰ Gallo, Dau-Schmidt, Crafcraft ve Parker (1994), "Criminal Penalties under the Sherman Act: A Study of Law and Economics", *Research in Law and Economics*, Vol. 16, s. 58

Gallo, Dau-Schmidt, Crafcraft ve Parker'in çalışmasında 1955-1993 arası dönemde gerçekleşen 250 fiyat kartelinde, kartelin satışları cezanın verildiği yıldaki değerleri esas alınarak dava başına 958.333.376 ABD doları olarak hesaplanırken, optimal cezanın ise 670.833.363 ABD doları olması gerektiği, buna karşın ortalama cezanın 287.899 ABD doları olduğu gösterilmiştir.

OECD'nin karteller üzerine birinci raporunda, bazı üye ülkelerde karara bağlanan 10 adet kartel soruşturmasını içeren bir çalışmada ise kartellere verilen cezaların kartelden elde edilen kârın %3'ü ile %189'u arasında olduğu, sadece dört incelemede cezanın tahmin edilen gelirin %100'ünü aştığı belirtilerek soruşturmaların hiçbirinde cezanın gelirin iki veya üç katı kadar yüksek olmadığına işaret edilmektedir⁸¹.

Son olarak Connor ve Lande, yukarıda değinilen çalışmalarında yer alan verileri göz önüne alarak, üçte birlik bir yakalanma olasılığı varsayımıyla, ABD'de cezaların kartel gelirinin ortalama %54 ile %111'i arasında olması gerektiğini, bu nedenle de Rehber'de öngörülen %10'luk fiyat artışı varsayımının ulusal karteller için %15'e ve uluslararası karteller için %25'e çıkarılmasını, böyle bir ayırım yapılmayacaksa da tüm karteller için %20'ye çıkarılmasını önermektedirler⁸². Aynı çalışmada AB bakımından ise yine üçte birlik yakalanma olasılığı ve beş yıl devam eden bir kartel varsayımı altında, optimal cezanın şirketin etkilenen pazardaki yıllık satışlarının %420'si ile %810'u arasında olması gerektiğini belirtmektedirler⁸³.

Görüldüğü gibi en ağır cezaları verdiği gözlenen iki rekabet hukuku uygulayıcısında dahi para cezalarının mevcut düzeyinin, caydırıcı ceza miktarı olarak kabul edilen optima ulaşmaktan uzak olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, kartelleri önlemek için tek başına veya para cezalarına ilave olarak başka yaptırımların da kullanılıp kullanılmayacağı tartışılması gerekmektedir.

4. HAPİS CEZALARI

Kartellerin verdikleri zararın büyüklüğünün anlaşılmasının etkisi, onların "iyi giyimli hırsızlar"⁸⁴ olarak anılmalarına kadar varmıştır. Özellikle son yıllarda kartellere karşı yaklaşım giderek sertleşmiş ve para cezalarının yeterli olmadığı bu

⁸¹ OECD (2002), s.5

⁸² Connor ve Lande (2006), s.1020-1021

⁸³ Connor ve Lande (2006), s.1022, Para cezası taraftarı olan Breit ve Elzinga (1972-73) 35 yıl önce antitröst ihlallerinin ihlalin devam ettiği her yıl için şirketin vergi öncesi kârının %25 oranında zorunlu para cezası uygulanmasını önermiştir. "Antitrust Penalties and Attitudes Toward Risk: An Economic Analysis", 86 Harvard Law Rev. s.711

⁸⁴ Massey, P. (2004), "Criminal Sanctions for Competition Law: A Review of Irish Experience", The Competition Law Review, Vol. 1., Issue.1, s.30

nedenle hapis cezası gibi ağır cezaların uygulanması gerektiği ileri sürülmeye başlanmıştır. Bu yaklaşımda başı çeken ABD'li yetkililer hapis cezalarının karteller için en caydırıcı ceza olduğunu katıldıkları her platformda hararetle bir şekilde savunmaktadırlar. OECD de karteller üzerine ikinci raporda, üyelerine kartellere karşı en ağır yaptırımların uygulanması gerektiğini tavsiye ederken, hukuki ve sosyal yapının müsait olması halinde hapis cezalarının da uygulanabileceğini belirtmiştir⁸⁵.

Bugün ABD, İngiltere, İrlanda, İsrail, Kore, Kanada, Norveç, Japonya kartellere karşı hapis cezası yaptırımına sahip olan ülkelerdir⁸⁶. Ancak bu ülkelerden sadece ABD hapis cezalarını sistematik olarak uygulayıp her yıl onlarca kişiyi hapse gönderirken, İsrail'de 3 ve Kanada'da da bir kişi bugüne kadar cezaevine gönderilmiştir⁸⁷.

4.1. Para Cezalarını Yükseltmek Mümkün Gözükmemektedir

Rekabet otoriteleri tarafından uygulanan cezaların, optimal cezaların önemli ölçüde altında kalması, caydırıcılığı sağlamak üzere ilk olarak mevcut para cezalarının –optimuma kadar- yükseltilmesi olasılığını akla getirmektedir. Ancak cezaların yükseltilebilmesi tahmin edilebileceği gibi kolay bir iş değildir ve aşağıda görüleceği gibi bazı olumsuz sonuçlar doğurma ihtimali bulunmaktadır.

Cezaların yükseltilmesi halinde karşılaşılabilecek muhtemel problemlerin başında teşebbüslerin ödeme güçlüğü içerisinde düşmeleri gelmektedir. Her ne kadar kartelden elde edilen kazanç yüksek olsa da, cezanın ödeneceği zamana kadar söz konusu gelirin bir bölümünün, vergiler, temettü ödemeleri, çalışanların ücret ve ikramiyeleri ve hatta orta-uzun vadeli yatırımlar için kullanılmış olma ihtimali yüksektir⁸⁸. Bu durumda şirketlerin varlık değerleri yüksek olmasına karşın, cezanın ödeneceği zaman yeterli likiditeye sahip olmamaları mümkündür. Nitekim Wils ilgili üründe cironun %5'i kadar ekstra kâr elde eden ve beş yıl süren bir kartelin, onda birlik bir yakalanma oranı ile cironun %250'si ve 20'de birlik bir yakalanma oranı ile %500'ü oranında cezaya muhatap olması gerektiğini belirterek, söz konusu büyüklükte bir cezanın ancak ürün çeşitliliğine

⁸⁵ OECD, Implementation of the Council Recommendation Concerning Effective Action Against Hard Core Cartels: Second Report by the Competition Committee, www.oecd.org

⁸⁶ Almanya ve Türkiye'de sadece açık kartel olarak kabul edilen ihalelerde danışıklı hareket edilmesi suçuna karşı hapis cezası bulunmaktadır. Ayrıca kendisi hapis cezası verme yetkisine sahip olmayan, AB Komisyonu 1/2003 sayılı Tüzük'de üye ülkeler tarafından hapis cezaları verilmesine kapı açmıştır.

⁸⁷ Japonya ve İsrail'de hapis cezaları verilmesine karşın ya paraya çevrilmiş ya da tecil edilmiştir.

⁸⁸ Wils (2006), s. 19

sahip çok büyük şirketler tarafından ödenebileceğine dikkat çekmektedir⁸⁹. Werden ve Simon'ın hesaplarına göre de teşebbüslerin optimal cezayı ödeyebilmek için yıllık cirolarının altı katı kadar bir varlığa sahip olmaları gerekmektedir ki, çok az firmanın ödeme anında böyle bir değere sahip olması ihtimali bulunmaktadır⁹⁰.

Cezaların optimuma yakın seviyelere çıkarılmasının yol açacağı en büyük tehlike cezaya muhatap olan şirketleri iflasa sürüklemesi olasılığıdır. Esasen Craycraft, Craycraft ve Gallo'nun yapmış olduğu bir çalışma bu yargıyı doğrulamaktadır. 1955-1993 yılları arasında kartel soruşturmasına maruz kalmış 386 şirketi kapsayan araştırmadan, şirketlerin tamamının verilen cezaları ödeme gücüne sahip olduğu, ancak teşebbüslerin %58'inin optimal cezanın verilmiş olması halinde iflas edeceği görülmektedir⁹¹. Nitekim teşebbüslerin ödeme güçleri ceza miktarı belirlenirken ABD ve AB gibi rejimlerde dikkate alınmaktadır. Yukarıda görüldüğü üzere AB Rehberi'nde ceza miktarı belirlenirken son aşamada bu husus göz önüne alınmaktadır. Ayrıca AB'de mevcut %10'luk ciro eşliği tavanının da bu yaklaşımın bir yansıması olduğu söylenebilecektir.

Teşebbüslerin iflas etmesinin iktisadi ve sosyal olarak önemli etkileri olacaktır. Öncelikle iflas eden bir şirketin pazardan çekilmesi, özellikle yoğunlaşmış pazarlarda rekabetin daha da azalmasına yol açabileceği için rekabet üzerinde olumsuz bir etki doğuracaktır. Diğer yandan yüksek ceza nedeniyle bir şirketin iflas etmesi halinde, işlerini kaybedecek olan çalışanlar ve şirketin hisse senetlerine yatırım yapanlar da bu cezadan dolayı olarak mağdur olacaklar, ayrıca vergi gelirleri de azalacak ve böylece sosyal bir bedel de ödenecektir⁹². İngiltere'de Parlamento'ya sunulan bir raporda, caydırıcı etkiyi doğurabilmesi için kartellere verilecek cezanın mevcut azami cezaların altı-on katına kadar artırılması gerektiği ve böyle bir cezanın da ihlalle ilgisi olmayan çalışanlar, ortaklar gibi tarafları zarara uğratacağı endişesiyle, caydırıcılık sorununun ancak kartele katılan kişilere hürriyeti bağlayıcı ceza vermekle çözümlenmesinin mümkün olacağı belirtilmiştir⁹³.

Diğer yandan para cezalarına ilişkin üst sınırların, cezaların artırılmasının önünde bir engel olabileceği belirtilmelidir. Örneğin AB'de verilecek cezanın

⁸⁹ Wils (2006), s. 18,19

⁹⁰ Werden ve Simon (1987), s. 928

⁹¹ Camilli (2005), s. 13

⁹² Wehmhörner, N. (2005), "Optimal Fining Policies", Amsterdam Centre for Law and Economics'de düzenlenen Remedies and Sanctions in Competition Policy konferansında sunulan makale, s. 20

⁹³ A World Class Competition Regime, s.39, erişim adresi: <http://www.archive.official-documents.co.uk/document/cm52/5233/523310.htm>

teşebbüsün dünya çapındaki cirosunun %10'unun geçmemesi gerekmektedir. Bu sınırı aşan cezalarda uyarılama yapmak zorunlu olduğu için, optimal cezanın söz konusu sınırı aşması halinde, caydırıcılığın gerçekleşmeyeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Son olarak ise yüksek cezaların, yasaklanan davranış ile verilen cezanın uyumlu olması anlamına gelen orantısallık ilkesine zarar verebilme ihtimalinin mevcudiyeti hatırlatılmalıdır.

Rekabet hukukunda hapis cezası uygulamasına karşı başlıca eleştirisi optimal ceza teorisi taraftarlarından gelmektedir. Optimal ceza teorisi taraftarlarına göre, toplumun menfaati en az maliyetle en yüksek caydırıcılığa ulaşmak yani suçları önlemektir ve hapis cezaları da topluma önemli bir maliyet⁹⁴ getirdiği için ancak istisnai hallerde kullanılmalı, bunun dışında para cezalarının veya denetimin artırılması yoluna gidilmelidir⁹⁵. Teorinin kabul ettiği istisnai hallerin başında ise davalının para cezasını ödemeye gücünün olmadığı haller gelmektedir. Özellikle Ancak yukarıda görüldüğü gibi, rekabet otoritelerince verilen para cezaları kartellerin verdikleri zararı karşılamaya yetmediği gibi optimal cezaların verilmesi halinde teşebbüslerin büyük bir bölümünü iflasa sürüklenmesi muhtemeldir. Bu durumda teorinin öngördüğü istisnai koşulun açık karteller söz konusu olduğunda mevcut olduğu ve hapis cezalarının optimal ceza teorisi açısından da kabul edilebilir olduğu söylenebilecektir.

4.2. Teşebbüslerin Cezalandırılması Şahıslar İçin Caydırıcı Olmamaktadır

Daha önce belirtildiği üzere, çalışanlarını daha iyi denetleyebileceği düşüncesiyle teşebbüslere ceza uygulanması, kanunlara uyumu her zaman temin etmemektedir. Denetim yetkisi yüklenen teşebbüslerin çalışanlarını cezalandırmak için uygulayabilecekleri başlıca vasıtalar terfi etmenin önlenmesi, disiplin cezaları, bulunulan pozisyonun düşürülmesi veya en kötü ihtimalde işten çıkarma olabilecektir. Söz konusu yöntemlerin gerçekten etkili caydırıcılar olup olmadığı tartışmaya açıktır. Ayrıca teşebbüslerin birçoğunun başarılı çalışanlar için bir ödül sistemine sahip olduğu, buna karşılık kötü performans gösteren çalışanların da çeşitli primlerden mahrum kaldığı veya kısa-uzun dönemde işten atılma riskiyle karşı karşıya olduğu bilinmektedir. Bu durum dikkate alındığında, çalışanların, sonraki bir tarihte veya muhtemelen emekliliklerinden sonra şirketin ödemek zorunda kalacağı para cezası yerine, kendilerine terfi ve ikramiye getirecek yakın gelecekteki sonuçlarla daha fazla ilgilenmelerini beklemek daha

⁹⁴ Cezaevlerinin inşaat maliyetleri, görevlilerin maaşları, yiyecek ve diğer giderler gibi.

⁹⁵ Shavell, S. (1985), "Criminal law and the optimal use of nonmonetary sanctions as a deterrent" 85 *Colum. L. Rev.* 1236.

gerçekçi bir yaklaşım olacaktır⁹⁶. Bu nedenle kartellere karşı etkili bir mücadele için şahısları kişisel olarak tehdit eden bir caydırıcı etkenin bulunması gerekmektedir.

4.3. Şahıslara Para Cezası Uygulanması Caydırıcı Olmayabilir

Caydırıcılığı sağlamak için teşebbüslere para cezası uygulanmasının yanında, kartelin oluşumuna katılan çalışanlara da para cezası verilmesinin kartellere karşı mücadelede önemli bir destek sağlayacağı belirtilmektedir. Aralarında ABD, Almanya, İngiltere, Kanada, Avustralya, Hollanda, İsrail gibi birçok ülkede şahıslara para cezası uygulanmasına olanak veren düzenlemeler bulunmaktadır.

Her ne kadar ilk bakışta, bireylerin para cezası tehdidini şahsen hissetmelerinin onları kartel oluşturmaktan alıkoyacağı düşünülse de uygulamada beklenen etkinin doğmama ihtimali son derece yüksektir. Öncelikle şahıslara verilecek para cezalarının caydırıcı etkisini azaltacak veya tamamen ortadan kaldıracak en önemli tehlike söz konusu cezanın şirket tarafından ödenmesi ihtimalidir. Baker'ın bir şirkette üst düzey bir yönetici olan yakın bir dostundan aktardığı şu söz para cezaları ile hapis cezalarının karşılaştırılması bakımından fazla söze gerek bırakmamaktadır: "Sadece paradan bahsettiğiniz sürece çalıştığım şirket beni korumak için gereken her şeyi yapabilir, ancak özgürlüğümün elimden alınmasından söz etmeye başladığınızda şirketin benim için yapabileceği hiçbir şey yoktur"⁹⁷.

Genellikle ülke mevzuatlarında yöneticilere verilen cezaların şirketler tarafından ödenmesini yasaklayan kurallar bulunmamaktadır⁹⁸. Kaldı ki doğrudan ödeme yasaklansa bile prim, ikramiye verilmesi gibi dolaylı yollarla yöneticinin uğradığı zararın karşılanması mümkün olduğu için, birçok şirket özellikle kendileri için değeri yüksek olan ve karteğe katılmakla teşebbüse önemli bir gelir sağlamış olan çalışanlarına verilen cezaları memnuniyetle ödeyebilecektir. Nitekim bu durumun açık bir örneğine ABD'de rastlanmıştır. *U.S. v. Robert Koehler* davasında yapılan anlaşmada, bir Alman şirketi olan SGL Carbon

⁹⁶ Calvani, T. (2004), "Competition Penalties & Damages in a Cartel Context: Criminalisation & the Case for Custodial Sentences", Amsterdam Centre for Law and Economics'de düzenlenen Remedies and Sanctions in Competition Policy konferansında sunulan makale, s.9

⁹⁷ Baker, D.I. (2000-2001), "The Use of Criminal Law Remedies to Deter and Punish Cartels and Big-Rigging" 69 Geo. Was. L. Rev. s.705

⁹⁸ ICN, Building Blocks for Effective Anti-Cartel Regimes, s. 65, www.internationalcompetitionnetwork.org

Aktiengesellschaft'ın yönetim kurulu başkanı Robert J. Kohler'e verilen para cezasının şirket tarafından ödeneceği açıkça yazılmıştır⁹⁹.

4.4. Hapis Cezaları Fiilin Yasa Dışılığı Konusunda Toplumda Daha Güçlü Bir Mesaj Vermektedir

Ceza yasalarının, idare hukuku veya medeni hukuk altındaki yaptırımlara göre en belirgin yanı, fiilin kötülüğü hususunda topluma daha güçlü mesajlar vermesidir. Zira ceza hukuku prensiplerine göre yargılanan ve mahkûm edilen biri, mahkûmiyet süresi ne kadar kısa olursa olsun toplum nezdinde suçlu olarak kabul edilmektedir. Ceza hukukunun belki de en ayırt edici ve korkutucu yanı onun işleyişidir. Ceza normlarını ihlal edenler son derece karmaşık bir sistemden oluşan polis, savcı, parmak izi, ifade tutanakları, kâtip, mübaşir, mahkeme salonu, cezaevi, yargıç gibi unsurlarla karşı karşıya gelmektedirler¹⁰⁰. Savunma haklarının önemi ve suçluluğun maddi delillerle ispat gerektirmesi nedeniyle ağır işleyen bu mekanizmayla sanık sıfatıyla gerçekleşecek bir temasın, sonuçta mahkûmiyet çıkmasa dahi saygın işadamları için başlı başına yıpratıcı bir süreç olduğu kuşkusuzdur.

Hapis cezalarının verdiği mesajın iki yönünün bulunduğu söylenebilir. İlk etki kanunu ihlal edenler veya edecekler üzerinde gerçekleşmektedir. Özellikle genel olarak toplumun elit kesimine mensup olan yöneticilerin çok kısa bir süre için bile olsa hapis cezasına mahkûm edilmelerinin, itibar kaybına ve psikolojik olarak çöküntüye neden olması yüksek olasılıktır. Bir hırsız veya tecavüzcü ile aynı ortamı paylaşmanın ve daha da önemlisi özgürlüğünden yoksun kalmanın, beyaz yakalı olarak adlandırılan bu kişiler için her türlü fayda maliyet analizinin ötesine geçebilecek nitelikte bir tehdit içerdiğini tahmin etmek çok zor olmayacaktır.

Hapis cezalarının mesaj gönderdiği bir diğer kesim ise toplumdur. Bir fiilin hapis ile cezalandırılması, toplum nazarında fiilin ağırlığı konusunda daha büyük bir etki yaratmaktadır. Özellikle medyada elde ettikleri başarılar ve işleri ile yer bulan saygın işadamlarının, kartel oluşturdukları için cezaevine gönderilmeleri, kartellerin bir iş yapma şekli değil hırsızlık gibi bir suç olduğunun farkına varılmasını sağlayacaktır. Bu ise kartellerle mücadelede toplumsal mutabakat sağlanması ve toplumun o suçu ciddi ve önemli kabul ederek güçlü bir destek vermesi açısından oldukça önem taşımaktadır.

⁹⁹ *U.S. v. Robert J. Koehler*, Criminal No.99-244,
<http://www.usdoj.gov/atr/cases/f3800/3829.htm>

¹⁰⁰ Ball, H.V. ve L.M. Friedman (1964-1965), "The Use of Criminal Sanctions in the Enforcement of Economic Regulation: A Sociological View", *Stanford Law Review*, 17, s.210

Para cezaları ve diğer yaptırımlar ile kıyaslandığında, bir işadammın veya yöneticinin hapis cezasına çarptırılması medyada da daha fazla yankı uyandırabilecektir. Nitekim ABD’de, uluslararası şirketlerin üst düzey yöneticilerine verilen hapis cezalarından sonra yaşanan gelişmeler bu kanıyı doğrulamaktadır¹⁰¹. Hapis cezalarının medyatik yönü nedeniyle, Werden ve Simon, toplumun hapis cezaları kullanılarak eğitilebileceğine dikkat çekerek, haber değerinin fazla olması dolayısıyla hapis cezalarının medyada daha çok yer bulacağını, bunun da diğer işadamları tarafından daha dikkatle izlenerek ders çıkarılabileceğini savunmaktadırlar¹⁰². OECD tarafından hazırlanan karteller üzerine Üçüncü Rapor’da İsrail’de sigorta kartelinde verilen hapis cezalarının yapmış olduğu etki bu duruma örnek olarak verilmiştir¹⁰³.

4.5. Hapis Cezaları Pişmanlık Programlarının Etkinliğini Artırabilir

Kartellerin gizliliklerini muhafaza etmek için geliştirdikleri çeşitli stratejiler nedeniyle, rekabet otoriteleri için kartel soruşturmalarında delil bulmak zaman alıcı ve sıkıntılı bir süreç haline almıştır. Özellikle kartellerin ceza hukukuna göre cezalandırıldığı; suçluluğun ispatının şüphenin ötesinde ispat edilmesi gereken ve bu nedenle delil standardının yüksek olduğu rejimlerde, karteli mahkûm edecek nitelikte delil elde etmek daha da büyük önem taşımaktadır. Kartellere karşı en aktif politikayı izleyen ve bu zorluğu en fazla yaşayan ABD’de, Adalet Bakanlığı tarafından delil elde etmeyi kolaylaştırmak ve kartellerin varlığını tehdit etmek amacıyla kartellere yönelik olarak bir pişmanlık programı uygulanmaya başlanmıştır. Böylece kartele girmekle birlikte Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi’ne gelerek kartelin varlığını haber veren ve kartelin yakalanmasına yardım eden teşebbüslerin cezadan kurtulmalarına olanak sağlanmıştır. İlk olarak sadece teşebbüsleri kapsayacak şekilde 1978 yılında uygulamaya konulan program uzun yıllar etkisiz kaldıktan sonra, ciddi biçimde gözden geçirilerek etkili bir uygulamaya olanak verecek şekilde 1993 yılında yenilenmiş ve 1994 yılında da bireylere yönelik kabul edilen bir başka programla tamamlanmıştır.

Bugün kartellerin takibinde kendini ispat etmiş olan ve rekabet otoriteleri arasında büyük bir hızla yayılan pişmanlık programlarının başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için bazı önkoşulların mevcut olması gerekmektedir: ağır yaptırımlar, cezadan tamamen muafiyet veya önemli indirimler, kartellerin sıkı

¹⁰¹ Griffin’in verdiği (2000, s. 32), Lysine kartelinin ortaya çıkarılmasının ardından yayınlanan iki kitap ve NBC televizyonunun soruşturma sürecini yayınlama girişimi bu duruma iyi bir örnektir.

¹⁰² Werden ve Simon (1987), s.934

¹⁰³ OECD, Hard Core Cartels: Third Report On The Implementation Of The 1998 Recommendation, s.19, www.oecd.org

takibi, şeffaflık ve belirlilik. Bu bağlamda ağır yaptırımların başarılı bir pişmanlık programının olmazsa olmaz koşulu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Zira kartele katılan bir şirketin pişmanlık programından yararlanmak için başvuru yapması, ancak yakalanması halinde –yani kartel içinde kalmaya karar vermesi halinde- uygulanacak cezanın yeterince ağır olması halinde mümkündür. Aksi takdirde, şirketler için rakiplerini ihbar etmek suretiyle anlaşmaya ihanet etmenin hiç bir anlamı olmayacaktır.

Adalet Bakanlığı yetkilileri hemen hemen her platformda, kendi uygulamalarından elde ettikleri tecrübeye dayanarak, yöneticilere hapis cezası getirilmesinin pişmanlık programlarının etkisini artıracaklarını vurgulamaktadırlar¹⁰⁴. AB örneğinde olduğu gibi, para cezalarının başvuruları çekecek kadar yüksek olması halinde hapis cezaları olmaksızın da başarılı ve üretken sonuçlar veren bir pişmanlık programı yürütmek mümkün olmakla birlikte; böyle bir sistemin yine de hapis cezaları uygulayan bir sistem kadar etkili olamayacağı ileri sürülmektedir¹⁰⁵. Bu etkiyi sağlayan temel neden şirket ile çalışanların bakış açılarının farklılığıdır. Bir şirket için pişmanlık programından yararlanmak amacıyla yapılacak başvuru, kartelde kalmak suretiyle elde edilecek kâr ile yakalanma veya bir başka kartel üyesinin kendinden önce davranması halinde alacağı cezadan doğacak zarar arasında yapılacak maddi bir tercihtir¹⁰⁶. Buna karşılık çalışanların yapması gereken muhasebe, hapiste geçirecekleri zamanla özgür kalmak arasındadır. Bu nedenle hapis cezası tehdidini bizzat hisseden bireylerin, şirketleri istekli olmasa bile pişmanlık programlarından yararlanmak üzere rekabet otoritelerine gelmeleri kuvvetle muhtemeldir. Nitekim şahıslar üzerindeki bu etkiyi güçlendirmek amacıyla, Adalet Bakanlığı'nın kartel davalarında bazı yöneticilerin uzlaşmaların dışında bırakılmaları konusunda ısrar ettiği belirtilmektedir¹⁰⁷.

Hapis cezalarının kartellerle mücadeledeki etkisini göstermek üzere, Adalet Bakanlığı'nın aslında şirketlerin yaptığı kadar bireysel pişmanlık başvurusu almadığını, Bireysel Pişmanlık Programının gerçek değerinin ve

¹⁰⁴ Bu konuşmalara www.usdoj.gov/atr adresinden ulaşılabilir.

¹⁰⁵ Hammond, S. (2004), "Cornerstones of an Effective Leniency Programs", <http://www.usdoj.gov/atr/public/criminal.htm>

¹⁰⁶ Frese, J.M. (2005), "Anti-Cartel Enforcement in Community Law Context: Considerations on Sanctions and Leniency", Amsterdam Centre for Law and Economics'de düzenlenen Remedies and Sanctions in Competition Policy adlı konferansta sunulan makale, 17-18 February 2005,

¹⁰⁷ Hammond S. (2001), "When Calculating The Costs And Benefits of Applying For Corporate Amnesty, How Do You Put A Price Tag On An Individual's Freedom?", <http://www.usdoj.gov/atr/public/criminal.htm>

ölçüsünün, ne kadar bireysel başvuru alındığı değil, onun tetiklediği teşebbüslerin sayısı olduğunu belirten Hammond, bu durumu şöyle açıklamaktadır:

Çalışanlarından biri bireysel olarak hareket etmeye karar verdiğinde şirket büyük risk altına girer. Eğer şirket kendisi Şirket Pişmanlık Programı uyarınca başvurursa, bu takdirde şirket ve tüm çalışanları soruşturmadan kurtulacaktır. Ancak şirket başvuruyu erteler veya başvurmamaya karar verirse, bu durumda şirket kendisini çalışanları ile yarış içinde bulacaktır. Bu örnekte, şayet şirket önce başvurmazsa yönetici kendi adına başvuruyu yapar ve böylece tüm şirketi ateşe atabilir.

Hammond'ın sözlerinden de anlaşılacağı üzere, Adalet Bakanlığı'nın asıl amacı, teşebbüslerin cezadan kurtulmak için sadece birbirleriyle değil aynı zamanda çalışanlarıyla da yarış içerisinde olmalarıdır. Hatta bu yarışa diğer şirketlerin ve bu şirketlerdeki çalışanların da dahil olduğu belirtilmelidir. Kartellerin özellikle tepe yöneticileri tarafından kurulduğu dikkate alındığında, kartelin varlığından sonradan haberdar olan alt düzey bir çalışanın da bu yarışa dahil edilmesi karteli tehdit etmek adına doğru bir yaklaşımdır. Nitekim Baker, hapis cezalarının sadece korku nedeniyle değil intikam amacıyla da bireylerin rekabet otoritelerine gitmelerini sağladığını belirterek, bu şekilde başvuru yapacak kişileri hayal kırıklığına uğramış mevcut çalışanlar, işten çıkarılanlar, meslek birliklerinin önceki yöneticileri ve hatta eski aşıklar ve eski eşlere kadar genişletmektedir¹⁰⁸.

4.6. Benzer Nitelikli Suçlarda Hapis Cezaları Uygulanmaktadır

Hapis cezalarının ekonomik bir suç olan karteller için uygun bir yaptırım olmadığı zaman ileri sürülen bir argümandır. Ancak birçok ülkede benzer nitelikteki ekonomik suçlara hapis cezası uygulanmaktadır. Örneğin ekonomik suçlar arasında yer alan zimmet, banka dolandırıcılığı, rüşvet, dolandırıcılık ve hatta hırsızlık gibi benzer nitelikteki diğer suçlara hapis cezası verilmesi daha kolay kabul edilen bir olgudur. Bir bankanın içinin boşaltılması halinde, ortaya çıkan zarar kartelden daha az olsa dahi hapis cezası verilmesi yadigarlanmamaktadır. Buna karşın yıllarca süren bir kartel nedeniyle kimliği belirsiz alıcıların ceplerinden çalınan paraların miktarı ne olursa olsun hapis cezası verilmesi aynı şekilde değerlendirilmemektedir. Aslında İrlandalı bir bakanın şu sözü bu çelişkiyi en iyi şekilde yansıtmaktadır:

Çoğu insan, caddede birinin kendilerini soyacağı duygusundan dehşete düşer ve bu fiziksel müdahaleyle sadece birkaç poundu çalan suçluların hapse atılmalarını destekler. Buna karşın, birkaç kâğıdın karıştırılması ve

¹⁰⁸ Baker (2000-2001), s. 708

rakamların çarpılmasıyla bir kartel anlaşmasının yapılması ve milyonların çalınması her nasılsa adli suç kabul edilmemektedir¹⁰⁹.

Bu konuda asıl çarpıcı olan ise aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülkeler tarafından, açık karteller arasında sayılan ihalelerde danışıklı hareket edilmesi fiilinin hapis cezasını gerektiren bir suç olarak kabul edilmesine karşın, fiyat tespiti ve pazar paylaşımı gibi eylemlerin sadece para cezası ile cezalandırılmasıdır. Bu durumun yarattığı çelişkiyi somut bir örnekte daha açık bir biçimde görmek mümkündür.

Süt üreticilerinin çocukların okulda tüketmeleri için "okul sütü" adı altında ve farklı bir ürün piyasaya sürdüklerini kabul edelim. Üreticilerin aileler tarafından marketlerden elde edilebilen bu okul sütünün fiyatını sabitlemeleri halinde karşılaşacakları yaptırım sadece para cezasıdır. Buna karşın söz konusu sütün pazarda satılmasının yanında, devlet tarafından okullarda ücretsiz dağıtılmak üzere ihale ile alınmak istenmesi ve bu ihaleye katılan aynı üreticilerin yine kartel oluşturdukları halde ise fiilin cezası hapis olacaktır. Bu çelişkiye gerekçe olarak gösterilecek olan, kamunun kaynaklarının korunması argümanının savunulabilir tarafı olmadığı açıktır. Zira zarara uğratıldığı ileri sürülen kamu bütçesi ve kaynakları mükelleflerin yani söz konusu sütü alan ailelerin ödedikleri vergilerden oluşmaktadır ve bu durumda sütü devletin alması ile aileler dolaylı olarak zarara uğramaktadırlar. Buna karşılık söz konusu sütü kendilerinin bizzat pazardan almaları halinde ise doğrudan zarara uğramaktadırlar. Zarar gören nihai tahlilde aynı olmasına karşın, eylemin yöneldiği kimliğin farklı olması nedeniyle farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

4.7. Hapis Cezaları Gerçekten Caydırıcı Mı?

Yukarıda para cezaları ile karşılaştırılan ve para cezalarına karşı önemli avantajlara sahip olduğu görülen hapis cezalarının gerçekten caydırıcı olup olmadığı sorusu akla gelebilir. Aslında herhangi bir cezanın caydırıcı olup olmadığını değerlendirebilecek bir ölçüt mevcut değildir. Suç işleme oranının düşmesi akla gelse de karteller gibi gizli örgütler söz konusu olduğunda, suç işlememe mi yoksa daha iyi gizlenme nedeniyle mi bu oranın azaldığını tespit etmek zor belki de imkânsızdır. İşte bu nedenle caydırıcılık ile ilgili herhangi bir ampirik çalışma mevcut olmayıp, iddialar daha çok uygulayıcıların ve savunma tarafının deneyimlerine dayanmaktadır.

ABD'de hapis cezalarının yöneticiler üzerinde ne derece olumsuz etki yaptığını gösteren çeşitli örnekler bulunmaktadır. 1974'te büyük ses getiren davada hapse mahkûm olan *General Electric*'in genel müdürlerinin Antitröst ve

¹⁰⁹ Massey (2004), s.32

Tekeller Üzerine Senato Komitesi önünde verdikleri ifadeler, kısa süreli dahi olsa hapis cezalarının işadamları üzerindeki etkisini görmek açısından somut birer örnek teşkil etmektedir. 30 gün hüküm giyen genel müdürlerden biri “Bugünkü kanaatim, bana aynı şeyi kesinlikle bir kez daha yaptırılmayacaklarıdır. Bir daha kartele girmektense açlıktan ölürüm.” derken, bir diğeri “hapis cezasının geleceğini görmek insanları korku içine koymak için yeterli ve bir kez bu korku insanın içine düşünce, fiyat anlaşması yapmanın bir anlamı olup olmadığını sorgulamaya başlıyorsunuz.”¹¹⁰ demiştir. Daha acı bir örnek ise *US v. McDonough Co.* davasında¹¹¹ 90 gün hapis cezasına çarptırılan John T. Manis’in intihar etmiş olmasıdır¹¹².

Calvani ise ABD’deki davalarda sanık avukatlığı yaptığı dönemle ilgili deneyimlerinde karşılaştığı durumu şu şekilde anlatmaktadır¹¹³:

(Diğer davalarda) şu sözü sıkça işitirsiniz: “Bu duruşmaya iki avukatın katılmasına gerek yok” veya “Bu yeminli yazılı ifadenin verilmesinde sana ihtiyacımız yok; şirket avukatı bunu halledebilir.” Hapis cezasının söz konusu olduğu süreç ise tamamen farklıdır. Diğer davalardan farklı olarak bütçeye ilişkin sorulara nadiren muhatap oldum. Davaya çok mu fazla kaynak ayrıldığı şöyle dursun şu soru sorulur: “Başarılı bir savunma için gereken her şeyi yapıyor muyuz? Yapmamız gereken başka bir şey var mı?”

Adalet Bakanlığı yetkilileri hapis cezalarının caydırıcı etkisini göstermek üzere deneyimlerini katıldıkları toplantılarda paylaşmaktadırlar. En sık verilen örneklerden biri de birçok davalının hapis cezasından kurtulmak veya daha kısa süreli bir ceza almak için daha yüksek miktarda para cezası önermelerine karşın, para cezasının düşürülmesine karşılık daha uzun süre hapis yatmayı öneren kimseye rastlamamış olmalarıdır¹¹⁴. Çoğaltılması mümkün olan bu tür örneklerle dayanarak, halen hapis cezasını sistematik biçimde uygulayan tek rejim olan ABD’de karteller için en caydırıcı cezanın hapis cezası olduğuna dair sarsılmaz bir inancın olduğu söylenebilir. Nitekim Cezalandırma Rehberi’nde ağır karteller bakımından “hapis cezasının çok daha sık ve Rehber’den öncekine göre daha uzun süreli olması gerektiği” belirtilmiştir¹¹⁵.

¹¹⁰ Baker, D.I. ve B.A. Reeves (1976-1977), “The Paper Label Sentences: Critiques”, 86 Yale L. J., s. 622

¹¹¹ United States v. McDonough Co., 1959 Trade Cas. (CCH) (S.D. Ohio 1959)

¹¹² Werden ve Simon (1987), s.936

¹¹³ Calvani (2004), s. 13-14

¹¹⁴ Hammond S.C. (2006), Charting New Waters in International Cartel Prosecutions”, <http://www.usdoj.gov/atr/public/criminal.htm>

¹¹⁵ Sentencing Guidelines, §2R1.1

4.8. Hapis Cezaları ile İlgili Deneyimler ve Dersler

Kartellerin ekonomiye verdikleri muazzam zararlara karşın, en yaygın yaptırım olan para cezalarının kartellere karşı mücadelede yeterli bir enstrüman olmadığı ve alternatif cezalara ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Bu alternatiflerin arasında da en önemlisi hapis cezalarıdır. Ancak hapis cezasını uygulamak için dikkat edilmesi gereken bazı hassas noktalar bulunmaktadır. Özellikle hapis cezasını düzenli bir şekilde uygulayan yegâne ülke olan ABD deneyimi çıkarılabilecek dersler konusunda yardımcı olacaktır.

ABD’de kartellere karşı *Sherman Yasası*’nın 1890 yılında kabulünden bu yana hapis cezası bulunmaktadır. Yasanın ilk halinde bir yıla kadar verilebilen hapis cezaları, 1974 yılında yapılan değişiklikle üç yıla kadar çıkarılmış ve 2004 yılında yapılan değişiklik de ise üç katı aşan bir artış yapılarak kartellere 10 yıla kadar ceza verilebilmesine olanak tanınmıştır.

İlk günden beri hapis cezası içeren ABD rekabet hukuku uygulamasının ilk elli yılında yani 1940’a kadar olan dönemde gerçekleşen 252 adli kovuşturmadan yalnızca 24 tanesinde hapis cezası talebinde bulunulmuş ve bunlardan da ancak onbiri işadamları ile ilgiliyken diğerleri sendika liderlerini hedef almıştır¹¹⁶. 1940 ve 1959 arası dönemde, 11 davada *Sherman Yasası*’nın ihlalinden dolayı verilen hapis cezalarının ise neredeyse tamamı ertelenmiştir. Böylece *Sherman Yasası*’nın ilk 69 yılında, rekabet ihlalinden dolayı cezaevinin yolunu tutan tek bir kişi bile olmamış ve uygulama tam bir hayal kırıklığı yaratmıştır.

Hapis cezaları açısından dönüm noktasını 1959 yılı teşkil etmektedir. Beş teşebbüsün ve dört kişinin davalı olduğu *McDonough Co.* davasında, bu kez Adalet Bakanlığı hapis cezası talep etmemesine karşın mahkeme, ilk defa şiddet unsuru içermeyen bir fiyat anlaşması nedeniyle sanıkların her birine 90 gün hapis cezası vermiş ve bu şok ceza üzerine davalılardan John T. Main, cezaevine sevk edilmek üzere teslim olmaya giderken yolda arabasını durdurarak intihar etmiştir¹¹⁷. Böylece *Sherman Yasası*’nın kabulünden 69 yıl sonra, hapis cezaları trajik bir şekilde uygulamadaki yerini almıştır.

1960 yılında ise sektördeki tüm önemli oyuncuların dahil olduğu elektrikli gereçler davaları gündeme oturmuştur. 39 teşebbüsün ve 45 kişinin yargılandığı ve yaklaşık altı yıl süren davalar sonucunda, 7 yönetici 30’ar günlük hapis

¹¹⁶ Elzinga ve Breit (1976), *The Antitrust Penalties: A Study in Law and Economics*, New haven and London, Yale University Press, s. 31, bu 11 davanın 10’unun tehdit ve şiddet gibi unsurlar içerdiği ve kalan tek cezanın ise ertelenmiş olduğu belirtilmelidir.

¹¹⁷ Elzinga ve Breit (1976) Adalet Bakanlığı’nın hapis cezası talep etmemesini, yasadan umudunu kesmesine bağlamaktadırlar, s.32.

cezasına mahkûm edilmiştir¹¹⁸. Birbiri ardı sıra gelen bu davalar üzerine “antitröstün eskisi gibi olmayacağı” yorumu yapılmasına karşın, 1974’e kadar sadece 18 davada hapis cezası verilmiş ve bunlardan da yalnızca yedi tanesi infaz edilmiştir¹¹⁹. Yine de 1965-69 arasında 8, 1970-74 arasında 25, 1975-79 arasında 40, 1980-84 arasında 201, 1985-89 arasında 53 ve 1990-93 arasında 29 davada hürriyeti bağlayıcı ceza verildiğini dikkate alırsak, hapis cezalarının giderek artan oranda kullanılmaya başladığını söylemek yanlış bir tespit olmayacaktır¹²⁰.

Hapis cezalarının etkili bir şekilde kullanılmadığı özellikle 1980 öncesi dönemde yargıçların hapis cezaları yerine daha etkili olacaklarını düşündükleri alternatif cezaları kullandıkları görülmektedir. Örneğin oldukça eleştiri alan *Paper Labels* davasında¹²¹ yargıç Renfrew, davalıları kartelin kötü olduğu konusunda ders verme cezasına çarptırmıştır. Hatta daha da ilgi çekici şekilde, rekabet ihlali nedeniyle rodeo yarışları organize etme, golf turnuvası düzenleme, bir hayır kurumunda çalışma gibi komik cezalar dahi verilebilmiştir¹²². Genellikle iyi niyetle verilen bu tür cezalar, Herron’un da haklı olarak işaret ettiği gibi aslında suçu toplumun ve iş dünyasının gözünde önemsizleştirmekten başka bir amaca hizmet etmemiştir¹²³.

Baker yargıçların bu cezayı kullanmaktaki çekingenliklerini, şirket yöneticilerinin genellikle toplumun önde gelen kişileri olmaları ve topluma karşı fiziksel herhangi bir tehdit içermemeleri ve yakalandıklarında suçluluk duygusu içerisinde bir daha ihlalde bulunmayacakları yönünde ikna edici bir görüntü içerisinde olmaları nedeniyle yargıçlar üzerinde yarattıkları etkiye bağlamaktadır¹²⁴. Bu nedenle şiddet unsuru içermeyen hırsızlık, dolandırıcılık, sahtekârlık, zimmet gibi suçlarda milyon dolarlarla ifade edilen paraların çalınmasına hapis cezası uygun görülürken, yardım kuruluşlarına katkıda bulunmak gibi saygın işlerde bulunan bir sanığın fiyat anlaşması nedeniyle hapse gönderilmemesinin, yargıçların suçun niteliğinden çok suçlunun kimliği ile ilgilenmeleri anlamına gelebileceği eleştirisi de getirilmiştir¹²⁵.

¹¹⁸ Gallo, Dau-Schmidt, Craycraft ve Parker (1994), s. 40

¹¹⁹ Elzinga ve Breit (1976), s. 32-33

¹²⁰ Gallo, Dau-Schmidt, Craycraft ve Parker (1994), s. 41-42

¹²¹ United States v. Blankenheim No. CR-74-182 CBR (Cal., filed Nov. 1, 1974)

¹²² Whalley, J., “Priorities and Practices-The Antitrust Division’s Criminal Enforcement Program” 57 *Antitrust L. J.* p.575

¹²³ Herron (2002), s.943

¹²⁴ Baker (2000-2001), s.706

¹²⁵ Baker ve Reeves (1976-77), “The Paper Label Sentences: Critiques”, 86 *Yale L.J.* s.621

Hapis cezalarının uzun yıllar etkin bir şekilde kullanılmamasındaki bir başka önemli etken *Sherman Yasası*'nın geniş kapsamlı ve muğlak lafzıdır¹²⁶. Hangi ihlallere hangi yaptırımı tatbik etmenin uygun olacağı, aslında hapis cezası gerektirmeyen bir suç nedeniyle birinin özgürlüğünün kısıtlanmasına yol açacak bir hata yapılması endişesi yargıçları çekingen davranmaya itmiştir. Adalet Bakanlığı'nın bu tereddüdü gidermek üzere gösterdiği çabalar neticesinde¹²⁷, zaman içerisinde hapis cezalarının fiyat tespiti, pazar paylaşımı gibi açık karteller için uygulanması gerektiği yerleşik bir içtihat halini almıştır ve örneğin bağlama anlaşmaları gibi *per se* rekabet ihlali kabul edilmesine karşın adli kovuşturmayaya tabi tutulmayan bazı hallerde veya hakim durumun kötüye kullanılması davalarında hapis cezası söz konusu olmamıştır¹²⁸.

Yargıçların tereddüt geçirdiği tüm bu yıllar boyunca Adalet Bakanlığı her fırsatta, kartellere karşı en etkili cezanın hapis cezası olduğunu hararetle bir şekilde savunmaya devam etmiştir¹²⁹. Kongre'nin de bu dönemde bu mücadeleye büyük ölçüde destek verdiği söylenebilir. 1974 yılında gerçekleştirilen radikal değişiklikle para cezalarının yanında hapis cezalarının da bir yıldan üç yıla çıkarılması bu desteğin somut bir örneğidir. Böylece gerek suçun cezasının artmasının yarattığı etki gerekse hapis cezasının uygulanacağı suçların kapsamının netleşmesi ile hapis cezalarının kartellere karşı yargıçlar tarafından sık uygulanan bir yaptırım olması sağlanmıştır.

Son on yıla bakıldığında ise Adalet Bakanlığı'nın uzun yıllar izlediği politikanın etkili olduğu gözlenmekte ve oldukça farklı bir tablo ile karşılaşılmaktadır. Aşağıdaki tabloda 1997-2006 yıllarını kapsayan son on yılda mahkûm edilen bireyler ile hapis cezası verilen bireylerin sayısı yer almaktadır¹³⁰:

¹²⁶ Baker (2000-2001), s. 694

¹²⁷ White, H.B. (1977), "Sentencing of criminal antitrust offenders-the need for the exercise of judicial discretion in the interest of industrial justice" 16 Antitrust L.J. 519 ve Baker, D.I. (1977-78), "To Indict or Not to Indict: Prosecutorial Discretion in Sherman Act Enforcement", 63 Cornell L. Rev. s. 410-412,

¹²⁸ Baker (2000-2001), s. 695

¹²⁹ Bu dönemdeki çabalar hakkında bkz. Elzinga ve Breit, Baker (1977-78 ve 2000); Kerns, M.P. (1981-82), "Criminal Sentencing in Antitrust Cases", 13 Loy. U. Chi. L. J., s. 985-1010

¹³⁰ Veriler <http://www.usdoj.gov/atr/public/workstats.htm> adresinden alınmıştır.

Tablo-1: 1997-2006 yılları arasında ABD'de hapis cezaları

Hapis cezaları	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Mahkum Edilen Kişi Sayısı	17	16	54	47	24	36	30	28	27	28
Hapis cezası verilen kişi sayısı	3	5	28	18	11	19	15	20	18	19
Toplam mahkumiyet süresi (gün)	789	1301	6662	5584	4800	10501	9341	7334	13157	5383

Yukarıdaki tabloda yer alan bilgileri Gallo, Schmidt, Craycraft ve Parker'in 1955-1993 yıllarını kapsayan çalışmasında yer alan bazı verilerle karşılaştırsak hapis cezalarının bugün ABD uygulamasında gelmiş olduğu noktayı daha net olarak görebiliriz. Söz konusu çalışmadan 1955-1993 yıllarını kapsayan 38 yılda toplam 720 kişinin hüküm giydiğini, toplam hükümlülük süresinin 2.149,10 ay olduğunu ve kişi başına ceza süresinin ise 2,98 ay olduğunu öğreniyoruz¹³¹. Yukarıdaki tablodaysa sadece 2006 yılı için dahi kişi başına ceza süresinin 9,4 ay olduğu ve bunun söz konusu dönemin 3 katından fazla olduğu görülmektedir. Son on yıllık dönemde ise cezaevinin yolunu tutan 156 kişinin toplam mahkûmiyet süresi 2161,73 ay olmuş ve kişi başı cezaevinde kalma süresi de 13,85 ay olarak gerçekleşmiştir.

Hapis cezalarına ilişkin olarak dikkat edilmesi gereken bir örnek Tayvan deneyiminde görülmektedir¹³². Kartellere karşı hapis cezaları da içeren rekabet yasasının uygulamasına başlandığında, kartellerin ticaret birlikleri tarafından oluşturulması şeklindeki yerleşik uygulama nedeniyle her yerde kartellerin görüldüğü ve 30-40'tan fazla üyeden oluşan bu birliklere hapis cezası vermenin çok zor olduğu anlaşılmıştır. Savcıların ve mahkemelerin rekabet otoritesinden daha yüksek bir delil standardı talep etmeleri, akademisyenler ve iş dünyasının da yoğun tepkisi ve hatta rekabet otoritesinin kendi içinde de uzlaşmanın söz konusu olmaması nedeniyle, 1999 yılında yapılan bir değişiklikle hapis cezaları yasayı ikinci defa ihlal edenlere uygulanacak hale getirilmiştir. Tayvan örneği hapis cezasına karar verilirken çerçevenin iyi çizilmesi gerektiği hususunda altı çizilmesi gereken bir örnektir.

¹³¹ Gallo, Dau-Schmidt, Craycraft ve Parker (1994), s. 49-50

¹³² OECD, Cartels: Sanctions Against Individuals, DAF/COMP (2004) 39, s.59-65, www.oecd.org

Buraya kadar anlatılanlardan, aşağıdaki hususlar çerçevesinde hapis cezalarının, para cezalarını tamamlayıcı nitelikte kartellere karşı etkili bir caydırıcı olarak kullanılabilmesi görüşünü paylaştığımızı söyleyebiliriz.

İlk olarak ABD deneyimi de dikkate alındığında suçun tanımı açık bir şekilde yapılmalıdır.. Hapis cezasının hangi hallerde uygulanacağını yargıçlarda oluşabilecek olası bir tereddüt önlenerek ve ihlalin tespiti halinde cezanın tatbik edilmesi gerekecektir. İrlanda örneğinde olduğu gibi hiçbir dengeleyici fayda ortaya çıkarmaksızın ekonomiye zarar verdiği kabul edilen fiyat anlaşması, pazar ve müşteri paylaşımı, arz kısıtlaması gibi açık kartellerin sayılması yoluyla suçun belirlenmesi mümkündür. Ayrıca böyle bir tanımlama, açık kartellerle karışıklık yaratabilecek olumlu etkiler doğurması muhtemel bir takım rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların caydırılması riskini bertaraf edecektir.

İkinci önemli nokta hapis cezasının süresinin ne kadar olacağını belirlenmesidir. Uzun süreli hapis cezalarının daha etkili olacağını ileri süren görüşler bulunmasına karşın, bizim de katıldığımız ikinci bir görüş ise kısa süreli de olsa hapis cezasının beklenen caydırıcı etkiyi doğurmaya yeterli olacaktır. Esasen hapis cezası verilmesine gerekçe olarak sayılan hususların başında, cezaevine gitme korkusunun genellikle toplumun saygın kesimine mensup kişiler için çok büyük bir tehdit içerdiği ve bu nedenle asıl önemli olanın süre değil, özgürlükten mahrum kalarak adı suçlularla aynı ortamın paylaşılması olduğu belirtilmelidir¹³³. Bu nedenle kısa süreli hapis cezaları dahi risk almaktan kaçınan kişiler için yeterli olacaktır¹³⁴. Buna karşın risk almayı seven bir iş adamı için on yıllık bir cezanın bile yeterli olmayacağı söylenebilir.

Dikkate alınması gereken bir diğer önemli husus, ceza hukukunun gerektirdiği yüksek delil standardı nedeniyle, hapis cezası tehdidinin kartelleri engellemek bir yana takibini ve cezalandırmasını zorlaştıracığı iddiası çerçevesinde, alınması gereken tedbirlerdir. Ceza hukukunun idare hukukuna ve medeni hukuka göre daha yüksek bir delili standardı içerdiği ve mahkûmiyet için şüpheye yer bırakmayacak şekilde suçun sabit olmasını gerektirdiği doğrudur. Ancak böyle bir gerekçeyi hapis cezasını reddetmek için savunmak mümkün değildir. Aksine somut delillerin kullanılması ve sanık haklarına riayet edilmesi oluşabilecek tereddütleri ortadan kaldıracaktır. Bu durumun yaratacağı sorunun çözümü de caydırıcı olacak bir cezadan vazgeçmek değil, kartelleri ortaya çıkarmakla görevli olanları, suçun ispatını sağlayacak olanaklara kavuşturmadır. Nitekim ABD’de kartellerin takibinde FBI ile işbirliği yapılması, kartel üyelerinin izlemeye alınması, telefon dinlenmesi gibi yöntemlerin kullanılması bu durumun

¹³³ Rosochowicz, P.H. (2004), s..756

¹³⁴ Werden ve Simon (1987), s. 934-936

en güzel örneğidir. Aslında kartellerin gizli örgütler oldukları dikkate alındığında, kartellerin ortaya çıkarılmasında mutlaka polisiye yöntemlerin kullanılması ve rekabet otoriteleri ile polisin işbirliğinin elzem olduğu her halde kabul edilmelidir.

Son olarak kartellere hapis cezası getirilmesi halinde, bir bireysel pişmanlık programını uygulamaya koymanın gerekli olduğu belirtilmelidir. Böylece bir yandan önemli bir tehdit yaratılmış olurken, diğer yandan bu tehdit vasıtasıyla kartellerin ortaya çıkarılmasına ve cezalandırılmasına yarayacak bir mekanizma oluşturulmuş, yani havuç-sopa ilişkisi, kurulmuş olacaktır.

5. YÖNETİCİLİK YAPMANIN YASAKLANMASI

Kartellerin ekonomiye verdikleri zararın boyutlarının büyüklüğü ve para cezalarının kartelleri caydırmakta yetersiz kalacağının anlaşılması, para cezalarına destek olarak kullanılacak alternatif cezaların uygulanmasını gündeme getirmiştir. Son yıllarda bu tartışmaya dahil edilen yaptırım türlerinden biri de kartele dahil olan teşebbüslerin yöneticilerinin yöneticilik yapmalarının yasaklanmasıdır. Aslında yöneticilik yapmanın yasaklanması karteller için tartışılan yeni bir yaptırım değildir. ABD’de 1961 gibi erken bir tarihte *Sherman Yasası*’nın ceza hükümlerinin değiştirilmesini öneren Senatör William Proxmire, hapis cezalarının karteller için ne uygun ne de etkili bir caydırıcı olduğunu ileri sürerek, tazminat almaksızın bir çalışanın işini bırakmaya mahkûm etmenin bu suça en uygun yaptırım olduğunu savunmuştur¹³⁵.

Bugün bu yaptırımın incelenebilecek bir örneğini kartellere karşı hoşgörülü tutumu nedeniyle uzun yıllar eleştirilen İngiltere, 2002 yılında kabul edilen *Enterprise Act* ile hapis cezasıyla birlikte rekabet hukuku uygulamasına dahil etmiştir. İngiltere’de *Enterprise Act* ile 1986 tarihli *Company Directors Disqualification Act* (CDDA) değiştirilerek, rekabet hukuku ile ilgili kuralların ihlal edilmesi halinde *Office of Fair Trading* (OFT)’in başvurusu üzerine mahkemelere, rekabet hukuku ihlaline karışan bir teşebbüsün yöneticilerine 15 yıla kadar yöneticilik yapmayı yasaklama kararı verme yetkisi tanınmıştır. Hemen belirtilmelidir ki, İngiltere’de bu yaptırım sadece karteller bakımından değil, rekabet yasasının ve R.A.’nın içerdiği diğer rekabet ihlalleri bakımından da uygulanma kabiliyetini haizdir.

OFT’nin yöneticilik yapmayı yasaklama kararı çıkarmak üzere mahkemeye başvurabilmesi için; kişinin yöneticilik yaptığı teşebbüsün rekabet hukukunu ihlal edip etmediği, ihlal nedeniyle para cezası uygulanıp uygulanmadığı, teşebbüsün pişmanlık programı uygulamasından yararlanıp yararlanmadığı, teşebbüsün rekabet ihlal etmesinde eylem veya ihmal yoluyla

¹³⁵ Kerns (1981-1982), s. 992-993

kişinin sorumluluğunun derecesi ve ağırlaştırıcı veya hafifletici koşulların mevcudiyeti olmak üzere beş adımlık bir süreci izlemesi gerekmektedir. Mahkemeye başvurmak yerine veya yapılmış bir başvuru üzerine süreç devam ederken, OFT ilgili şahsın başvurusu halinde mahkeme kararında ulaşılabilecek sonuçları içerecek bir taahhütnameyi de kabul edebilmektedir.

Başvuru üzerine, CDDA'ya göre mahkemenin yöneticilik yapmayı yasaklayabilmesi için iki koşulun mevcudiyeti aranmaktadır. Bunlar kişinin yöneticilik yaptığı teşebbüsün rekabet hukukunu ihlal etmiş olması ve mahkemenin o kişinin bir teşebbüsün yönetiminde görev almasını uygun olmayacağı kanaatine ulaşmasıdır. İkinci koşulun gerçekleşmesi için mahkeme, kişinin eyleminin rekabet ihlaline katkıda bulunup bulunmadığını; ihlale katkıda bulunmamakla birlikte teşebbüsün eylemlerinin rekabeti ihlal ettiğine dair makul görülebilir bir şüpheye sahip olmasına karşın ihlali önlemek için tedbir alıp almadığını; teşebbüsün kanunu ihlal ettiğini bilmemekle birlikte bilmesi gerekir gerektirdiğini dikkate alması gerekmektedir. Mahkeme ayrıca teşebbüsün başka bir rekabet ihlaliyle ilgili eylemini de dikkate alarak kararını verebilmektedir. Bu koşulların mevcudiyetinin tespit edilmesi halinde mahkeme, 15 yıla kadar söz konusu kişinin bir şirketin yöneticisi olmasını, şirketin mülkiyetini almasını, doğrudan veya dolaylı olarak bir şirketin oluşumunda, geliştirilmesinde veya idaresinde görev almasını, iflas avukatı olarak çalışmasını yasaklayabilmektedir.

Yöneticilik yapmanın yasaklanması yaptırımının hapis cezalarında olduğu gibi verilen cezanın teşebbüs tarafından üstlenilememesi nedeniyle şahıslar üzerinde para cezalarından daha kuvvetli bir etki yaratması muhtemeldir. Her ne kadar yöneticinin ileride elde edebileceği gelirlere yoksun kalması nedeniyle oluşabilecek maddi kayıplarının teşebbüs tarafından karşılanabilmesi düşünülebilirse de, özellikle uzun süreli olarak yöneticilik yapması yasaklanan bir şahsın önemli ölçüde itibar kaybına uğrayacağı beklenebilir. Nitekim Wils ilgili kişinin yaşına bağlı olarak bu yaptırımın etkisinin farklı olacağını; yaşlı bir çalışan için rahat bir emekliliğe geçiş için bir imkân yaratırken, şirketin de bu eski yöneticinin mali kayıplarını telafi edebileceğini, buna karşın emekliliği yakın olmayan biri açısından finansal kayıplarının bütünüyle telafi edilemeyecek şekilde zarar görmesi söz konusu olabileceği için para cezalarından daha etkili olabileceğini ileri sürmektedir.¹³⁶ Bu nedenle Wils haklı olarak yöneticilik yapmanın yasaklanmasının, hapis cezaları kadar etkili bir caydırıcı olmayabileceğini ancak para cezalarından daha güçlü bir ahlaki mesaj verebileceğini belirtmektedir. Zira özellikle toplum nezdinde saygın bir yere sahip

¹³⁶ Wils (2005), "Is Criminalization of EU Competition Law the Answer", World Competition 28(2) s.147

olan bir yöneticinin kartel anlaşmasına dahil olması nedeniyle artık yöneticilik yapamayacak olması, kartellerin kötülüğü hakkında toplumda daha fazla bir duyarlılık uyandırabilecektir.

İngiltere’de yürürlükte olan haliyle bu yaptırımın en zayıf yanı sadece üst düzey yöneticileri kapsaması buna karşın orta kademe yöneticilerin karteli kurmaları veya kartele katılmaları halinde uygulanma kabiliyetini haiz olmamasıdır. Bu durumda karar verici olan yöneticinin ihlalden haberdar olması gerektiğinin ispat edilmesi gerekmektedir. Nitekim bu hususa ilişkin olarak Rayment, konusu rekabet ihlali olmayan *Bairstow* davasında gündeme gelen yöneticilik yapmanın yasaklanması ile ilgili tartışmanın, OFT açısından da önemli bir gösterge olduğunu belirtmektedir. Davanın izlediği süreç göz önüne alındığında, yöneticilik yapma kararını aldirmek için delil yükünün OFT’de olacağı ve ikna edici delillerle kişinin eylemi ile rekabetin ihlal edilmesi arasındaki illiyet bağının kurulması gerektiği ve bu nedenle, söz konusu yaptırımın esas olarak düşünüldüğünden daha pahalı ve zaman alıcı olabileceğine işaret etmektedir¹³⁷.

6. SONUÇ

Karteller rekabet hukukunun başa çıkmak zorunda oldukları en önemli rekabet ihlalleridir. Kartellerin fiyatları önemli oranda yükseltebildikleri ve genel olarak sanıldığı aksine aldatma güdüsü ile kolayca çözülmedikleri anlaşılmıştır. Bu nedenle rekabet otoritelerinin birinci önceliğinin kartellere karşı mücadele olması ve bu mücadeleyi başarıyla yürütebilmeleri için etkili silahlarla donatılmış olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde kartel oluşturmak iş adamları için bir iş yapma şekli ve en kârlı senaryo olmaya devam edecektir.

Nasıl ki ne kadar gelişmiş olursa olsun sadece uçaklarla veya sadece tanklarla bir savaşı kazanmak mümkün değilse, ne kadar ağır olursa olsun sadece para cezaları uygulamak suretiyle kartellerin caydırılması da mümkün olmayacaktır. Bu halde kartellerle etkili bir şekilde mücadele edebilmek için öncelikle şirketlere ve şahıslara para cezaları, hapis cezaları, yöneticilik yapmanın yasaklanması, özel hukuk davaları gibi farklı yaptırım türlerinin, ilgili ülkenin hukuki ve sosyal normlarına uygun bir birleşiminin belirlenmesi gerekmektedir. Çalışma boyunca yer verilen veriler ve deneyimler dikkate alındığında, teşebbüslere para cezaları ve şahıslara hapis cezalarının, yaptırımın amacının caydırıcılığı olduğu kabul edilen rekabet hukukuna en uygun yaptırımlar olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan para cezalarının tatbikinde ise cezalandırma

¹³⁷ Rayment, B. (2004), “Disqualification as a Director for Breaches of Competition Law”, (2004) Comp. Law, s. 208

politikasının odak noktasına kartellerden elde edilen gelirin konulması, ekonomiye verilen tahribatın azami ölçüde geri dönüşümünü sağlamak bakımından kritik önemi haizdir. Aksi halde ekonomiyi kartellerden korumakla görevli olan rekabet otoritesinin kendisi ekonomiye yük olmaya başlayacaktır.

Son söz olarak Nitsche'nin "Sizi öldürmeyen şey sizi güçlendirir" sözünü kartellere uyarlayalım: Kartellerin canını acıtmayan bir ceza, karteli güçlendirmekten başka bir amaca hizmet etmez...

BİBLİYOGRAFYA

A World Class Competition Regime, <http://www.archive.official-documents.co.uk/document/cm52/5233/523310.htm> adresinden erişilebilir.

Ball, H.V. ve L.M.Friedman, “The Use of Criminal Sanctions in the Enforcement of Economic Legislation: A Sociological View”, (1964-1965) 17 *Stan. L. Rev.* 197

Baker, D.I., “To Indict or not to Indict: Prosecutorial Discretion on Sherman Act Enforcement”, (1977-78) 63 *Cornell Law Review*, 410,

Baker, D.I., “The Use of Criminal Law Remedies to Deter and Punish Cartels and Bid-Rigging”, (2000-2001) 69 *Geo. Wash. L. Rev.*, 693-714

Baker D.I. ve B.A. Reeves, “The Paper Label Sentences: Critiques”, 86 *Yale Law Journal*, 622

Becker, G.S., “Crime and Punishment: An Economic Approach” (1968) 76 *Journal of Political Economy*, 169

Block, M.K. ve J.G. Sidak, The Cost of Antitrust Deterrence: Why not hang a price fixer now and then?, 68 *Geo. L.J.*, (1979-1980)

Breit W. ve K. G. Elzinga (1972-73) “Antitrust Penalties and Attitudes Toward Risk: An Economic Analysis”, 86 *Harvard Law Rev.* s. 693

Broca, Hubert de, (2006) “The Commission revises its Guidelines for setting fines in antitrust cases”, *Competition Policy Newsletter*, Number 3, Autumn 2006, s. 4

Calvani (2004), T., “Competition Penalties & Damages in a Cartel Context: Criminalisation & the Case for Custodial Sentences”, Amsterdam Centre for Law and Economics’de düzenlenen Remedies and Sanctions in Competition Policy konferansında sunulan makale

Camilli, E.L., “Optimal Actual Fines in Cartel Cases: The European Challenge”, Amsterdam Centre for Law and Economics’de düzenlenen Remedies and Sanctions in Competition Policy konferansında sunulan makale, 17-18 February 2005,

Clarke J.L. ve S.J. Evenett “The deterrent effects of national anticartel laws: evidence from the international vitamins cartel”, (Fall 2003) *The Antitrust Bulletin*, 689-726

Coffee, J.C. (1980-1981), “‘No Soul to Damn: No Body to Kick’: An Unscandalized Inquiry Into The Problem of Corporate Punishment”, 79 *Mich. L. Rev.*, s386-459

Cohen, A.A. ve D. T. Scheffmann, "The Antitrust Sentencing Guideline: Is the Punishment Worth the Costs?" *27 Am. Crim. L. Rev.* 331-366

Connor, J.M. (2001), *Global Price Fixing, Our Customers are the enemy*, Kluwer Academic Publishers, 2001

Connor, J.M. (2005), "Extraterritoriality of the Sherman Act and Deterrence of Private International Cartels", taslak makale, <http://law.bepress.com/expresso/eps/263/>, adresinden erişilebilir.

Connor J.M. (2005), "Optimal Deterrence and Private International Cartels" taslak makale, 2 Mayıs 2005, <<http://www.aae.wisc.edu/fsrg/web/FSRG%20papers/05%20Connor.pdf>

Connor, J.M. ve R.H.Lande (2004), "How high do Cartels Raise Prices? Implications for Reform of Sentencing Guidelines", AAI Working Paper 01-04

Connor J.M. ve R.H. Lande (2006), "The size of Cartel overcharges: Implications for U.S. and E.U. fining policies", *The Antitrust Bulletin*, Vol. 51, No.4/Winter 2006, s.983-1022

Craycraft, Craycraft ve Gallo, "Antitrust Sanctions & A Firm's Ability to Pay" (April 1997) *12(2) Rev. Industrial Org.* 171-183

Elzinga, K.G. ve W. Breit, *The Antitrust Penalties: A Study in Law and Economics*, New haven and London, Yale University Press, 1976

Evenett, S.J, M.C. Levenstein, ve V. Y. Suslow, "International Cartel Enforcement: Lessons from the 1990s, <<http://econ.worldbank.org> >'den erişilebilir.

Frese, J.M., "Anti-Cartel Enforcement in Community Law Context: Considerations on Sanctions and Leniency", Amsterdam Centre for Law and Economics'de düzenlenen *Remedies and Sanctions in Competition Policy* adlı konferansta sunulan makale, 17-18 February 2005, <http://www.kernbureau.uva.nl/acle/object.cfm/objectid=F07DE744-C1D1-4F2E-876EEB31F7FA5B9F>

Gallo J.C., K.G. Dau-Schmidt, J.L. Craycraft and J.J.Parker "Criminal Penalties under the Sherman Act: A Study of Law and Economics" (1994) *16 Research in Law and Economics* 25-71,

Griffin, J.M. "An inside look at a cartel at work: Common characteristics of international cartels" speech at *Fighting Against Cartels: Why and How?* 3rd Nordic Competition Policy Conference'da sunulan makale 11-12 September

2000, <<http://www.kkv.se/eng/publications/pdf/3rdnordic010412.pdf>>’den ulaşılabilir.

Hammond, S. (2001), "When Calculating The Costs And Benefits of Applying For Corporate Amnesty, How Do You Put A Price Tag On An Individual's Freedom?", <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206611.htm>,

Hammond, S.D. (2004) "Cornerstone of an Effective Leniency Program", <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206611.htm>,

Hammond, S., "An Overview of Recent Developments in the Antitrust Division's Criminal Enforcement Program" American Bar Association Midwinter Leadership Meeting, Kona Hawaii, January 10, 2005

Hammond S.C. (2006), Charting New Waters in International Cartel Prosecutions", <http://www.usdoj.gov/atr/public/criminal.htm>

Harding C. ve Joshua J., Regulating Cartels in Europe, A Study of Legal Control of Corporate Deinquency, 2003, Oxford University Press

Herron, A.M., (2002) "The Antitrust Sentencing Guideline: Deterring Crime by Clarifying the Volume of Commerce Muddle", 51 Emory L.J. s.940

Hovenkamp, H. (2005), Federal Antitrust Policy: The Law of Competition and Its Practice, Third Edition, Thomson West,

Hughes, M., "Measuring the Harm Caused by Cartels and Assessing the Benefits of Competition Enforcement", the OECD, DAF/COMP/WP3/RD(2005)

ICN Working Group on Cartels, *Defining Hard-core Cartel Conduct Effective Institutions Effective Penalties*, Report Prepared by the, ICN 4th Annual Conference, Bonn, 6-8 June 2005,

Kerns, M.P., "Criminal Sentencing in Antitrust Cases", (1981-1982) 13 *Loyola Univ. Chi. L. J.*, 985-1010

Klawiter, D.C., "After the Deluge: The Powerful Effect of Substantial Criminal Fines, Imprisonment, and Other Penalties in the Age of International Cartel Enforcement" (2000-2001) 69 *Geo. Was. L. Rev.* s. 747

Kobayashi, B.H., "Antitrust, Agency and Amnesty: An Economic Analysis of the Criminal Enforcement of the Antitrust Laws Against Corporations, (2000-2001) 69 *Geo. Was. L. Rev.*,

Landes, W.M., "Optimal Sanctions for Antitrust Violations", (1983) 50 *U. Chi. L. Rev.* 652-678

Levenstein, M.C. ve V.Y. Suslow (2006), "What Determines Cartel Success", *Journal of Economic Literature*, Vol. XLIV, March 2006, s. 43-95

Levenstein, M. ve Y.M. Suslow, "Contemporary International Cartels and Developing Countries: Economic Effects and Implications for Competition Policy", *71 Antitrust L. J.*

Massey, P. (2004), "Criminal Sanctions for Competition Law: A Review of Irish Experience", *The Competition Law Review*, Vol. 1., Issue.1,

OECD, *Hard Core Cartels*

OECD, Report on the nature and impact of hard core cartels and sanctions against cartels under national competition laws, DAFFE/COMP (2002)7, (9 April 2002)

OECD, *Cartels: Sanctions Against Individuals* DAFF/COMP(2004)39 (10 January 2005)

OECD, *Implementation of the Council Recommendation Concerning Effective Action Against Hard Core Cartels: Third Report by the Competition Committee* (Draft Third Report prepared by the Secretariat), 12.May.2005,

Rosochowicz, P.H.; "The Appropriateness of Criminal Sanctions in the Enforcement of Competition Law", (2004) 25 (12) E.C.L.R.

Shavell, S., "Criminal law and the optimal use of nonmonetary sanctions as a deterrent" (1985) 85 *Colum. L. Rev.* 1232-1262.

Van den Bergh, R.J. ve P.D. Camasca, *European Competition Law and Economics: A Comparative Perspective*, 2. Edition, London, Sweet&Maxwell, 2006,

Veljanovski, C., "Cartel Fines in Europe Law, Practice and Deterrence", *World Competition*, Vol.29, March 2007,

Wehmh rner, N., "Optimal Fining Policies", Amsterdam Centre for Law and Economics'de düzenlenen, *Remedies and Sanctions in Competition Policy* adlı konferansta sunulan alışma, 17-18 February 2005,

Werden, G.J. ve M.J.Simon, "Why price fixers should go to prison", (Winter 1987) *The Antitrust Bulletin*,

Whalley, J., "Priorities and Practices-The Antitrust Division's Criminal Enforcement Program" *57 Antitrust L. J.* p.575

White H.B.; "Sentencing of criminal antitrust offenders-the need for the exercise of judicial discretion in the interest of industrial justice" (1977) 16 *Antitrust L.J.* 519

Wils, W.P.J., *The Optimal Enforcement of EC Antitrust Law*, Kluwer Law International, 2002,

Wils, W.P.J., "Is Criminalization of EU Competition Law the Answer?", (2005) 28(2) *World Competition* 117-159

Wils, W.P.J (2006), "Optimal Antitrust Fines: Theory and Practice", *World Competition*, Vol. 29, No.2, June 2006, s.17

Yeung K., *Securing Compliance A Principled Approach*, Oxford and Portland Oregon, Hart Publishing, 2004,

ULUSLARARASI GELİŞMELER

- ABD'DEN HABERLER
- AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER
- DİĞER ULUSLARARASI REKABET HABERLERİ

ABD'DEN HABERLER**Federal Ticaret Komisyonu (FTC): “Belediyeler Kablosuz İnternet Hizmeti Sunmalı Mıdır?”**

10 Ekim 2006, Washington

FTC Rekabet Gücünün Arttırılması İçin Rehberlik Hizmeti Raporunu Sundu: FTC personeli tarafından hazırlanan “Municipial Provision of Wireless Internet¹” adlı rapora göre internet yayın hizmetlerinin tüketiciye sunumunun geliştirilmesi ve daha iyi hizmet sunulması hususlarının federal, eyalet ve yerel yönetim hükümetlerinin öncelikli hedefleri arasında bulunması gerekmektedir.

Söz konusu raporda, kablosuz internet hizmetlerinin belediyelere sağlanması durumunda çok dikkatli olunması ve yasal esasların, raporun rehberliği eşliğinde belirlenmesinin haksız rekabet oluşmaması için çok önemli olduğu özellikle vurgulanmıştır. Ayrıca tüm belediyelerde uygulanacak tek bir yasal düzenleme yerine her belediyenin kendi uygulamasını kendisinin oluşturması eğilimi vurgulanmıştır. Raporda ek olarak hâlihazırdaki benzer kablosuz internet ağı yayını uygulamaları da örneklenmiştir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/10/muniwireless.shtm>

Federal Ticaret Komisyonu Emlak Gruplarına, Tüketicilerin Emlakçılık Hizmetleri Almaları Esnasında Seçimlerini Sınırlandırarak Rekabeti Bozdukları Gerekçesi ile Dava Açtı

12 Ekim 2006, Washington

FTC Detroit ve Michigan bölgelerinde çoklu listeleme hizmeti ile faaliyet gösteren iki emlak grubunun (Realcomp II ve MIREal Source, INC.) tüketicinin düşük maliyetli emlak komisyon hizmeti almasını engelleyerek haksız rekabet ortamı oluşturduklarını açıkladı.

Komisyonun yapılan açıklamaya göre Colorado, New Hampshire, New Jersey, Virginia ve Wisconsin’de emlakçılık hizmeti sunan beş diğer firmanın da bu uygulama ile ilgileri araştırılacak.

FTC Rekabet Bürosu Direktörü Jeffrey Schmidt’in açıklamasında belirtildiği üzere ‘ev almak yada satmak bir çok tüketici için hayatlarındaki en büyük mali işlemdir ve adı geçen firmalar, tüketiciler için emlak seçeneklerini

¹ <http://www.ftc.gov/os/2006/10/V060021municipalprovwirelessinternet.pdf>

azaltırken rekabet ihlalinde bulunmuşlardır ve bu da federal yasaların çiğnenmiş olduğu anlamına gelmektedir”.

Kamu yararına sürdürülecek olan davada her bir ihlalin para cezasının 11.000 Dolar civarında olması beklenmektedir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/10/realestatesweep.shtm>

**Federal Ticaret Komisyonu, Thermo'nun Fisher'i Almasının
ABD.Santrifuj Vakum Soğutucuları Pazarında Serbest Rekabeti
Azaltacağını Açıkladı**

17 Ekim 2006, Washington

FTC yaptığı açıklama ile Fisher Scientific International Inc.'in Thermo Electron Corporation tarafından 12.8 milyar dolara devralınmasının pazarda rekabete zarar vereceğini açıkladı. FTC yaptığı soruşturma ile hakim durum yaratmak veya varolan durumu kötüye kullanmak, rekabetin azalması sonucu doğurup doğurmayacağı faktörlerini gözönünde bulundurarak söz konusu birleşmeye izin vermeyeceğini, söz konusu devralmanın antitröst kanunlarına aykırı durumlar oluşturacağını açıkladı.

ABD'de kurulmuş, dünya genelinde faaliyet gösteren ve Thermo canlı biliminde, ilaç araştırmalarında, klinik, çevresel ve endüstriyel laboratuvarlarda ve bunların yanı sıra çeşitli üretim süreçlerinde ve korunma ve ülke güvenliği ile bağlantılı olanları da içeren alan uygulamalarında kullanılan analitik araçların, bilimsel malzemelerin, hizmetlerin ve yazılımların üreticisi ve tedarikçisidir. Thermo'nun faaliyet alanı, bildirim formunda, “Canlı ve Laboratuvar Bilimleri” ve “Ölçüm ve Kontrol” olmak üzere iki ana bölüm olarak tanımlanmaktadır.

Fisher, biyokimyasallar, hücre-kültürü saklanması ve belirli RNA karışımı (RNAi) teknolojisinden; hızlı teşhis koyma testleri, koruma ürünleri ve diğer sarf malzemelerine kadar uzanan ürünleri ve hizmetleri dünya çapındaki işletmeleri vasıtasıyla sunmaktadır. Ayrıca, Fisher Avrupa Birliği içerisinde laboratuvar ve yaşam bilimi ürünlerinin (elektrokimyasal ürünler de dahil) distribütörü olarak da faaliyet göstermektedir. Fisher is alanını Bilimsel Ürünler ve Hizmetler, Sağlık Ürünleri ve Hizmetleri ve Laboratuvar İstasyonları bölümleri olmak üzere üç bölüm altında tanımlamaktadır.

Bu birleşme ile ilgili Santrifuj Vakum Soğutucuları pazarında rekabetin zarar göreceği kararı 5'e sıfır oyla kabul edilmiştir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/10/thermo.shtm>

<http://www.rekabet.gov.tr/pdf/06-74-955-276.pdf>

**Adalet Bakanlığı: İki Koreli ve Biri Amerikalı Üç Yönetici,
Evrensel Fiyat Tespiti ve Bid-Rigging Suçlarından Mahkemeye
Verildi**

18 Ekim 2006, Washington

Adalet Bakanlığı San Francisco Federal Büyük Jürisi'nin duyurusunu açıkladı: dünyanın en büyük dinamik rastgele erişimli bellek (DRAM) üreticisi Samsung Electronics Ltd (Samsung)'un iki ve Hynix Semiconductor America'nın bir yöneticisini dünya çapında DRAM fiyatlarının tespit edilmesi için gizli anlaşmaya yapmaktan dolayı mahkemeye verildiler.

Söz konusu yöneticiler Kore asıllı Ung Kim, Young Bae Rha ve Amerika asıllı Gary Swanson'ın, 1 Nisan 2001 ile 15 Haziran 2002 tarihleri arasında diğer hafıza üreten şirketlerin çalışanlarıyla birlikte bazı orijinal ekipman üreticilerine satılan DRAM'lerin fiyatlarını tespit etmek için gizli anlaşma yaptıkları iddia edilen 4 şirket ve 16 kişinin bu güne kadar belirli bir sektörde görülmemiş bir miktar olan 731 milyon dolardan fazla bir para cezasına çarptırılmaları beklenmekte olduğu açıklandı.

Kim, Rha ve Swanson'ın rekabeti bozucu davranışlarda bulunurken Sherman yasasını ihlal ettikleri ve 22 Temmuz 2004 öncesi işlenen suçlar için kişi başı 350.000 Dolar ve üç yıl hapis isteği ile yargılanacakları açıklandı. Para cezalarının miktarları iki katına çıkarılabilecek.

Halen sürmekte olan soruşturma San Francisco Ofisi Antitröst Birimi ve San Francisco Federal Soruşturma Bürosu tarafından yürütülmektedir.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/219102.htm

<http://www.faydalibilgiler.com/MakaleGoster.aspx?makaleId=tasftjtgqku>

**Federal Ticaret Komisyonu, Pliva'nın Barr tarafından Devralınması
Önerisine İtirazını Açıkladı**

20 Ekim 2006, Washington

FTC, Barr Pharmaceutical, Inc.'in Pliva'yı yaklaşık 2.5 milyar dolar karşılığında devralmasına ilişkin itirazını duyurdu. FTC adına açıklamada bulunan FTC Rekabet Bürosu Direktörü Jeffrey Schmidt, jenerik farmasötikler ve

diğer sağlık bakım ürünleri pazarlarının tüketici lehine rekabetçi bir ortamda faaliyetlerini sürdürmesinin FTC'nin en önemli sorumluluklarından biri olduğunu ve bu devralmanın reddi ile tüketicilerin hayat kurtarıcı ürünlere daha yüksek fiyatlarla erişmesini engellemeyi amaçladıklarını söyledi,

Jenerik ilaçların artan ilaç harcamalarını frenlemede önemli bir rolü olduğunu belirtilirken Kongre'nin Gıda, İlaç ve Kozmetik Yasası'na yönelik olarak 1984'te kabul ettiği Hatch-Waxman Değişiklikleri'nin sonucunda tüketicilerin yalnızca 1994 yılında 8 ila 10 milyar dolar tasarruf ettiği tahmin edilmektedir. FTC rekabetin sektördeki önemini anlatmaya yönelik çalışmalar hazırlamak suretiyle sektördeki rekabeti korumaya çalışmaktadır ve şu anda da ilaç şirketleri arasındaki patent ihlali ihtilaflarının çözümüne yönelik tüm anlaşmaları gözden geçirerek bunların rekabete aykırı olmamasını sağlama çalışmalarını sürdürmektedir. Karar 5 oya karşı 0 oy ile alınmıştır. .

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/10/pliva.shtm>

Dergi Kağıdı Üreticisine, Fiyat Tespiti Yaptığı İddiası ile Dava Açıldı

13 Aralık 2006, Washington

Adalet Bakanlığı, Connecticut Büyük Federal Jürisi'nin Stora Enso North America Corporation (SENA)'ya dava açtığını ilan etti. SENA dünyanın ikinci en büyük dergi kağıdı üreticisi olan Stora Enso Oyj, Helsinki Finlandiya'nın ABD ortağı.

Bu dava, dergi kağıdı sektöründe sürdürülmekte olan fiyat tespiti soruşturmaları sonucunda açılan ilk davadır. Ağustos 2002 ile Haziran 2003 dönemleri arasında gösterilmiş olan rekabeti bozucu faaliyetleri içermektedir. Söz konusu kağıtlarla tüketicinin buluşması Time, Reader's Digest, JCPenny vs. dergileri, haftalık haber gazeteleri çok ciltli kataloglar yolları ile olmuştur.

Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi Savcı Yardımcısı Thomas O Barnett yaptığı açıklamada "dergilerdeki kullanılan kâğıdın maliyeti neredeyse her Amerikalının bütçesini etkilemektedir. Yıl bazında değerlendirildiğinde ABD'de milyarlarca dolar karşılığı dergi kâğıdı satılmaktadır ve bugün açılan bu dava, tüketicilerin herhangi bir fiyat tespiti neticesinde maddi zarara uğramasının engellenmesi içindir." vurgusunu yapmıştır.

Suçlu bulunması halinde davalı ilgili şirketler, Sherman Yasasını ihlalden maksimum 10 milyon dolar ödemeye mahkum edilecektir.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/220242.htm

Fiyat Tespiti İçin Gizli Anlaşmaya Katıldığı Tespit Edilen Samsung'un Koreli Yöneticisi Hapis Cezasına Çarptırıldı

21 Aralık 2006, Washington

Adalet Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre dünyanın en büyük dinamik rastgele erişimli bellek (DRAM) üreticisi Samsung Semiconductor Inc.'in yöneticilerinden biri olan Young Hwan Park dünya çapında DRAM fiyatlarının tespit edilmesi için yapılan gizli anlaşmaya katılmaktan suçlu bulundu. Sherman Yasasını ihlal etmekten suçlu bulunan Park'a mahkeme tarafından 10 ay hapis cezası ve ayrıca 250.000 dolar para cezası hükmedildi. Park ayrıca sürmekte olan soruşturmanın aşamalarında hükümete yardımcı olma taahhüdünde bulundu

Bu karar ile birlikte 18 kişi ve 4 şirket, DRAM soruşturması kapsamında suçlu bulunarak 730 milyon doları aşan para cezasına çarptırıldı. Böylece ABD'de belirli bir sektörde verilmiş olan en büyük ikinci ceza miktarına erişilmiş oldu.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/220464.htm

AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER**Avrupa Komisyonu İsveç'i Yayın Hizmetlerinde Tekel Oluşumunu Sona Erdirmemekten Mahkemeye Veriyor**

17 Ekim 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu İsveç'i, resmi yayın hizmetlerine yönelik pazardaki rekabete ilişkin AB kurallarına (Komisyon Direktifi 2002/77/EC) uymama ve İsveç dijital yayın ağında erişim kontrollerini elinde bulunduran devlet yayın organı olan Boxer TV-Access AB'nin tekel oluşturduğu gerekçesi ile Avrupa Adalet Divanına gönderme kararı aldı. Elektronik Haberleşmeye Yönelik Yeni AB Düzenleyici Çerçevesine uyumluluğu sağlamadığı belirtilen İsveç, analogdan dijital karasal yayın teknolojisine geçişi düzenleyen mevzuatın 2002/77/EC sayılı AB Yönergesine (Çerçeve Yönerge)ye uymamakla suçlanıyor.

Rekabet Komiseri Neelie Kroes yaptığı açıklamada İsveç'i mahkemeye götürdükleri için üzgün olduklarını ancak İsveç vatandaşlarının da, yayın aktarım hizmetlerinin kendilerine sağlanmasına ilişkin, Topluluk hukukundan gelen

hakları olduğunu ve bunlardan faydalanılması sırasında haksız kısıtlamalar getirilmemesi gerektiğini ve İsveç hükümetinin yükümlülüklerini daha fazla geciktirmeden yerine getirmesini talep etti.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1411&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu, Çelik Kirişler ile İlgili Kartel Kararını Tekrar Aldı ve Arcelor'a 10 Milyon Euro Para Cezası Verdi

8 Kasım 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu Çelik Kirişler kartel kararını tekrar gözden geçirerek yeniledi ve Alcelor Luxembourg SA (eski Arbed SA), Arcelor International SA (eski TradeArbed SA) ve Arcelor Profil Luxembourg SA (eski ProfilArbed SA)'ya çelik kirişlerle ilgili bir kartele iştirak edip Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Anlaşması (AKÇT) Madde 65 ve Avrupa Topluluğu Anlaşması Madde 81'i ihlal etmek suçlarından 10 milyon dolar ceza verildi. Söz konusu şirketlerin 1988 ve 1991 yılları arasında Tek Pazar'daki tüm piyasada fiyat tespiti yapma, kota uygulama ve gizli bilgi alışverişinde bulunma suçlarını işledikleri tespit edildi.

İlk kararın alınmış olduğu 1994 yılında karar Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Anlaşması Madde 65'e göre alınmıştı (IP/94/134). AKÇT'nin 2002 yılında yürürlükten kalkmasından sonra karar Avrupa Topluluğu Anlaşması Madde 81'e (Concil Regulation 1/2003) göre alınmıştır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1527&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu Fisher'ın Thermo tarafından Devralınmasına Şartlı Olarak İzin Verdi

9 Kasım 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu aldığı karar ile Fisher Scientific International Inc.'in Thermo Electron Corporation tarafından devralınmasına şartlı olarak izin verdi. Komisyon yaptığı derin soruşturma ile hakim durum yaratmak veya varolan durumu kötüye kullanmak, rekabetin azalması sonucu doğurup doğurmayacağı faktörlerini gözönünde bulundurarak söz konusu birleşmeye şartlı olarak izin verdi.

Bu birleşme ile ilgili pazar; laboratuvar malzemeleri, klinik teşhis ürünleri, elektrokimyasal ürünler ana başlıkları altında toplanabilir. Fisher ayrıca aktif bir distribütördür. Komisyon soruşturmasını özellikle iki firmanın tedarik edici olduğu alanlar üzerinde yoğunlaştırmıştır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1536&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Avrupa Rekabet Gücü Raporunu Yayınladı

14 Kasım 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu “Economic reforms and competitiveness: key messages from the European ‘Competitiveness Report 2006’” adlı 2006 Avrupa Rekabet Gücü Raporunu hazırladı

Rapor Mart 2006’de AB liderleri tarafından belirlenen dört öncelik alanının özellikle üçü üzerinde yoğunlaşıyor: “Bilgi ve inovasyon; iş yapma potansiyeli, etkili ve bütünleşmiş bir enerji politikasının geliştirilmesi.”

Raporda özellikle inovasyon ve teknoloji politikalarının başarılı bir lider piyasa stratejisi yaratmasının şu faktörlerle çok yakından ilişkili olduğunu ortaya konmaktadır:

- Yabancı piyasaların ihtiyaçlarını birleştirme, küresel alıcıların öncelikleri ve küresel eğilimler;
- Üretim maliyetlerini azaltmak,
- Farklı inovasyon modelleri arasında rekabete izin vermek.

Daha detaylı bilgi için:

http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/COM2006_697_en.pdf

http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=1745&id=87

Avrupa Komisyonu, GAZ de France ile Suez’in Birleşmesine Şartlı Olarak İzin Verdi

14 Kasım 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu Fransız-Belçika elektrik şirketi Suez ve Fransız devlet kontrolündeki gaz şirketi Gaz de France (GdF)’ın birleşmesine şartlı olarak izin verdi.

Bu yeni oluşum, 90 milyar euroluk (112 milyar dolar) piyasa değerine ve 72 milyar euroluk ciroya sahip olacak. Gaz de France %22’lik Suez hisselerini

%21'lik GdF hisseleri ile değiştirerek Suez'i içine alacak. Anlaşma Suez'in evre faaliyetlerinin bir bölümünün ayrılmasını da kapsayacak.

GdF ve Suez'in, Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen taahhütler dikkate alındığında, 2010 yılına kadar yaklaşık 400 milyar euro, 2013 yılına kadar ise yılda 1 milyar euroluk operasyonel sinerji yaratması bekleniyor.

şirketler, operasyonel sinerjiye ek olarak birleşmenin finansal optimizasyonu konusunda da yaklaşık 1 milyar euroluk yararı olacağını söylüyor. şirketler ayrıca birleşmenin bir defaya mahsus yaklaşık 300 milyon dolarlık maliyeti olacağını da belirtiyor.

Komisyon yaptığı açıklama ile bu birleşmenin Avrupa Ekonomik Alanının tümünde ya da herhangi bir bölümünde bir rekabet ihlaline yol açmaması gerektiği konusunda hassasiyetini özellikle vurguladı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1558&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

<http://www.ekopolitik.org/public/printnews.aspx?id=1005>

Avrupa Komisyonu, Sentetik Lastik Üretici ve Pazarlayıcılarına Fiyat Tespiti Karteli Oluşturaktan 519 milyon Euro Ceza Verdi

29 Kasım 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu sentetik lastik üretici ve pazarlayıcısı beş şirket grubuna fiyat tespiti karteli oluşturaktan 519 milyon Euro ceza verdi. Eni, Bayer, Shell, Dow, Unipetrol ve Trade-Stomil şirketlerinin 1996-2002 yılları arasında kartel faaliyetinde buldukları belirtilen kararda AT Anlaşmasının 81inci maddesine dayanılarak rekabete aykırı faaliyetlerde buldukları belirlendi.

Dava sonucunda verilmiş olan toplam ceza miktarının Komisyon tarafından bu yıl verilen en büyük ikinci kartel cezası ve bu yıl verilen toplam para cezasının 1.843 milyar Euroyu bularak Komisyon için bir yeni bir yıllık rekor olduğu açıklandı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1647&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu, Universal Şirketinin Alman Bertelsmann Music Group (BMG) Müzik Yayımcılığını Devralması Soruşturmasının Derinleştirilmesine Karar Verdi

8 Aralık 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, ABD'nin Fransız Vivendi Şirketinin sahip olduğu Universal Şirketinin BMG Müzik Yayımcılığını azalan satışlar ve büyüyen korsan müzik sektörünü gerekçe göstererek devralması izni isteği soruşturmasının derinleştirilmesine karar verdi. Komisyon gerekçe olarak müzik yayım piyasasında var olan rekabetin zarar göreceği konusunda kaygıları bulunduğunu, konudaki kararını Avrupa Ekonomik Alanı tamamında yada bir parçasında rekabete zarar vermeyecek şekilde, 27 Nisan 2007 tarihine kadar vereceğini açıkladı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1716&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu, Aker Kvaerner'e Ait Kağıt Hamuru Makineleri Şirketinin Metso Tarafından Devralınmasına Şartlı Olarak İzin Verdi

12 Aralık 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, Finlandiya merkezli şirket Metso Corporation Oy (Metso) tarafından Norveç merkezli Aker Kvaerner ASA (Aker Kvaerner)'a ait kağıt hamuru ve güç şirketinin devralınmasına şartlı olarak izin verdi. Metso ve Aker Kvaerner kağıt hamuru fabrikalarına yönelik teçhizatın geliştirilmesi ve üretilmesinde dünya genelinde faaliyet gösteriyor. Halihazırda kağıt hamuru makinelerinin tedarikinde hakim durumda olan yalnızca üç şirket bulunuyor. Metso, Aker Kvaerner ve şu anki pazar lideri Avusturya merkezli Andritz. Komisyon'un pazarda yaptığı ilk inceleme, kağıt hamuru teçhizatına ilişkin pazarda rekabetin bu işlemle önemli ölçüde azalabileceğini göstermişti. Komisyon aynı zamanda, modern kağıt hamuru makinelerinin üretiminin ileri seviyede spesifik know-how gerektirmesinden dolayı, söz konusu pazarlarda giriş engelleri olduğunu tespit etmiştir.

Özellikle pişirme teçhizatı tedarikine, bunun yanında kağıt hamuru üretimindeki selüloz yıkama, oksijen delignifikasyonu ve ağartma aşamalarına ilişkin pazarlara odaklanacak kapsamlı bir inceleme kararı, soruşturmanın nihai sonucuna ilişkin bir ön hüküm niteliğinde değildir. Komisyon ayrıca tarafların daha geniş bir ürün yelpazesi sunmasının, müşterileri ne ölçüde olumlu etkileyebileceğini de değerlendirmek istemektedir. İlgili yoğunlaşmanın AEA'da

veya onun önemli bir kısmındaki etkin rekabeti ciddi anlamda etkilemeyeceğine karar veren Komisyon, Avrupa Ekonomik Alanının tümünde yada bir kısmında rekabeti ihlal etmemesini şart koşmuştur.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1762&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu Macaristan'ı, Kablo Tv Hizmetlerindeki Kısıtlamaları Kaldırmadığı İçin Mahkemeye Verdi

14 Aralık 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu Macaristan'a resmi bir bildirimde bulunarak, Avrupa Topluluğu Anlaşması'na (Madde 226), yayın mevzuatının elektronik haberleşme ağları ve hizmetlerine yönelik pazardaki rekabete ilişkin AB kurallarına ve Elektronik Haberleşmeye Yönelik Yeni AB Düzenleyici Çerçevesine uymadığını ilettili ve yukarıdaki gerekçe ile Avrupa Adalet Divanına göndermeye karar verdi.

Rekabet Komiseri Neelie Kroes yaptığı açıklamada Macaristan'ın Media Act'ın uygulamalarını mevzuata uyumlu hale getirme taahhütlerini olumlu bulduklarını ancak gecikme olduğunu ve tüketicilerin yayın hizmetlerini seçme özgürlüklerinin kısıtlandığını ve bu sebeple yayınlarını almada zorluklar ile karşılaşan Macar vatandaşların mağduriyetlerinin bir an önce giderilmesi gerektiğini söyledi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1811&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu, Ryanair'ın Aer Lingus'u Devralması Hakkında Açılan Soruşturmanın Derinleştirilmesine Karar Verdi

20 Aralık 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, ucuz maliyetli taşıma yapan İrlanda şirketi Ryanair'in Aer Lingus'u devralmasına ilişkin soruşturmasının, AB Birleşme Mevzuatı çerçevesinde derinleştirilmesine karar verdi. Komisyon gerekçe olarak, ucuz uçuş yapan iki firma arasındaki bu birleşmenin tüketiciler için var olan piyasadaki rekabete zarar verebileceği konusunda kaygıları bulunmasını gösterdi.

Konuya ilişkin kararın, Avrupa Ekonomik Alanı genelinde yada bir parçasında rekabete zarar vermeyecek şekilde en kısa zamanda açıklanacağı belirtildi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1867&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

DİĞER ULUSLARARASI REKABET HABERLERİ**Küresel Rekabet Endeksi**

Küresel Rekabet Endeksi dünya ülkelerinin, rekabetçilik puanlarına göre sıralanmış bir listesidir. Ülkelerin rekabetçilik puanları Dünya Ekonomik Forumu tarafından her yıl tekrar edilen kapsamlı bir çalışma ile ölçülür. Dünya Ekonomik Forumu, yıllık düzenli toplantısını, İsviçre'nin Davos kentinde Ocak ayı içerisinde gerçekleştirir. Yapılan çalışma, raporda yer alan 131 ekonomiden 11,000 iş dünyası lideri ile yapılan anketler sonucu gerçekleştirilmiştir. Anket soruları, bir ekonominin iş ortamını etkileyen ve kalıcı ekonomik kalkınmanın kritik belirleyicileri olan geniş bir faktörler yelpazesini kapsamayı amaçlar. Sıralamalar, kamuya açık kesin verilerin kombinasyonu ve yönetici görüş anketlerinin sonuçları esas alınarak gerçekleştirilir.

Küresel Rekabet Endeksi 2006-2005 karşılaştırması

Ülke/Ekonomi	2006 Sıra	2006 Puan	2005 Sıra	Değişim
İsviçre	1	5,81	4	3
Finlandiya	2	5,76	2	0
İsveç	3	5,74	7	4
Danimarka	4	5,7	3	-1
Singapur	5	5,63	5	0
ABD	6	5,61	1	-5
Japonya	7	5,6	10	3
Almanya	8	5,58	6	-2
Hollanda	9	5,56	11	2
İngiltere	10	5,54	9	-1
Meksika	58	4,18	59	1
Türkiye	59	4,14	71	12

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.weforum.org/en/index.htm>

http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BCresel_Rekabet_Endeksi

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)

DTÖ, Avrupa Komisyonu'nun rekabet gücü ve ekonomik reform sürecine ilişkin ekim ayında yayınladığı strateji belgesinde belirtildiği üzere, AB ekonomisinin büyümesi ve gelişmesi hedefiyle, öncelik taşıyan ülke ve bölgelerle Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanması yönünde çalışma ve faaliyet başlatılmıştır. Bu strateji belgesinin bir parçası olarak, AB'nin halihazırda taslak haldeki pazara giriş stratejisinin geliştirilmesi yönünde, 10 Kasım 2006 - 12 Ocak 2007 tarih aralığı için, Komisyon'un² internet sitesinden konsültasyon süreci başlatılmıştır. Bu süreç sonucunda, küresel pazarda AB'nin rekabet gücünün artırılması ve ekonomik büyümenin ve istihdamın artırılması hedefinde, Avrupalı ihracatçıların dış pazar açılımlarında karşılaştıkları sorunların tespiti ve bunlara yönelik gerekli adımların belirlenmesi öngörülmektedir. Sorunlar şu başlıklar altında kategorize edilmiştir: tarife engelleri, gümrükler prosedürü, gerekli olmayan teknik düzenlemeler/standartlar, sağlık sektöründe getirilen kısıtlamalar, işlenmemiş materyallere erişim, fikri ve sınai hakların yeterince korunamaması, hizmetler ticaretindeki kısıtlamalar, doğrudan yabancı yatırımların önündeki engeller, kısıtlayıcı kamu alımları kuralları, ticaret korunma araçlarının haksız kullanımı, devlet yardımları ve diğer destek türlerinin haksız kullanımı.

Yine strateji belgesinin bir parçası olarak, 6 Aralık tarihinde, Ticaret Korunma Araçları (anti-damping, anti-sübvansiyon, ve diğer korunma önlemleri) konusunda tartışma dokümanı (green paper) yayınlamıştır. Belgede, Avrupalı şirketlerin üçüncü ülkelerde karşılaştığı haksız rekabet ve ticaret akışındaki dramatik değişimlere karşılık, DTÖ'de belirlenen oranlar çerçevesinde, AB'nin genel ekonomik çıkarları doğrultusunda Avrupalı üreticilerin nasıl azami şekilde bu haklardan faydalanabileceği konusu tartışmaya açılmıştır.

31 Mart 2007 tarihine kadar, Komisyon'un³ internet sitesinden ilgili tarafların görüşleri alınarak, belgenin son şekli verilecektir.

Daha detaylı bilgi için:

[http://www.tusiad.org/tusiad cms.nsf/DKdto/08/\\$File/DTOKasimAralik.pdf](http://www.tusiad.org/tusiad cms.nsf/DKdto/08/$File/DTOKasimAralik.pdf)

<http://www.wto.org>

UNCTAD

UNCTAD verilerine göre 2006 yılı itibariyle dünya genelinde 1 trilyon doların üzerinde birleşme ve devralma yaşanmıştır. Birleşme ve devralmalar yabancı sermaye akımlarının hala çok büyük bir bölümünü oluşturmaktadır.

² <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=newMAS&lang=en>

³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_131476.doc

Çünkü uluslararası şirketler, gelişmekte olan ülkelere yeni yatırım yerine, daha çok şirket veya hisse satın almak suretiyle gitmektedirler. Bunun sonucunda yerli şirketler, büyük uluslararası şirketler ile rekabet etmek zorunda kalmaktadırlar.

Faaliyetlerini uluslararası düzeyde entegre eden bu şirketler, faktör piyasalarında yoğun girdi kullanımı, düşük sermaye maliyetleri ve küresel düzeyde reklam ve diğer pazarlama teknikleri sayesinde önemli ölçek tasarrufları kazanmaktadırlar. Ancak, bu tür ölçek tasarrufları, uluslararası şirketlerin pazar güçlerine (monopoly power) bağlı olduğu ölçüde maliyetlerin düşmesi ve sosyal refah yerine, şirketlerin refahlarına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, bu yapı pazara giriş engelleri de yaratabilecektir.

Buna karşın, yerli şirketler önemli handikaplarla karşı karşıya kalacaklardır. Etkili bir biçimde uygulanan rekabet politikası çerçevesinde eskisinden daha az devlet yardımı alacaklar, ürün ve faktör piyasalarında pazar gücü yüksek uluslararası şirketler ile rekabet edecekler ve uluslararası birleşme dalgasının neden olduğu giriş engellerine maruz kalacaklardır. Böyle bir ortamda, ülke genelinde büyük uluslararası şirketler karşısında küçük ölçekli duruma gelecek yerli şirketleri koruyacak, yegâne araç rekabet kanunu uygulaması olacaktır.

Daha detaylı bilgi için:

http://ekutup.dpt.gov.tr/hukuk/rekabet/Mustesar_RK_Acilis.pdf

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

(01.10.2006 - 31.12.2006)

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

REKABET İHLALLERİ

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-70/945-272	Elektrik Mühendisleri Odası Aksaray Temsilciliği'ne bağlı 8 mühendisin fiyat ve ödeme koşullarına ilişkin bir sözleşme tanzim ettikleri ve bu çerçevede teknik uygulama sorumluluğunun mühendisler arasında sırayla dağıtılmasının öngörüldüğü, bu durumun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bu aşamada önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	05.10.2006
2	06-68/926-265	Marmara Bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Raporla, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Anadolu Çimentoları T.A.Ş., Bolu Çimento Sanayi A.Ş., Lafarge Aslan Çimento A.Ş., Marmara Çimento ve Yapı Malzemeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Nuh Çimento A.Ş., Set Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 2002 yılında Marmara Bölgesi çimento pazarında birlikte fiyat tespit ederek Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığına, Bolu Çimento Sanayi A.Ş., Bursa Çimento Fabrikası A.Ş., Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş.'nin, 2004 yılında fiyat tespiti ya da hassas rekabetçi bilgilerin değişimi şeklinde Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığına, Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.'nin bayilerinin bölgeler arası ticaretini engelleyici uygulamalarıyla Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, bu sebeple aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı cirosunun taksidiren %1'i oranında olmak üzere 1.123.134,45 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 3.2.2006 tarihli yazı ve eklerinde çimento satış fiyatları ve maliyetleri hakkında eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi vermesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16(b) maddesi gereğince idari para cezası verilmemesine.	02.10.2006
3	06-68/927-266	Marmara Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Lafarge Beton A.Ş., Oyak Beton Sanayi A.Ş. (Bolu Çimento Sanayi A.Ş.), hazır beton ilgili ürün pazarında fiyat tespiti yapmak suretiyle rekabeti sınırlama amacını taşıyan bir anlaşma içinde olduklarına, Nuh Beton A.Ş.	02.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ve Set Beton Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin hazır beton ilgili ürün pazarında fiyat tespiti yapmak suretiyle rekabeti sınırlama amacını taşıyan bir anlaşma içinde olmadıklarına, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası verilmemesine, Bolu Çimento Sanayi A.Ş. (Oyak Beton Sanayi A.Ş.)'ye 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası verilmemesine, Lafarge Beton A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı cirosunun takdiren %2'si oranında olmak üzere 888.892,94 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden eylemlerinden dolayı, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışların ve ihlale son verilmesi gereğinin, aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, ilgili teşebbüslere bildirilmesine.	
4	06-69/930-267	Doğu Akdeniz Çimento Pazarında; Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Adana Çimento Sanayii T.A.Ş. tarafından kurulmuş olan Oysa Çimento San. ve Tic. A.Ş.'nin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında kurucu taraflar arasındaki rekabetçi davranışların koordinasyonunu sağlayan ve rekabeti sınırlayıcı amaç ve etkilere sahip olan bir işbirliği anlaşması olduğuna, söz konusu anlaşma sonucunda ilgili pazarda Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Adana Çimento Sanayii T.A.Ş. arasındaki rekabetin tamamen ortadan kalktığına, bu sebeple aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin takdiren %1'i oranında ve ayrı ayrı olmak üzere, Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.'nin 1.809.312,47 YTL, Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 2.468.005,09 YTL idari para cezası ile cezalandırılmalarına, Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Adana Çimento Sanayii T.A.Ş. arasında rekabetçi davranışların koordinasyona neden olduğu ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bulunduğu tespit edilen ortak girişimdeki aykırılığın ortadan kaldırılarak rekabetin tesisini, aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, soruşturma kapsamındaki teşebbüslere bildirilmesine ve söz konusu aykırılığın ortadan kaldırılması için taraflara 6 ay süre verilmesine, bu süre içerisinde de rekabeti ortadan kaldırıcı faaliyetlerden kaçınılmasına, aksi takdirde süreli para cezası uygulanacağına bildirilmesine, Batı Akdeniz Çimento Pazarında Göltaş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş., Denizli Çimento Sanayii T.A.Ş. arasında yapılan görüşmeler sonucunda yatay anlaşmalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine dair yeterli bilgi ve belge bulunmadığından, Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediğine, Ado Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin de yatay anlaşmalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ih-	03.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		lal ettiklerine dair yeterli bilgi ve belge bulunmadığından, Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediğine, Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.'nin de yatay anlaşmalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine dair yeterli bilgi ve belge bulunmadığından, Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediğine.	
5	06-69/931-268	Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak; Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş., Çallıoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş., Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Paz. San. Tic. Ltd. Şti., Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş., Kadıahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş., Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş. tarafından dosya konusu bilgi ve belgeler çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin teşebbüsler arasındaki yatay anlaşmalar yoluyla ihlal edildiğine, Konya Çimento Sanayi A.Ş.'nin söz konusu ihlale katılmadığına, bu sebeple aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren %1'i oranında olmak üzere Çallıoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 230.683,64 YTL, Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.'ye 119.083,44 YTL, %2'si oranında olmak üzere Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş.'ye 216.558,06 YTL, %3'ü oranında olmak üzere Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.'ye 980.355,42 YTL idari para cezası verilmesine, ayrıca aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren %0,4'ü oranında olmak üzere Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 987.202,04 YTL, %1'i oranında olmak üzere Kadıahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.'ye 558.967,93 YTL, Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.'ye 268.746,72 YTL idari para cezası verilmesine, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden eylemlerinden dolayı, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışların ve ihlale son verilmesi gereğinin, aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, soruşturma kapsamındaki teşebbüslere bildirilmesine.	03.10.2006
6	06-74/959-278	Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	12.10.2006
7	06-74/960-279	Çelik Motor A.Ş. tarafından boykot uygulandığı, eşit ve adil davranma yükümünün ihlal edildiği ve sözleşmenin haksız ola-	12.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		rak feshedildiği iddiasına ilişkin olarak herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	
8	06-77/1005-289	Gazi Hastanesi'nin Yenidoğan Servisi'nde ihtiyaç duyulan nitrik oksit tüpünün Ekim 2005 tarihinde Ertunç Özcan İthalat-Müessellik tarafından 2.862 YTL'ye temin edilmiş olmasına rağmen Haziran 2006 tarihinde aynı malzeme için 7.520 YTL fiyat verilmesinin hastaneyi ciddi anlamda maddi sıkıntıya düşürdüğü iddiası ile ilgili olarak Ertunç Özcan İthalat-Müessellik hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	19.10.2006
9	06-77/1007-290	Rekabet Kurulu'nun 17.8.2004 tarih, 04-54/749-186 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 27.3.2006 tarih, 2005/5763 E. 2006/1515 K.; 2005/7152 E. 2006/1547 K.; 28.3.2006 tarih, 2005/7537 E. 2006/1542 K.; 2005/7541 E. 2006/1546 K.; 2005/7539 E. 2006/1544 K.; 2005/7540 E. 2006/1545 K.; 2005/7538 E. 2006/1543 K. sayılı kararları üzerine Afyon Eczacı Odası ve Afyon Veteriner Hekimleri Odası'nın 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal eder nitelikteki eylemlerinin yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Afyon Veteriner Hekimleri Odası ile Afyon Eczacı Odası'nın arasında imzalanan protokolün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna, bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca Afyon Eczacı Odası ve Afyon Veteriner Hekimleri Odası'na ayrı ayrı 6.368'er YTL idari para cezası verilmesine, 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunan anlaşmaların bildirilmesi yükümlülüğü kaldırıldığından, bu konuda karar verilmesine gerek olmadığına.	19.10.2006
10	06-77/981-282	Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş.'nin Egemen Elektrikli Ev Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. ile yapmış olduğu sözleşmeye rağmen mal vermeyerek hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası ile ilgili olarak, herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	19.10.2006
11	06-77/991-286	Rekabet Kurulu'nun 2.12.2004 tarih, 04-77/1109-278 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 26.12.2005 tarih, 2005/7623 E. 2005/6190 K.; 15.2.2006 tarih, 2005/7483 E. 2006/1000 K., 2005/7589 E. 2006/998 K.; 9.5.2006 tarih, 2005/7387 E. 2006/2133 K., 2005/7464 E. 2006/2135 K., 2005/7507 E. 2006/2138 K., 2005/7486 E. 2006/2132 K., 2005/7549 E. 2006/2137 K., 2005/7545 E. 2006/2141 K., 2005/7544 E. 2006/2129 K., 2005/7548 E. 2006/2125 K., 2005/7557 E. 2006/2126 K., 2005/7547 E. 2006/2127 K., 2005/7556 E. 2006/2130 K., 2005/7550 E. 2006/2128 K., 2005/7546 E. 2006/2140 K., 2005/7543 E. 2006/2124 K., ve 27.6.2006 tarih, 2005/7419 E. 2006/2747 K. sayılı kararları üzerine, Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren hazır beton üreticile-	19.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>rinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettikleri iddiasının yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.'nin, 11.3.2000 tarihinde İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak uygulamaya konan ve Temmuz 2000 itibarıyla yürürlükte olan pazar paylaşımı (müşteri paylaşımı ve tonaj tespiti) ve fiyat tespiti anlaşmasına katılması, 2001 yılının Ağustos ayında İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak rakiplerle müşteri paylaşımına ilişkin bir anlaşmaya katılması, 2001 yılının Eylül ayında rakiplerle uyumlu eylem halinde tonaj tespitinde bulunması, 2002 yılının Mayıs ayında Aydın Valiliği Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü tarafından açılan 19 adet ilköğretim okulu inşaatı ihalesinde, kazanan müteahhitlerin söz konusu işlerinin ve bölgedeki diğer bazı büyük inşaat işlerinin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılında çoğunluğu Mayıs ayında olmak üzere, İzmir Büyükşehir Belediyesi İZSU Genel Müdürlüğü tarafından açılan dere ıslahı ve genel amaçlı inşaat ihalelerini kazanan müteahhitlerin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılının Nisan – Ekim arası döneminde İzmir, Aydın, Manisa ve Burhaniye hazır beton pazarlarında rakiplerle uyumlu eylem halinde eş zamanlı fiyat artırımında bulunması, Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.'nin, 11.3.2000 tarihinde İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak uygulamaya konan ve Temmuz 2000 itibarıyla yürürlükte olan pazar paylaşımı (müşteri paylaşımı ve tonaj tespiti) ve fiyat tespiti anlaşmasına katılması, 2001 yılının Eylül ayında rakiplerle uyumlu eylem halinde tonaj tespitinde bulunması, 2002 yılının Mayıs ayında Aydın Valiliği Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü tarafından açılan 19 adet ilköğretim okulu inşaatı ihalesini kazanan müteahhitlerin ve bölgedeki diğer bazı büyük inşaat işlerinin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılında çoğunluğu Mayıs ayında olmak üzere, İzmir Büyükşehir Belediyesi İZSU Genel Müdürlüğü tarafından açılan dere ıslahı ve genel amaçlı inşaat ihaleleri sonucunda, kazanan müteahhitlerin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılının Nisan – Ekim arası döneminde İzmir, Aydın, Manisa ve Burhaniye hazır beton pazarlarında rakiplerle uyumlu eylem halinde eş zamanlı fiyat artırımında bulunması, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin, 11.3.2000 tarihinde İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak uygulamaya konan ve Temmuz 2000 itibarıyla yürürlükte olan pazar paylaşımı (müşteri paylaşımı ve tonaj tespiti) ve fiyat tespiti anlaşmasına katılması, 2001 yılının Ağustos ayında İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak rakiplerle müşteri paylaşımına ilişkin bir anlaşmaya katılması, 2001 yılının Eylül ayında rakiplerle uyumlu eylem halinde tonaj tespitinde bulunması, 2002 yılında çoğunluğu Mayıs ayında olmak üzere, İzmir Büyükşehir Belediye-</p>	

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>yesi İZSU Genel Müdürlüğü tarafından açılan dere ıslahı ve genel amaçlı inşaat ihalelerini kazanan müteahhitlerin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılının Nisan – Ekim arası döneminde İzmir ve Burhaniye hazır beton pazarlarında rakiplerle uyumlu eylem halinde eş zamanlı fiyat artırımında bulunması, Lafarge Beton A.Ş.’nin, 11.3.2000 tarihinde İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak uygulamaya konan ve Temmuz 2000 itibarıyla yürürlükte olan pazar paylaşımı (müşteri paylaşımı ve tonaj tespiti) ve fiyat tespiti anlaşmasına katılması, 2001 yılının Ağustos ayında İzmir hazır beton pazarına yönelik olarak rakiplerle müşteri paylaşımına ilişkin bir anlaşmaya katılması, 2001 yılının Eylül ayında rakiplerle uyumlu eylem halinde tonaj tespitinde bulunması, 2002 yılında çoğunluğu Mayıs ayında olmak üzere, İzmir Büyükşehir Belediyesi İZSU Genel Müdürlüğü tarafından açılan dere ıslahı ve genel amaçlı inşaat ihalelerini kazanan müteahhitlerin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılının Nisan – Ekim arası döneminde İzmir hazır beton pazarında rakiplerle uyumlu eylem halinde eş zamanlı fiyat artırımında bulunması, Aydın Modern Beton San. Tic. A.Ş.’nin, 2001 yılının Eylül ayında rakiplerle uyumlu eylem halinde tonaj tespitinde bulunması, 2002 yılının Mayıs ayında Aydın Valiliği Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü tarafından açılan 19 adet ilköğretim okulu inşaatı ihalesini kazanan müteahhitlerin ve bölgedeki diğer bazı büyük inşaat işlerinin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılında çoğunluğu Mayıs ayında olmak üzere, İzmir Büyükşehir Belediyesi İZSU Genel Müdürlüğü tarafından açılan dere ıslahı ve genel amaçlı inşaat ihalelerini kazanan müteahhitlerin paylaşımı anlaşmasına katılması, 2002 yılının Nisan–Ekim arası döneminde İzmir, Aydın ve Manisa hazır beton pazarlarında rakiplerle uyumlu eylem halinde eş zamanlı fiyat artırımında bulunması, dolayısıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 4. maddesinin ihlal edildiğine, bu nedenle 4054 sayılı Kanun’un 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca 2002 yılı net satışlarının takdiren %1’i oranında olmak üzere; Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.’ye 337.132,29 YTL., Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.’ye 1.471.051,36 YTL., Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.’ye 2.317.095,08 YTL., Lafarge Beton A.Ş.’ye 486.394,61 YTL., Aydın Modern Beton San. Tic. A.Ş.’nin Modern Beton A.Ş. tarafından devralınmış olduğu göz önünde bulundurularak Aydın Modern Beton San. Tic. A.Ş.’ye 114.470,75 YTL., 5388 sayılı Kanun’un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunan anlaşmaların bildirilmesi yükümlülüğü kaldırıldığından, bu konuda karar verilmesine gerek olmadığına, 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesi uyarınca, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını temi-</p>	

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		nen, ihlale son verilmesi gereğinin ilgili teşebbüslere bildirilmesine.	
12	06-77/992-287	<p>Rekabet Kurulu'nun 2.12.2004 tarih, 04-77/1108-277 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 9.5.2006 tarih, 2005/7386 E. 2006/2136 K., 2005/7505 E. 2006/2139 K., 2005/7388 E. 2006/2134 K., 2005/7484 E. 2006/2131 K. ve 27.6.2006 tarih, 2005/7506 E. 2006/2752 K. sayılı kararları üzerine, Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento üreticilerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettikleri iddiasının yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Batı Grubu Şirketler (Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş. ve Batusöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.), Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. ve Denizli Çimento Sanayii Ticaret A.Ş.'nin; 2002 yılı Nisan ayından başlayarak, İzmir ve Aydın başta olmak üzere tüm Ege Bölgesi torbalı çimento pazarında uyumlu eylem halinde fiyat tespit ettiklerine, 2003 yılı Haziran ayından başlayarak Körfez Bölgesi başta olmak üzere tüm Ege Bölgesi torbalı çimento pazarında uyumlu eylem halinde fiyat tespit ettiklerine, bu ihlallerinden dolayı, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca 2002 yılı net satışlarının takdiren %1.5'i olmak üzere; Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 3.475.642,62 YTL., 2002 yılı net satışlarının takdiren %3'ü olmak üzere Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.'ye 4.413.154,08 YTL, Batusöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.'ye 1.342.119,99 YTL, Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.'ye 2.769.394,92 YTL, Denizli Çimento Sanayii Ticaret A.Ş.'ye 2.649.352,64 YTL idari para cezası verilmesine, Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.'nin, "Tek Elden Dağıtım Anlaşması" ve "Tek Elden Satın Alma Anlaşması" adları altında akdettiği standart yetkili satıcılık anlaşmalarının, uygulamalar ile birlikte değerlendirildiğinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eder nitelikte olduğuna ve 1997/3, 1997/4 sayılı Tebliğlerle sağlanan grup muafiyetinden ve "Tek Elden Dağıtım Anlaşması"nın 2002/2 sayılı Tebliğlerle sağlanan grup muafiyetinden yararlanamayacağına, Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.'ye, Kanun'un 4. maddesini ihlal eder nitelikteki söz konusu anlaşmalar nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, 2002 yılı net satışları üzerinden takdiren %0,2 oranında olmak üzere 184.626,33 YTL idari para cezası verilmesine, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen, ihlale son verilmesi gereğinin ilgili teşebbüslere bildirilmesine.</p>	19.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
13	06-79/1021-295	Rekabet Kurulu'nun 4.11.2004 tarih, 04-70/1012-247 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 23.5.2006 tarih, 2005/7504 E. 2006/2230 K., 2005/7622 E. 2006/2231 K. sayılı kararları üzerine, Türk Eczacıları Birliği ve bağlı eczacı odalarının, resmi/özel kurum ve kuruluşlara ilaç satışlarında indirim oranını belirlemeye yönelik karar ve uygulamaları ile 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasının yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Türk Eczacıları Birliği (TEB) ve bağlı eczacı odalarının, resmi/özel kurum ve kuruluşlara ilaç satışlarında indirim oranını belirlemeye yönelik karar ve uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna, ancak incelemeye konu eylemin kaynağı TEB Merkez Heyeti'nin 7.2.2002 tarihli kararı olduğundan ve bağlı eczacı odaları 6643 sayılı Kanun uyarınca bu karara uymak durumunda bulunduğundan, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olan bu teşebbüs birliği kararı nedeniyle yalnızca TEB'in cezalandırılması gerektiğine, bu nedenle aynı Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, 2002 yılı net satışları üzerinden taktiren %6'sı oranında olmak üzere TEB'e 260.433.11 YTL idari para cezası verilmesine; 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunan anlaşmaların bildirilmesi yükümlülüğü kaldırıldığından, bu konuda karar verilmesine gerek olmadığına, Kanun'un 27(g) maddesi uyarınca, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'na, resmi/özel kurum ve kuruluşlara ilaç satışlarında rekabet koşullarını etkileyen düzenleme ve eylemlerle ilgili tespit ve önerileri içerecek görüş bildirilmesine.	02.11.2006
14	06-79/1031-297	Kayseri İli'ndeki otogaz bayilerinin aralarında anlaşarak fiyat yükselttikleri iddiasına ilişkin olarak şikâyet konusu iddialar ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine.	02.11.2006
15	06-79/1032-298	Gelibolu- Çardak hattında feribotla araç ve yolcu taşımacılığı yapan teşebbüslerin havuz oluşturmak suretiyle fiyat ve maliyet yapılarını ortak belirledikleri iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine.	02.11.2006
16	06-80/1034-299	Rekabet Kurulu'nun 24.2.2004 tarih, 04-16/123-26 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 28.3.2006 tarih, 2005/5677 E. 2006/1540 K.; 2005/5043 E. 2006/1538 K.; 2005/5041 E. 2006/1541 K.; 2005/5717 E. 2006/1539 K.; 27.6.2006 tarih, 2005/5910 E. 2006/2749 K., 2005/5675 E. 2006/2751 K. sayılı kararları üzerine seramik kaplama malzemeleri ve/veya seramik sağlık gereçleri pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal eder nitelikteki eylemlerinin yeniden	03.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>değerlendirilmesi çerçevesinde, Seramiksan Turgutlu Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Tamsa Fayans Seramik Üretim-Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Umpaş Seramik Sanayi ve Tic. A.Ş.'nin, Altın Çini ve Seramik Sanayii A.Ş., Anatolia Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Bozüyük Seramik Sanayii Ticaret A.Ş., Ercan Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş./Ercan Seramik Sanayi Turizm ve Ticaret Ltd. Şti., Graniser Granit Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Hitit Seramik San. ve Tic. A.Ş., İstanbul Seramik San. ve Tic. A.Ş., Kütahya Porselen Sanayi A.Ş., Pera Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Seranit Granit Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Söğütsen Seramik Sanayi İnşaat Madencilik İth.İhr.A.Ş., Uşak Seramik Sanayii A.Ş., Yıldız Yapı Malzemeleri Depolama Dağıtım San.Tic. Ltd.Şti. ve Yüksel Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile birlikte, seramik kaplama malzemeleri pazarında 14.12.1994'den başlayıp devam eden ve unsurları, "satım fiyatı ve şartlarının tespit edilmesi, arz miktarının kontrolü-pazar paylaşımı ve rekabete duyarlı bilgi değişimi" olan yatay anlaşma ve uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.'nin, Eczacıbaşı Karo Seramik San. ve Tic. A.Ş., Ege Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Termal Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Toprak Seniteri ve Turizm İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş., Toprak Seramik ve Gıda San. ve Tic. A.Ş. ve Yurtbay Seramik Sanayi ve Tic. A.Ş. ile birlikte, seramik kaplama malzemeleri pazarında 14.12.1994'den başlayıp devam eden ve unsurları, "satım fiyatı ve şartlarının tespit edilmesi, arz miktarının kontrolü-pazar paylaşımı ve rekabete duyarlı bilgi değişimi" olan yatay anlaşma ve uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, bu nedenle; 2001 yılı net satışlarının %2'si oranında olmak üzere, Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.'ye 2.914.122,45 YTL, 2001 yılı net satışlarının %1'i oranında olmak üzere; Seramiksan Turgutlu Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 188.475,28 YTL, Tamsa Fayans Seramik Üretim-Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 129.446,43 YTL, Umpaş Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 161.590,56 YTL idari para cezası verilmesine, Kalevit Roca Saniter Seramik Sanayi A.Ş.'nin, Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş., Ege Vitrikiye Sağlık Gereçleri San. ve Tic. A.Ş., Serel Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Toprak Seramik ve Gıda San. ve Tic. A.Ş. ile birlikte, seramik sağlık gereçleri pazarında 14.12.1994'den başlayıp devam eden ve unsurları, "satım fiyatı ve şartlarının tespit edilmesi ile rekabete duyarlı bilgi değişimi" olan yatay anlaşma ve uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, bu nedenle; 2001 yılı net satışlarının takdiren %0,3'ü oranında olmak üzere, Kalevit Roca Saniter Seramik Sanayi A.Ş.'ye 32.611,19 YTL, idari para cezası</p>	

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		verilmesine, Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. ve Kalevit Roca Saniter Seramik Sanayi A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan alıcıların kendi satış fiyatını belirleme serbestisini engellediğine, Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. ve Kalevit Roca Saniter Seramik Sanayi A.Ş.'ye, alıcıların kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi, yatay anlaşma ve uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesi kapsamında değerlendirildiğinden, ayrı bir para cezası verilmesi gerekmediğine, 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunan anlaşmaların bildirilmesi yükümlülüğü kaldırıldığından, bu konuda karar verilmesine yer olmadığına, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden eylemlerinden dolayı, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışların ve ihlale son verilmesi gereğinin, aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, ilgili teşebbüslere bildirilmesine.	
17	06-81/1036-300	CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'nin NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti. (NTSR)'ye yönelik eylemleri dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası ve bu eylemlere yönelik geçici tedbir kararı verilmesi talebine ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, soruşturma sonucunda alınacak nihai karara kadar "ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimali" bulunması nedeniyle, 9-25 Şubat 2007 tarihleri arasında taraflarca belirlenecek fuar sürecine yönelik olarak 1 ve 2 nolu holler için diğer salonların 2007 yılı kiralamasında dikkate alınan ekonomik ölçütler emsal alınmak suretiyle, ihlalden önceki durumu koruyucu geçici tedbir niteliğinde olmak üzere karar verilmiştir.	06.11.2006
18	06-83/1043-303	Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento üreticilerinin, çimento pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespitine ilişkin şikayetlerde yer alan iddiaların, Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento üreticileri hakkında yürütülen ve 2.10.2006 tarih ve 06-68/926-265 sayılı karara bağlanan soruşturma kapsamında olması dolayısıyla bu şikayetlere ilişkin olarak yeni bir önaraştırma ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetlerin reddine.	10.11.2006
19	06-84/1059-306	Akaryakıt dağıtım sektöründeki dikey anlaşmaların 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne Uygunluğunun belirlenmesi hakkında, bayilik sözleşmeleri ile ilgili olarak; bazı teşebbüslerin uygulamakta oldukları bayilik sözleşmelerinin bir kısmının, bazılarının ise sözleşmelerinin tümünün rekabet etme yasağının süresi bakımından 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen süreyi aştığına, bazı teşebbüslerin	15.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>bayilik sözleşmelerinde bayinin satış fiyatını ve/veya asgari satış fiyatını belirlemeye yönelik açık hükümler yer aldığına, bu sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanamayacağına, bazı teşebbüslerin uygulamakta olduğu bayilik sözleşmelerinin alıcıya getirilen müşteri ve/veya bölge sınırlaması nedeniyle 2002/2 sayılı muafiyetten yararlanamayacağına, mevcut koşullar altında salt dikey sözleşmelerde yer alan aksaklıklar nedeniyle piyasadaki rekabetin kısıtlandığı sonucuna ulaşmanın mümkün görülmediğine; bu nedenle bu aşamada Agpaş Petrol Ürünleri Paz. San. Tic. ve Dağ. A.Ş., Selahattin Kaleli Petrolcülük Ltd. Şti., Bölünmez Petrolcülük A.Ş., BP Petrolleri A.Ş., Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş., Delta Petrol Ürünleri Tic. A.Ş., Enerji Petrol Ürünleri Paz. A.Ş., Gören Petrol Depoculuk ve Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti., GS Petrol Ürünleri Tic. Ltd. Şti., Inter-Oil Petrol Dağıtım Nak. ve Tur. İç ve Dış Tic. Paz. A.Ş., MMG Petrol Dağıtım ve Paz. İç ve Dış Tic. A.Ş., Petline Petrol Ürünleri Tic. A.Ş., Petrol Ofisi A.Ş., Petrolyum Petrol Ürünleri Paz. Dağ. Tic. ve San. Ltd. Şti., Siyam Petrolcülük A.Ş., Starpet Garzan Akaryakıt Dağ. Paz. A.Ş., Termopet Akaryakıt Nak. Ltd. Şti., Türkoil Petrol Ürünleri San. ve Tic. A.Ş., Yalçınkaya Petrol Ürünleri Paz. Dağ. San. ve Tic. Ltd. Şti., Yuropet Akaryakıt Dağ. Paz. Ür. İth. Ltd. Şti., Altınbaş Petrol ve Tic. A.Ş., Balpet Petrol Ürünleri Taş. San. ve Tic. A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, ancak ilgili teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 9/3 üncü maddesi uyarınca bayilik sözleşmelerinin ne şekilde tadil edileceği hususunda yazı yazılmasına ve bu tadillerin yapıldığının 60 gün içerisinde Kurumumuza tevsik edilmesine, aksi halde 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca haklarında soruşturma açılacağı hususunun ilgili teşebbüslere bildirilmesine, Kuruma ulaşan şikayetlerle ilgili olarak; Sevindim Akaryakıt Nak. Ltd. Şti. tarafından Petrol Ofisi A.Ş. hakkındaki şikayet ile ilgili olarak, ihtilafın taraflar arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklandığı ve 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecek bir husus olmadığına, bu nedenle şikayetin reddine, Özşinas Petrol Petrol Ürünleri Bayii Paz. Nak. Tic.'in Turkuaz Petrol Ürünleri A.Ş. hakkındaki şikayet ile ilgili olarak, ilgili bayilik sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında 18.9.2010 yılına kadar muafiyetten yararlandığına bu nedenle şikayetin reddine, ancak söz konusu akaryakıt dağıtım şirketine ilgili sözleşmenin tadil edilmesine yönelik bildirim yapılmasına, Çağrı Petrol İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'nin BP Petrolleri A.Ş. hakkındaki şikayet ve talepleri ile ilgili olarak, ilgili bayilik sözleşmesinin rekabet yasağı süresi bakımından 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerinden yararlandığına, bu nedenle şikayetin reddine, Polat Gıda ve Pet.</p>	

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Opet Petrolcülük A.Ş. hakkındaki şikayet ile ilgili olarak, ilgili sözleşmenin 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlandığına, bu nedenle şikayetin reddine, Kurtuluş Un San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Bölünmez Petrolcülük A.Ş. hakkındaki şikayetin, bu iki şirket arasında herhangi bir bayilik sözleşmesi bulunmadığından reddine, İkbal Akaryakıt ve Dinlenme Tesisleri A.Ş.'nin Turcas Petrol A.Ş. hakkındaki şikayet ile ilgili olarak, ilgili bayilik sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırılık taşınması ve dilekçede yer verilen petrol piyasası mevzuatına aykırılıklar ve Shell-Turcas ortak girişimine ilişkin iddiaların, 4054 sayılı Kanun kapsamında olmaması nedeniyle şikayetin reddine.	
20	06-84/1060-307	Aşkale Çimento San. T.A.Ş.'nin, Trabzon çimento fabrikasından sonra Gümüşhane çimento fabrikasını da alarak Doğu Karadeniz çimento pazarında hakim duruma geçtiği, bu yolla hakim durumunu kötüye kullanarak sektörde rekabeti önlediği ve 4054 sayılı Kanun'un özüne aykırı bir durumun ortaya çıktığı iddiası ile ilgili olarak Gümüşhane Çimento Sanayi T.A.Ş.'nin TMSF tarafından satışına ilişkin işlemin 4054 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına, şikayetin reddine.	15.11.2006
21	06-84/1069-311	Fida Film Yapım Dağıtım ve Reklamcılık A.Ş.'nin, Livan Sinemacılık Ltd. Şti.'nin sinema salonlarında gösterilmek üzere reklam filmi verilmesi talebini kabul etmediği iddiasına ilişkin 4054 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca, yazı yazılması konusunda Başkanlığa yetki verilmesine.	15.11.2006
22	06-84/1081-313	3.8.2006 tarih, 06-57/723-M sayılı Kurul kararı uyarınca Konya İlinde faaliyet gösteren sürücü kursları hakkında açılan soruşturma çerçevesinde Kurum raporlarında gidilen yerinde inceleme sırasında Konya Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Birliği Derneği'nde teşebbüs birliği Başkanı Osman ÜNAL tarafından yerinde incelemenin engellenmesi karşısında 4054 sayılı Kanun'un 16(b) ve 17(d) maddeleri uyarınca cezai işlem uygulanması Görevli raporlar tarafından yerinde inceleme yapılmasının engellenmesi sebebiyle, 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin (d) bendi ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca Konya Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Birliği Derneği'ne 636 YTL idari para cezası verilmesine.	15.11.2006
23	06-85/1089-317	Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin LPG dağıtım ve satışı pazarında hakim durumda olduğu ve bu hakim durumun sağladığı ekonomik avantajları diğer dağıtım şirketlerinden bayi transferleri gerçekleştirmek suretiyle kötüye kullandığı iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	23.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
24	06-86/1104-322	Kayseri İli'ndeki kömür satıcılarının aralarında anlaşarak fiyat belirlemek suretiyle rekabet ihlali yaptıkları iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	30.11.2006
25	06-88/1136-333	Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento üreticilerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettikleri iddiası ile ilgili olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği hükümleri uyarınca; bayilik anlaşma ve uygulamalarında münhasır bölge belirlenmeden yeniden satıcıların aktif satışlarının yasaklanamayacağına ve ayrıca yeniden satıcıların pasif satışlarının hiçbir şekilde kısıtlanamayacağına, sabit veya minimum fiyata dönüşecek şekilde yeniden satış fiyatlarının tespit edilemeyeceğine, aktif/pasif satış yasaklarını kontrol edici renkli torba gibi sistemler teşkil edilemeyeceğine, bu nitelikte uygulamaların piyasadaki rekabeti engelleyici sonuçlar doğurarak Kanun'un 4. maddesini ihlal edeceğine, ancak, dosya kapsamına göre; Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin, Denizli Çimento Sanayi Ticaret A.Ş. ve Batı Grubu (Batıçim Batı Anadolu Çimento San. A.Ş. ve Batisöke Söke Çimento Sanayi T.A.Ş.)'nin anılan dikey uygulamalar yoluyla Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ilişkin yeterli delil bulunmadığından, idari para cezası verilmesine yer olmadığına.	07.12.2006
26	06-88/1137-334	Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği hükümleri uyarınca; bayilik anlaşma ve uygulamalarında sabit fiyat veya minimum fiyata dönüşecek şekilde yeniden satış fiyatlarının tespit edilmesinin ve bu nitelikte uygulamaların piyasadaki rekabeti engelleyici sonuçlar doğurarak Kanun'un 4. maddesini ihlal edeceğine, ancak, dosya kapsamına göre; Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Batıçim Batı Anadolu Çimento San. A.Ş., Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Malz. San. Tic. A.Ş., Modern Beton A.Ş.'nin anılan dikey uygulamalar yoluyla Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ilişkin yeterli delil bulunmadığından, idari para cezası verilmesine yer olmadığına.	07.12.2006
27	06-90/1142-338	Batı Anadolu Çimento Sanayi A.Ş.'nin Gölcük'teki hazır beton taleplerini karşılamadığı iddiası ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	14.12.2006
28	06-90/1145-339	Tepe Emlak Yatırım İnşaat Ticaret A.Ş.'nin sahibi olduğu Tepe Nautilus Alışveriş Merkezi'nde Anadolu Restoran İşletmeleri	14.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Ltd. Şti.'ne dükkan kiralamayı TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile anlaşarak reddetmek ve Alışveriş Merkezindeki hakim durumunu kötüye kullanmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	
29	06-90/1146-340	Akmerkez Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin sahibi olduğu Akmerkez Alışveriş Merkezi'nde Anadolu Restoran İşletmeleri Ltd. Şti.'ne dükkan kiralamayı TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile anlaşarak reddetmek ve Alışveriş Merkezi'ndeki hakim durumunu kötüye kullanmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	14.12.2006
30	06-92/1165-345	Turgutlu'da faaliyet gösteren elektrik mühendislerinin havuz sistemi oluşturarak fiyat anlaşmasında buldukları iddiası ile ilgili olarak, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine, Bununla beraber, pazar paylaşımına yol açacak havuz uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil edebileceği hususu ile TUS'a yönelik faaliyetlerin sektörde rekabetin sağlıklı ve gelişimine katkı sağlayacak bir şekilde uygulanmasını teminen Rekabet Kurulu görüşünün 4054 sayılı Kanun'un 30. maddesinin (f) bendi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ile Elektrik Mühendisleri Odası (EMO)'na gönderilmesi hususunda Başkanlığa yetki verilmesine.	20.12.2006
31	06-92/1169-348	Viranşehir- Şanlıurfa güzergahında yolcu taşımacılığı yapan minibüs kooperatiflerinin aralarındaki rekabeti ortadan kaldırır mahiyette karar ve eylemler içerisinde oldukları iddiası ile ilgili olarak, düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; şikayet konusu iddialar ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	20.12.2006
32	06-92/1172-350	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından hidrojen peroksit alımı için düzenlenen ihalelerde Hidrojen Peroksit Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Ak- Kim Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin zımnı bir anlaşma içinde olduğu ve bu nedenle ihalelerin neticesinde yüksek fiyatların oluştuğu; öte yandan söz konusu ürünün satıcısı konumundaki Hidrojen Peroksit Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin eşit durumdaki alıcılara farklı şartlarla satış yaparak hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası ile ilgili olarak, Hidrojen Peroksit Sanayi ve Ticaret A.Ş., Ak-Kim Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Pusula İthalat İhracat ve Pazarlama A.Ş.'nin hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine; bununla birlikte Hidrojen Perok-	20.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		sit Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Ak-Kim Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın tesisine yönelik girişimler içinde olması ve şikayete konu teşebbüsler arasında rekabete duyarlı bilgi değişimine ilişkin bulguların bulunması nedeniyle, bahse konu uygulamaların Kanun'un 9. maddesinin üçüncü bendi uyarınca sonlandırılmasına dair ilgili taraflara yazı yazılmasına, Hidrojen Peroksit Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin hem hakim durumda olduğuna, hem de fiyat ayrımcılığı yaparak bu durumu kötüye kullandığına dair bulgulara rastlanmadığından şikayetin reddine.	
33	06-92/1173-351	Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş. (Habaş)'nin endüstriyel, tıbbi ve özel gaz üretimi ve satışı faaliyetlerine ilişkin pazarlarda müşteri ve bayileri ile akdettiği sözleşmeler ve çeşitli uygulamalar vasıtasıyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediğinin tespiti ile ilgili olarak, Habaş'ın incelemeye konu ilgili pazarlarda hakim durumda olmadığına, Habaş'ın bayileri ile imzaladığı "Sınai ve Tıbbi Gazlar Bayilik Sözleşmesi ve Genel Şartnamesi" ve müşterileri ile imzaladığı sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülükleri ile Habaş ve Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş. arasındaki "Sıvı Oksijen ve Sıvı Argon Alım-Satım Sözleşmesi"nin 1.2. maddesinde Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.'ye getirilen teşebbüsün kendi kullanımı dışında kalan üretim fazlası sıvı oksijen ve sıvı argon üretiminin tamamını Habaş'a satmasına yönelik yükümlülüğün 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan grup muafiyeti kapsamında olduğuna, söz konusu yükümlülüklerin Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.'nin incelemeye konu ilgili pazarlarda hakim durumda olmaması nedeniyle kötüye kullanma hali olarak değerlendirilemeyeceğine, bu nedenle soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	20.12.2006
34	06-92/1176-354	ASKİ'nin uyguladığı fiyat tarifesi yoluyla hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası ile ilgili olarak, Şikayet konusu iddialar ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine, bununla beraber, ilgili ürün piyasasında yasal ve doğal tekel konumunda bulunan ASKİ'nin, su fiyatlarının tespitinde maliyet bazlı bir fiyatlama yaparak, aşırı fiyatlamadan kaçınması konusundaki Rekabet Kurulu görüşünün 4054 sayılı Kanun'un 30. maddesinin (f) bendi uyarınca gönderilmesi hususunda Başkanlığa yetki verilmesine.	20.12.2006
35	06-94/1191-357	Bartın ilinde faaliyet gösteren şehirlerarası otobüs firmalarının aralarında anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirledikleri iddiasına ilişkin olarak; 1. Menteşoğlu Turizm Seyahat ve Motorlu Araç Ticareti Limited Şirketi, Yeşil Bartın Otobüs Nakliyat Ticaret Limited Şirketi ve Devrek Özlem Seyahat Ulus-	26.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		lararası Nakliyat Ticaret Limited Şirketi'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal teşkil edecek faaliyetlerinin tespit edilememesi nedeniyle adı geçen şirketlere idari para cezası verilmesine yer olmadığına, 2. Yeni Özemniyet ve VİB Özbartın firmalarının sahibi Sedat Mentеш'in, Aydın Yapı Ürünleri Banyo Aksesuarları Kaplama Nakliyat İthalat İhracat Pazarlama Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin ve Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin, Bartın merkezli şehirlerarası otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesini ihlal ettiklerine, adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin (2006/1 no'lu Tebliğ ile değişik) ikinci fıkrası uyarınca asgari ceza miktarı olan 6.368 YTL ile cezalandırılmalarına, 3. 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesini ihlal eden eylemlerinden dolayı, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışların ve ihlale son verilmesi gereğinin, aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, ilgili teşebbüslere bildirilmesine.	
36	06-95/1192-358	Coca Cola Satış ve Dağıtım A.Ş.'nin hipermarketlere daha uygun koşullarda satış yaptığı iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	28.12.2006
37	06-95/1196-361	Bazı bireysel emeklilik şirketlerinin bankalarını kullanarak düzenledikleri promosyonlar ile bankacılık sektöründeki üstünlüklerini bireysel emeklilik alanına yansıttıkları ve bu yolla serbest rekabet koşullarını ihlal ettikleri iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	28.12.2006
38	06-95/1197-362	Konya Ticaret Odası Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkan Yardımcısı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne bağlı Fuarlar Komite Başkanı olan Hüseyin ÜZÜLMEZ'in, TÜYAP Fuarcılık A.Ş.'yi Konya'da tekel konumuna getirmeye çalıştığı iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	28.12.2006
39	06-95/1198-363	Mutlu Akü Mersin dağıtıcısı İsmail ÖZER'in ortak satış yapılan noktalarında kendi markaları dışında akü satılmasını engellediği iddiası ile ilgili olarak; 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, ilgili taraflara yazılı görüş gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine.	28.12.2006

MENFİ TESPİT/MUAFİYET

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-77/1004-288	Würth Otomotiv, Türk Henkel ve Ixel adlı firmaların otomotiv sağlayıcılarıyla yaptığı anlaşmalarla yetkili servisleri kendilerinden mal almaya zorlamaları ve şikayetçinin pazara girişinin engellendiği iddiası ile ilgili olarak, şikayet konusu uygulamaların, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edebileceğine; bu uygulamaların 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ve 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğlerinin sağladığı muafiyetin dışında kalacağına ve bu nedenle bahse konu uygulamaların Kanun'un 9. maddesinin 3. bendi uyarınca sonlandırılmasına dair ilgili taraflara yazılı görüş gönderilmesine.	19.10.2006
2	06-83/1047-305	Türkiye Futbol Federasyonu ile Doğan TV Radyo Yayın Yapım ve Haber Ajansı A.Ş. arasında imzalanan ikinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin sözleşmeye menfi tespit verilmesi talebi ile ilgili olarak, 2006-2007 futbol sezonunda oynanan Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından haftada toplam üç adet maçın ve bu lige ait play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkin sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesine.	10.11.2006
3	06-90/1147-341	Petrol Ofisi A.Ş. ile Batular Petrol Ürünleri Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan ve diğer bayilerle de imzalanacak aynı hükümleri içeren tip sözleşmelerin 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında yer almadığına; 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına.	14.12.2006
4	06-90/1148-342	Erk Petrol Yatırımları A.Ş. ile S.S. Selimpaşa Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi arasında imzalanan ve diğer bayilerle de imzalanacak aynı hükümleri içeren tip sözleşmelerin 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında yer almadığına; 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına.	14.12.2006
5	06-95/1194-360	Akbank T.A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında kurulması amaçlanan stratejik ortaklığa ilişkin hak ve yükümlülükleri tesis etmek ve ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne ilişkin 06-87/1120-325 sayılı Kurul kararı ile yerine getirilmesi istenen koşulların gerçekleştirildiğine dair geri bildirim ve bireysel muafiyet tanın-	28.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ması talebi ile ilgili olarak; Tarafların 6.12.2006 tarih, 06-87/1120-325 sayılı Kurul kararında öngörülen değişikliği süresi içinde yerine getirmiş olmaları nedeniyle bildirim konusu işleme 14.12.2006 tarihinden itibaren 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınmasına; 06-87/1120-325 sayılı Rekabet Kurulu kararının 5(iii) maddesinde ifade edilen "Hissedarlar Sözleşmesi"nin gerek 3.1. ve 3.3. maddeleri kapsamında, gerekse 3.2. maddesinde atıfta bulunulan Ek-B'de sıralanan "İşbirliği Alanları"ndan özellikle "Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketici kredi imkanları", "İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketici ürünleri alanında işbirliği", "Kurumsal Bankacılık ve Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, Özel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır Ötesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım", "Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu" ve "Hazine: Finansman, hedging" alanlarında gerçekleştirilen işbirliklerinin ve her yeni düzenlemenin yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde Kurum'a bildirilmesi gerektiği hususunun ilgili taraflara hatırlatılmasına.	
6	06-95/1202-365	BP Petrolleri A.Ş., Mobil Oil A.Ş. ve The Shell Company of Turkey Limited arasında imzalanan "Türk Hava Meydanlarında Depolama ve Uçaklara Yakıt İkmali İçin Ortak Havacılık Operasyon Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine.	28.12.2006

BİRLEŞME VE DEVRALMALAR

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-70/933-269	Sümer Holding A.Ş. bünyesindeki Taşucu Limanı'nın işletme hakkı ve Liman'a ait varlıkların; teklif sahipleri Karadeniz Holding A.Ş. veya Mehmet Güneş İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti. ve Ceylan İnş. ve Tic. A.Ş. Ortak Girişim Grubu'ndan herhangi birine devri işleminin 1998/4 sayılı "1998/5 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Biidirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında hakim durum yaratılmasına veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesine ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağına, bu nedenle işleme izin verilmesine.	05.10.2006
2	06-70/936-270	Soda Sanayi A.Ş., Oxyvit Kimya San. Ve Tic. A.Ş., Cromital S.p.A., Societe Italiana Per Le All'estro S.p.A. ve Cheminvest Türkiye Deri Kimyasalları Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından kurulacak Sintan Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş. adlı ortak girişim işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	05.10.2006
3	06-70/944-271	Huzur Radyo Televizyon A.Ş. (TGRT)'nin kontrolünün News Netherlands B.V. ve Ahmet ERTEGÜN tarafından devralınması işleminin izne tabi olmadığına, devir sözleşmesinin 14.2 maddesinde yer verilen düzenlemelerin yan sınırlama niteliğinde olduğuna.	05.10.2006
4	06-72/951-273	Ortadoğu Antalya Liman İşletmeleri A.Ş.'nin %99 oranındaki hisselerinin TMSF tarafından satışı ihalesinde en yüksek teklif sahipleri Akdeniz Liman İşletmeciliği A.Ş. ile IC İçtaş Hava Limanı Yat. İşl. ve Tic. A.Ş.'den herhangi birine devredilmesi işleminin; 1998/5 sayılı Tebliğ ile değişik 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurulu'na Yapılacak Önbildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a da-	09.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		yanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında hakim durum yaratılmasına ya da mevcut hakim durumun güçlendirilmesine ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağına, bu nedenle işleme izin verilmesine.	
5	06-72/952-274	Beyaz Filo Oto Kiralama A.Ş.'nin % 15.68 oranında hissesinin İş Girişim'e devri ile ortak girişim kurulması işleminin izne tabi olduğuna, Sermayeye İştirak ve Pay Sahipleri Sözleşmesi'nin 21. maddesinde yer alan rekabet yasağının yakın aile üyelerini içermeyecek şekilde ve tarafların şirket üzerinde ortak kontrol hakkına sahip buldukları sürece geçerli olacak şekilde tadil edilmesi şartıyla yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine	09.10.2006
6	06-74/954-275	Platinum Equity LLC'nin iştiraklerinden olan DyStar Textilfarben GmbH'nin, Dr. Th. Boehme Chem. Fabrik GmbH & Co. KG'nin tüm hisselerini devralması işleminin, tarafların toplam pazar payları ve cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına, Alım - Satım Sözleşmesi'nin 18. maddesinde yer verilen 5 yıllık rekabet yasağının 2 yıla indirilmesi koşuluyla yan sınırlama olarak kabul edilerek menfi tespit belgesi verilebileceğine.	12.10.2006
7	06-74/955-276	Fisher Scientific International Inc. ünvanlı teşebbüsün Thermo Electron Corporation tarafından devralınması işleminin, buzdolapları ve dondurucular, dondurarak saklama ürünleri, laboratuvar fırınları, laboratuvar ocakları, CO2 olmayan inkübatörler, santrifüjler, karıştırıcılar, çalkalayıcılar, pipetler, pipet uçları, biyolojik güvenlik kabinleri, laboratuvar/genel amaçlı banyolar (su banyoları), mikropalaklar, spektrofotometreler, sirkülasyon banyoları, doku ayırıcılar, doku bloklayıcıları, doku bloklayıcıları sarf malzemeleri (parafin ve kasetler), mikrotomlar, kryostatlar, mikroskop lamları, mikrotom ve kryostat bıçakları, ana preparat boyayıcılar, hematoksilen boyaları, eosin boyaları, diğer gelişmiş boyalar, preparat (lamel) kapaticılar, lam kapaticılar, sabitleme solüsyonları, gelişmiş preparat boyayıcılar, sayaçlar, Ph elektrotları, iletken elektrotlar ve Ph çözeltileri ilgili ürün pazarlarında, tarafların toplam pazar paylarının ve cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle, anılan pazarlar açısından izne tabi bir işlem olmadığına, laboratuvar vakum fırınları, CO2 inkübatörler ve iyon seçici elektrotlar pazarlarında ise, tarafların toplam pazar paylarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen pazar payı eşikliğini aşması nedeniyle devralma işleminin bu pazarlar bakımından iz-	12.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ne tabi bir devralma işlemi olduğuna, ancak devralma sonucunda ilgili ürün pazarlarında herhangi bir hakim durum yaratılmadığı veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmediği ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağına, bu nedenle dosya konusu işleme anılan pazarlar açısından izin verilmesine.	
8	06-74/958-277	Ali Yalçın ÇAYLI'nın Özel Ege Tıp Hizm. San. ve Tic. A.Ş.'nde bulunan hisse oranını diğer hissedarlardan hisselerini satın almak suretiyle %50,15'e yükseltmesi işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	12.10.2006
9	06-74/975-280	Sonoco Canada Corporation tarafından Sonoco- Alcore ortak girişimindeki Ahlstrom Holding GmbH'e ait bulunan %35,5'lik hissenin devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	12.10.2006
10	06-77/979-281	Koç Sistem ve İletişim Hizmetleri A.Ş., Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş., Koçnet Haberleşme Teknolojileri ve İletişim Hizmetleri A.Ş., Koç Yapı Malzemeleri Ticaret A.Ş. ve TAG Enterprises (International) Limited'in elinde bulunan Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş.'nin tüm hisselerinin Rigol Grupo De Inversiones, S.L., Ed Weiss, Sean Moriarty, Jim Warner ve Paul LaFontaine tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, Alım Satım Sözleşmesi'nin 12. maddesinde yer alan 3 yıllık rekabet yasağının ve 1 yıllık istihdam etmeme şartının yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	19.10.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
11	06-77/984-283	Merill Lynch European Asset Holdings Inc.'in, Tat Yatırım Bankası A.Ş.'yi kontrolünde bulunan Tat Menkul Değerler A.Ş. dahil olmak üzere devralınması işleminin, tarafların toplam pazar payları ve cirolarının 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	19.10.2006
12	06-77/988-284	FCC Construcción S.A.'nin Alpina Mayreder Bau GmbH'ı devralması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olmadığına, Sözleşme'nin 18.1. ve 18.3. maddelerinde yer alan rekabet yasağına ilişkin sürelerin 2 yıla indirilmesi koşuluyla yan sınırlama olarak kabul edilerek menfi tespit belgesi verilebileceğine.	19.10.2006
13	06-77/989-285	Alvi MAZON, Ahmet Umur SERTER, Aydın Robert BALER, Ari İshak MAZON, Mehmet BETİL, İzi KOHEN, Yusuf BİTON, Hayati MİTRANİ tarafından Roma Plastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin kontrolünün Solemare N.V.'ye devri işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir ortak girişim işlemi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, Hisse Senedi Satın Alma Sözleşmesi'nin 7.1. ve 7.3. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin ortak kontrolün devam ettiği süre ile sınırlandırılması halinde bildirim konu işleme izin verilmesine.	19.10.2006
14	06-79/1013-291	Philip Morris Products S.A.'nin Muratti, Ambassador ve Çizgili Etiket Tasarımı markalarının mülkiyet haklarını Batmark Limited'den devralması işleminin, kontrolde bir değişiklik ortaya çıkarmaması nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında olmadığına.	02.11.2006
15	06-79/1014-292	Osman Oryal ÜNVER, İhsan KAYURTAR, Özkut ÜNVER, Bilgin ÇAŞKURLU, Bahtır YAZICIOĞLU ve Sinan KALPAKÇIOĞLU'nun Etkin Özel Güvenlik Hizmetleri A.Ş.'deki hisselerinin Proser Koruma ve Güvenlik Hizmetleri A.Ş., Fuat Cem UYGUN, Kemal Engin ÜSTEL, Ela ÖZTURHAN ve Cavit HABİB tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çı-	02.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		karılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olmadığına, Hisse Alım Sözleşmesi’nin 10.02. maddesinde yer alan rekabet yasağının yan sınırlama olarak kabul edilerek işleme menfi tespit belgesi verilmesine.	
16	06-79/1015-293	Öncü Dayanıklı Tüketim Malları San. A.Ş.’nin hisselerinin Farplas Oto Yedek Parçaları İmalat İthalat ve İhracat A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olmadığına, Hisse Alım ve Satım Sözleşmesi’nin 4.11. maddesinde yer alan rekabet kısıtlamalarının yan sınırlama olarak kabul edilerek işleme menfi tespit belgesi verilmesine.	02.11.2006
17	06-79/1018-294	Swiss Reinsurance Company’nin İsviçre Sigorta A.Ş.’de bulunan %9,90 oranındaki hisselerinin ERGO International AG tarafından devralınması işleminin, kontrol yapısında bir değişiklik ortaya çıkarmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında olmadığına.	02.11.2006
18	06-79/1022-296	Doğan Grubu ve Television Française 1 Grubu tarafından ortak girişim şirketi kurulması işleminin, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	02.11.2006
19	06-83/1040-301	The International Investor K.S.C. tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu yönetiminde bulunan Adabank A.Ş.’nin %99,99 oranındaki hisselerinin devralınması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	10.11.2006
20	06-83/1041-302	Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Tic. A.Ş.’nin MAİS Motorlu Araçlar İmal ve Satış A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, dolayısıyla işleme izin verilmesine.	10.11.2006
21	06-83/1044-304	T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bünyesinde bulunan İR.2200 Ruhsat No’lu Hekimhan/Deveci Demir Maden Sahası’nın özelleştirme yoluyla devredilmesi işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	10.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
22	06-84/1061-308	Nokia Corporation ile Giesecke & Devrient GmbH tarafından kurulan Trustonic Oy adlı teşebbüsün 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir ortak girişim olduğuna, bildirim konusu işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	15.11.2006
23	06-84/1062-309	Saurer AG'nin halka arz edilmiş olan hisselerinin tamamının OC Oerlikon Corporation AG tarafından aleni alım teklifi yoluyla devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	15.11.2006
24	06-84/1063-310	Toyota Tsusho Europe S.A. ve Martur Koltuk ve Sünger Tesisleri Ticaret ve Sanayi A.Ş. tarafından kurulacak ortak girişim işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, "Ortak Girişim Sözleşmesi" ile getirilen rekabet yasağının, gizlilik yükümlülüğünün ve ortak girişimle taraflar arasındaki tedarik ve satış düzenlemelerinin makul birer yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	15.11.2006
25	06-84/1079-312	La Dieti Foundation'da bulunan %50 oranındaki Denizli Çimento hisselerinin 8.6.2003 tarihinde Atilla Uras tarafından devralınması; Atilla Uras'ın elinde bulunan %50 oranındaki Denizli Çimento hisselerinin 16.12.2004 tarihinde İsmail Eren ve Ahmet Hilmi Eren tarafından devralınması işlemlerinin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlemler sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, dolayısıyla bildirim konu işleme izin verilmesine, 8.6.2003 ve 16.12.2004 tarihlerinde gerçekleşen izne tabi devralma işlemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendinde belirtilen bir ihlal olduğu, ancak anılan Kanun maddesinin 2.7.2005 tarih ve 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile yürürlüğe girmesinden ötürü ihlal tarihinde maddenin yürürlükte bulunmadığı anlaşıldığından, "suç ve cezaların geçmişe yürütülemeyeceği" anayasa kuralı gereği, 8.6.2003 ve 16.12.2004 tarihlerinde gerçekleşen izne tabi devralma işlemleri ile ilgili olarak Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi ile 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına.	15.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
26	06-85/1082-314	İletişim Yayıncılık Gazetecilik Basın Sanayi ve Ticaret A.Ş., İnkılap Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş., Altın Kitaplar Yayınevi ve Ticaret A.Ş., Metis Yayıncılık Ltd. Şti., Literatür Yayıncılık Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ve Sistem Yayıncılık ve Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından Punto Kitap Hizmetleri Yayın, Dağıtım, Satış Sanayi ve Ticaret A.Ş. unvanlı yeni bir şirket kurulması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	23.11.2006
27	06-85/1086-315	Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. ile Galatasaray Spor ve Futbol İşletmeciliği Tic. A.Ş.'nin, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. bünyesinde birleşmesi işleminin; söz konusu şirketlerin aynı ekonomik bütünlük içinde bulunmaları nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına.	23.11.2006
28	06-85/1088-316	Alamana Industries Co. S.A.K. ve Saint Gobain Isover'ın bir araya gelerek İzocam İzolasyon Yatırım A.Ş. unvanlı yeni bir ortak girişim şirketi kurmaları işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir işlem olduğuna, ancak tarafların ilgili ürün pazarlarındaki toplam pazar payları ve ciroları yönüyle izne tabi olmadığına; 18 Ekim 2006 tarihli Müşterek Teşebbüs Sözleşmesi'nin 14.2. maddesi ile getirilen rekabet yasağına ilişkin düzenlemenin yan sınırlama olarak kabul edilmesine; kurulacak ortak girişim şirketi olan İzocam İzolasyon Yatırım A.Ş.'nin İzocam Ticaret ve Sanayi A.Ş.'yi devralması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in kapsamında bir devir işlemi olduğuna; 5 Eylül 2006 tarihli Müşterek Teşebbüs Sözleşmesi'nin 10.11. maddesi ile getirilen üç (3) yıllık rekabet yasağına ilişkin düzenlemenin yan sınırlama olarak kabul edilerek bildirim konusu işleme izin verilmesine.	23.11.2006
29	06-85/1090-318	Rhodia Participations SNC'nin silikon işinin tamamının China National Chemical Corporation tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Alım Anlaşması'nın rekabet yasağı başlıklı 7.12. maddesinde yer verilen düzenlemelerin yan sınırlama sayılarak bildirim konu işleme izin verilmesine.	23.11.2006
30	06-86/1100-319	Centennial S.a.r.l. tarafından, KarstadtQuelle International Services AG, Alka İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti. ve Alka Italiana S.R.L.'nin devralınması işleminin izne tabi olduğuna, "Satış ve Alım Anlaşması"nın 10.2. maddesinde yer alan gizlilik yükümlülüğünün yan sınırlama olarak sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	30.11.2006
31	06-86/1102-320	Retfund Management SARL'ın, Cefic S.A. ve Cefic Gestion SARL adlı şirketlerin Türkiye Cumhuriyeti'nde kurulmuş ve faaliyet göstermekte olan Cefic Jestion Alışveriş Merkezleri Yöneticiliği Ltd. Şti.'nde bulunan hisselerinin %50'sini devralması işleminin izne tabi olduğuna, "Ortaklık Sözleşmesi"-	30.11.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		nin 7.7 maddesinde yer alan rekabet yasağının tarafların şirket üzerinde ortak kontrol hakkına sahip buldukları sürece geçerli olması şeklinde tadil edilmesi şartıyla yan sınırlama sayılarak, işleme izin verilmesine.	
32	06-86/1105-323	Nokia ve Siemens'in dünya çapındaki mobil ve sabit telekomünikasyon şebekeleri için ekipmanlar ve ilgili hizmetler işlerinin birleştirilmesi işleminin Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	30.11.2006
33	06-86/1113-324	Biofarma İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %100 hisselerinin Biofarm İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Isanne S.à r.l., Şefika PEKİN, Aybige MUTLUER ve Ferhat PEKİN tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olmadığına, "Hisse Alım Sözleşmesi"nin 11.1. maddesi ile getirilen 3 yıllık rekabet yasağına ilişkin düzenlemenin yan sınırlama olarak kabul edilerek işleme menfi tespit belgesi verilmesine.	30.11.2006
34	06-87/1122-326	Akkur Enerji Üretim Ticaret Sanayi A.Ş.'nin %100 oranındaki hisselerinin Ak Enerji Elektrik Üretim A.Ş., Ali Raif Dinçkök, Ömer Dinçkök, Raif Ali Dinçkök, Ayça Dinçkök, Gamze Dinçkök, Mutlu Dinçkök ve Alize Dinçkök tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.12.2006
35	06-87/1124-327	Serono SA'nın hisselerinin Merck KgaA ve bağlı ortaklığı tarafından devralınması işleminin G3G ve N7E ilgili pazarları dışında kalan pazarlar bakımından 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına; Diğer yandan, söz konusu işlemin G3G ve N7E ilgili pazarları açısından 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; "Hisse Satın Alma Sözleşmesi"nin 6.15. maddesinde yer alan 3 yıllık rekabet yasağının yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	06.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
36	06-87/1126-329	Horizon Şekerleme ve Gıda End. A.Ş.'de hisseleri bulunan Kemal Ayvacı, Ömer F. Ayvacı, İlyas Ayvacı, Nevzat İnan, Necdet İnan ve Bora İnan'ın hisselerini Yıldız Holding A.Ş. ve hissedarlarına satmaları işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.12.2006
37	06-87/1127-330	Dual Tekstil A.Ş.'nin Kasar Boyacılık San. A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.12.2006
38	06-87/1133-331	Döktaş Dökümcülük Tic. San. A.Ş.'deki Koç Holding A.Ş., Vehbi Koç Vakfı, Koç Holding Emekli ve Yardım Sandığı, Semahat Arsel, Rahmi M. Koç, Suna Kırac, Mustafa V. Koç, Ömer Koç ve Ali Koç'un kontrolünde bulunan %54,97 oranındaki hissenin Componenta Corporation tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; "Döktaş Dökümcülük Ticaret Sanayi A.Ş. Hisselerinin Satın Alınması ve Satış Sözleşmesi"nin 8.6 (a) maddesinde yer alan 3 yıl süreli rekabet yasağının yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	06.12.2006
39	06-87/1134-332	Solvay S.A.'nin Fournier Industrie et Sante S.A.'yı devralması işleminin izne tabi olmadığına, "Hisse Satın Alım Sözleşmesi"nin 5.7(a) maddesinde yer alan 1 yıl ve 3 yıllık rekabet yasağına ilişkin düzenlemenin yan sınırlama kabul edilerek işleme menfi tespit belgesi verilmesine.	06.12.2006
40	06-90/1139-335	Schwarz Pharma AG'nin % 57,87 oranındaki hissesinin UCB S.A. ve UCB SP GmbH tarafından devralınması nedeniyle, Schwarz'ın kontrolünde olan ve Türkiye'de faaliyet gösteren Mesulin İlaç ve Sağlık Maddeleri Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.'nin kontrolünün dolaylı olarak UCB SP GmbH'ye devredilmesi işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem	14.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	
41	06-90/1140-336	Baxter International Inc.'a ait bazı üretim tesislerinin ve fikri mülkiyet haklarının TPG Partners IV, L.P. ve TPG Partners V, L.P. tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Varlık Alım Anlaşması'nın 8.3. ve 8.4. maddelerinde yer verilen rekabet etmeme ve çalışanları ayartmamaya ilişkin düzenlemelerin yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	14.12.2006
42	06-90/1141-337	Kazım TÜRKER'in Şanlıurfa Madencilik Beton Çimento San. ve Tic. A.Ş.'de sahip olduğu %50 oranındaki hissenin Kolin İnşaat Turizm San. ve Tic. A.Ş., Naci KOLOĞLU, Veysi Akın KOLOĞLU ve Celal KOLOĞLU tarafından devralınarak ortak girişim oluşturulması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	14.12.2006
43	06-91/1163-344	Doğan Yayın Holding A.Ş. tarafından kontrol edilen Doğan TV Holding A.Ş. sermayesinin % 25'ini temsil eden hissenin Dreiundvierzigste "Media" Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Satın Alım ve Hissedarlar Anlaşması'nın 11.9. maddesinde yer alan rekabet yasağının yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	15.12.2006
44	06-92/1167-346	Candover Partners Limited'in, Ferreti S.p.A.'nın hisselerinin tamamını, Impe Lux S.a.r.l.'den devralması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	20.12.2006
45	06-92/1168-347	Kohlberg Kravis Roberts & Co. L.P. ve The Goldman Sachs Group, Inc. tarafından Kion Group GmbH'in bütün hisse ve oy haklarının devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Re-	20.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		kabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, Hisse Alım Anlaşması'nın 7.7. ve 7.8. maddelerinde yer verilen rekabet ve istihdam etme yasaklarının yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	
46	06-92/1174-352	Ateşoğlu Süt Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. ile Bongrain SA arasında bazı peynir ürünlerinin Türkiye'de üretimi ve Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde pazarlanması ile iştigal edecek bir Ortak Girişim kurulması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in 4. maddesinde öngörülen eşiklerin altında kalması nedeniyle izne tabi olmadığına, Hissedarlık Anlaşması'nın "Rekabet Etmeme" başlıklı 13. maddesinin 2. bendinde yer alan "Ateşoğlu'nun, kendisine bağlı şirketler vasıtasıyla doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Soparind Bongrain Grubu'nun marka peynir mamullerinin Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti topraklarında üretimi ve pazarlanmasıyla alakası olmayan faaliyetiyle rekabet edilemeyeceğine" dair hükmün yan sınırlama olarak kabul edilmesine, söz konusu hükmün ilgili maddeden çıkarılması koşuluyla menfi tespit belgesi verilebileceğine.	20.12.2006
47	06-92/1175-353	Vizyon Kozmetik Gıda Ecza Temizlik ve İhtiyaç Maddeleri Turizm İnşaat Sanayi Ticaret A.Ş. hisselerinin % 69,38'inin Hedef Alliance Holding A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, "Hisse Alım ve Satım Sözleşmesi"nin 7.1. maddesinde süresiz olarak öngörülen gizlilik yükümlülüğünün 2 yıl ile sınırlandırılması koşuluyla yan sınırlama sayılarak, işleme izin verilmesine.	20.12.2006
48	06-92/1186-355	Total S.A. ve Banco Santander Central Hispano S.A. tarafından ortaklaşa kontrol edilen Compania Espanola de Petroleos S.A.'nin %4,35 oranında ilave hissesinin Total S.A. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar	20.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine, bununla birlikte, izne tabi olduğu anlaşılan devralma işlemini, Rekabet Kurulu izni olmaksızın gerçekleştiren Total S.A. ve Banco Santander Central Hispano S.A. şirketlerinin her birine ayrı ayrı olmak üzere Kanun’un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca 1.592 YTL. idari para cezası verilmesine.	
49	06-92/1187-356	SAF Gayrimenkul Geliştirme İnşaat ve Ticaret A.Ş. sermayesinin toplamda %75’ine tekabül eden hisselerinin 4 devir işlemi yapılmak suretiyle ortak girişim olarak kurulduğuna, söz konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	20.12.2006
50	06-95/1193-359	Doruk Ev Gereçleri San. Tic. Ltd. Şti., Süsler Soba San. ve Tic. A.Ş. ve Öznur Isı Gereçleri San. Tic. A.Ş.’nin Candy Elettrodomestici S.r.l. tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; “Hisse Satın Alım Sözleşmesi”nin 11.16 maddesiyle getirilen rekabet yasağının yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	28.12.2006
51	06-95/1201-364	Apollo Group tarafından TNT N.V.’ye ait TNT Logistics Holdings B.V., TNT Container Logistik GmbH ve TNT Logistics GmbH hisselerinin ve Fransa’daki ticari faaliyetleriyle ilgili birtakım varlıkların devralınması işleminin izne tabi olduğuna; 23.8.2006 tarihli sözleşmesinin 20. maddesinde yer verilen rekabet yasaklarının yan sınırlama sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	28.12.2006
52	06-95/1204-366	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde bulunan Aysan Anadolu Yay Sanayi ve Ticaret A.Ş. ticari ve iktisadi bütünlüğünün Master Metalurji Sanayii ve Ticaret A.Ş. veya Fatinoğlu Holding A.Ş. tarafından devralınması işleminin tarafların toplam pazar payları ve cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	28.12.2006
53	06-95/1205-367	BorsedChem Nyrt’nin ihraç edilmiş tüm hisselerinin halka arz yöntemiyle, First Chemical Holding Kft tarafından devralınması	28.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, dolayısıyla bildirim konusu işleme izin verilmesine.	
54	06-95/1206-368	Amity Oil International Pty. Ltd.'in Zorlu Petrogas Petrol Gaz ve Petrokimya Ürünleri İnşaat San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına.	28.12.2006
55	06-96/1224-369	Türk Hava Yolları ile DoCo İstanbul Catering ve Restaurant Hizmetleri Tic. A.Ş arasında gerçekleştirilen Ortak Girişim işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna, THY'nin ikram hizmeti alımlarını, ortak girişim ile yapılması öngörülen "Havayolu İkram Sözleşmesi"nin bitiminden itibaren rekabetçi şartlarda gerçekleştirilmesi koşuluyla, taraflar arasında imzalanan Ortak Girişim Sözleşmesi'nin I.11. maddesi ve Ortak Girişim Ana Sözleşmesi'nin 34. maddeleri ile getirilen rekabet yasaklarının, ana teşebbüsler arasındaki ortak girişimin süresi ile sınırlı tutulması koşuluyla, Ortak Girişim Sözleşmesi'nin "Havayolu İkram Sözleşmesi" başlığını taşıyan II (1) sayılı maddesi ile THY ve Ortak Girişim arasında THY'nin en az 5 yıl süre ile münhasıran ortak girişimden uçak içi ikram hizmet alımına ilişkin olarak imzalanması planlanan anlaşmanın işlemle doğrudan ilgili ve gerekli bir yan sınırlama niteliğinde olmadığına, söz konusu anlaşmanın Kanun'un 4. maddesi anlamında teşebbüsler arası bir anlaşma niteliğinde olduğuna ve Kanun'un 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde ayrıca değerlendirilmesi gerektiğine, bu nedenle Ortak Girişim Sözleşmesi'nin söz konusu maddesinin yeniden düzenlenmesi ve THY ile Ortak Girişim arasında imzalanacak sözleşmenin Kurumumuza bildirilmesi koşuluyla, bildirim konu işleme izin verilmesine.	29.12.2006
56	06-96/1225-370	Uçak Servisleri A.Ş.'nin uçak içi ikram hizmetlerinde kullanılan varlıklarının ve uçak içi ikram hizmetlerinde çalışan personelin devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, THY Do&Co İkram Hizmetleri A.Ş.'nin, THY ve ilgili pazarda faaliyet göste-	29.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ren diğer havayolu Şirketleri arasında ayrımcılık yapmamayı taahhüt etmesi ve bu konuda 60 gün içinde Rekabet Kurumu'na bildirimde bulunması ve USAŞ'a getirilen 5 yıllık rekabet yasağının 2 yıl ile sınırlandırılması koşuluyla yan sınırlama sayılarak, işleme izin verilmesine, dosya konusuna yönelik Şikayetin reddine.	

DİĞER

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-86/1103-321	Rekabet Kurulu'nun 15.7.2004 tarih ve 04-47/616-153 sayılı kararına konu Marin Römorkör ve Kılavuzluk A.Ş. ile Deniz Kılavuzluk A.Ş. arasında imzalanan römorkaj ve palamar hizmetleri sağlama anlaşmasına verilen muafiyetin hiç alınmamış olduğuna ya da geri alınmasına karar verilmesi talebi ile ilgili olarak Marin tarafından yapılan 13.4.2006 tarih ve 1870 sayılı bildirimde yanlış ve yanıltıcı bilgi verildiği iddiasının gerçeği yansıtmadığına, bu nedenle söz konusu bildirim üzerine Rekabet Kurulu'nun 15.7.2004 tarih, 04-47/616-153 sayılı muafiyet kararını geri almayı gerektirecek şartların 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi hükümleri muvacehesinde oluşmadığına.	30.11.2006
2	06-87/1120-325	Citigroup Inc.'nin dolaylı olarak tamamına sahip olduğu iştiraki Citibank Overseas Investment Corporation aracılığıyla Akbank T.A.Ş.'de %20 oranında hisse devralması işlemine ilişkin olarak imzalanan "Yediemin Sözleşmesi" ve stratejik ortaklık kurulmasına yönelik ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebine ilişkin olarak; bildirimde konu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında olmadığına; Akbank T.A.Ş.'nin %20 oranında hissesinin Citibank Overseas Investment Corporation tarafından satın alınmasına ilişkin düzenlemelere yönelik "Yediemin Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine; Akbank T.A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında kurulması amaçlanan stratejik ortaklığa ilişkin hak ve yükümlülükleri tesis etmek ve ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine; "Hissedarlar Sözleşmesi"ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına; "Hissedarlar Sözleşmesi"ne bu haliyle Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet verilemeyeceğine; bununla birlikte "Taraflar, ayrı ve bağımsız tüzel kişiliklerini muhafaza edecekler ve ürünlerin fiyatlandırılmasına ve müşterilere ilişkin kararlar da dahil olmak üzere tüm ticari ve bankacılık kararlarını koordinasyon doğurmayacak şekilde ayrı ayrı alacaklardır." Şeklindeki ifadenin "Hissedarlar Sözleşmesi"nin 3. maddesine eklenmesine, bu yönde değişikliklerin yerine getirilmesi için, ta-	06.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		raflara kararın tebliğinden itibaren 60 gün süre verilmesine; bu koşulun yerine getirilmesi halinde “Hissedarlar Sözleşmesi”ne 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınıp tanınmayacağı hususunun değerlendirilmesine; ayrıca “Hissedarlar Sözleşmesi”nin gerek 3.1. ve 3.3. maddeleri kapsamında, gerekse 3.2. maddesinde atıfta bulunulan Ek-B’de sıralanan “İşbirliği Alanları”ndan özellikle “Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketici kredi imkanları”, “İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketici ürünleri alanında işbirliği”, “Kurumsal Bankacılık ve Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, Özel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır Ötesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım”, “Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu” ve “Hazine: Finansman, hedging” alanlarında gerçekleştirilen işbirliklerinin ve her yeni düzenlemenin yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde Kurum’a bildirilmesine.	
3	06-87/1125-328	Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi A.Ş. ile Cauval Industries arasında Türkiye’de faaliyette bulunmak üzere Valya Mobilya Üretim A.Ş. adında ortak bir şirket kurulması işleminin Valya Mobilya Üretim A.Ş.’nin bağımsız iktisadi varlık niteliği taşımaması nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğin 2. maddesinin (c) bendi uyarınca yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olmadığı, dolayısıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme veya devralma sayılan haller dışında kaldığına; Ortak Girişim Sözleşmesi’nin 4. ve 14. maddeleriyle düzenlenen münhasırlık ve rekabet etmeme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiği, bu nedenle bildirim konusu anlaşmaya menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, Ortak Girişim Sözleşmesi’nin, yapılması planlanan Distribütörlük Sözleşmeleriyle bir bütün teşkil ettiği ve mevcut dosya bakımından bu bütünlüğün sağlanamaması nedeniyle muafiyet incelemesinin bu aşamada yapılamayacağına, işlemin ortak girişim niteliği kazanmasına yönelik değişiklik ya da düzenlemelerin yapılması durumunda yeni bir bildirimde bulunulabileceğine, bu yönde düzenlemelerin yapılmaması durumunda ise Ortak Girişim Sözleşmesi’nin 4.2. maddesinde bahsi geçen “Distribütörlük Sözleşmesi”nin ancak 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesindeki muafiyet koşullarını karşılayacak şekilde düzenlenebileceğine, yukarıdaki seçeneklerden hangisinin tatbik edildiğinin ve bu doğrultuda yapılan düzenlemelerin en kısa sürede Kurumumuza bildirilmesine.	06.12.2006
4	06-90/1149-343	Rekabet Kurulu’nun 6.11.2006 tarih ve 06-81/1036-300 sayılı geçici tedbir kararının uygulanması durumunda hakkında soruşturma yürütülen CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş. aleyhinde geri döndürülemeyecek zararlara yol açacağı ge-	14.12.2006

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		rekçesi ile geçici tedbir kararının ivedilikle kaldırılması talebi ile ilgili olarak; 4054 sayılı Kanun'un 55. maddesinde Kurul'un nihai kararlarına karşı Danıştay'a başvurulması öngörüldüğünden talebin incelenmeksizin reddine.	
5	06-92/1171-349	Cosmo Shop Güzellik ve Bakım Ürünleri Ticaret A.Ş. ile Muharrem Mete YURDDAŞ ve Ahmet Şükrü YANIKOĞLU arasında imzalanan sözleşmenin rekabet etmeme yükümlülüğüne menfi tespit belgesi verilmesi talebine ilişkin olarak, Cosmo Shop Güzellik ve Bakım Ürünleri Ticaret A.Ş. ile Muharrem Mete YURDDAŞ ve Ahmet Şükrü YANIKOĞLU arasında akdedilen "Yönetici Hizmetleri Sözleşme"lerinin içerdiği hükümlerin 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığına.	20.12.2006

SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

	<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
• AKDENİZ BÖLGESİ HAZIR BETON SORUŞTURMASI	03.10.2006	06-69/931-268
• CITIGROUP/AKBANK HİSSEDARLAR SÖZLEŞMESİ	06.12.2006	06-87/1120-325

Dosya Konusu: Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti.

Dosya Sayısı : 2005-1-18 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 06-69/931-268
Karar Tarihi : 3.10.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Hasan Hüseyin ÜNLÜ, İsmail Yücel ARDIÇ
Cumhur Atalay HATİPOĞLU

C. ŞİKAYET EDEN: - Antalya Ticaret ve Sanayi Odası
Kazım Özalp Cad. 2. Sok. No:4 Antalya

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş.¹
Altınova Sinan Mah. Hanımeli Sk. Koyunlar Mevkii Kızıltoprak
Antalya
Temsilcisi: Av. Abdullah ÖZEL, Av. Bedir KARACA
Adliye Karşısı Alp Pasajı Kat: 2 Bucak Burdur
- Çalhoğlu Beton Madencilik Akaryakıt Sanayi ve Ticaret A.Ş.²
Vatan Bulvarı Binası Pk 25 07040 Antalya
- Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.³
Toroslar Mah. Tekke Cad. Yenitaşkent 33013 Mersin
Temsilcisi: Av. Nurkut İnan
Çobanyıldızı Sok. 8/12 Çankaya Ankara

¹ Kararın bundan sonraki bölümlerinde "Ado Beton" olarak anılacaktır.

² Kararın bundan sonraki bölümlerinde "Çalhoğlu" olarak anılacaktır.

³ Kararın bundan sonraki bölümlerinde "Çimsa" olarak anılacaktır.

- Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Mad. San. Tic. Ltd. Şti.⁴
Bahtlı Köyü Girişi 07190 Çakırlar Antalya
- Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.⁵
Isparta-Afyon Karayolu Üzeri 16. km. Isparta
Temsilcisi: Av. Dr. Cevdet YAVUZ
Büyükdere Cad. Kaynak Apt. No:157 Kat:3 Daire:11 34394
Zincirlikuyu İstanbul
- Kadıahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.⁶
Ulus Mah. Orhan Veli Cd. No:44/3-4 PK 671 07003 Antalya
- Konya Çimento Sanayi A.Ş.⁷
Ankara Yolu Üzeri 8. Km No: 355 Konya
Temsilcisi: Av. Dr. Erden KUNTALP
Reşit Galip Cd. Hirfanlı Sk. 7/3-4 GOP Ankara
- Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.⁸
Etibank Ferrokrom Tesisleri Yanı Cezaevi Yolu Kepezaltı/Antalya

E. DOSYA KONUSU: Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun’u ihlal edip etmediklerinin tespiti.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle, Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini teşebbüsler arası yapılan anlaşmalar yoluyla ihlal ettikleri iddiası yer almaktadır.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 22.10.2004 tarih ve 5891 sayı ile giren Antalya Sanayi ve Ticaret Odası tarafından gönderilen şikayet dilekçesi üzerine, Rekabet Kurulu’nun 23.12.2004 tarih, 04-81/1155-M sayılı kararı uyarınca; Akdeniz bölgesi çimento ve hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Önaraştırma sonunda hazırlanan 2.3.2005 tarih, 2005-1-18/ÖA-04-MÖP sayılı Önaraştırma Raporu Rekabet Kurulu’nun 24.3.2005 tarihli toplantısında görüşülerek yukarıda yer verilen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmıştır.

Soruşturma kararı hakkında soruşturma açılan teşebbüslere tebliğ edilmiş ve bu teşebbüslerden ilk yazılı savunmalarını göndermeleri talep edilmiştir.

⁴ Kararın bundan sonraki bölümlerinde “Divarcılar” olarak anılacaktır.

⁵ Kararın bundan sonraki bölümlerinde “Göлтаş” olarak anılacaktır.

⁶ Kararın bundan sonraki bölümlerinde “Kadıahmetoğulları” olarak anılacaktır.

⁷ Kararın bundan sonraki bölümlerinde “Konya Çimento” olarak anılacaktır.

⁸ Kararın bundan sonraki bölümlerinde “Özgür Beton” olarak anılacaktır.

Soruşturma Heyeti'nin talebi üzerine, Rekabet Kurulu'nun 15.9.2005 tarih ve 05-58/852-M sayılı kararı ile soruşturma süresinin altı ay uzatılmasına karar verilmiştir.

Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

Soruşturma Heyetince tamamlanan 24.3.2006 tarih ve SR/06-7 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca tüm Kurul Üyeleri ile soruşturma kapsamındaki teşebbüslere tebliğ edilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince, taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarının gönderilmesi istenilmiştir. Tarafların savunmaları, ek süreler de dikkate alındığında, yasal süresi içinde Kurum kayıtlarına girmiştir.

Soruşturma Heyetinin hazırladığı Ek Yazılı Görüş, Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca tüm Kurul Üyelerine ve taraflara tebliğ edilmiştir. Tarafların savunmaları yasal süresi içinde Kurum'a intikal etmesinin ardından, Kurul tarafından 26.9.2005 tarihinde sözlü savunma toplantısının yapılmasına karar verilmiştir.

26.9.2006 tarihinde yapılan sözlü savunma toplantısının ardından Kurul, 3.10.2006 tarih ve 06-68/931-268 sayılı ile nihai kararını vermiştir.

13.7.2005 tarih, 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 5. maddesinde yer alan "...Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirler." hükmü uyarınca alınan 13.7.2005 tarih, 05-46/667 sayılı Kurul kararı doğrultusunda, mevcut soruşturmanın Heyet Başkanlığını yürüten Kurul Üyesi Süreyya ÇAKIN nihai karar toplantısına katılmamıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Soruşturma Raporu'nda;

2000 yılından bugüne kadar sürekli ve düzenli olarak teşebbüsler arasında yapılan toplantılar ve görüşmeler sonucunda, ilgili pazarın paylaşıldığı, söz konusu pazar paylaşımı uygulamasının teşebbüsler arası bilgi değişimi yoluyla takip edilerek sağlandığı, fiyat, vade gibi satış şartlarının tespit edildiği, bu şekilde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin teşebbüsler arasındaki yatay anlaşmalar yoluyla ihlal edildiği, bu nedenle de söz konusu teşebbüslere aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarında para cezası verilmesi gerektiği,

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini yatay anlaşmalar yoluyla ihlal ettikleri tespit edilen teşebbüslere aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca verilecek para cezasının takdirinde;

1. 2000 yılında başladığı ve aralıksız olarak halen devam ettiği tespit edilen ihlalin süresinin ve ağırlığının ağırlaştırıcı unsur olarak,
2. Çimento ve hazır beton sektörleri hakkında daha önce 5 ayrı soruşturma yapılmasının, soruşturma taraflarından olan Göltaş hakkında 2 defa, Çimsa, Konya Çimento ve Ado Çimento hakkında 1 defa soruşturma yapılarak ihlal tespit edilmiş olmasının Göltaş, Çimsa, Konya Çimento ve Ado Beton bakımından ağırlaştırıcı unsur olarak,
3. Göltaş, Çimsa, Ado Çimento ve Konya Çimento'nun aynı zamanda birer entegre çimento üretici olmalarının söz konusu teşebbüsler bakımından ağırlaştırıcı unsur olarak,
4. Çalhoğlu, Divarcılar ve Kadıahmetoğulları'nın çimento üretim tesisleri olmayan bağımsız birer hazır beton tesisi olmaları nedeniyle, çimento temini bakımından soruşturma konusu çimento üreticilerine bağımlı olmalarının söz konusu teşebbüsler bakımından hafifletici unsur olarak,
5. Özgür Beton'un entegre bir çimento fabrikası olmaması sadece çimento öğütme tesisine sahip olması nedeniyle klinker temini bakımından soruşturma konusu çimento üreticilerine bağımlı olmasının söz konusu teşebbüs bakımından hafifletici unsur olarak,
6. Çimsa'nın 2003 yılının Ağustos ayından itibaren rekabet ihlallerinin gerçekleştirildiği toplantı ve görüşmelere katılımının tespit edilmemesinin söz konusu teşebbüs bakımından hafifletici unsur olarak,
7. Konya Çimento hakkında, 65 no'lu ve 6.8.2004 tarihli belge dışında rekabet ihlali tespit edilememesinin söz konusu teşebbüs bakımından hafifletici unsur olarak,

değerlendirilerek, ayrıca Rekabet Kurulu'nun daha önce çimento ve hazır beton sektörüne yönelik çeşitli soruşturma nihai kararlarında, teşebbüslerin net satışlarının %1'i ile %3'ü arasında değişen oranlarda ceza verdiği de dikkate alınarak, Rekabet Kurulu'nun takdir hakkı saklı kalmak kaydıyla,

Yukarıda, 1'inci, 2'nci ve 3'ncü paragraflarda yer verilen ağırlaştırıcı unsurlar da dikkate alınarak,

- Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş.,
 - Göltaş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.'ye
- 2004 yılı net satışlarının %8'inden aşağı olmamak üzere,

Yukarıda, 1'inci, 2'nci ve 3'ncü paragraflarda yer verilen ağırlaştırıcı unsurlar ve 6'ncı paragraflarda yer verilen hafifletici unsur da dikkate alınarak,

- Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye

2004 yılı net satışlarının %6'sından aşağı olmamak üzere,

Yukarıda, 1'inci paragraflarda yer verilen ağırlaştırıcı unsur ve 5'inci paragraflarda yer verilen hafifletici unsur da dikkate alınarak,

- Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.'ye
2004 yılı net satışlarının %5'inden aşağı olmamak üzere,

Yukarıda, 1'inci paragraflarda yer verilen ağırlaştırıcı unsur ve 4'üncü paragraflarda yer verilen hafifletici unsur da dikkate alınarak,

- Çalhoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.,
- Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Kadıahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.'ye
2004 yılı net satışlarının %4'ünden aşağı olmamak üzere,

Yukarıda, 7'nci paragraflarda yer verilen hafifletici unsur da dikkate alınarak,

- Konya Çimento Sanayi A.Ş.'ye
2004 yılı net satışlarının %1'inden aşağı olmamak üzere,

4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca para cezası verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Ado Hazır Beton Sanayi Nak. Ve Tic. A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-1 Ado Beton'un Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Adedi
Adem Sak	3.261
Cem Sak	960
Ümit Sak	1
As Çimento San. Nak. Tic. A.Ş.	480
Çağlar Plastik San. ve Tic. A.Ş.	48
Bekir Güven Berk	50

Tablo-2 Ado Beton Yönetim Kurulu

Adem Sak	Yönetim Kurulu Başkanı
Ümit Sak	Yönetim Kurulu Başkan Yrd.
Bekir Güven Berk	Yönetim Kurulu Üyesi

I.1.2. Çallıoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-3 Çallıoğlu'nun Ortaklık Yapısı

Hissedar	Pay Miktarı (YTL)
Çallıoğlu İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	1.837.500
Mehmet Şencan	3.209.500
Ziya Erbaş	1.519.005
Tahsin Aksoy	294.000
Zeki Akbaş	294.000
Erol Taşkoparan	73.500
Adnan Torgay	73.500
Osman Sapmaz	48.995

Tablo-4 Çallıoğlu'nun Yönetim Kurulu

Mehmet Şencan	Başkan
Ziya Erbaş	Başkan Yrd. ve Murahhas Aza
Tahsin Aksoy	Üye

I.1.3. Çimsa Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-5 Çimsa'nın Ortaklık Yapısı

Hissedar	Ortaklık Oranı (%)
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	44,54
Adana Çimento San. A.Ş.	15,72
Akçansa Çimento San. A.Ş.	10,00
Aksigorta A.Ş.	2,57
Diğerleri	27,17

Tablo-6 Çimsa'nın Yönetim Kurulu

Erhan Kamışlı	Yönetim Kurulu Başkanı
Abdullah Uğur Karatop	Yönetim Kurulu Üyesi
Mustafa Nedim Bozfakioğlu	Yönetim Kurulu Üyesi
Tamer Güven	Yönetim Kurulu Üyesi

I.1.4. Divarçılar Hazır Beton İnşaat Nakliye Pazarlama Sanayi ve Tic. Ltd Şti.

Teşebbüsün ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo-7 Divarcılar'ın Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Adedi
Mustafa Divarcı	4.000
Osman Divarcı	4.000
Saffet Divarcı	4.000

I.1.5. Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-8 Göлтаş'ın Ortaklık Yapısı

Hissedar	Ortaklık Oranı (%)
Göлтаş	99,67
Şevket Demirel	0,13
Yılmaz Kasap	0,07
Nahit Kabakçı	0,13
Diğerleri	0,01

Tablo-9 Göлтаş'ın Yönetim Kurulu

Şevket Demirel	Yönetim Kurulu Başkanı
Ş. Nihan Atasagun	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Yılmaz Kasap	Yönetim Kurulu Üyesi
Sertaç Bora Özyurt	Yönetim Kurulu Üyesi
Özcan Cengiz	Yönetim Kurulu Üyesi
Ömer Yiğitbaş	Yönetim Kurulu Üyesi

I.1.6. Kadiahmetoğulları Asfalt İnşaat Taah. San. ve Tic. A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-10 Kadiahmetoğulları'nın Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Adedi
Hilmi Ünal	1.450.000
Naim Ünal	1.450.000
Mustafa Ünal	900.000
Ahmet Ünal	500.000
Orhan Ünal	350.000
Sezai Ergun Ünal	350.000

Tablo-11 Kadiahmetoğulları'nın Yönetim Kurulu

Hilmi Ünal	Yönetim Kurulu Başkanı
Naim Ünal	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Mustafa Ünal	Yönetim Kurulu Üyesi

Orhan Ünal	Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet Ünal	Yönetim Kurulu Üyesi
Sezai Ergun Ünal	Yönetim Kurulu Üyesi

I.1.7. Konya Çimento Sanayi A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-12 Konya Çimento'nun Ortaklık Yapısı

Hissedar	Ortaklık Oranı (%)
Vicat Grup Şirketleri	79,51
Konya Çimento Ticaret Ltd. Şti.	1,46
Diğer Hissedarlar	19,03

Tablo-13 Konya Çimento'nun Yönetim Kurulu

Bülent Akarcalı	Yönetim Kurulu Başkanı
Louis Merceron-Vicat	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Murahhas Aza
Jacques Merceron-Vicat	Yönetim Kurulu Üyesi
Gilbert Noel Claude Natta	Yönetim Kurulu Üyesi
Jean Michel Allard	Yönetim Kurulu Üyesi
Dominique François Renie	Yönetim Kurulu Üyesi
M. Cemil Özgül	Yönetim Kurulu Üyesi
M. Guy Sidos	Yönetim Kurulu Üyesi
Hüsnü Bozkurt	Yönetim Kurulu Üyesi
Bestami İnan	Yönetim Kurulu Üyesi

I.1.8. Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.

Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo-14 Özgür Beton'un Ortaklık Yapısı

Hissedar	Ortaklık Oranı (%)
Cem Özgür	73,6
Özlem Özgür	8,79
Cemil Cenk Özgür	8,79
Begüm Cana Özgür	8,79
Diğer	0,03

Tablo-15 Özgür Beton'un Yönetim Kurulu

Cem Özgür	Yönetim Kurulu Başkanı
Zeynep Gülnur Bekman	Yönetim Kurulu Koordinatörü
Ümit Yaşar Odabaşoğlu	Yönetim Kurulu Üyesi

Özkan Güven	Yönetim Kurulu Üyesi
Muzaffer Karaca	Yönetim Kurulu Üyesi
Semine Yılmaz	Yönetim Kurulu Üyesi

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Soruşturma konusu olan eylemlerin gerçekleştirildiği sektör “hazır beton” sektörüdür. Hazır beton basınca dayanım özelliğine göre sınıflara ayrılmıştır. Belli başlı beton dayanım sınıfları C14, C16-18, C20, C25, C25+ olup arz ve talep ikameleri dikkate alınarak ilgili ürün pazarı “hazır beton” pazarı olarak belirlenmiştir. Ancak yapılacak fiyat analizlerinde, en çok kullanılan ürünler olan C20 ve C25 ürünleri üzerinde yoğunlaşmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Soruşturma, Akdeniz Bölgesi hazır beton sektöründe faaliyet gösteren sekiz teşebbüs hakkında açılmıştır. Hazır beton ürünün karakteristik özellikleri gereği hazır beton tesislerinin çevrelerinde yerel alt pazarların oluştuğu görülmektedir. Soruşturma konusu teşebbüslerin faaliyet alanı incelendiğinde tamamının faaliyetinin Antalya ili merkezi ve çevresinde keşiştiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar “Antalya ili merkezi ve çevresi” olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan İncelemelerde Elde Edilen Bilgi, Belgeler ve Söz Konusu Bilgi, Belgelerin Değerlendirilmesi

Teşebbüslerin çeşitli mahallerinde uzmanlarca yapılan yerinde incelemelerde elde edilen ve 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlal edildiğini gösteren belgelere aşağıda tarih sırasına göre yer verilmiş ve gereklikçe her bir belgenin altında tespit ve değerlendirme yapılmıştır.

1. Özgür Beton’da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen ve Ağustos-Eylül 2000 döneminde yapıldığı anlaşılan “Protokol” başlıklı belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“

PROTOKOL

İş bu protokol bir bölgede çalışan 6 firma arasında hazırlanmış olup centilmenlik kuralları içerisinde haksız rekabeti önlemek ve piyasa istikrarını sağlamak amacıyla firmaların iyi niyet kuralları çerçevesinde taahhüt ettikleri ve uyacaklarına dair teminata buldukları toplam 9 maddeyi içermektedir.

1) Eskiden tespit edilen pazar payları bir kenara bırakılarak bu hakları geçici olarak dondurulmuştur. Halen mevcut makine parkı dikkate alınarak her ekip için geçerli olan satış kotaları çıkarılmıştır. Alfabetik sıralama esasına göre;

15 – 1. Ekip	13	% 12.6	(15.2)
11 – 2. Ekip	9	% 9.2	(11.1)
20 – 3. Ekip	15	% 16.8	
13 – 4. Ekip	11	% 10.9	(13.1)
21 – 5. Ekip	19.5	% 17.6	(21.2)
24 – 6. Ekip	19.5	% 20.1	(24.2)
15 – 7. Ekip	13	%12.6	(15.2)
119			(100)

2) Ekiplerin günlük sevkiyatları bir sonraki günün sabahında düzenli olarak numaralı fax'a bildirilecektir.

3) İşletmeler bazında gerekli hallerde denetimler yapılacak bu denetimlerde ilgili ekibin üst yöneticinin gözetim ve denetimi gerekmeksizin sistem incelemeye açık olacaktır.

4) Günlük raporlardaki göstergeler dikkate alınarak çıkartılan aylık miktarlar, takip eden ayın ilk gününde değerlendirilip tüm ekip yetkililerine açıklanacak bu açıklamanın akabinde kotanın üzerinde olan ekipler, her birim başına 2.000.000 TL.'lık ödemeyi asgari üç gün içinde gerçekleştirecektir. Kotanın altında kalan ekip ise alınan miktar kadar malzeme faturasını (KDV dahil) keserek ilgili ekibe verecektir.

5) Her bir ekip 10'ar milyarlık teminat çeklerini ekip şefine en geç 01.09.2000 tarihinde takdim edecektir.

6) Anlaşmalar aylık periyotlar halinde yapılacak olup bir sonraki ay için isteyen ekip teminat çekini alarak ayrılacaktır. Ayrılan ekipten sonra aylık satışların dağılımı yine eskiden olduğu gibi sürdürülecektir.

7) Piyasa koşullarında tesbit edilen satış fiyatı sabit olup ekiplerin hesaplarında bu rakam baz alınacaktır. İsteyen bu rakamın üstünde veya altında satış serbestisine sahip olup esas olarak kota rakamlarına sadık kalacaktır.

8) Hiçbir bahane ve gerekçe ile bahse konu kotalar değiştirilemez veya herhangi bir açıklama getirilerek bazı satışlar kota dışına çıkartılamaz.

9) Tüm ekipler yukarıda bahsedilen koşulları kayıtsız şartsız kabul ettiklerini sözlü ve yazılı olarak beyan etmiş ve iş bu protokolü imzalamışlardır.”

- Belgede yer alan “Eskiden tespit edilen pazar payları...” ifadesinden, daha önce de benzer anlaşmalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Her teşebbüs için “satış kotası” olarak adlandırılan gelecek dönemlere ilişkin satış miktarları belirlenerek, söz konusu “satış kotasının” teşebbüsler tarafından takip mekanizması kurulmuştur. Bu şekilde oluşturulan kartelin devamlılığını sağlamak amacıyla kurulan kontrol mekanizmasının denetiminin yapılması ve denetimin ne şekilde yapılacağı da öngörülmüştür: “İşletmeler bazında gerekli hallerde denetimler yapılacak bu denetimlerde ilgili ekibin üst yöneticinin gözetim ve denetimi gereksiz sistem incelemeye açık olacaktır.” Tespit edilen “satış kotasına” uymayan teşebbüsler için teminat ve ceza mekanizması da öngörülmüştür.

2. Divarcılar’da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Pazarlama Sorumlusu Enver Karay’a ait 2001 yılı ajandasının 26 Ocak tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

" Pazar payları			
Ado :	13 + 0,5	Kadı Ahmet :	19,5
Göltaş :	19,5	Göltaş :	19,5
Kadı :	19,5	Çimsa :	15
Çimsa :	15	Ado :	13 + 0,5
Divarcı:	11	Özgür :	13
Çallı :	9	Divarcı :	11
Özgür :	<u>13</u>	Çallı :	9
	100		

Fiyatlar

BS 20 → 31 -34 → Liste çıkacak Asgari - 500

Yukarı betonlar 2 000 000 artış
Aşağı beton 1 000 000 düşük

7.1.2002 fiyatlarımız açıklanacak

-Fatura olayı-

Çallı - Korkuteli hariç faturalı
Kadı - Faturalı satış yapılacak

Büyük işler

Paylaşım yapılacak

Her ayın 15 ve 30 toplanacak...”

- 1 no'lu belgede görüldüğü üzere gelecek dönemlerde teşebbüslerin gerçekleştirecekleri satış miktarları “satış kotası” olarak belirlenmekte, buna göre de her teşebbüsün pazar payı ortaya çıkmaktadır. Yukarıdaki belgede teşebbüs isimlerinin karşısında yer alan rakamlar “satış kotasına” göre tespit edilen pazar paylarını ifade etmektedir. Aşağıdaki birçok belgede görüleceği üzere, anlaşma neticesinde tespit edilmiş olan pazar paylarına uyulup uyulmadığının takibi bakımından son derece önemli olan aylık ve yıllık satış miktarlarını teşebbüslerin sürekli olarak birbirlerine bildirdikleri tespit edilmiştir. Belge üzerinde yer alan ifadelerden; uygulanacak fiyatların ve fiyat artış tarihlerinin de tespit edildiği, müşteri paylaşımı yapıldığı, her ayın 15'inde ve 30'unda toplanılması konusunda uzlaşıldığı anlaşılmaktadır.
3. Divarcılar'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Pazarlama Sorumlusu Enver Karay'a ait ajandanın 20 Ağustos 2001 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- “(Beton fiyatları zamlandı) uygulamaya bugün geçildi.”*
- Yukarıdaki belgede yer alan ifade, yapılan toplantılar neticesinde varılan anlaşma sonucunda fiyat zammı yapıldığını ortaya koymaktadır.
4. Divarcılar'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Pazarlama Sorumlusu Enver Karay'a ait ajandanın 28 Eylül 2001 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- “20 günlük satışları*
- Göлтаş: 8899,5 Kadıahmet: 9104,5 Divarcılar: 5272 Çallı: 5220*
Özgür: 5500 Çimsa: 7656 Ado: Yok
- 8 Aylık satış 683 134 Aylık: 85 391,75”*
- Yukarıda ifade edildiği üzere, yapılan anlaşmanın takibinin ve denetiminin sağlanması bakımından teşebbüslerin aylık hatta günlük satış miktarlarının dahi takip edildiği görülmektedir.
5. Özgür Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, şirket yönetim kurulu üyesi ve genel müdürü Ümit Odabaşı'na ait ajandanın içinde bulunan “2001 YILI ANTALYA MERKEZ FİRMALARA GÖRE HAZIR BETON ÜRETİMLERİ VE PAZAR PAYLARI” başlıklı tabloya aşağıda yer verilmiştir:

2001 YILI ANTALYA MERKEZ FİRMALARA GÖRE HAZIR BETON ÜRETİMLERİ VE PAZAR PAYLARI

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM	PAY	%	FARK
GÖLTAŞ	15.984,0	21.619,5	20.495,5	21.361,5	22.730,5	19.443,5	17.029,5	12.182,0	12.441,0	12.243,5	22.723,0	9.767,5	208.021,0	17,60	21,58	3,98
KADIAHMETOĞULLARI	20.661,5	20.957,5	15.735,5	25.218,5	24.450,0	20.785,5	14.133,0	11.265,0	13.134,0	14.300,0	14.500,0	15.100,0	210.240,5	20,10	21,81	1,71
ADO	10.124,0	9.684,0	8.194,0	12.523,0	11.852,0	14.053,0	12.613,0	11.146,0	10.000,0	11.029,5	8.100,0	6.000,0	125.318,5	12,60	13,00	0,40
ÇİMSA	9.641,0	11.240,0	13.455,0	13.154,0	12.369,0	7.850,0	7.554,0	8.171,0	10.196,0	9.564,5	8.229,0	7.001,0*	118.741,5**	16,80	12,44	-4,36
ÖZGÜR	13.125,0	12.760,0	10.088,0	10.171,0	7.478,0	7.244,0	7.721,0	6.432,0	7.955,0	8.558,0	10.747,0	7.171,0	109.450,0	12,60	11,35	-1,25
DİVARCILAR	9.775,5	11.179,0	7.242,0	11.124,0	10.124,0	8.928,0	8.431,0	8.398,0	8.644,0	8.683,0	6.644,0	9.161,0	109.000,5**	10,90	11,23	0,33
ÇALLIOĞLU	5.831,0	6.153,0	6.707,0	6.995,0	7.786,0	8.621,0	6.450,0	6.695,0	7.145,0	7.310,0	5.050,0	8.127,0	82.870,0	9,20	8,60	-0,60
TOPLAM	85.142,0	93.593,0	81.917,0	100.547,0	96.789,5	86.925,0	73.831,5	64.289,0	69.515,0	71.668,5	75.993,0	63.801,5	964.112,0	99,80	100,00	

* Belgede 8.475,0 olan bu hücredeki sayının üzerine 7.001,0 yazılmıştır.

** Belgede, bu hücredeki sayılar başka sayıların üzerine yazılmıştır.

19

19

14

14

14

11

9

100

- Yukarıdaki belgede yer alan tabloda, aylık satış miktarlarına, buna göre yıl sonunda oluşan pazar payları ile, dönem başında anlaşmayla tespit edilen pazar paylarına ve bunlar arasındaki farklara yer verilmiştir.
- 6. Ado Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de bulunan 2001 Yılı Satış Raporu dosyasındaki, 7.1.2002 tarihli ve "Ado Hazır Beton A.Ş. 2001 Yılı Satış Raporu İle İlgili Görüşler" başlıklı belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...2002 HEDEFLER

...

9. Yılbaşındaki reel durumlara yakın pazar paylaşımı, fiyatların daha yüksek seviyede gideceğine işaretir...."

- Yukarıdaki belgede yer alan ifade pazar paylaşımı konusunda anlaşma yapıldığını açıkça ifade etmektedir.

7. Özgür Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, şirket yönetim kurulu üyesi ve genel müdürü Ümit Odabaşı'na ait ajandanın 31 Ocak 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

<i>Divarçı</i>	<i>10.200</i>	<i>11.15 (+0.15)</i>
<i>Göлтаş</i>	<i>20738</i>	<i>22.60 (+3.1)</i>
<i>Kadı</i>	<i>17.363</i>	<i>18.98 (-0.52)</i>
<i>Ado</i>	<i>11.057</i>	<i>12.09 (-0.91)</i>
<i>Çimsa</i>	<i>12.040</i>	<i>13.16 (-1.84)</i>
<i>Özgür</i>	<i>10.861</i>	<i>11.88 (-1.12)</i>
<i>Çallı</i>	<i>9.200/91.459 m3</i>	<i>10.06 (+1.06)(+3.000.000)"</i>

- Yukarıda yer alan belgede, 1 no'lu belgede varılan anlaşma gereği tespit edilen "satış kotası" uyarınca belirlenen ve 2 no'lu belge görülen pazar paylarının, yine 1 no'lu belgede belirtildiği üzere, anlaşmayla dönem başında tespit edilen pazar payı ile fiili olarak gerçekleşen pazar payı arasındaki farklar yazılmıştır.⁹

8. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler'e ait ajandanın 15 Şubat 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

⁹ 1 no'lu belgede anlaşma sonucunda tespit edilen "satış kotasının" aşılması veya altında kalınması durumunda nasıl bir yöntem izleneceği belirlenmişti.

“...
 - Çallıoğlu ile fiyat
 - Divarcı
 - Kadı¹⁰ } dirsek teması

1. Ziya beyle¹¹ görüşülecek (telefon aç, uğra)
 Çimsa + Ado konusu
 ...”

➤ Yukarıda yer alan belgeden, Göлтаş, Çallıoğlu, Divarcılar, Kadıahmetoğulları, Çimsa ve Ado Beton arasında görüşmeler yapıldığı anlaşılmaktadır.

9. Özgür Beton’da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, şirket yönetim kurulu üyesi ve genel müdürü Ümit Odabaşı’na ait ajandanın 28 Şubat 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Göлтаş	17.787	(19.5)	18.72
K Ahmet	20.529	(19.5)	21.61
Ado	13.471	(13)	14.18
Divarcı	10.547	(11)	11.10
Çimsa	10.804	(15)	11.37
Çallıoğlu	9.050	(9)	9.53
Özgür	12.826	(13)	13.50

➤ Yukarıdaki belgede teşebbüs isimlerinin karşısında sıralanan üç sütundan en soldaki Şubat 2002’ye ait aylık satış miktarları olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu belgenin, ayın son günü olan 28 Şubat’ta düzenlenmiş olması dikkat çekicidir. Parantez içerisinde yer alan orta sütundaki rakamlar anlaşmayla tespit edilen “aylık kota” oranları, en sağdaki sütunda yer alan rakamlarsa teşebbüslerin Şubat 2002’de gerçekleşen satış miktarına göre hesaplanmış pazar paylarıdır. Bu şekilde, 1 no’lu belgede belirtildiği üzere anlaşmaya ne derece uyulduğu ay ay takip edilmektedir.

10. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler’e ait ajandanın 2 Nisan 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

¹⁰ Kadıahmetoğulları

¹¹ Ziya Erbaş, Çallıoğlu Yönetim Kurulu Üyesi.

“ ...

	<u>Mart 2002</u>
G =	24500 ¹²
A =	16255
Ö =	18500
D =	10540
Ça =	10500
K =	22485
Çi =	

... ”

- Bu belgede, yukarıda ifade edilen amaçlarla Mart 2002’ye ait aylık satış miktarlarının teşebbüsler tarafından birbirlerine gönderilmek suretiyle takip edildiği görülmektedir.

11. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler’e ait ajandanın 3 Nisan 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- Komisyon paylaşım
- Her 15 günde bir toplantı gelecek sefer
- ...
- Ado C20 – 30 peşin yapacak
- Fiyatlar 32-34’e oluşturulmaya çalışılacak
- Ziya Bey Türkiye’de en pahalı çimentoyu Div + Çallı + Kadı alıyor diyor.

... ”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüsler arasında bir toplantı yapıldığı, bu toplantıda, satış koşulları ve fiyatları gibi konuların görüşüldüğü ve oluşturulacak olan fiyat seviyesi konusunda mutabakata varıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca 2 no’lu belgede olduğu gibi bu belgede de, 15 günde bir toplantı yapılacağı ifade edilmiştir.

12. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler’e ait ajandanın 10 Mayıs 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

¹² Belgede 2450 yazmaktadır. Sondaki bir sıfırın yanlışlıkla yazılmadığı düşünülmektedir. “G” Göлтаş’ı, “A” Ado’yu, “Ö” Özgür’ü, “D” Divarcılar’ı, “Ça” Çalloğlu’nu, “K” Kadiahmetoğulları’nı, “Çi” Çimsa’yı ifade etmektedir.

“...
Göлтаş 7300,5
Kadı 7550
Çimsa 3854
Çallı 3258
Ado 5700
Div 3800
Özgür 5200

...”

- Bu belgede, 1 no’lu belgede varılan anlaşma ve yukarıda ifade edilen amaçlarla 1 Mayıs 2002 – 10 Mayıs 2002 arası döneme ait 10 günlük satış miktarlarının teşebbüsler tarafından birbirlerine gönderilmek suretiyle takip edildiği görülmektedir. Söz konusu miktarların teşebbüslerin 1 Mayıs 2002 – 10 Mayıs 2002 arası döneme ait 10 günlük gerçekleşen satış miktarları olduğu tespit edilmiştir.

13. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler’e ait ajandanın 17 Mayıs 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...
17/5/2002

- G – 12.085
- K – 12.119
- A – 10.069
- D – 6428
- Çim – 7021
- Çal - 5350
- Ö - 9107

...”

- Bu belgede, 1 no’lu belgede varılan anlaşma ve yukarıda ifade edilen amaçlarla 1 Mayıs 2002 – 17 Mayıs 2002 arası döneme ait 17 günlük satış miktarlarının teşebbüsler tarafından birbirlerine gönderilmek suretiyle takip edildiği görülmektedir. Söz konusu miktarların teşebbüslerin 1 Mayıs 2002 – 17 Mayıs 2002 arası döneme ait 17 günlük gerçekleşen satış miktarları olduğu tespit edilmiştir.

14. Divarcılar'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Pazarlama Sorumlusu Enver Karay'a ait ajandanın 3 Haziran 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Göлтаş: 22 392
 Çimsa: 12 756
 Çallı: 11 126
 Ado: 17 286
 Kadı: 25 000
 Divarcı: 10 960 + 3
 Özgür: 17 518”

- Bu belgede, 1 no'lu belgede varılan anlaşma ve yukarıda ifade edilen amaçlarla Mayıs 2002'ye ait aylık satış miktarlarının teşebbüsler tarafından birbirlerine gönderilmek suretiyle takip edildiği görülmektedir. Söz konusu rakamların, teşebbüslerin Mayıs 2002 ayına ait gerçekleşen satış miktarları olduğu tespit edilmiştir.

15. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler'e ait ajandanın 26 Temmuz 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...
 - Ado Tarık Bey¹³ – Altnova 10:00
 ...”

- Yukarıda yer alan belge, Göлтаş ile Ado Beton arasında görüşme yapıldığını göstermektedir.

16. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler'e ait ajandanın 27 Temmuz 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...
 27/7/2002
 Çallı 5.830
 Div 7.460
 Göl 12.031
 Özg 12.612
 Çims 7.540
 Kadı 14.130
 +
 70.500

¹³ Tarık Çağlayan, Ado Beton Satış ve Pazarlama Müdürü.

3/8/2002 Çallı
Cumartesi 10:00

...

27/7/2002

- Haftalık toplantılara devam
- Arada sırada toplantılara üst yöneticilerinde daveti Ziya bey haber verecek
- Çimento fiyat farkları yansıtılsın haftaya fiyat belirleyelim
- Ado manavgata gidiyor
- Kendi ... kuran firmalara (Beytur gibi) çimento fiyatları yüksek tutulup...

Bu belgede, 1 no'lu belgede varılan anlaşma ve yukarıda ifade edilen amaçlarla 1 Temmuz 2002 - 27 Temmuz 2002 arası döneme ait 27 günlük satış miktarlarının teşebbüsler tarafından birbirlerine gönderilmek suretiyle takip edildiği görülmektedir. Söz konusu rakamların, teşebbüslerin söz konusu döneme ait gerçekleşen satış miktarları olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 3/8/2002 Cumartesi günü Çallıoğlu'nda saat 10:00'da bir toplantı yapılması, toplantıların haftada bir yapıldığı ve bu toplantılara devam edilmesi, söz konusu toplantılara arada sırada teşebbüslerin üst düzey yetkililerinin de katılımının sağlanması, fiyatlarda artış yapılması konularında mutabakata varıldığı anlaşılmaktadır.

17. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler'e ait ajandanın 9 Eylül 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- “- ... – Adoya ... alacağız
- Çrş günü gelecek hafta ... bitecek
 - Götaş – 16 Çrş. Per.
 - Çimsa – 16
 - Çallı - -

Götaş -0,5
Divarcı -1
Kadı

10/09/2002

Göl -0,5 19
Kad. 19
Div. 11

Çimsa	-1	14
Öz		15
Ado		13
Çallı		9
- Fiyatlar KDV dahil belirlensin.		
-	15.000 \$	Nakit Çimsa
-	15.000 \$	Çek
- Takip – Çallı + Göлтаş		
- Pzt. Salı”		

- Yukarıda yer alan belgede, 1 no’lu belgede varılan anlaşma gereği tespit edilen “satış kotası” uyarınca belirlenen ve 2 no’lu belge görülen pazar paylarına uyulup uyulmadığı kontrol edilmiş ve farklar yazılmıştır.¹⁴

18. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler’e ait ajandanın 10 Eylül 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“- 1 m³ ... 50.0000.000 TL/ m³
 -Takip – Ümit-Ziya-Gürsel
 - ... – Çrş / Perş bağla.
 - 1.500 \$ nakit
 - 1.500 \$ çek
 - Fiyatlar KDV dahil
 - Başlangıç baz tarih olacak.

...”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüsler arasında yapılan toplantı sonucunda fiyat artışı yapılması konusunda mutabakata varıldığı ve önceki anlaşmaların uygulamasının takip edildiği anlaşılmaktadır.

19. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesislerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Eski Tesis Müdürü Gürsel Güler’e ait ajandanın 20 Kasım 2002 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“	Peşin	55 gün
C 20	36.000	40.000
Yukarıya + 2.000		
Aşağıya - 1.000		

¹⁴ Örneğin, Göлтаş’ın anlaşma neticesinde yapması gereken satıştan %0,5 oranında, Çimsa’nın %1 oranında daha az satış yaptığının tespit edildiği anlaşılmaktadır.

- Pazar paylarına uyulacak
- Bölge ayrımı Kemer – Beldibi
- Bayilerin durumu
- Cumartesi Divarcı saat 11:00
- 30 + 60 + 90 + 120'ler kalkacak
- Uçar Kadıahmetten beton talep etmiş
- 18.11.2002'den geçerli olacak

1 Kasım tarihli listede

Peşinde 1.000.000 – 37

Vadelide 2.000.000- ... 43

...”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüsler arasında yapılan toplantı sonucunda fiyat artışı yapılması konusunda mutabakata varıldığı, anlaşmayla tespit edilen pazar payına uyulmasının kararlaştırıldığı, bölge paylaşımı yapıldığı, Cumartesi günü saat 11:00'de Divarcılar'da toplantı yapılmasının kararlaştırıldığı¹⁵ anlaşılmaktadır.

20. Divarcılar'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen belgede aşağıdaki “2002 YILI ANTALYA TESİSLERİ HAZIR BETON ÜRETİMİ” başlıklı tablo yer almaktadır:

¹⁵ Belgenin tarihi olan 20 Kasım 2002'nin çarşamba olduğu dikkate alındığında, 3 gün sonra tekrar bir toplantı yapılmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

2002 YILI ANTALYA TESİSLERİ HAZIR BETON ÜRETİMİ															
FİRMALAR	PAY	OCAK		ŞUBAT		MART		NİSAN		MAYIS		HAZİRAN		TOPLAM	FARK
	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%
KADIAHMET	19,5	17.363	19,0	20.529	21,6	22.485	18,7	22.500	19,8	25.075	21,1	21.900	23,0	129.852	1,0
GÖLTAŞ	19,5	20.739	22,7	17.787	18,7	24.515	20,3	21.587	19,0	22.392	18,9	15.714	16,5	122.734	-0,1
ÇİMSA	15,0	12.040	13,2	10.804	11,4	17.717	14,7	12.450	11,0	12.756	10,8	10.220	10,7	75.987	-3,0
ADO	13,0	11.057	12,1	13.471	14,2	16.255	13,5	17.092	15,1	17.286	14,6	17.839	18,8	93.000	1,7
ÖZGÜR	13,0	10.861	11,9	12.826	13,5	18.500	15,3	19.438	17,1	17.518	14,8	12.222	12,8	91.365	1,4
DİVARCILAR	11,0	10.223	11,2	10.547	11,1	10.565	8,8	10.959	9,7	12.433	10,5	9.242	9,7	63.969	-0,9
ÇALLIOĞLU	9,0	9.200	10,1	9.050	9,5	10.500	8,7	9.406	8,3	11.168	9,4	8.000	8,4	57.324	0,0
GENEL TOP.	100,0	91.483	100,0	95.014	100,0	120.537	100,0	113.432	100,0	118.628	100,0	95.137	100,0	634.231	0,0

FİRMALAR	PAY	TEMMUZ		AĞUSTOS		EYLÜL		EKİM		KASIM		ARALIK		TOPLAM	FARK
	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%
KADIAHMET	19,5	18.513	20,3	14.687	15,1	17.298	16,8	21.190	17,9	19.000	16,5	12.896	14,8	233.436	-0,8
GÖLTAŞ	19,5	16.500	18,1	15.633	16,0	20.390	19,8	27.723	23,4	34.000	29,5	22.020	25,3	259.000	1,3
ÇİMSA	15,0	9.105	10,0	9.927	10,2	12.111	11,8	14.772	12,5	10.000	8,7	8.098	9,3	140.000	-3,8
ADO	13,0	13.430	14,8	18.135	18,6	17.693	17,2	17.925	15,1	14.000	12,1	11.817	13,6	186.000	1,9
ÖZGÜR	13,0	16.650	18,3	21.325	21,9	16.440	16,0	16.375	13,8	18.000	15,6	15.845	18,2	196.000	2,7
DİVARCILAR	11,0	8.670	9,5	9.722	10,0	10.701	10,4	11.011	9,3	11.278	9,8	8.693	10,0	124.044	-1,0
ÇALLIOĞLU	9,0	8.160	9,0	8.022	8,2	8.400	8,2	9.518	8,0	9.000	7,8	7.500	8,6	107.924	-0,3
GENEL TOP.	100,0	91.028	100,0	97.451	100,0	103.033	100,0	118.514	100,0	115.278	100,0	86.869	100,0	1.246.404	0,0

- Yukarıda yer alan belgeden, 2001 yılına ait tablonun yer aldığı 5 no'lu belgeye benzer şekilde, aylık satış miktarlarına¹⁶, buna göre yıl sonunda oluşan pazar payları ile, dönem başında anlaşmayla tespit edilen pazar paylarına ve bunlar arasındaki farklara yer verilmiştir. Burada anlaşma şu şekilde işlemektedir. 1 ve 2 no'lu belgelerde ayrıntıları belirtildiği üzere, her teşebbüs için "satış kotası" olarak ifade edilen pazar payları belirlenmekte ve yukarıda yer alan birçok belgede görüldüğü üzere, aylık hatta günlük olarak bu pazar payına uyulup uyulmadığı oluşturulan ekipler tarafından takip edilmektedir. Anlaşma sonucunda tespit edilen pazar payları ile fiili olarak gerçekleşen pazar payları arasında önemli farklar olmamakla birlikte, meydana gelen farklar çeşitli yöntemlerle telafi edilmektedir.¹⁷ Bu şekilde anlaşma ile tespit edilen pazar payına, tam ve istisnasız uyum sağlanmış olmaktadır.

- 21.** Ado Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP'a ait ajandanın 27 Mart 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...
Karar: Vadeli Fiyatlarda 40-41 satılmaya çalışılacak.
Peşin “ 37 altına inilmeyecek”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüsler arasında yapılan bir toplantıda fiyat artışı yapılması konusunda karar alındığı anlaşılmaktadır.

- 22.** Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 3 Nisan 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...
- Özgür Beton Ümit Bey aranacak fiyatlar için.
... ”

- Yukarıda yer alan belgeden, Göлтаş ile Özgür Beton'un fiyatla ilgili olarak görüşükleri anlaşılmaktadır.

- 23.** Ado Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP'a ait ajandanın 19 Nisan 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

¹⁶ Tabloda yer alan aylık satış miktarlarının teşebbüslerin fiili olarak gerçekleşen satış miktarları olduğu tespit edilmiştir.

¹⁷ Tespit edilen fazla veya eksik satış miktarının belli bir fiyatla çarpılması sonucunda bu meblağın ödenmesi veya tahsil edilmesi yahut bir sonraki dönemde söz konusu fazla veya eksik miktarın telafi edilmesi gibi.

“HAZIR BETON

- 1- Çimsa 22.04 itb. tek taraflı olarak C20 48 milyon yapıyor. Hiç kimseyi beklemeyecek, daha sonrada yapılıp yapılmadığını kontrol etmeyecek.
- 2- Göлтаş 21.04 itb. 48.000.000 ilan edecek. Elinde 3 ad büyük iş olduğu için bunu rahatlıkla yapabilir.
- 3- Diğer betoncular 10-15 gün içerisinde bu fiyata uyum sağlayacak.
- 4- Çimsa ve Göлтаş müşterilerine mal verilmeyecek.
- 5- 2.05.2003 tarihinde pazar payı tesisletirilecek.
- 6- Bu süre içerisinde hiç kimse bağlantı yapmayacak.

C/S Karar: 11-20.04 hesap döküm 62-67 yerine 60-65 uygulanacak. 21.04 itb. bu uygulama devam edecek.”

- Yukarıda yer alan belgeden, fiyat artışı yapılması konusunda uzlaşmaya varıldığı ve bu fiyat artışının nasıl gerçekleştirileceğinin tespit edildiği anlaşılmaktadır. Buna göre ilk fiyat artışını Çimsa'nın yapması ve geri adım atmaması, diğerlerinin de 10-15 gün içerisinde aynı fiyat artışını gerçekleştirmesi konusunda mutabakata varılmıştır.

24. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 19 Nisan 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“- Ado - Fiyatlarda zam yapıldı
 - Kadiahmet - Pazar payına uyulacak
 - Çallı - Yeni fiyat listelerini diğer firmalara
 - Divarçı faksladım 16:00 – 16:30 arası
 - Çimsa -
 - Özgür
 - Göлтаş”

- Yukarıda yer alan belgenin, 23 no'lu belgede ifade edilen fiyat artışı yapılması konusundaki anlaşmayla ilgili olduğu, söz konusu anlaşmanın taraflarının belgede isimleri belirtilen 7 teşebbüs olduğu ve bu kararın uygulandığı, önceki kararlarda tespit edilen pazar paylarına uyulması konusunda irade açıklamasında bulunulduğu anlaşılmaktadır.

25. Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP'a ait 2003 yılı ajandasının 19 Nisan tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır¹⁸:

¹⁸ Ado'da yapılan muhtelif yerinde incelemeler sırasında 2003 yılına ait iki farklı ajanda elde edilmiş. Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş. Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP, söz konusu ajandaların kendisine ait olduğunu ifade etmiştir.

" - Göлтаş beton işi beldibi
 - Çimsa 48.000 + KDV Vadeli
 - Pazar payına uyulacak
 ...
 Herkes fiyatı 45.000 beyan edecek
 Göлтаş yeni iş almayacak
 Göлтаş pazar payına uyacak
 Serik bayilere girmeyip
Pazarlamalara sahip olunacak
 İrtibat sağlanacak..."

- 23 ve 24 no'lu belgelerde yer alan ifadelerle ilgili olarak yukarıda yer alan belgede de, karar verilen fiyat artışının Çimsa tarafından başlatılması, diğerlerinin bunu takip etmesi, anlaşmayla tespit edilen pazar payına uyulması konusunda varılan uzlaşma konularının görüşüldüğü görülmektedir.

26. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 26 Nisan 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

" *Kadıahmet*
 Toplantı var. *Çallıoğlu* 10:00

- Yukarıda yer alan birçok belgede anlaşıldığı üzere, teşebbüsler arasında sürekli olarak yapılan toplantılardan birisini göstermektedir. Toplantının önce Çallıoğlu'nda yapılmasına karar verildiği, ancak daha sonra Kadıahmetoğulları'nda yapılmasının kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır.

27. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 29 Nisan 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

" ...
 - *Divarcılarda saat 15:00 de toplantı var.*
 ..."

- Yukarıda yer alan belge, yapılacak başka bir toplantıyı göstermektedir.

28. Ado Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP'a ait ajandanın 30 Nisan 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"28.04.2003 %

1. Göлтаş-	20.093,5	19,8
2. Özgür-	14.170	13,9

3. Çallioğlu-	11.200	11,0
4. K.Ahmet-	22.039	21,7
5. Çimsa-	9.218	9,1
6. Ado-	13.510	13,3
7. Divarcı-	11.041,5	10,9

- Yukarıda yer alan belge, teşebbüsler arası anlaşmayla tespit edilen pazar payına uyulup uyulmadığının tespiti bakımından teşebbüslerin satış miktarlarının kontrol edildiğini göstermektedir. Söz konusu rakamlar, teşebbüslerin 1 Nisan 2003 – 28 Nisan 2003 tarihleri arasındaki 28 günlük gerçekleşen satış miktarlarını göstermektedir.

29. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 3 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“
Divarcılar
- Toplantı var. Çallioğlunda 10:00”

- Yukarıda yer alan belge, yapılacak başka bir toplantıyı göstermektedir.

30. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 9 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...
- Özgür Beton faturasız satışlara başladı.
- ...
- Toplantı yok. Pazartesi veya salı olacak.
...”

- Yukarıda yer alan belge, yapılmasına karar verilen toplantının bir başka güne alındığını göstermektedir.

31. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 12 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...
- Özgür Beton'un pazar payı %17 olarak düşünüldüğünden fiyatlara zarar veriyor. Cem Bey'le görüşülsün.
- Özgür Beton yurt dışından klinker ithal edeceklermiş (Çallioğlu Ziya)”

- Yukarıda yer ana belgeden, Özgür Beton'un pazar payını %17 yapmak istediği, bu durumun rahatsızlık yarattığı ve Özgür Beton'un Yönetim Kurulu Başkanı Cem Özgür ile konunun görüşülmesi gerektiği

anlaşılmaktadır. Mevcut durumda anlaşmayla tespit edilen Özgür Beton'un pazar payı %13'tür. İlerleyen bölümlerde görüleceği üzere Ağustos 2003'te yeni bir "protokol" yapılarak pazar payları yeniden belirlenmiş ve Özgür Beton'un pazar payı %17'ye çıkarılmıştır. Bkz: 47 ve 50 no'lu belgeler.

32. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 13 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...
- Yarın saat 13:00 de bizim tesisde toplantı var. Bütün firmalara haber verildi.
..."

- Yukarıda yer alan belge, yapılacak başka bir toplantıyı ve bu toplantıya katılım için tüm teşebbüslerin davet edildiğini göstermektedir.

33. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 14 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...
- Bugün toplantı var, pasta alınacak
..."

- Yukarıda yer alan belge, 32 no'lu belgede ifade edilen toplantının yapıldığını göstermektedir.

34. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 23 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...
- Çallıoğlu Beton'dan Ziya Bey'le görüşülecek
..."

- Yukarıda yer alan belge, Göлтаş ile Çallıoğlu arasındaki bir görüşmeye işaret etmektedir.

35. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 29 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...
- Kepez Belediyesini Divarcı ile konsorsiyum olarak vereceğiz. Yılmaz Bey talimatı."

36. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 30 Mayıs 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Kepez Belediyesinin ihalesi Divarcılar Hazır Betona kaldı. Herhangi bir problem çıkmadı.*

- ...

- *Çallıoğlu Ziya Bey aradı, yarın toplantı yapalım diye, Ado katılmıyor.*

... ”

37. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 2 Haziran 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Çallıoğlu Beton'dan Ziya Bey'le görüşeceğiz.*

... ”

- Yukarıda yer 35 ve 36 no'lu belgeler, teşebbüsler arasında müşteri paylaşımı yapıldığını, ihalenin bir teşebbüste kalmasının sağlandığını, sonradan ise işin birlikte yürütüldüğünü göstermektedir. Ayrıca 36 ve 37 no'lu belgeler, teşebbüsler arasında yapılacak başka bir toplantıya işaret etmektedir.

38. Ado Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP'a ait ajandanın 4 Haziran 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

Göltaş : Mehmet Ali Şahin ... araştırmalarımız devam ediyor.

C 35 – 49 Kadı ve Özgür firmaları tamam

C 40 51 dedi.

... ”

- Yukarıda yer alan belge, teşebbüsler arasında yapılan bir fiyat anlaşmasına işaret etmektedir.

39. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 11 Haziran 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Çallıoğlu Beton'da toplantı vardı iptal oldu yarına”*

... ”

- Yukarıda yer alan 36 ve 37 no'lu belgelerde yapılması talep edilen toplantının yapılmasına karar verildiği ancak ertelendiği anlaşılmaktadır.

40. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 12 Haziran 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...
- Çallıoğlu Beton'da toplantı var. 09:30
... ”

- Yukarıdaki belgelerde yapılmasına karar verilen toplantının yapıldığı anlaşılmaktadır.

41. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 19 Haziran 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...
- Çallıoğlu Beton Ziya Bey'le görüşülecek.
... ”

42. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 21 Haziran 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“- Çallıoğlu Beton'da toplantı var. 10.00 da.
... ”

- 41 no'lu belgeden, Göлтаş ile Çallıoğlu yetkililerinin görüşerek toplantı yapılmasına karar verildiği, 42. no'lu belgeden ise söz konusu toplantının 2 gün sonra yapıldığı anlaşılmaktadır.

43. Özgür Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, şirket yönetim kurulu üyesi ve genel müdürü Ümit Odabaşı'na ait ajandanın 5 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

		%
* 2 Kadı	24 + 6 : 30	20
* 2 Gölt	24 + 6 : 30	20
* 3 Özgür	20 + 5 : 25	17
* 2 Ado	15 + 3 : 18	12
* 2 Çimsa	15 + 3 : 18	12
* 1 Divar	13 + 2 : 15	10
* 1 Çallı	<u>11 + 3 : 13</u>	<u>9</u>
	122 26 148	100

* 2002 Aralık ayı : 15.908 – yıl sonu %17”

- Yukarıdaki belge, teşebbüsler arası anlaşmayla tespit edilen pazar payları konusunda çalışma yapıldığını göstermektedir.

44. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 14 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Özgür Beton'dan Ümit Bey'le görüşülecek. Yarınki toplantıda alınacak kararlar gözden geçirilecek Protokol olarak yazılacak.*
- *Çimsa Mehmet Bey'le görüşülecek toplantıya gelmiyor ikna edilecek.*
- *Çallıoğlu Ziya Bey, Divarçı, Özgür ve Çimsa'dan zamlar konusunda şikayetçi.*

... ”

- Yukarıda yer alan belgeden, bir sonraki gün için toplantı yapılmasına karar verildiği, söz konusu toplantıda alınacak bazı kararların tespit edildiği, bunların toplantı öncesinde taslak olarak protokol haline getirilmesine karar verildiği, Çimsa'nın diğer teşebbüslerden ayrı hareket etmeye başladığı anlaşılmaktadır.

45. Ado Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP'a ait ajandanın 14 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

Özgür – Ado'nun fiyatları 50-100 fazla eksik olmayacak. Bağlantı tamamlandığı zaman bildirecek. Yeniden yapılma durumuna bakılacak. Temmuz fark 4.500 Top. 10.500 ton 11-12 toplam kapasite var. Kıbrıs mal yapmaya başladım.

.. ”

- Yukarıda yer alan belge, Ado Beton ile Özgür Beton arasında fiyatlar konusundaki paralelliği göstermektedir.

46. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 15 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Bugün saat: 15:00 de Özgür Beton'da toplantı yapılacak, Çimsa katılmıyor.*

- Çimsa'dan Mehmet Bey'le toplantıda alınan kararlarla ilgili bilgi aktarılıp ...”

➤ Yukarıda yer alan 44 no'lu belgede ifade edilen toplantının Özgür Beton'da gerçekleştirildiği ve Çimsa'nın katılmadığı, ancak Çimsa'ya toplantıda alınan konularla ilgili olarak bilgi aktarılmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

47. Özgür Beton'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen ve Ağustos 2003'de yapıldığı anlaşılan “Protokol” başlıklı belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

PROTOKOL

İş bu protokol bir bölgede çalışan 6 firma arasında hazırlanmış olup, centilmenlik kuralları içerisinde haksız rekabeti önlemek ve piyasa istikrarını sağlamak amacıyla firmaların iyi niyet kuralları çerçevesinde taahhüt ettikleri ve uygulayacaklarına dair teminata buldukları toplam 9 maddeyi içermektedir.

1)Eskiden tespit edilen pazar payları bir kenara bırakılarak bu haklar geçici olarak dondurulmuştur.

2) İlk toplantıda denetim görevini yapacak asıl denetçi firma seçilecek bir aylık süre sonunda alfabetik sıraya göre ikinci firma denetimi yapmak üzere görevi devralacaktır.

3) Her bir firma 20 milyar nakit, 50 milyar çek tutarını açılacak ortaklık hesap numarasına en geç 31.08.2003 tarihinde teslim edecek ve protokol yürürlüğe girecektir.

4) Protokol 6 ay boyunca her bir firma denetçi görevi yapacak şekilde yürürlükte kalacak. 6 ay sonunda isteyen firma evraklarını alarak bağımsız hareket edebilecektir.

5) Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten bir gün önce firmalar bağlantı miktarlarını ve fiyatlarını asıl denetçiye listeleyerek verecek, denetim görevi devredilirken listenin de güncellenmesi yapılacaktır.

6) Satış vadeleri ve fiyatlar KDV dahil olmak üzere, çoğunluk kararı ile belirlenecek ve faturasız satış yapılmayacaktır.

7) Bayi primi olarak istisnasız 1.000.000 TL / m3 uygulanacak ödemeler prim faturası kesilmesi kaydıyla yapılacak, faturalar aynı zamanda denetimlere açık olacaktır. Bayiden kaynaklanan problemlerden firma sorumlu olacaktır.

8) Belirlenen fiyatlarını altında satış yapılması durumunda satış miktarı, 2.000.000 TL / m3 ile çarpılarak satışı yapan firmadan en geç 3 gün içerisinde ~~tespit~~ tahsil edilecektir. Bu uygulama toplantıda çoğunluk kararı ile uygulanacaktır.

9) Tüm ekipler yukarıda bahsedilen koşulları kayıtsız şartsız kabul ettiklerini sözlü ve yazılı beyan etmiş ve iş bu protokolü imzalamışlardır.”

- Yukarıda yer alan belge, 44 ile 46 no'lu belgelerde ifade edilen toplantının gerçekleştirildiğini, bahsedilen protokolün imzalanmak suretiyle kabul edildiğini göstermektedir. Söz konusu protokol toplantının yapıldığı Özgür Beton'da elde edilmiştir. Belgede ifade edilen 6 firma; Ado Beton, Özgür Beton, Göлтаş, Çallıoğlu, Kadıahmetoğulları ve Divarcılar olduğu anlaşılmaktadır. 44 ile 46 no'lu belgelerde ifade edildiği üzere toplantıya Çimsa katılmamıştır. Söz konusu protokolde yer alan hükümlerin açıklamaya ihtiyaç duymayacak ölçüde, açık bir rekabet ihlalini teşkil eden kartel kurulmasını öngörmektedir. Protokolde, kartelin nasıl kurulacağı, amacının ve ilkelerinin neler olduğu, kartelin devamını sağlamak için alınan tedbirlerin neler olduğu ve denetiminin nasıl sağlanacağı, kartelin süresinin ne olduğu ve bu süre sonunda teşebbüslerin nasıl hareket edecekleri, alınan kararlara uymamanın yaptırımının neler olduğu ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Esasen söz konusu protokolle oluşturulan kartel, 1 no'lu belgede yer alan ve 2000 yılında oluşturularak aralıksız devam ettiği tespit edilen kartelin bazı ilkelerinin gözden geçirildiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla 2003 yılının Ağustos ayında protokolde ilkeleri belirlenen kartelin, 2000 yılında oluşturulduğu tespit edilen kartelin devamı olduğu anlaşılmaktadır.

48. Yukarıda yer verilen “Protokol” başlıklı belgelerle ilgili olarak raportörlerce sorulan sorulara, Özgür Çimento ve Beton yönetim kurulu üyesi ve genel müdürü Ümit Odabaşoğlu aşığıdaki cevapları vermiştir:

“Soru 1: “Protokol” başlıklı belgelerde adı geöen “6 firma” hangi teşebbüsleri ifade etmektedir?

Antalya bölgesinde faaliyet gösteren yedi firma mevcuttur. Söz konusu teşebbüslerin Göлтаş, Çimsa, Ado, Divarcı, Çallıoğlu, Kadıahmetoğlu ve Özgür olabileceğini tahmin ediyorum. Biz bu protokole dahil değiliz. Ancak dökülen toplam beton miktarının ve firmaların payının bilinmesi amacıyla bu firmalardan bilgi aldık.

Soru 2: Bu protokolün amacı nedir? Bu protokol uygulanmakta mıdır?

Bu protokolün amacı Göлтаş'ın pazarı yönlendirme ve hakimiyet kurma isteğidir. Bu protokolün uygulandığını düşünmüyorum.

- Toplantının Özgür Beton'da yapıldığı, "protokol"ün de Özgür Beton'da bulunduğu gerçekleri karşısında Özgür Beton'un yönetim kurulu üyesi ve genel müdürü Ümit Odabaşoğlu'nun ifadelerinin gerçekleri yansıtmadığı açıktır. Ayrıca önceki dönemlerde olduğu gibi ilerleyen bölümlerde sunulan belgeler, "protokol"ün uygulandığını göstermektedir.

49. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 18 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- *Çimsa Mehmet Bey'le protokol'de alınan bilgiler verildi. Düşünüp*
-...
- *Özgür Beton Ümit Bey'le görüşüldü, Protokol yazısını fakslayacak*
... "

- İlgili belgelerde yer alan ifadeler dikkate alınarak, Özgür Beton'da gerçekleştirilen ve görüşülen konular "protokol" olarak karara bağlanan toplantıya, Çimsa'nın katılmadığı belirtilmişti. Yine 46 no'lu belgede, toplantıya katılmamasına rağmen Çimsa'ya, toplantıda alınacak kararlarla ilgili olarak bilgi verileceği ifade edilmişti. Buna göre toplantıdan 3 gün sonra, Çimsa Genel Müdürü Yılmaz Külcü'ye toplantıda alınan ve "protokol"e bağlanan kararlarla ilgili olarak bilgi verildiği anlaşılmaktadır.

50. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 22 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- *"Çallıoğlu Beton'da saat: 16.00 da toplantı var.*
- ...
- *Çallıoğlundaki yapılan görüşme sonucu Çimsa hariç pazar payları görüşüldü. Göлтаş olarak alınan kararlara tamamen uyacağız.*

<i>Firma</i>	<i>Eski</i>	<i>Yeni</i>
<i>Göлтаş</i>	<i>19,5</i>	<i>20</i>
<i>Kadı</i>	<i>19,5</i>	<i>20</i>
<i>Özgür</i>	<i>13</i>	<i>17</i>
<i>Ado</i>	<i>13</i>	<i>17</i>
<i>Çallı</i>	<i>9</i>	<i>14</i>
<i>Divarcı</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
<i>Çimsa</i>	<i>15</i>	<i>- "</i>

- Yukarıda yer alan belgede “Eski” olarak ifade edilen sol taraftaki sütunda 2000 yılından 2003 yılının Ağustos ayına kadar uygulanan pazar paylarını, “Yeni” olarak ifade edilen sağ taraftaki sütunda ise 47 no’lu belgede yer alan “protokol”de ayrıntıları ifade edilen ve 2003 yılının Ağustos ayından itibaren geçerli olacak olan yeni pazar payını ifade etmektedir. Çimsa’nın pazar payının diğer teşebbüsler arasında değişik oranlarda paylaşıldığı dikkat çekmektedir. Göлтаş alınan kararlara uyacağını beyan etmiştir.

51. Ado Beton’da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin ÖZTOP’a ait ajandanın 22 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“	%	<u>2002</u>	
1. Göлтаş	20	19,5	21
2. Kadi	20	19,5	21
3. Ado	17	13	16
4. Özgür	17	13	16
5. Çalli	14	15	14
6. Divarcı	12	11	12
7. Çimsa			
-		9	-
	100”		

- Yukarıda yer alan 50 no’lu belgenin bir benzeri Ado Beton’da da bulunmuştur. Her iki belgenin aynı ajanda tarihine yazıldığı görülmektedir.

52. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL’a ait ajandanın 25 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...
- Çallıoğlu Ziya Bey’le görüşülecek, pazar payı hakkında
...”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüsler arasındaki yeni anlaşmayla ortaya çıkan pazar payları konusunda görüşüldüğü anlaşılmaktadır.

53. Göлтаş’ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL’a ait ajandanın 26 Ağustos 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- “Divarcılar Hazır Beton’da toplantı var. 16:00.
...”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüsler arasında toplantı yapıldığı anlaşılmaktadır.

54. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 1 Eylül 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Yılmaz Bey aradı pazar payları Göлтаş: 22, Kadı: 22, Özgür: 16, Ado: 16, Çallıoğlu: 12, Divarcı: 12.*

... ”

- Yukarıda yer alan belgeden, teşebbüslerin pazar paylarının yeniden tespit edildiği anlaşılmaktadır.

55. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 2 Eylül 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- *Ado Beton'dan Tarık Bey arancak, Bugün veya yarın toplantı için. Ado Hazır Beton'da saat 16:00 da.*

... ”

56. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 3 Eylül 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- *“Ado Beton'da saat: 16:00 da toplantı var*

... ”

- Yukarıda yer alan 55 ve 56 no'lu belgeler, yapılacak yeni bir toplantıyı göstermektedir.

57. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait 2003 yılı ajandasının içinde bulunan, el yazısı ile alınmış notlardan ibaret belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“

<i>Göлтаş</i>	= 20	19,5	
<i>Kadı</i>	= 20	19,5	
<i>Özgür</i>	= 17		<u><i>Pazar Payları</i></u>
<i>Ado</i>	= 17		
<i>Çallı</i>	= 14		
<i>Divarcı</i>	= 12	11	
			<u>1000</u>

21 GÖLTAŞ	: 19,5	-	20-23
21 KADI	: 19,5	-	20-23
16 ÖZGÜR	: 13	-	17-15
16 ADO	: 13	-	17-15
14 ÇALLI	: 9	-	14-12,5
12 DİVAR	: 11	-	12-11,5
ÇİMSA	: 15	-	- - "

- Yukarıda yer alan belge, yeni pazar paylarının hesaplanmasını ve tespitini göstermektedir.

58. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 17 Eylül 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...
- Çallıoğlu Beton'da toplantı var saat: 10.00 da."

- Yukarıda yer alan belge, yapılan yeni bir toplantıyı göstermektedir.

59. Göltaş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 10 Ekim 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"...
- Özgür, Ado, Çallıoğlu Betonla görüşüldü. Hazır Beton fiyatları 43.000 + KDV peşin 45.000 + KDV vadeli C 20 belirlendi. Yılmaz Bey'e bilgi verildi.
..."

- Yukarıda yer alan belge, teşebbüsler arası görüşme sonucunda fiyat tespiti yapıldığını göstermektedir.

60. Ado Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. Satış ve Pazarlama Müdürü M. Tarık Çağlayan'ın bilgisayarında bulunan 18.10.2003 tarih ve "Genel konularla ilgili bilgiler" başlıklı belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"1. 18.10.2003 Cuma günü yapılan hazır beton toplantısında tüm firmalar vadeli fiyatların 45.000.000 olmasını arzu etmektedir. Çimsa 3 haftadan bu yana toplantılara katılmamaktadır. Çimsa'nın beton fiyatı vadeli 39.000 0-10 km devam etmemektedir. Herhangi bir zorunluluk olmaksızın Çimsa hariç tüm firmalar 45.000 fiyatlarını uygulamaya çalışacak.

...

5. Göltaş'tan Erhan bey, pazartesi günü klinker konusunu mutlaka konuşacağın hazır beton toplantısında yineledi. Mantıklı düşünülmesi gerektiğini söyledim..."

- Yukarıda yer alan belge 59 no'lu belgede olduğu gibi teşebbüslerin, görüşme sonucunda birlikte fiyat artışı yapmaya karar verdiklerini göstermektedir. Çimsa'nın bu görüşmeye katılmadığı anlaşılmaktadır.

61. Göлтаş'ın Antalya hazır beton tesisinde yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen, işletme müdürü Mehmet Ali KOL'a ait ajandanın 24 Aralık 2003 tarihli sayfasında, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ...

- Yarın Bizim tesis'de toplantı var. Saat :15.00 Ado, Kadı, Çalhoğlu ve Çimsa ile

... ”

- Yukarıda yer alan belge, teşebbüsler arasında yapılacak bir toplantıya işaret etmektedir.

62. Ado Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. Satış ve Pazarlama Müdürü M. Tarık Çağlayan'ın Göлтаş Genel Müdür Vekili Sertaç Özyurt'a 26.7.2004 tarihinde gönderdiği e-mail'de, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Sertaç bey"¹⁹,

Telefonda görüştüğümüz hazır beton konusu üzerine bir durum değerlendirmesi gerekmektedir. Durum özeti şu şekildedir.

Doğuş: Havaalanı bölgesinde cevalary mağazası yapıyor. 1 binasını Ado'dan dökmüştür. 2. binasına başlamaktadır. Divarcı-Ado-Göлтаş mücadele etmiş ve iş Ado'da kalmıştır. Firma iş kesinleşmeden önce 3 firma ile de protokol imzalamıştır. Ancak sonradan anladığımız göre protokol imzalayan Yakup bey tam yetkili değilmiş.

Bu iş dışında Ado'nun Göлтаş ile denk gelen bir işi olmamıştır.

Göлтаş Ado'nun devam eden 2 adet işini müdahale ile almıştır.

a) Genyapı: İş organizededir. 3 yıldan bu yana devam etmektedir

b) Kemer yaşam hast. : İş Dedeman bölgesindedir. 1 yıldan bu yana devam etmektedir

Genyapı işinin bizim açımızdan önemi fazladır İnşaat bölgesi organizede ADOPEN fabrikasının hemen yakınındadır. Bizim patronların devamlı görebilecekleri yerdedir Müt. firma Göлтаş firmasının devam eden şartlardan çok uygun verdiği için bu kararı aldık demiştir. Ayrıca Ado'nun yeniköy bölgesinde santrali da mevcuttur Bu iş Goltaş için hiç rantabl değildir. Yaklaşık 40-45 km. mesafe vardır.

¹⁹ Sertaç Özyurt, Göлтаş Genel Müdür Vekili.

Hatırlanacağı üzere Havaalanı 2. dış hatlar terminali işinde Ado'da tam işin içerisinde ve yaklaşık 2.000 m³ beton dökmüşken sizin ricanız üzerine çekilmiştir.

Sizin arkadaşların Genyapı işinden çekilmeleri lazımdır Böylesi daha uygundur Bu konuda hakkaniyetli davranarak yardımcı olursanız memnun olurum

Selamlar,

M.Tarık Çağlayan."

Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş. Genel Müdür Vekili Sertaç Özyurt'un Ado Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. Satış ve Pazarlama Müdürü M. Tarık Çağlayan'a aynı tarihte gönderdiği cevabi e-mail'de aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Tarık Bey,

İyi haftalar, değerlendirep size döneceğim"

- 63.** Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin Öztop ile yapılan görüşmede, Havaalanı, Genyapı ve Kemer Yaşam Hastanesi işi ile ilgili olarak aşağıda yer verilen hususlar kendisi tarafından ifade edilmiştir:

" ... Son yıllardaki diğer büyük işler olarak şunları sayabilirim:

- *Havaalanı inşaatı. Ado Beton teklif vermiştir ama işi Göлтаş almıştır. Bu projeye bir iki ufak grobeton dökme dışında Ado Beton hazır beton dökmemiştir. Bu projede emin olmamakla beraber 40.000 m³'ün üzerinde beton döküldüğünü tahmin etmekteyim. İnşaatın Ado Beton'a uzaklığı 4-5 km'dir.*
- *Genyapı villa inşaatı: Bu projede beton dökmeye, Ado Beton başlamıştır ama daha sonra bir ara Göлтаş beton dökmüştür. Şu anda ise sadece Ado Beton beton dökmektedir. Söz konusu proje, 2003 yılında başlamıştır ve Ado Beton (Yeniköy'deki tesislerine)'a olan uzaklığı 15 km'dir.*
- *Kemer Yaşam Hastanesi İnşaatı: İnşaat 2004 yılında başlamış, 2005'te de bitmiştir. İnşaatın başında hazır betonu, bağlantı yapılarak Ado Beton vermiştir. Söz konusu bağlantı bittikten sonra biz beton vermedik, başka bir hazır beton firması beton dökmeye başlamıştır. Projenin Ado Beton'a uzaklığı 11km'dir. ..."*

- 64.** Raportörlerce 2.8.2005 günü Göлтаş Antalya Hazır Beton İşletme Müdürü Mehmet Ali Kol ile yapılan görüşmede, Havaalanı, Genyapı ve Kemer Yaşam Hastanesi işi ile ilgili olarak aşağıda yer verilen hususlar kendisi tarafından ifade edilmiştir:

“ ... Son 2-3 yıl içinde gerçekleşen büyük işler arasında şu projeleri sayabilirim:

- ...

- Antalya Havaalanı Dış Hatlar İnşaatı. Proje için Göltaş, Kadıahmetoğlu, Ado, Çallıoğlu ve Özgür teklif vermiştir. Projeyi Göltaş almış ve tüm hazır betonu Göltaş sağlamıştır. Dökülen beton miktarı yaklaşık 100 bin m³'tür. Bir sene sürmüştür. Beton gece döküldüğü için o tarihlerde gece bu işe, gündüz piyasaya çalışılmıştır.
- Kemer Yaşam Hastanesi İnşaatı. 2004 yılında başlayıp, 2005 yılında tamamlanmıştır. Temelini Ado dökmüştür. Daha sonra Göltaş hazır beton vermeye başlamıştır. Temelini de biz almış olmamıza rağmen proje müdürüyle aramızda çıkan anlaşmazlık nedeniyle temelini biz dökmedik. Ado'nun temel için verdiği hazır beton miktarı 1000 m³, Göltaş'ın verdiği beton miktarı ise 1500 m³ civarındadır.
- Organize sanayide devam eden Genyapı tarafından yapılan tek katlı villa projesi: Söz konusu proje 3 sene kadar önce başlamış ve halen devam etmektedir. 180 dönümlük bir alan üzerine yapılan büyük bir projedir. Önce biz hazır beton verdik, daha sonra uzak olduğu için vermedik, Ado hazır beton vermeye başladı. Söz konusu projenin betonunu halen Ado vermektedir. ...”

- Yukarıda yer alan 62 no'lu belgeden teşebbüsler arasında müşteri paylaşımı yapıldığı açıkça görülmektedir. 62 no'lu belge ve 63 ile 64 no'lu tutanaklarda yer aldığı üzere, Göltaş ile Ado Beton arasında yapılan görüşme sonucunda, Antalya Havaalanı 2. dış hatlar terminali inşaatından Ado Beton çekilerek işi Göltaş'a bırakmış, Göltaş ise Genyapı ve Kemer Yaşam Hastanesi işlerinden çekilerek söz konusu işleri Ado Beton'na bırakmıştır.

- 65.** Göltaş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.'de yapılan yerinde inceleme sırasında bulunan, Hasan Çolak tarafından Göltaş Genel Müdür Vekili Sertaç Özyurt'a 6.8.2004 tarihinde gönderildiği anlaşılan "Yeni Fiyat Listesi" başlıklı e-mail'de, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Sertaç Bey Merhaba;

09.08.2004 Pazartesi gününden itibaren uygulayacağımız zam ile ilgili olarak oluşturduğumuz yeni fiyat listesi ektedir. Konya Çimento ile Grobetonlar ve C 14 - C 20 arası fiyatlarımız aynı olup C 25 ve üzeri sınıf betonlar ile şap betonlarında küçük farklılıklar bulunmaktadır. Fiyat zammı konusunda Konya Çimento Alanya Tesis Sorumlusu ile mutabık kalınmış olup Çimsa A.Ş. Alanya Tesisi sorumlusundan net bir cevap alınamamıştır. Çimsa A.Ş. ile de mutabık

kalınması durumunda yarından itibaren (07.08.2004) yeni fiyat listesi bayilere ve müşterilere deklare edilecektir. Saygılarımla;

Hasan ÇOLAK"

Söz konusu e-mail'in ekinde Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.'a ait 09.08.2004 tatbik tarihli fiyat listesi bulunmaktadır.

➤ Yukarıda yer alan belge, Göлтаş ile Konya Çimento'nun fiyat artışı konusunda mutabakata vardığını göstermektedir.

66. Divarcılar'da yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilen 22.10.2004 tarihli belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"	<u>C20</u>	<u>C25</u>	<u>C30</u>
Peşin	60-64 64	64 68	68 76
Vadeli	64-68 68	68 72	72 76

Pompa farkı: + 5 000 000 TL+KDV

...

Vade: 31.12.2004'e kadar (... + 60)
01.01.2005'ten sonra (... + 45)

...

5 Kasım Toplantı Ado

C18- 62p. 66
C16 60 64
C14 58 60
Gro250 56 60"

➤ Yukarıda yer alan belge, teşebbüsler arasında fiyat artışı konusunda görüşme yapıldığını, 5 Kasım 2004'te Ado Beton'da toplantı yapılacağını göstermektedir.

67. Ado Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. Satış ve Pazarlama Müdürü M. Tarık Çağlayan'ın bilgisayarında bulunan belgede, aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"1. Özgür, mobil santralının hazır olduğunu Yeniköy'deki Cezaevi inş. hazırlanmayı düşündüklerini ve çok iyide becerebileceklerini ancak o işin Ado'ya çok münasip olması ve İki firmanın arasındaki iyi ilişkiler sebebiyle vazgeçtiklerini belirtmektedir..."

68. 3.8.2005 günü Ado Beton Pazarlama Sorumlusu Hüseyin Öztop ile yapılan görüşmede, Yeniköy'de bulunan cezaevi işi ile ilgili olarak aşağıda yer verilen hususlar kendisi tarafından ifade edilmiştir:

"... Son yıllardaki diğer büyük işler olarak şunları sayabilirim:

- ...

- *Yeniköy Cezaevi İnşaatı: Okkan İnşaat yapmaktadır. İnşaat 2004 yılında başlamış ve halen devam etmektedir. İnşaat Ado Beton tesislerine çok yakındır. Ado Beton'un Yeniköy Tesisine olan uzaklığı 1,5 km'dir. Bu projede hazır betonu sadece Ado Beton dökmektedir. Projenin büyüklüğü 15.000-20.000 m³ civarındadır."*

- Yukarıda yer alan 67 no'lu belgenin, Özgür Beton'la Ado Beton arasındaki anlaşmanın ve müşteri paylaşımının açık bir delili olduğu düşünülmektedir.

69. 2.3.2006 tarihinde, saat 16.00'da, Antalya'da bir müteahhit olduğunu ifade eden şahıs, telefonda raportörlere aşağıda yer alan bilgileri vermiştir:

"İki gün önce Antalya'da bulunan tüm hazır beton şirketleri zam yapmıştır. İki gün önce 53-55 YTL/m³ olan hazır beton fiyatı, şu anda 60-62 YTL/m³ arası olmuştur. Benim aradığım dört şirket de (Ado Beton, Kırmızıtaş, Divarçı, Kadiahmetoğulları) aynı fiyatı vermekte, 60 YTL/m³'ün altında kesinlikle fiyat verilmemektedir. Hazır beton satıcıları, iki gün önce, Ado çimento önderliğinde Ado Çimento'da hazır beton şirketlerinin toplanarak karar aldıklarını söylemiştir."

- Yukarıda yer verilen ihbar telefonundan, Antalya Bölgesinde bulunan hazır beton üreticilerinin halen rekabet ihlalini sürdürdükleri anlaşılmaktadır.

70. Ayrıca aşağıda yer verilen ve Soruşturma Raporunun ilgili taraflara tesliminden sonra, fakat soruşturma süreci içerisinde vuku bulan somut nitelikteki olay, delil ve tespitler, yukarıda yer verilen çok sayıda delil, tespit ve değerlendirmeyi desteklemekte ve bu delil ve tespitlere bir yenisini eklemektedir.

28.3.2006 tarihinde gelen ve Antalya'da bir müteahhit olduğunu söyleyen bir kişi tarafından yapılan isimsiz telefon ihbarında, Antalya bölgesindeki hazır beton üreticisi teşebbüslerin Göltaş'ın Antalya'daki Işıklar Caddesinde bulunan bürosunda 29.3.2006 tarihinde saat 14:00'de fiyat artışı konusunda toplanacakları bildirilmiştir. Söz konusu ihbar dikkate alınarak, 28.3.2006 Salı günü soruşturmada görevli raportörler Antalya'ya hareket etmiştir.

29.3.2006 tarihinde Tevfik Işık Cad. Kurt Apt. Kat:2 No:23 Antalya adresindeki Göltaş İrtibat Bürosu tespit edilmiştir. Daha sonra, Antalya Adliyesi'ne gidilerek nöbetçi bulunan 3. Sulh Ceza Mahkemesi Hakiminden, belirtilen irtibat bürosunda yapılacak yerinde incelemenin engellenmesi ihtimali göz önünde bulundurularak, mahkeme kararı alınmıştır. Söz konusu mahkeme kararı ile birlikte Antalya Asayiş Şube Müdürlüğü'nden, yerinde incelemenin

güvenli bir şekilde yapılmasının sağlanması amacıyla polis desteği talep edilmiştir. Belirtilen toplantı için yaklaşık olarak 13:40'tan itibaren teşebbüs temsilcileri Göлтаş İrtibat Bürosu'na gelmeye başlamışlardır. Toplantının saat 14:15 sıralarında başladığı tahmin edilerek 45 dakikalık bir bekleyişten sonra saat 15:00'te toplantının yapıldığı binaya polis ekibiyle birlikte girilmiştir.

Herhangi bir engelleme veya gecikmeyle karşılaşmaksızın toplantının yapıldığı salona girilmiştir. Uzmanlar, salona girişte Rekabet Kurumu'ndan gelindiğini ifade ederek, masaların üzerindeki belgelere dokunulmamasını ve masalardan uzaklaşılmasını istemiştir. Bu sırada Göлтаş Genel Koordinatörü Aslan Yaman elinde bulunan tek sayfalık bir belgeyi yırtmaya başlamıştır. Raportörler tarafından Aslan Yaman'ın elindeki kağıt parçaları alınmıştır. Mahkeme Kararı ile birlikte Rekabet Kurumu kimlikleri ve yetki belgeleri teşebbüs temsilcilerine ibraz edilmiştir. Aslan Yaman tarafından sesli olarak Rekabet Kurumu yetki belgeleri diğer teşebbüs temsilcilerine okunmuştur. Ardından Mahkeme Kararı da aynen sesli bir şekilde okunmuştur. Mahkeme kararının, Yetki Belgelerinin ve Rekabet Kurumu Kimlik kartlarının birer fotokopisi uzmanlarca teşebbüs yetkililerine bırakılmıştır. 9 ayrı hazır beton üreticisi teşebbüsten 14 kişinin toplantıda hazır bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan yerinde inceleme sonucunda Aslan Yaman'ın ajandasında bulunan bir sayfanın fotokopisi, Göлтаş Genel Koordinatör Yardımcısı İsmail Güner ve Göлтаş Satış Şefi Nuri Akpınar tarafından paraflanmak suretiyle alınmış, parafsız kopya da teşebbüs yetkililerine bırakılmıştır. Ayrıca Göлтаş Genel Koordinatörü Aslan Yaman tarafından yırtılan belgenin parçaları da alınmıştır. Daha sonra üç nüsha halinde tutanak düzenlenmiş, her bir nüsha taraflarca imzalanmış, bir nüsha raportörlerce alınmış, birer nüsha ise Göлтаş yetkililerine ve polis ekibine bırakılmıştır. Saat 18:00 sıralarında Göлтаş İrtibat Bürosu'ndaki işlemler bitirilerek uzmanlar olay mahallinden ayrılmıştır.

Yukarıda yer verilen toplantıda Çimsa ve Konya Çimento hariç olmak üzere soruşturma konusu tüm teşebbüslerin toplantı halinde oldukları tespit edilmiştir. Göлтаş Genel Koordinatörü tarafından salona girişte yırtılan belgeden, o esnada toplantı sırasında nelerin konuşulduğu anlaşılmaktadır. Raportörler tarafından birleştirilen belgeden, 15.03.2006-28.03.2006 (son iki hafta) tarihleri arasında hangi hazır beton şirketlerinin hangi işleri aldıklarının, işin mevkii, miktarı ve fiyatı belirtilmek suretiyle tespit ve takip edildiği, yine hazır beton şirketlerinin bağlantılarının ve bağlantı fiyatlarının tespit ve takip edildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu belgeye iliştilmiş 29.03.2006 tarihli küçük bir not kağıdında yer alan ifadeden de yine hazır beton şirketlerinin fiyat ve bağlantılarının takip edildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu belgenin Soruşturma Raporunda yer verilen "protokol" ile oluşturulan kartelin uygulamasının denetlenmesi ve takip edilmesi ile ilgili olduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen yerinde inceleme sırasında elde edilen Göltaş Genel Koordinatörü Aslan Yaman'a ait ajanda'nın Mayıs ayına ait bir sayfasında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Yılmaz Külcü

Antalya Bölgesi hz. beton fiyatları konusunda aranacak.”

Söz konusu belgede yer alan ifadelerden Çimsa Genel Müdürü Yılmaz Külcü ile Antalya hazır beton fiyatları ile ilgili olarak görüşme yapıldığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar Çimsa'nın 2003 yılının Ağustos ayından itibaren düzenlenen kartel toplantılarına katılmadığı tespit edilse de, çeşitli belgelerden, düzenlenen toplantılarla, bu toplantılarda alınan kararlarla ilgili Çimsa'ya bilgi verildiği veya zaman zaman fiyat, satış gibi konularda Çimsa'yla görüşmeler yapıldığı tespit edilmiştir. Yukarıdaki belgede de Çimsa toplantıya katılmamasına rağmen, pazarda uygulanan ve uygulanacak olan fiyatlarla ilgili olarak rakip teşebbüslerden Göltaş'ın, Çimsa'yla görüşme yaptığını göstermektedir.

I.4. Teşebbüslerin Savunmaları ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.4.1. Teşebbüslerin Savunmaları

I.4.1.1. Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş. Savunması

Ado Beton tarafından yapılan savunmada özetle;

- Yürütülen soruşturmada ve önaraştırmada sürelerine uyulmadığı, önaraştırmanın ve soruşturmanın uzunca bir süre devam ettiği,
- İlk yazılı savunma haklarının gerekli ve yeterli bilgi ve belge verilmemek suretiyle sınırlandırıldığı,
- Soruşturma raporunda delil olarak kullanılan belgeleri teyit edecek piyasa verilerine yer verilmediği ve Soruşturma Heyetinin sadece şirketlerinin aleyhine olan bilgi ve belgeleri değerlendirdiği, lehe olan delilleri ve emareleri ise değerlendirmede olduğu,
- Soruşturma raporunda coğrafi pazarın somut verilere dayanılarak tespit edilmediği,
- Soruşturma raporunda yer verilen belgelerin çoğunluğunun Ado Beton'da bulunmadığı ve bu bakımdan Ado Beton'la bir ilgisinin olmadığı,
- Soruşturma Raporunda yer verilen iki adet Protokolün uygulandığı varsayılsa bile yapılan uygulamanın rekabeti bozucu bir etkisinin olmadığı,

- Ado Beton'un 2000-2004 yılları arasında çok cüzi karlarla maliyetinin altında fiyatlarla piyasaya mal verdiği, bu durumun da Ado Beton'un tam rekabet piyasasına uygun hareket ettiğinin göstergesi olduğu,
- Soruşturma Raporunda yer verilen delillerin, taraflar arasında bir yatay anlaşmanın varlığının ispatı için yeterli olmadığı,
- Ado Çimento hakkında soruşturma yapılmasının ve rekabet ihlali tespit edilmesinin, Ado Beton bakımından ağırlaştırıcı neden olarak dikkate alınmaması gerektiği,
- Para cezasının takdirinde net satışların esas alınacağı yıl bakımından, soruşturmanın geciktiği ve bu gecikmeye Ado Beton'un katkısının olmadığı dikkate alınarak, para cezasının takdirinde esas alınacak ciro yılının, Ado Beton'un lehine olan yılın cirosu olması gerektiği,
- Para cezasının belirlenmesine esas olacak net satışların sadece "hazır beton ürünü" satışları dikkate alınarak belirlenmesi gerektiği,
- Entegre olmayan hazır beton firmaları için önerilen indirim nedeninin Ado Beton için de uygulanması gerektiği,
- 29.3.2006 tarihinde Göлтаş'ın Antalya'daki irtibat bürosunda yapılan toplantının amacının Göлтаş'ın Antalya ve ilçelerindeki hazır beton tesislerini kiralama düşüncesi ile diğer hazır beton üreticilerini bu tesislerin kiralanacağı hakkında bilgilendirmesi niteliğinde olduğu, toplantının herhangi rekabeti bozucu bir amaç taşımadığı

ifade edilmektedir.

I.4.1.2. Çallıoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş. Savunması

Çallıoğlu tarafından yapılan savunmada özetle;

- Çallıoğlu'nun fiyatlarını temelde girdi maliyetlerine göre belirlediği, Antalya'daki hazır beton fiyatlarının Türkiye'deki en düşük fiyatlar olduğu,
- Göлтаş ile yapılan görüşmelerin söz konusu firmadan çimento alınması nedeniyle yapıldığı ve bu görüşmelerde çimentonun en ucuza ve en uzun vadede temin edilmeye çalışıldığı,
- Soruşturma raporunda delil olarak sunulan "Protokol" başlıklı belgelerde, taraflarının bilgisi ve imzasının bulunmadığı ve "Protokol"de geçen satış rakamlarının Çallıoğlu'nun gerçek rakamları ile uyuşmadığı,
- 29.3.2006 tarihinde Göлтаş'ın Antalya'daki irtibat bürosunda yapılan toplantının amacının Göлтаş'ın Antalya ve ilçelerindeki hazır beton

tesislerini kiralama düşüncesi ile diğer hazır beton üreticilerini bu tesislerin kiralanacağı hakkında bilgilendirmesi niteliğinde olduğu, toplantının herhangi rekabeti bozucu bir amaç taşımadığı

ifade edilmektedir.

I.4.1.3. Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Çimsa tarafından yapılan savunmada özetle;

- Soruşturma raporunda ek olarak verilen Ankara 3. İdare Mahkemesi kararının, yürütmeyi durdurma kararı olmadığı, ancak soruşturma raporunda bu durumun yürütmeyi durdurma kararı olarak değerlendirildiği,
- Soruşturma raporunda yer verilen “Protokol” başlıklı belgenin tarihi olmadığı gibi imzalı da olmadığı, sadece Özgür Beton’da bulunmuş bir taslak ya da öneri olduğunun düşünülebileceği, bu protokolün esas amacının da Çimsa’yı pazar dışında bırakmak olduğu,
- Çimsa’nın protokole dahil olmadığı, protokole yer alan tablodaki ilk sütunun pazarda faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin elindeki araç sayısını gösterdiği, bu araç sayılarına göre hesaplanmış olan pazar paylarının dördüncü sütunda yer aldığı, Çimsa’nın dışarıda bırakılmasıyla hesaplanmış olan pazar paylarının ise beşinci sütunda yer aldığı, bu durumun Çimsa’nın protokole dahil olmadığını ve Çimsa’nın pazardan çıkarılmasının amaçlandığını gösterdiği,
- 2000 yılından 2003 yılına kadar geçen sürede Çimsa’nın Antalya’daki pazar payının %19 seviyesinden %9’a düştüğünün Rekabet Uzmanlarınca hazırlanan raporlarda yer aldığı, bu hususun da Çimsa’nın anlaşmanın tarafı olmadığını ortaya koyduğu,
- Soruşturma Raporunda yer verilen Çimsa’nın satışlarına ilişkin bilgiler ile Çimsa’nın gerçek satış bilgilerinin birbirlerine uymadığı,
- Soruşturma Raporunda yer verilen ağırlaştırıcı unsurların yanlış gerekçelere dayandığı,
- Çimsa’nın rakiplerine bilgi verdiği iddiaları ile ilgili olarak, bu bilgilerin çoğunun piyasadan temin edilebilecek bilgiler olduğu, kaldı ki bilgi vermenin tek başına bir anlaşmanın varlığını ispat etmediği,
- 29.3.2006 tarihinde Göлтаş’ın Antalya’daki irtibat bürosunda yapılan toplantıya 9 teşebbüsün katıldığı belirlendiği, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerden sadece Çimsa’nın toplantıya katılmadığının tutanakla tespit edildiği,

- “Yılmaz Külcü Antalya bölgesi haz. Beton fiyatları konusunda aranacak” ifadesinin Çimsa ile görüşme yapıldığını göstermediği, bir yöneticinin geleceğe yönelik bir isteğini gösterdiği ifade edilmektedir.

I.4.1.4. Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.

Divarcılar tarafından yapılan savunmada özetle;

- Raportörlerin Soruşturma Raporunda ağırlaştırıcı ve hafifleştirici unsurları tespit ederek teşebbüslerin ne kadar ceza alacaklarını, savunmaları alınmaksızın, kendilerini Rekabet Kurulu'nun yerine koyarak ceza takdir ettikleri,
- Soruşturma Raporunda yer verilen belgelerin sadece aleyhte olan kısımlarına yer verildiği ve bu belgelerin raportörlerce amaca uygun olarak yorumlandığı,
- Şayet Antalya hazır beton pazarında teşebbüsler arasında bir pazar paylaşımı ve fiyat belirleme anlaşması olsa idi, en ucuz betonun Antalya'da satılamayacağı,
- 29.3.2006 tarihinde Göлтаş'ın Antalya'daki irtibat bürosunda yapılan toplantının amacının Göлтаş'ın Antalya ve ilçelerindeki hazır beton tesislerini kiralama düşüncesi ile diğer hazır beton üreticilerini bu tesislerin kiralanacağı hakkında bilgilendirmesi niteliğinde olduğu, toplantının herhangi rekabeti bozucu bir amaç taşımadığı

ifade edilmektedir.

I.4.1.5. Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.

Göлтаş tarafından yapılan savunmada özetle;

- 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesine uygun bir bildirimde bulunulmadığı,
- Soruşturma Heyetinin 4054 sayılı Kanun'un 15/f/son maddesinde belirtilen şekilde yetki belgesinin olmadığı, ayrıca soruşturma konusunun hukuka aykırı olarak daraltıldığı,
- Rekabet Kurulu'nun soruşturma kararında, soruşturma konusunun “Akdeniz Bölgesi” olarak belirlenmesine karşın, soruşturma raporunda “Antalya Merkez ve Çevresi” olarak belirlendiği, bu çerçevede soruşturma konusunun hukuka aykırı olarak daraltıldığı,
- Soruşturma Raporunda C20 ve C25 ürünleri üzerinde yoğunlaşılmasının belirtilmesine karşın, C20 ürününün hazır beton sınıfı içinde yer

almadığı, bu bakımdan C20 ürününün fiyat analizlerinin rapora gerekçe teşkil etmeyeceği,

- Soruşturma Heyetinin, yerinde incelemelerde elde edilen ajanda kayıtlarına bağlı kaldığı, şirket defter ve kayıtlarının bu kayıtları doğrulayıp doğrulamadığına bakmadığı,
- Soruşturma Raporunda, Soruşturma Heyetinin belirttiği şekilde ne Borçlar Hukuku ne de Rekabet Hukuku çerçevesinde bir yatay anlaşmasının bulunmadığı,
- Bir firmanın kartel anlaşması yapmasındaki yegane sebebin yüksek kar güdüsü olmasına rağmen, Göltaş'ın fiyat ve maliyet tabloları karşılaştırıldığında fiyatlandırmanın maliyete göre belirlendiğinin görüleceği,
- Soruşturma Raporunda Göltaş ile ilgili olarak yer verilen pazar paylarının % 19 olmasına rağmen, kendi resmi defter ve kayıtlarına göre bu oranın % 10-15 arasında değiştiği (bu oranın Antalya ve Akdeniz için farklı olduğu),
- Soruşturma Raporunda yer verilen "Protokol"ün Özgür Beton'da bulunduğu, Göltaş'ın bu belgede isminin ve imzasının bulunmadığı, bu bakımdan anılan belgenin Göltaş bakımından hiçbir bağlayıcılığının bulunmadığı,
- Rekabet Kurulu'nun 2003 yılında verdiği kararda; Göltaş'ın çimento ve hazır beton pazarlarında rakibi olan Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.'yi piyasa dışına çıkartmaya çalıştığına karar vermesine karşılık, ilgili Soruşturma Raporunda Göltaş'ın 2000 yılından beri Özgür Çimento ile kartel anlaşması içinde bulunduğu iddia edilmesinin çelişki meydana getirdiği,
- 29.3.2006 tarihinde Göltaş'ın Antalya'daki irtibat bürosunda yapılan toplantıda soruşturmaya dahil olmayan 3 firmanın daha bulunmuş olmasının kartel anlaşması iddiasına muhatap firmalardan başka firmaların da piyasada faaliyet gösterdiğini ortaya koyduğu, kartel anlaşmasının olabilmesinin birincil şartının sektördeki bütün işletmelerin bu anlaşmaya taraf olması gerektiği, soruşturmaya dahil olmayan şirketlerin 2000 yılı ve öncesindeki bir anlaşmanın uygulanmasının sağlanmasına katılmalarının düşünülemeyeceği,
- "Göltaş Hazır Beton A.Ş. Fiyat Verilip Alınamayan İşler" başlıklı belgenin, "hangi hazır beton şirketlerinin hangi işleri aldıklarının, işin mevkiinin, miktarının ve fiyatının belirtilmesi suretiyle tespit ve takip edildiği" şeklinde yorumlanmasının mümkün olmadığı, bu bilgilerin

sektördeki her firma tarafından kolaylıkla elde edilebilecek bilgiler olduğu

ifade edilmektedir.

I.4.1.6. Kadıahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.

Kadıahmetoğulları tarafından yapılan savunmada özetle;

- Soruşturma Raporunda yer verilen 69 delilden hiçbirinin direkt olarak Kadıahmetoğulları'nda bulunmadığı, aleyhlerine kullanılan bütün delillerde Kadıahmetoğulları'nın tavrının hep üçüncü kişiler tarafından aktarılmış olduğu, bunun bir tesadüf olmadığı,
- Kadıahmetoğulları'nın iradesini ve kabulünü yansıttığı belirli olmayan delillerin kullanıldığı,
- Soruşturma Raporunda kullanılan delillerin içeriğinin iktisadi verilerle desteklenmediği, Soruşturma Raporunda yer verilen Kadıahmetoğulları'na ait satış miktarlarının gerçek satış miktarlarını yansıtmadığı,
- Soruşturma Heyetinin, yerinde incelemelerde elde edilen ajanda kayıtlarına bağlı kaldığı, şirket defter ve kayıtlarının bu kayıtları doğrulayıp doğrulamadığına bakmadığı,
- Soruşturma Raporunda yer verilen "Protokol"ün Özgür Beton'da bulunduğu, Kadıahmetoğulları'nın bu belgede isminin ve imzasının bulunmadığı, ayrıca bu protokolün uygulandığına ilişkin yazışma, faks, elektronik posta gibi hiçbir veriye Soruşturma Raporunda yer verilmediği,
- Kadıahmetoğulları'nın soruşturma'nın tarafı olan çimento üreticilerine bağımlılığının bulunduğu,
- Antalya pazarının en büyüğü olan Kadıahmetoğulları'nın, satışlarını ve pazar payını belirleyen, belirlenen bu sınırlar aşıldığında cezalandıran bir sisteme dahil olmasında hiçbir çıkarının bulunmadığı,
- 29.3.2006 tarihinde Göлтаş'ın Antalya'daki irtibat bürosunda yapılan toplantının içeriğinde katılımcılar arasında teknik yardım alınıp alınmayacağı, işçi sağlığı ve işçi güvenliği denetiminin ve İş Kanunu'nun bazı maddelerinin bulunduğu, toplantının herhangi rekabeti bozucu bir amaç taşımadığı

ifade edilmektedir.

I.4.1.7. Konya Çimento Sanayi A.Ş.

Konya Çimento tarafından yapılan savunmada özetle;

- Rekabet Kurulu'nun soruşturma kararında, soruşturma konusunun "Akdeniz Bölgesi" olarak belirlenmesine karşın, soruşturma raporunda "Antalya Merkez ve Çevresi" olarak belirlendiği, bu çerçevede soruşturma konusunun hukuka aykırı olarak daraltıldığı,
- Şap ve grobeton ürünlerinin ilgili ürün pazarına dahil olup olmadığı araştırılmadığı,
- Soruşturma Raporunda sadece 6.8.2004 tarihli belgeye dayanılarak Konya Çimento hakkında yapılan iddiaların somut hiçbir veri ve araştırmaya dayanılmadan yapıldığı,
- Konya Çimento hakkında daha önce verilen Rekabet Kurulu kararı henüz kesinleşmeden, Soruşturma Raporunda Konya Çimento hakkında daha önce bir soruşturma yürütülmesinin verilecek cezada ağırlaştırıcı bir unsur olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, kaldı ki daha önceki soruşturmanın konusu ile mevcut soruşturmanın konusunun farklı olduğu,
- Konya Çimento'nun entegre çimento üreticisi olmasının ağırlaştırıcı neden oluşturabilmesinin geçerli nedenlerinin soruşturma raporunda gösterilmediği,
- Hazır beton ve çimento olmak üzere iki farklı üretimi bulunan Konya Çimento'nun, ilgili ürün pazarının hazır beton, ilgili coğrafi pazarın da Antalya ve civarının belirlendiği bir soruşturmada, tüm net satışları üzerinden ceza verilmesinin talep edilmesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu,
- 29.3.2006 tarihinde Göлтаş'ın Antalya'daki irtibat bürosunda yapılan toplantıya Konya Çimento'nun katılmadığının uzmanlarca tespit edildiği, bu çerçevede Konya Çimento'nun hiçbir teşebbüsle anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde bulunmadığı hususunun da yine uzmanlarca belirlendiği

ifade edilmektedir.

I.4.1.8. Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.

Özgür Beton tarafından gönderilen savunmada özetle;

- 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca gerekli ve yeterli bilgi ve belge verilmeyerek ilk yazılı savunma hakkının ihlal edildiği,

- Özgür Beton'un herhangi bir anlaşmanın tarafı olmadığı, herhangi bir yatay anlaşmayı uygulamadığı, bilgi niteliğinde Özgür Beton'a gelmiş olan bir kaydın, anlaşmanın delili olarak yorumlanmasının usul hükümleri ile bağdaşmadığı,
- Özgür Beton'un bir hazır beton üreticisi olduğu, ancak çimento üretimi ve alımı yönünden diğer teşebbüslere bağımlı olduğu,
- Rekabet Kurulu tarafından Özgür Beton'un Göltaş ve Denizli Çimento tarafından piyasa dışına çıkarılmaya çalışıldığı tespit edildiği, buna göre Özgür Beton'un çimento ve hazır beton sektöründe Göltaş'a karşı ayakta kalma savaşı veren bir üretici olduğu, pazarda yönlendirici gücünün bulunmadığı, bu nedenle de Göltaş ile yatay anlaşma içerisinde bulunmasının hem imkansız olduğu, hem de piyasaya etkisi olmayacak bir oluşum olduğu,
- Özgür Beton'un diğer teşebbüslerle rekabet ihlali amacıyla hiçbir zaman bir araya gelmediği ve toplanmadığı, teşebbüsler arasındaki rekabeti ihlal etmeyen bilgi değişimlerinin suç olmadığı, Özgür Beton'un pazardaki güçlü teşebbüslerin baskı unsurlarını ortadan kaldırabilmek ve piyasanın adeta hakimi olan Göltaş'ın, Özgür Beton'a biçtiği pazar payına olan tepkilerini dile getirmek için toplantılara katıldığı,
- Soruşturma Raporuna dayanak yapılan ve Özgür Beton'un bilgisi dahilinde olan hiçbir toplantıda rekabete etki yapan hususların, yani fiyat ayarlamalarının, piyasa ve pazar paylaşımı konularının konuşulmadığı,
- Kartel kurulmasına dair suçlamanın gerçek iktisadi verilere dayalı rasyonel analizlerle desteklenmesi gerektiğinin düşünüldüğü,
- Soruşturma Raporunda yer alan deliller ayrıntılı olarak incelendiğinde söz konusu delillerin, Özgür Beton'u suçlamaya yeterli olmadığı gibi, aksine Özgür Beton'un bağımsız hareket ettiğini ve anlaşma içerisinde olmadığını kanıtladığı,
- Özgür Beton'un, klinker vermeyerek zor durumda bırakmaya çalışan çimento üreticileri ile uzlaşmasının söz konusu olmadığı, ancak ekonomik çıkarlarını savunmak zorunda olduğundan klinker ve çimento bağımlılığı nedeniyle, rakipleri pasif takip sonucu paralel olarak algılanabilecek davranışlar sergilemiş olabileceği,
- Soruşturma Raporunda yer verilen ihlalin 2000 yılından beri aralıksız devam ettiği yönündeki ağırlaştırıcı unsurun tamamen hatalı bir değerlendirme olduğu ve hiçbir somut kanıtı dayanmadığı, bu durumun en azından Özgür Beton için bu şekilde olduğu,

- Özgür Beton'un cirosunun içerisinde hazır beton dışında başka faaliyetlerden kaynaklanan satışlar olduğu, olası bir ceza kararında bu durumun dikkate alınması gerektiği,

ifade edilmektedir.

I.4.2. Teşebbüslerin Savunmalarına İlişkin Değerlendirme

Hakkında soruşturma başlatılan teşebbüslere soruşturma kararının tebliği ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesinde "... *Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir.*" hükmü yer almaktadır. Soruşturma kararı söz konusu Kanun hükmüne uygun olarak tebliğ edilmiş, bu kapsamda yapılan tebligatta iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi, ilgili taraflara gönderilmiştir. Soruşturma Raporuyla birlikte ise, elde edilen ve Soruşturma Raporunda delil olarak kullanılan tüm bilgi ve belgeler ilgili teşebbüslere gönderilerek savunma yapma imkanı verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'da belirtilen tüm sürelerle uyulması konusunda hassasiyet gösterilmiştir. Ayrıca, Kanun'da yer alan önaraştırma ve soruşturma safhasındaki sürelerle ilgili olarak Danıştay Onuncu Daire'nin 2001/4716 E., 2004/7305 K. sayılı kararında "*Dava konusu Kararın tesisi aşamasında 4054 sayılı Yasa'da öngörülen sürelerin aşıldığı, bununda işlemin iptalini gerektirdiği öne sürülmekte ise de ön araştırma ve soruşturma sürecini hızlandırmak, Kurul'un süratle karar vermesini sağlamak amacıyla konulan, Kurul'un iç işleyişine yönelik bulunan, uyulmaması halinde yaptırım öngörülmeleyen sürelerin aşılması işlemin iptalini gerektiren bir sakatlık olarak değerlendirilemeyeceğinden, davacıların bu iddiasına itibar edilmemiştir.*" denilmektedir.

Coğrafi pazar tanımı gereği, Rekabet Kurulu kararında belirtilen coğrafi pazar sınırları içerisinde, üst pazarın alt pazarlara bölünerek inceleme ve değerlendirme yapılması doğal ve gerekli olup, bunda Rekabet Kurulu Kararına veya hukuka herhangi bir aykırılık bulunmamaktadır.

Çimsa savunmasında dile getirilen protokoldeki tablonun birinci sütununda teşebbüslerin araç sayılarının yer aldığına ilişkin ifade, sözlü savunmada diğer teşebbüs temsilcileri tarafından doğrulanmamıştır.

Çimsa temsilcisinin savunmasında belirttiği üzere Ankara 3. İdare Mahkemesince 15.11.2005 tarihinde verilen ve Soruşturma Raporunun ekinde yer alan karar bir yürütmenin durdurulması kararı değildir. Söz konusu kararda, Rekabet Kurumu tarafından talep edilen yürütmenin durdurulması talebinin, Rekabet Kurumu'nun birinci savunması alındıktan veya yasal savunma verme süresi geçtikten sonra incelenmesine karar verileceği ifade edilmektedir. Aynı

mahkemenin 20.2.2006 tarihinde tebellüğ edilen 23.1.2006 tarihli kararıyla yürütmenin durdurulması reddedilmiş ve kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolunun açık olduğu belirtilmiştir. Söz konusu karara karşı, 23.2.2006 tarihinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne itirazda bulunulmuştur. Bölge İdare Mahkemesi 15.3.2006 tarihli kararıyla, Rekabet Kurulu'nun itirazını kabul ederek, Ankara 3. İdare Mahkemesi tarafından verilen 23.1.2006 tarihli kararı kaldırmış ve dava sonuna kadar yürütmenin durdurulmasına karar vermiştir. Mahkeme kararlarının gereğinin yapılması için 30 günlük süre bulunmaktadır. Buna göre Ankara 3. İdare Mahkemesi tarafından verilen yürütmenin durdurulma talebinin reddi kararının tebellüğ edildiği tarihle, söz konusu kararı ortadan kaldırarak yürütmenin durdurulması kararı verilen Bölge İdare Mahkemesi kararı arasında 23 gün olduğu görülmektedir.

Soruşturma Raporunda yer verilen 69 adet belgeden, 2000 yılından 2005 yılına kadar yukarıda belirtilen teşebbüsler arasında yapılan sürekli ve düzenli toplantılar ve görüşmeler sonucunda, ilgili pazarın paylaşıldığı, söz konusu pazar paylaşımı uygulamasının teşebbüsler arası bilgi değişimi yoluyla takip edilerek uygulanmasının sağlandığı, fiyat, vade gibi satış şartlarının tespit edildiği, bu şekilde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin teşebbüsler arasındaki yatay anlaşmalar yoluyla ihlal edildiği sabittir.

I.5. Gereke ve Hukuki Dayanak

“Yapılan İncelemelerde Elde Edilen Bilgi, Belgeler ve Söz Konusu Bilgi, Belgelerin Değerlendirilmesi” bölümünde ihlalin gerekçesine ayrıntılı olarak yer verilmiş olmakla birlikte özetle; yukarıda yer verilen bilgi ve belgelerden, 2000 yılından bugüne kadar sürekli ve düzenli olarak teşebbüsler arasında yapılan toplantılar ve görüşmeler sonucunda, ilgili pazarın paylaşıldığı, söz konusu pazar paylaşımının uygulamasının teşebbüsler arası bilgi değişimi yoluyla takip edilerek uygulanmasının sağlandığı, fiyat, vade gibi satış şartlarının tespit edildiği, bu şekilde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin teşebbüsler arasındaki yatay anlaşmalar yoluyla ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre;

1.

- Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş.
- Çallıoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.

- Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.
- Göltaş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.
- Kadiahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.
- Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.

tarafından dosya konusu bilgi ve belgeler çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin teşebbüsler arasındaki yatay anlaşmalar yoluyla ihlal edildiğine OYBİRLİĞİ ile,

2. Konya Çimento Sanayi A.Ş.'nin söz konusu ihlale katılmadığına OYÇOKLUĞU ile,

3. Bu sebeple aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren

- %1'i oranında olmak üzere Çallıoğlu Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 230.683,64 YTL, Divarcılar Hazır Beton İnş. Nak. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.'ye 119.083,44 YTL,
- %2'si oranında olmak üzere Ado Hazır Beton Sanayi Nakliyat ve Tic. A.Ş.'ye 216.558,06 YTL,
- %3'ü oranında olmak üzere Göltaş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.'ye 980.355,42 YTL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

4. Ayrıca aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren

- %0,4'ü oranında olmak üzere Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 987.202,04 YTL,
- %1'i oranında olmak üzere Kadiahmetoğulları Asfalt İnşaat Taahhüt San. ve Tic. A.Ş.'ye 558.967,93 YTL, Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.'ye 268.746,72 YTL

idari para cezası verilmesine OYÇOKLUĞU ile,

5. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden eylemlerinden dolayı, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışların ve ihlale son verilmesi gereğinin, aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, soruşturma kapsamındaki teşebbüslere bildirilmesine OYBİRLİĞİ ile

karar verilmiştir.

FARKLI GEREKÇE
(03.10.2006 tarihli ve 06-69/931-268 sayılı Kurul Kararı)

Rekabet Kurulu 24.04.2003 tarih ve 03-27/325-M ve 03-27/326-M sayılı kararları ile Marmara, Batı Karadeniz, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri çimento ve hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında ön araştırma açmıştır.

4054 sayılı Kanun'un Kurulun inceleme ve araştırmalarda uygulanacak kuralları düzenleyen 40. maddesinde; ön araştırma yapılmasına karar verildiği takdirde, Kurul Başkanın, meslek personeli uzmanlardan bir veya bir kaçını raportör olarak görevlendireceğini, ön araştırma yapmakla görevlendirilen raportörün 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildireceğini hükme bağlamaktadır. Rekabet Kurumunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği'nin 55. maddesi, bu görüşlerin düzenlenecek bir "ön araştırma raporu" ile Kurula intikal ettirileceğini öngörmüştür.

Ön araştırmanın temel amacı, iddiaların ciddiliğini ve tutarlılığını inceleyerek, soruşturma açılıp açılmaması değerlendirmesi için veri toplamak, yerinde incelemelerde bulunarak gerekli delillere ulaşmaktır. Soruşturmanın temelini ön araştırma oluşturmakta, bir başka ifadeyle ön araştırmanın yapılış zamanı, şekli ve kapsamı soruşturma kararının sağlıklı, tutarlı ve gerekçeli olabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu itibarla ön araştırma kararının, yeterli delillere ulaşılabilmesi, hatta delillerin karartılmaması için gecikmeksizin uygulamaya konulması gerekir. Kanun bu amaca yönelik olarak bir dizi ve kısıtlı süreler öngörmektedir. Bahsedilen işlemlerle ilgili herhangi bir gecikme amaca ulaşmayı engelleyebileceği gibi, alınan kararların etkinliğini ortadan kaldırır.

Mevzuat bu denli açık düzenlemeler getirmiş iken, 23.12.2004 tarihli toplantıda, 24.04.2003 tarihinde açılan ön araştırma kararına yeni gelen şikayetler nedeniyle, bazı iddiaların eklenmesi ve yeni ön araştırmalar açılarak birleştirilmesi önerisi gelmiş, bu bağlantıda 24.04.2003 tarihli ön araştırma kararının 18-20 aylık süre içinde uygulanmadığı görülmüştür. Böyle bir uzun süre gecikmeyi anlamak ve gerekçelendirmek mümkün değildir. Bu nedenle, sonradan gelen iddiaların ön araştırma kapsamına alınmasına ilişkin 23.12.2004 tarihli ve 04-81/1155-M sayılı karara katılmakla birlikte, bu gecikmenin bir görev kusuru olarak incelenmesi, araştırılması ve soruşturulması amacıyla farklı gerekçe yazmıştım.

Aynı şekilde ilgili teşebbüsler hakkında soruşturma açılması kararlarının da -gecikme süreleri farklı olmakla birlikte- geç uygulamaya sokulduğu anlaşılmıştır.

Uzun bir gecikmeden sonra ön araştırma ve soruşturmalar tamamlanmış ve yukarıda tarih ve sayıları verilen nihai kararlar alınmıştır. Çimento gibi ülkemizin önemli ve Rekabet Kurumunun sürekli gündeminde olan bir sektörde ön araştırma ve soruşturma kararlarının derhal uygulamaya sokulmasının önemi tartışılmaz. Alınan kararlar belirli delillere dayandırılmış, kimi kararlarda yeterli delil bulunmadığı gerekçesiyle, ihlal iddiaları sonuçsuz kalmıştır. Ön araştırma ve soruşturma kararlarının çok uzun bir süre uygulanmamasının, delil toplanması ve iddiaların gerekçelendirilmesi, yeterli bilgi ve belgeye ulaşılması bakımından önem taşıyıp taşımadığı da kuşkusuz tartışılacaktır.

Bu farklı gerekçem, bölge ve teşebbüsler bazında ilgili kararlar bölümündeki teknik karşı ve farklı gerekçelerim saklı kalmak üzere, yukarıda tarih ve sayıları verilen tüm kararları kapsamak üzere genel olarak ve aynı içerikte kaleme alınmıştır.

Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu'nun a) 03.10.2006 tarih ve 06-69/930-267 sayılı,
b) 03.10.2006 tarih ve 06-69/931-268 sayılı Kararları

FARKLI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun Akdeniz Bölgesi "çimento" ve "hazır beton" pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla; 23.12.2004 tarihinde açılan ön araştırma ve 24.03.2005 tarihinde başlatılan soruşturma çerçevesinde Başkanlık tarafından özellikle, ön araştırma ve soruşturma açılması kararlarının akabinde hemen yaptırılması gereken yerinde inceleme işlemlerinin çok büyük gecikmelerle yapılabilmiş olması ve diğer idari hatalar sebebiyle, Kurum tecrübeleri ile belirlenmiş ve kamuoyunda yaygın olarak konuşulan çimento sektöründeki muhtemel ağır rekabet ihlallerinin ekonomimize verdi zararlar zamanında engellenememiş, soruşturma süreci boyunca kurumsal zafiyet gösterilmiş ayrıca, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40-44 maddeleri hükümleri bakımından idarenin **görev ihmaline** yol açıldığı kanaatindeyim.

Rekabet Kurumu ve Rekabet Kurulu'nun kuruluşundan itibaren, sektörün ve ürünün özelliklerinden dolayı çimento teşebbüsleri ile ilgili olarak defalarca soruşturma yapılmıştır. Rekabet Kurulu'nca, sektörde yapılan rekabet ihlalleri sebebiyle teşebbüslere defalarca idari para cezası vermesine rağmen, **kurumsal hatalar**, malum **idari ve usul eksiklikleri** sebebiyle bu para cezalarının tahsili mümkün olmamış ve bu durum, rekabet ihlali eğilimindeki

teşebbüsler üzerinde ihlal eylemlerine son vermeleri bakımından caydırıcı etki yaratmamış ve sektörde rekabetin sağlanmasını olumsuz yönde etkilemiştir.

Zaman içinde, Rekabet Kurumu'nun faaliyetleri, çalışma sistematığı ve hatta idari zafiyetleri konusunda bilgi sahibi olan sektördeki teşebbüsler, yapılan ihlallere rağmen, Rekabet Kurumu'nca bir müdahale veya etkili yaptırım uygulanmaması üzerine organize şekilde birlikteliklerini, anlaşma ve rekabete aykırı eylemlerini kendilerince daha dikkatli yaparak rekabet ihlallerine dair belge ve bilgileri işyerlerinde bulundurmamakta, arşivleme ve bilgisayar kayıtları konusunda itinalı olarak ve en önemlisi Rekabet Kurumu'nun tarzına vakıf olarak muhtemel ihlaller konusunda son derece tedbirli davranmaktadır. Yerinde inceleme konusunda Rekabet Kurumu'nun usullerini, incelemenin yapılış biçimi ve zamanlamasına aşına olan teşebbüsler çeşitli şekillerde, Rekabet Kurulu'nun kendileri ile ilgili açılan ön araştırma ve soruşturma kararlarından, kararlar kendilerine tebliğ edilmeden haberdar olabilmektedirler. Bu husus, göz önünde tutulduğunda, rekabet çalışmalarında belge ve delil bulunması için, rekabet hukuku ve kartel uygulamaları bakımından gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi, en önemli araç olan yerinde incelemelerde; en kısa sürede, habersiz, baskın tarzında, teşebbüslerin önemli birim ve binalarında, yeterli sayıda kalifiye personelle yapılması gerekmektedir. Hal Böyleyken bu soruşturma kapsamında yapılan yerinde incelemelerin aylar sonra, gecikmeli yapılmış olması, incelemenin aynı zamanda, baskın tarzında ve habersiz yapılabilme imkanını otomatikman ortadan kaldırarak delillerin elde edilmesini engellemiş ve soruşturma sonucunda elde edilmesi muhtemel sonuçlara ulaşılammıştır.

Akdeniz Bölgesi çimento ve hazır beton ön araştırma kararı **23.12.2004** tarihinde alınmış olmasına rağmen, Başkanlıkça; Daire Başkanı Erkan Yardımcı, Başkan Yardımcısı Mehmet Akif Ersin ve Başkan Mustafa Parlak imzalı geçici görev onayı **35 gün sonra** 27.01.2005 tarihinde hazırlanmış, yerinde incelemeler teşebbüslerde ancak, **Kurul Kararından yaklaşık 40 ve 55 gün sonra** 30.01.2005 ve 16.02.2005 tarihlerinde yapılabilmıştır.

Aynı şekilde, **24.03.2005** tarihinde alınan Soruşturma açılması Kararı'na rağmen, Başkanlıkça; Daire Başkanı Erkan Yardımcı, Başkan Yardımcısı Mehmet Akif Ersin ve Başkan Mustafa Parlak imzalı geçici görev olurlarının 25.05.2005, 15.07.2005, 27.12.2005, 28.03.2006 tarihlerinde yaklaşık **2 ay, 4 ay, 9 ay ve 12 ay gecikmeli olarak** hazırlandığı ve yerinde incelemelerin bu sebeple **1 yıla varan gecikmeler** ile 25.05.2005, 18.07.2005 ve 29.12.2005, 28.03.2006 tarihlerinde yapıldığı anlaşılmaktadır.

İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara Bölgeleri ile ilgili açılan soruşturmalarda da Akdeniz Bölgesi çimento soruşturmasında yapılan idari hata ve eksikliklerinin var olduğunu düşünürsek Rekabet Kurumu'nun çimento ve

hazır beton sektörlerinde, kamuoyunda var olduğu düşünülen, medya organlarında çok sık olarak işaret edilen rekabet ihlalleri konusunda neden bir şey yapamadığını, ihlaller konusunda 4054 sayılı Kanun'un verdiği yetkiler yerinde kullanılarak rekabet ihlallerinin ekonomiye verdiği zararların neden önlenemediğini daha açık anlayabiliriz.

Sonuçta, kurumsal performans düşüklüğü ve zafiyete yol açan ve esas olarak bir kamu kurumunun kendisine yasası ile verilen görevi gerektiği şekilde yapamamasından dolayı piyasalarda rekabet ihlalleri yoluyla ekonomik kayıplara yol açıldığı düşünüldüğünde, hiçbir kamu kurumunun yönetiminin böyle bir sonuca yol açmasının doğru olmadığı ortadadır. Diğer taraftan, gösterilen zafiyet ve görevin eksik yapılmasının sonuçları olay bazında soruşturma ile elde edilebilecek faydaları sağlamamış, muhtemelen var olan ihlaller tespit edilememiş ve sürmesine engel olunamamıştır.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu'nun 03.10.2006 Tarih ve 06-69/931-268 Sayılı Kararına KARŞI OY GEREKÇESİ

Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerle ilgili cezalandırma kararının Konya, Çimsa, Kadiahmetoğulları ve Özgür Çimento A.Ş. ile ilgili bölümüne katılmamaktayım. Şöyle ki:

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda belirtilen rekabet ihlalini gerçekleştirdiği iddia olan teşebbüsler hakkında, Rekabet Kurulu tarafından inceleme, önaraştırma ve soruşturma yapmak ne kadar doğal ve yasal ise, soruşturma konusunda sübut veya ademî sübut yönünde karara varabilmek için teşebbüslere savunma hakkı tanınması ve bu hakkın kısıtlanmaması da o denli önemlidir ve hukuk devleti olmanın da gereğidir.

Haklarında soruşturma yapılan ve ihlali sabit görülüp cezalandırılan Konya, Çimsa, Kadiahmetoğulları ve Özgür Çimento vekilleri haklarında soruşturma açıldığının bildirilmesi ve 30 gün içerisinde ilk yazılı savunmalarının istenmesi üzerine, Rekabet Kurumuna yaptıkları yazılı müracaatla 4054 Sayılı Kanununun 43/2. maddesi uyarınca ilk yazılı savunmalarını hazırlayıp gönderebilmeleri için bildirim yazısı ile birlikte "**iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi ve belgenin gönderilmesini**" talep etmişlerdir. Bildirim yazısı incelendiğinde bu istemin yasal ve son derece doğru olduğu görülmektedir. Dosya içerisinde bulunan bildirim yazılarında görüleceği üzere (Ek-1) soruşturma açıldığı ve açılan soruşturmaya ilişkin savunmanın gönderilmesi istendiği yazı hiçbir bilgiyi içermemektedir. Bildirim yazısında aynen "**Akdeniz Bölgesi hazır beton pazarında diğer üreticilerle fiyat**

konusunda ortak hareket etmek suretiyle 4054 Sayılı Kanunun 4. maddesini ihlal ettiğiniz denilmekte ve bu nedenle haklarında soruşturma açıldığı, 30 gün içerisinde savunmanın gönderilmesi” iletilmektedir. **İki satırlık** bu bilgiye göre teşebbüs kendisini nasıl savunacaktır? İhlalin ne zaman, nerede, kiminle, ne şekilde söz konusu olduğunu bilmeyen bir teşebbüs neye göre savunmasını yapacaktır? Bu sorunun cevabı “Savunma yapamayacaktır” şeklinde olacaktır. Teşebbüsün suçlamaya karşı kendisini savunabilmesi için önaraştırma raporundaki iddiaları, toplanan delillerden kendisiyle ilgili olanlarını, soruşturma kararını ve gerekçelerini görmek, incelemek zorundadır. Teşebbüsler yazılı olarak kendileriyle ilgili belgelerin, ilk inceleme ve ön araştırma raporunun gönderilmesi ya da incelemelerine imkan sağlanmasını talep etmişler, bu talep de gereksiz red edilmiştir (Ek-2). Rekabet Kurumu Başkanlığının bu tavır ve kararları 4054 Sayılı Kanunun 43 ve 44. maddelerine açıkça aykırıdır. Şöyle ki:

Her idari işlemin Yetki, Şekil, Sebep, Konu ve Maksat olmak üzere beş unsuru bulunmaktadır. Bunlardan Şekil unsuru; idari işlemin tesisi için yetkili idari makamca izlenmesi gerekli yöntemi (usulü) ve idari işlemin hukuk düzeninde aldığı biçimi, maddi varlığı anlatır. İdari işlemin şekil unsuru bakımından hukuka uygun olmaması, yöntem ve biçim kurallarına uygun olarak tesis edilmiş bulunmasına bağlıdır. Usul (yöntem) kuralları, idari işlemin hukuk düzeninde varlık kazanabilmesi için geçirmesi gereken aşamalarla ilgili kurallardır. İdari işlemin, hukuka uygun biçimde doğabilmesi için bu kurallara uyulması zorunludur. Türk İdari Hukuk Sisteminde henüz tüm idari işlemler için geçerli usul kurallarını düzenleyen genel bir İdari Usul Yasası mevcut değildir. Kimi hizmet alanları için geçerli usul kurallarını düzenleyen usul yasaları ve kimi de maddi yasalarla düzenlenmiş usul kuralları vardır. 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 43 ve 44. maddesi usul kurallarını öngören, bu anlamda maddi bir yasadır.

4054 Sayılı Kanun’un 43. maddesinin 2. fıkrası “Kurulun, başlattığı soruşturmaları ...15 gün içinde ilgili taraflara bildireceğini, tarafların **İLK YAZILI SAVUNMALARINI** 30 gün içerisinde göndermelerini isteyeceğini, taraflara tanınan **ilk yazılı cevap verme** süresinin başlayabilmesi için Kurulun bildirim yazısı ile birlikte, **iddiaların türü ve niteliği hakkında** yeterli bilgiyi taraflara göndermesi gerektiğini” öngörmüş, Kanun’un 44.maddesinin 2. fıkrası da; “Haklarında soruşturma açılan tarafların, **soruşturma açıldığı tarihten, sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar** kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş **her türlü evrakın** ve mümkünse elde edilmiş **her türlü delilin bir nüshasının** kendilerine verilmesini isteyebileceğini” vurgulamıştır. Kendileriyle ilgili düzenlenmiş her türlü evrak ve delilin bir nüshasını isteme hakkının, bu belgeleri Kurum’daki dosyada da bizzat incelemeyi kapsadığı açıktır.

Yasa koyucunun, 43. maddenin 2. fıkrasında "...ilk bildirim yazısıyla birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgilerin taraflara gönderilmesini" 44. maddenin 2. fıkrasıyla da "...soruşturmanın açıldığı tarihten sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar kurum bünyesinde kendileriyle ilgili düzenlenmiş her türlü evrakı, delilleri isteme hakkı" tanınırken **savunma hakkına** gösterdiği özeni, verdiği önemi ortaya koymaktadır. Bunu Kanun'un ilgili madde gerekçesinde de çok net bir şekilde ortaya koymaktadır. 4054 Sayılı Kanun'un 44. madde **gerekçesi** aynen şöyledir: "Kurul'un **SORUŞTURMALARI GİZLİ DEĞİLDİR. Savunma hakkının** tam olarak kullanılabilmesi için sözlü savunma toplantısına kadar, taraflar Kurul'ca kendileriyle ilgili olarak düzenlenmiş her türlü evrakın ve delilin bir nüshasını alabilmektedirler. Böylelikle, **savunma hakkının TAM ve EKSİKSİZ** kullanılması mümkün olacaktır.

SAVUNMA HAKKI disiplin soruşturmalarının, adlî ve idarî ceza soruşturmalarının en önemli müesseselerinden biridir. Hakiki ve hükmi şahıslara kanuni düzenlemelere dayanarak isnadda bulunmak ne kadar doğal ise, suçlanan kişilere yeterince savunma hakkı tanınması da o kadar tabiidir. Bu hak, insan hakları sözleşmeleri, anayasalar ve yasalarla teminat altına alınmıştır. 4054 Sayılı Kanun'un 43/2 ve 44/2. maddelerinin açık hükümlerine rağmen, aleyhine soruşturma açılan, idari para cezası tehdidiyle suçlanan teşebbüslere de hiçbir kısıt konulmadan savunma hakkı tanınması gerekir. Gerekliliğin ötesinde bu lazime yasa emridir. Aksine karar ve uygulamalar savunma hakkının kısıtlanmasıdır ve kanuna aykırıdır.

Kurul tarafından Konya, Çimsa, Kadıahmetoğulları ve Özgür Çimento A.Ş. ile ilgili tesis edilen ceza kararı – idari işlem şekil unsurunun yasaya aykırılığı sebebiyle sakattır. O nedenle kararın bu kısmına katılmamaktayım.

M.Sıraç ASLAN
Kurul Üyesi

Ek 1 ve 2: 4 adet belge

Dosya Konusu: Citigroup Inc (Citigroup)'nin dolaylı olarak tamamına sahip olduğu Citigroup Overseas Investment Corporation (COIC) aracılığıyla Akbank T.A.Ş.'de % 20 oranında hisse devralması işlemine ilişkin olarak imzalanan "Yediemin Sözleşmesi" ve stratejik ortaklık kurulmasına yönelik ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

Dosya Sayısı : 2006-4-228

(Menfi Tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 06-87/1120-325

Karar Tarihi : 6.12.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfıkı ÜNAL,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Oğuzkan GÜZEL, Evren SESLİ, Fatma ÇELİK

C. BAŞVURUDA BULUNAN: - Akbank T.A.Ş.

- Exsa Export Mamülleri Satış ve Araştırma A.Ş.

Temsilcisi: Av. Sarp ŞENOL

Maya Akar Center Büyükdere Cd. No:100/17
İstanbul

- Citibank Overseas Investment Corporation

Temsilcileri: Av. Tolga KARATAŞ,

Av. Hakan HANLI

La martine Cd. No:10 34437 Taksim/İstanbul

D. TARAFLAR: - Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.

Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul

- Aksigorta A.Ş.
Meclis-i Mebusan Cad. No:14734427 Fındıklı/İstanbul
- Dilek SABANCI
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Sevil SABANCI
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Suzan SABANCI DİNÇER
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Çiğdem SABANCI BİLEN
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Yüksel TARCAN
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Güler SABANCI
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Nur SABANCI (DÜVENCİ)
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Yakup SABANCI
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Exsa Export Mamülleri Satış ve Araştırma A.Ş.
Atatürk Cd. Sabancı İş Merkezi No:3 K:6,7,8 Adana
- Europlus Investment Holdings Ltd.
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Hacı Ömer Sabancı Vakfı
Sabancı Center Kat:8 34330 4. Levent/İstanbul
- Akbank T.A.Ş. Mensupları Tekaüt Sandığı Vakfı
Sivritaş Sok. No: 4 34387 Mecidiyeköy / İSTANBUL
- Akbank T.A.Ş.
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Citigroup Inc.
399 Park Avenue New York NY 10043
- Citibank Overseas Investment Corporation
One Penn's Way New Castel 19720 ABD

E. DOSYA KONUSU: Citigroup Inc (Citigroup)'nin dolaylı olarak tamamına sahip olduğu Citigroup Overseas Investment Corporation

(COIC) aracılığıyla Akbank T.A.Ş.'de % 20 oranında hisse devralması işlemine ilişkin olarak imzalanan "Yediemin Sözleşmesi" ve stratejik ortaklık kurulmasına yönelik ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 21.11.2006 tarih ve 7835 ile giren başvuru üzerine düzenlenen 30.11.2006 tarih, 2006-4-228/Öİ-06-OG sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 1.12.2006 tarih, REK.0.08.00.00-120/334 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-87 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

- Bildirime konu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olmadığı;
- Akbank'ın %20 oranındaki hissesinin COIC tarafından satın alınmasına ilişkin düzenlemeler içeren ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında herhangi bir rekabet kısıtı içermeyen "Yediemin Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin uygun olacağı;
- Akbank T.A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında kurulması amaçlanan stratejik ortaklığa ilişkin hak ve yükümlülükleri tesis etmek ve ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne rekabeti sınırlayıcı nitelikte bir anlaşma olması sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı;
- "Hissedarlar Sözleşmesi"ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı;
- "Hissedarlar Sözleşmesi"nin, 3.1. madde, 3.3. madde ve "Ticari İşbirliği" başlıklı 3.2. maddesinde atıfta bulunulan Ek-B'de sıralanan aşağıdaki beş işbirliği alanı dışındaki bütün maddelerinin, Kanun'un 5. maddesinde belirlenen dört koşulu taşıdığı;
- "Hissedarlar Sözleşmesi"nin "Ticari İşbirliği" başlıklı 3.2. maddesinde atıfta bulunulan Ek-B'de sıralanan "İşbirliği Alanları"ndan özellikle "Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketici kredi imkanları", "İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketici ürünleri

alanında işbirliği”, “Kurumsal Bankacılık ve Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, Özel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır Ötesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım”, “Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu” ve “Hazine: Finansman, hedging” alanlarındaki gelişmelerin takip edilerek gerçekleştirilen işbirliklerinin ve yeni düzenlemelerin Kurum’a bildirilmesinin gerekli olduğu;

- “Taraflar, ayrı ve bağımsız tüzel kişiliklerini muhafaza edecekler ve ürünlerin fiyatlandırılmasına ve müşterilere ilişkin kararlar da dahil olmak üzere tüm ticari ve bankacılık kararlarını ayrı ayrı alacaklardır.” şeklindeki ifadenin “Hissedarlar Sözleşmesi”nin 3. maddesinde yer almasının bağımsızlığa ilişkin ortaya çıkan belirsizliği gidereceği ve öngörülen değişikliklerin yerine getirilmesi için, taraflara kararın tebliğinden itibaren 60 gün süre verilmesinin yerinde olacağı;
- Bu şartların yerine getirilmesi halinde “Hissedarlar Sözleşmesi”ne tanınacak olan muafiyetin 5 yıllık bir süre ile sınırlı olması gerektiği

görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

Bildirime konu teşebbüslerin faaliyet alanları dikkate alınarak ilgili ürün/hizmet pazarının “bankacılık ve finansal hizmetler pazarı” olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte finansal kiralama, portföy yönetimi, menkul değerler, yatırım ortaklığı gibi alt pazarlar da ilgili ürün/hizmet pazarına dahildir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti Sınırları” olarak tespit edilmiştir. Rekabet Kurumu incelemesinde işlemin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilindeki etkileri dikkate alınmakla beraber, işlemin taraflarının tüm dünyada pek çok ülkede ve uluslararası piyasalarda faaliyette bulunması nedeniyle yurtdışındaki pazarlar da işlemden etkilenecektir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.2.1. Taraflara İlişkin Bilgiler

H.2.1.1. Akbank T.A.Ş. (Akbank)

Akbank hâlihazırda İstanbul'daki Genel Müdürlüğü ve 13 Bölgesel Müdürlüğüyle birlikte 674 şubeyi kapsayan bir dağıtım ağı üzerinden çalışmaktadır. Akbank'ın Türkiye'deki şubelerinin yanı sıra Almanya ve Malta'da da birer şubesi bulunmaktadır.

Akbank, temel bankacılık hizmetlerinin yanı sıra bireysel, ticari, kurumsal, özel bankacılık ve uluslararası ticaretin finansmanı hizmetlerini sunmaktadır. Bankacılık dışı finansal hizmetler ile sermaye piyasası ve yatırım hizmetleri ise, Banka'nın iştirakleri tarafından verilmektedir.

Söz konusu Akbank iştirakleri ise 1983 yılında yurtdışında kurulan ilk Türk özel sektör bankası olan Sabancı Bank, 1996 yılında açılan Ak Yatırım Menkul Değerler A.Ş., 1998 yılında açılan Ak Yatırım Ortaklığı A.Ş., 2000 yılında açılan Ak Portföy Yönetimi A.Ş., 2002 yılında kurulan Akbank N.V. Hollanda, Akbank AG, Ak Global Funding B.V. ve 2005 yılında gruba dahil olan Ak Finansal Kiralama A.Ş.'dir. Ayrıca, Akbank 2005 yılı içinde daha önce %39,99'una sahip olduğu, İstanbul'da kurulu BNP-Ak-Dresdner Bank'ın geriye kalan %60 hissesini yabancı ortaklardan satın almış ve bu bankayı birleşme yoluyla bünyesine dahil etmiştir.

Bildirim Formu'ndan edinilen bilgilere göre, Akbank'ın 31.12.2005'te sona eren mali yıla dair cirosu (.....) YTL'dir.

H.2.1.1. Citibank A.Ş. (Citibank)

Citibank A.Ş. (Citibank), Türkiye Cumhuriyeti'nde halen yürürlükte olan mevzuat, özellikle Bankalar Kanunu ve ileride yürürlüğe girecek kanunlar ve bunlara ilişkin yasal mevzuatın öngördüğü veya öngöreceği sınırlar içinde, mevduat kabul edilmesi, her türlü bankacılık işlemlerinin yapılması ve bankaların faaliyet konularına giren diğer muamele, fiil ve işlerin ifası ile iştigal eden bir anonim şirkettir.

Citibank'ın %99,99'una sahip olan Citibank COIC, hisselerinin %100'üne sahip Citibank N.A. aracılığıyla Citigroup'un dolaylı iştirakidir. Citibank'ın diğer tüm hissedarları da Citigroup'un iştirakleridir.

Citibank'ın ana şirketi konumundaki Citigroup, 100'den fazla ülkede 200 milyon kadar müşteri hesabı bulunan önemli finansal hizmet şirketlerinden birisidir. Grubun ticari faaliyetleri Global Tüketici, Kurumsal ve Yatırım Bankacılığı ve Global Varlık Yönetimi olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Bu

grupların yanı sıra Citigroup Alternatif Yatırımlar adında bağımsız bir işkolu da mevcuttur.

Türkiye’de Citigroup tarafından kontrol edilen tek banka Citibank A.Ş. olup, grubun Türkiye’de dolaylı olarak tamamına sahip olduğu bir diğer iştiraki ise Citilease Finansal Kiralama A.Ş.’dir. COIC tarafından tayin edilen hissedarlar yoluyla dolaylı kontrol da dahil olmak üzere tamamıyla COIC tarafından kontrol edilen şirket, finansal kiralama faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, Citibank’ın 31.12.2005’de sona eren mali yıla dair cirosu yaklaşık olarak (.....) YTL’dir.

H.2.2. Stratejik İşbirliği Anlaşmalarının Rekabet Hukukundaki Yeri

Stratejik işbirlikleri (Sİ) basit ticari ilişkilerden veya sözleşmelerden daha ileri, fakat bir birleşme işleminden daha önceki bir safhadır. Sİ birleşmeden farklı olarak tarafların bağımsızlıklarını ve ayrı ayrı kimliklerini korumalarına, kendi kişisel çıkarlarını gözetmelerine imkân vermektedir. Bu özellik sebebiyle şirket birleşmeleri bir “evliliğe” benzetilirken, Sİ’leri “nişanlanmaya” benzetilmektedir.

Rekabet hukuku kapsamında önem arz eden bir Sİ: “İki veya daha fazla bağımsız şirketin kendi otonomilerini koruyarak, birbirlerine göre rekabet avantajına sahip oldukları teknoloji, uzmanlık, üretim vb. belli spesifik faaliyetleri birlikte gerçekleştirmek veya ortak hedeflere ulaşmak amacıyla yaptıkları, basit ticari sözleşmelerle birleşme işlemleri arasında yer alan, kısa vadeli, esnek yapılı yeni bir hukuki varlığın kurulmasını gerektirmeyen (kontrolün el değiştirmesini gerektirmeyen), sözleşme bazlı anlaşmalar” şeklinde tanımlanmaktadır.

Sİ’nin objektif unsurları ise şunlardır: Sİ’nin yasal olarak birbirinden bağımsız şirketlerce bir sözleşme çerçevesinde oluşturulması, işlemin tam bir birleşme olmaması, çoğu Sİ’nin farklı ülkelerde yerleşik ve kendi pazarlarında genellikle hakim durumda olan büyük firmalar arasında yapılması ve mutlaka uzun vadeli bir bakış açısını içermesi. Uzun vadeli bakış açısından kasıt, Sİ’nin geçici nitelik arz eden, şirketler arasındaki kısa süreli, tek seferlik ilişkilerden farklı oluşudur. Stratejik hedefe ulaşılması, en azından birkaç yılı almaktadır. Bununla birlikte, Sİ’leri çok uzun ömürlü ortaklıklar da değildir. Yapılan çalışmalar, Ortak Girişimlerin %50’inden fazlasının beş yıldan kısa sürede yok olduklarını veya yeniden yapılandırıldıklarını ve pek azının on yıldan uzun yaşayabildiğini ortaya koymaktadır. Sİ’nin ömürlerinin genellikle kısa olmakla birlikte ittifakın bitiminde ilgili faaliyetin ortaklardan biri tarafından devralınması ile yukarıda nişanlanmaya benzetilen ittifak evlilikle (şirketlerin birleşmesi) sonlanmaktadır.

Sİ genellikle gelecek hakkında bir tahminde bulunmanın güç olduğu karmaşık alanlarda yapılmaktadır. Sİ'nde tarafların, karı ve riski paylaşmaları sebebiyle beklenmedik olayların gerçekleşebileceği durumları, klasik anlaşmalara göre daha rahat atlatabilmesi mümkündür.

Sİ'nde ortakların sadece belli alanlarda işbirliği yapma imkânları vardır. İşbirliğinin kapsamı, zaman içinde genişletilebilir veya değersizleşen faaliyetler bırakılarak daraltılabilir. Bu imkân, Sİ'lerine birleşme ve devralmalara göre çok büyük bir avantaj sağlamaktadır. Yine, Sİ'nde kontrolün el değiştirmesi gerekmediği için ortaklar kendi uzmanlık alanlarına odaklanabilme imkânına da sahiptir.

Stratejik işbirlikleri çeşitli hukuki yapılarda ve karmaşık ilişkiler ağı şeklinde ortaya çıkabildiğinden rekabet otoritelerince temkinli karşılanmaktadır. En çok şüpheyle yaklaşılan Sİ, rakip firmalar arasında yapılanlardır. Bu bakımdan, fiyat tespiti, arz kısıtı veya pazar paylaşımı içeren Sİ'leri yasaklanmaktadır. Dikey işbirliklerinde ise pazarı kapatma ve taşma etkileri ile ayrımcı eylemlerin yasaklandığı görülmektedir.

Sİ incelenirken ilgili sektördeki yoğunlaşma oranları dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte, rakipler arasındaki Sİ'nin olası etki ve sonuçları konusunda kesin teorilerin bulunmaması, hem otoritelerin bu konuda uygulayacakları mevzuat hem de eylemleri bakımın belirsizliğe yol açmaktadır. Kimi durumlarda rakipler arasındaki işbirlikleri, birleşme ve devralmalara göre daha yumuşak müdahale edilirken, özellikle A.B.D.'de bu girişimler çok katı kurullarla incelenmektedir. Dünya çapında Sİ'ne olan yaklaşımın AB'de daha toleranslı olduğunu ve Tek Pazar'da önemli bir rekabet ihlali yaratmayan Stratejik İşbirliği Anlaşmalarına global ölçekte etkinlik yaratacakları gerekçesiyle izin verildiği gözlemlenmektedir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve ikincil mevzuatı incelendiğinde, "stratejik işbirliği" tanımı veya Sİ'ne ilişkin herhangi bir atfın bulunmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, bu bölümde yer verilen Sİ tanımlarına giren birçok işbirliği türünün Kanun kapsamında olduğu görülmektedir.

Yapılan Sİ tanımlarının kapsamına giren işlemler, 4054 sayılı Kanun'da 4. madde ve Kanun'a bağlı olarak çıkartılan 1997/1 sayılı "Rekabet kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 2(c) maddesinde açıklanan ortak girişimler çerçevesinde düzenlenmektedir. İşbirliği doğurucu Sİ ve ayrı bir tüzel kişilik kurulmadan rakipler arasındaki üretim, dağıtım ve benzeri nitelikteki işbirliklerine yönelik anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilen Sİ ise Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde incelenebilmektedir. Bunların dışında bir ar-ge faaliyetini ve/veya bir dikey ilişkiyi içeren Sİ, 2003/2

sayılı “Araştırma ve Geliştirme Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği” ile 2002/2 sayılı “Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği” çerçevesinde değerlendirilebilmektedir.

Taraflara sınırları belirli bir alanda işbirliği yapma imkanı veren Kurul Kararlarına bankacılık sektöründe kredi kartı ağının yaygınlığından yararlanmak isteyen bankalara verilen muafiyet kararları örnek gösterilebilir. Bununla birlikte anılan kararlarda Stratejik İşbirliği konusunda ayrıntılı bir incelemeye gidilmemiş olması nedeniyle mevcut karar bu bakımdan ilk olma özelliğini taşımaktadır.

Stratejik ortaklıkların sektörel dağılımına bakıldığında, stratejik işbirliğinin yoğun olarak görüldüğü sektörler arasında bankacılık sektörü yer almamaktadır. Bu durum, bankacılığın çok hızlı değişen teknoloji ve yüksek arge yatırımı gerektiren sektörler arasında yer almamasından kaynaklanmaktadır.

Bankacılık ve finans alanında yapılan bir stratejik işbirliği anlaşmasının Avrupa Birliği’ndeki tek örneği 24.06.1996 tarihinde AB Komisyonu’nun muafiyet tanıdığı Banque Nationale de Paris (BNP) - Dresdner Bank (DB)¹ arasındaki İşbirliği Anlaşmasıdır. 27.01.1993 tarihinde AB Komisyonu’na bankacılık sektöründe Banque Nationale De Paris (BNP) ile Dresdner Bank (DB) arasında dünya çapında, tam ve münhasır bir işbirliği sağlayan bir anlaşma için bildirim yapılarak izin talep edilmiştir. BNP ve DB, bu işbirliği anlaşması ile global pazarda rekabet edebilmek için uluslararası pazarda genişlemeyi ve Fransa ile Almanya’daki müşterilerine daha geniş kapsamlı finansal hizmetler sunmayı hedeflemektedirler. Bu doğrultuda işbirliği yapılacak alanlar; örgütlenmeye ilişkin konularda bilgi değişimi, işbirliği yapılacak spesifik bankacılık konuları (yeni konsorsiyumlara birlikte girme, bireysel olarak davet edildikleri finansal platformlara ortağın da girmesi için çaba sarfetme gibi), üçüncü ülkelerdeki faaliyetlerin koordinasyonunun sağlanması, Fransız ve Alman pazarlarında işbirliği olarak belirlenmiştir.

Taraflar kendi pazarlarında **bağımsız** hareket edeceklerdir. Ancak her biri diğerinin ülkesinde yerli rakipleriyle bir anlaşma yapmadan önce diğerine haber verecektir. Taraflar birbirinin pazarına girmekte serbest olacak ama birbirinin yerel rakipleriyle işbirliği içine girmeyecektir.

Neticede Komisyon BNP ve DB arasında işbirliği anlaşmasına 23.01.1995’ten 22.01.2005’e kadar 10 yıllığına muafiyet tanınmasına karar vermiştir.

10 yıllık muafiyetin varlığına karşın BNP ile DB arasındaki işbirliğinin beş yıllık bir sürecin ardından 2001 yılında çözüldüğü bilinmektedir. Bu somut

¹ Banque Nationale de Paris-Dresdner Bank, OJ L 188, 27.07.1996

veri stratejik işbirliklerinin bir nevi geçiş süreci olduğunu ve genellikle beş yıldan daha uzun ömürlü olmadıkları tespitini güçlendirmektedir.

Türkiye’de Bankacılık Sektöründe Sınırlı Konularda Yapılan İşbirliği Anlaşmaları

Ülkemizde bankacılık sektöründe işbirliği denince Rekabet Hukuku açısından akla gelen ilk işbirliği konusu kredi kartları pazarında yapılan işbirliği anlaşmalarıdır. Bilindiği gibi kredi kartlarının başarısı hem tüketiciler hem de üye işyerleri bakımından kurdukları ağın genişliğine bağlıdır. Çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, işbirliği anlaşmaları sonucunda kapalı ağ olarak faaliyet gösteren üye işyeri ağı yeni bir bankaya açılmakta böylece bankaların yeni bir üye işyeri ağı oluşturmasına gerek kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma imkânı doğmaktadır. İşbirliği anlaşmaları sayesinde kendi kredi kartını yeterince yaygınlaştıramamış olan bankalar da anlaşmışları bankanın mevcut üye işyeri ağından faydalanacak ve güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasında faaliyet gösterecektir. Kredi kartları konusunda bankalar arasındaki işbirliklerine muafiyet tanıyan Rekabet Kurulu Kararları bulunmaktadır.

H.2.3. Hissedarlar Sözleşmesinin Önemli Maddeleri

1. Oy Sözleşmesi

Akbank T.A.Ş. Yönetim Kurulu

COIC Akbank yönetim kuruluna icra görevi olmayan bir üye atama hakkına sahip olacaktır. Akbank’ın diğer yönetim kurulu üyelerinden hiçbiri başka bir yabancı veya yabancı banka bağlantılı finans kuruluşu tarafından atanmayacak veya başka bir yabancı veya yabancı banka bağlantılı finans kuruluşu ile aktif bir şekilde bağlantılı olmayacaktır. (.....TİCARİ SIR.....)

Citibank A.Ş. Yönetim Kurulu

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Türkiye Cumhuriyeti kanunları uyarınca kurulmuş bir anonim şirket olan Citibank A.Ş. yönetim kuruluna icra görevi olmayan bir üye atama hakkına sahip olacaktır. Citibank A.Ş.’nin diğer yönetim kurulu üyelerinden hiçbiri Citigroup Inc. Dışında bir Türk bankası veya finans kuruluşu tarafından atanmayacak veya Akbank dışında bir Türk bankası veya finans kuruluşu ile aktif bir şekilde bağlantılı bulunmayacaktır.

2. Hisse Devirleri

Citibank Overseas Investment Corporation, yürürlük tarihini takip eden 36 aylık “devir yasağı” süresi boyunca hisselerini satmayacak veya sair bir şekilde devretmeyecektir.

3. Stratejik İşbirliği

Teknoloji Paylaşımı. Citigroup ile Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. tarafları, Citigroup ile Akbank’ın teknoloji ve know-how’un her iki kuruluş arasında paylaşımına ilişkin teklifler hazırlayacak ortak bir takım oluşmasını sağlayacaklardır. Yukarıda belirtileni sınırlamamak üzere belirtilmektedir ki, Citigroup Inc. İle Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. taraflarının Citigroup Inc. İle Akbank’ın her iki tarafa da fayda sağlayacak şekilde Akbank’ın seçkin Türk platformlarına ve sistemlerine erişimi karşılığında Citigroup Inc.’nin kendisine ait global platformlara ve sistemlere erişim sağlayabileceği fırsatları belirlemek için çalışmasını sağlayacaklardır.

Ticari İşbirliği. Citigroup ile Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. tarafları Citigroup İle Akbank’ın yönlendirme anlaşmaları, ortak girişimler, ittifaklar ve benzeri düzenlemeler de dahil olmak üzere potansiyel ticari işbirliklerine ilişkin teklifler hazırlayacak ortak bir takım oluşturulmasını sağlayacaklardır. Bu düzenlemeler, anlaşmalar ve ittifaklara Ek B’de listesi verilen konular da dahil olacaktır. Bunlara ek olarak Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. tarafları, bir tarafta Akbank ve bağlı şirketleri, diğer tarafta Citigroup, Citibank A.Ş. ve bağlı şirketleri olmak üzere kendilerinin ve müşterilerinin, aksi takdirde bağlantılı olmayan üçüncü kişilerden almaları gereken ürünleri ve hizmetleri Ek B’de belirtilen şekilde birbirlerinden almalarını teşvik etmek amacı ile düzenlemeler yapmak için çalışmalar yapmalarını sağlayacaktır.

Üst Yönetim Toplantıları. Citigroup ile Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. tarafları, Citigroup ile Akbank’ın söz konusu tarafların üst düzey yöneticilerinin bu kuruluşlar arasında üst düzeyde daha yakın ilişkiler geliştirilmesi ve Citigroup ile Akbank arasındaki kurumsal ilişkilerin artırılması amacı ile düzenli şekilde bir araya gelmelerini sağlamak üzere bir program başlatmalarını sağlayacaklardır.

İttifakı Geliştirme Potansiyeli. Zaman içinde Citigroup Inc. İle Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. tarafları, Citigroup Inc. İle Akbank’ın bu ticari ilişkileri daha da geliştirmek ve Citibank A.Ş. ile Akbank’ın faaliyetlerini uyumlu hale getirmek amacıyla çalışmalar yapmalarını sağlayacaklardır.

5. Münhasır Stratejik İliŐki

5.1. Citigroup ile kontrol ettiği iştirakleri, Akbank veya Citibank dışında Türkiye'deki diğer banka veya finans kuruluşları vasıtasıyla Citigroup  r n veya hizmetlerinin satış veya dağıtımına ilişkin sözleşmeler de dahil olmak üzere, Türkiye'deki diğer bankalar veya finans kuruluŐlarıyla (Citibank hariç olmak üzere) stratejik işbirliği anlaşmaları yapmayacaklardır.

5.2. Akbank, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ő. tarafları, Akbank ve kontrol ettiği iştiraklerinin, Türk piyasası ile ilgili olarak tamamı veya çoğunluğu Türklere ait olmayan başka bir banka veya finans kuruluşu ile stratejik işbirliği anlaşması yapmamasını sağlayacak olup bu anlaşmalara Citigroup'un benzer ürün ve hizmetleri sunduğu alanlarda Türk olmayan herhangi bir finans kuruluşu'nun ürün veya hizmetlerinin dağıtımına ilişkin anlaşmalar da dahildir.

7. Citigroup Inc. ve Akbank Tarafından Yapılacak Birleşme ve Devralmalar

Bu sözleşmede aksi öngörülmediği takdirde, Citigroup ve Citibank bağımsız taraflar olarak faaliyette bulunmaya devam edeceklerdir.

Dosya mevcudu bilgilere göre taraflar, stratejik işbirliğinin yapısı ve işleyiş sürecine ilişkin taraflar arasında imzalanmış herhangi bir ek protokol veya Hissedarlar Sözleşmesi dışında bir başka sözleşmenin mevcut olmadığını bildirmiŐlerdir.

H.2.4. 1997/1 Sayılı Tebliğ Bakımından Değerlendirme

Bildirim konusu işlem, Citigroup'un dolaylı olarak tamamına sahip olduğu iştiraki ve Citibank'ın %99,99 oranındaki hissesine sahip COIC aracılığıyla Akbank'ta %20 oranında hisse satın alması ve stratejik ortaklık kurulmasıdır. Başvuruda, Akbank'ın %20 oranındaki hissesinin devredilmesi neticesinde Sabancı Grubu'nun Akbank  zerindeki tek başına kontrol ünün devam edeceği fakat iki banka arasında kurulacak stratejik işbirliği sonucunda kontrol  n kalitesinin hissedilir  l de deĐiŐeceĐi ifade edilerek 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında işleme izin verilmesi talep edilmiştir.

Devralma işlemi, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde, "herhangi bir teşebbüs  n ya da kişinin diğer bir teşebbüs  n malvarlığını yahut ortaklık paylarının tüm  n  n veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi" olarak tanımlanmıştır.

Bildirime konu işleminde Akbank'ın %20 oranındaki hissesi iki aşamalı bir işlem ile COIC tarafından satın alınacaktır. İŞleme ilişkin ilk aşama

Akbank'ın 28.000.000.000 adet hissesinin satıcı hissedarlardan alınması, ikinci aşama ise, Akbank'ın sermaye artırımını sonucunda ihraç edilecek 20.000.000.000 adet hissenin alımıdır.

Devralma işlemi öncesinde Akbank'ın kontrolü H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'de iken devralma işlemi neticesinde teşebbüsün kontrolünde herhangi bir değişiklik meydana gelmeksizin sadece H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'nin Akbank'taki hisse oranı düşecektir. Ayrıca, H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'nin hisseleri ile birlikte yine holding bünyesinde faaliyet gösteren Akbank T.A.Ş. ve Sabancı Ailesi'nin toplam hisselerinin işlem sonrasında dahi %(...,...) (%....-....) arası) olduğu dikkate alındığında Akbank'ın kontrolünde herhangi bir değişiklikten söz etmek mümkün değildir. Diğer taraftan, Akbank'ın kontrolünde değişiklik olmadığı bildirim formunda taraflarca da açıkça ifade edilmiştir. Ayrıca, tarafların birbirlerinin yönetim kurullarına atayacakları birer üyenin de kendilerine yönetimde söz sahibi olmayı veya belirleyici etki uygulama olanağını sağlayacak bir araç olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, anılan Tebliğ'in 2. maddesi anlamında bir devralma olarak kabul edilemeyecek olan bildirim konusu işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında değildir.

H.2.5. Menfi Tespit Değerlendirmesi

H.2.5.1. Yediemin Sözleşmesi

17.10.2006 tarihinde Citigroup, COIC, H.Ö. Sabancı Holding A.Ş., Aksigorta A.Ş., Exsa Export Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş., Europlus Investment Holdings Ltd., Akbank T.A.Ş. Mensupları Tekaüt Sandığı Vakfı ve Akbank'ın Sabancı Ailesi'ne mensup hissedarları arasında imzalanan "Yediemin Sözleşmesi"nde Akbank'ın %20 oranındaki hissesinin COIC tarafından satın alınmasına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddeleri kapsamında herhangi bir rekabet kısıtlaması içermeyen söz konusu sözleşmeye, Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

H.2.5.2 Hissedarlar Sözleşmesi

H.2.5.2.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

17 10.2006 tarihinde Citigroup, COIC, H.Ö. Sabancı Holding A.Ş., Aksigorta A.Ş. ve Akbank arasında imzalanan ikinci sözleşme olan "Hissedarlar Sözleşmesi"nin konusunu ise iki banka arasında kurulması amaçlanan stratejik ortaklığa ilişkin hak ve yükümlülükleri tesis etmek ve ilişkilerin çerçevesini belirlemek oluşturmaktadır.

Akbank ve Citibank ilgili ürün/hizmet pazarı olarak belirlenen "bankacılık ve finansal hizmetler pazarı"nda birbirlerine rakip durumdadırlar.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar...hukuka aykırı ve yasaktır.*" hükmünü haizdir. Dolayısıyla, aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün sınırları son derece geniş belirlenmiş çeşitli alanlarda stratejik ortak olarak birlikte hareket etmelerini düzenleyen Sözleşme rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olup, 4. madde yasağına tabidir.

Ayrıca, "Hissedarlar Sözleşmesi"nin yönetim kurulu dağılımlarına, oylamalara, hissedarlık oranının çoğaltılmamasına ve hisselerle ilişkin devir yasağına, ön alım, ilk teklif ve rüşhan haklarına ilişkin düzenlemeler içeren 1, 2 ve 4 maddeleri, stratejik işbirliği ve münhasır stratejik ilişkileri düzenleyen 3 ve 5. maddeleri ile birleşme ve devralmalara ilişkin düzenlemeler içeren 7. maddesi rekabeti sınırlayıcı niteliktedir. Bu maddeleriyle de teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı nitelikte bir anlaşma olduğu anlaşılan "Hissedarlar Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

H.2.5.2.2. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, aynı ilgili pazarda yatay seviyede bulunan rakip teşebbüsler arasında yapılan mal veya hizmet alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalara uygulanmamaktadır. Anılan Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde rakip teşebbüsler "*Aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar*" olarak tanımlanmıştır. Akbank ve Citibank arasında dikey nitelikli bir sağlayıcılık ilişkisi bulunmamaktadır. Akbank ve Citibank bankacılık ve finansal hizmetler pazarında yer alan çeşitli ürün ve hizmet türlerinde birbirlerine rakip olduklarından; rakip olmadıkları ürün ve hizmet türlerinde ise gerekli altyapıyı tesis etme gücüne sahip bulduklarından bildirimine konu "Hissedarlar Sözleşmesi"ne 2002/2 sayılı Tebliğ uygulanamaz.

H.2.5.2.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

Akbank ve Citibank arasında kontrolün devrine ya da ortak kontrole geçiş sağlayacak bir yoğunlaşma işleminin gerçekleşmesi halinde, işlemin taraflarının pazar paylarının toplamının hakim durum yaratacak ölçüye ulaşmaması veya bir hakim durumu güçlendirmemesi ve dolayısıyla ülkede veya ülkenin bir bölümünde etkin rekabeti önemli ölçüde engellememesi nedeniyle işleme izin verilebilecekken, taraflar arasında bankacılık faaliyetlerinin neredeyse tümünü kapsayan son derece geniş bir alanda işbirliği geliştirilmesi ve iki bankanın faaliyetlerinin uyumlu hale getirilmesi farklı bir durum arz etmektedir. Kural olarak iki bağımsız teşebbüsün bu şekilde koordinasyon içine

girmesi rekabet hukuku uygulamasında yasaklanmaktadır. Ancak stratejik işbirliği anlaşmalarının doğası gereği tarafların yoğun bir şekilde birlikte çalışmaya başlamasıyla bu birliktelikten etkinlikler doğması ve yeni teknolojik gelişmelerin ortaya çıkması nedenleriyle stratejik işbirlikleri muafiyete tabi tutulabilmektedir. Ayrıca stratejik işbirliklerinin ticari anlaşmalarla birleşmeler arasında bir noktada konumlandırılması ve literatürde şirket birleşmesinden bir önceki safha veya bir nevi nişanlanma olarak değerlendirilmesi sebebiyle stratejik ortaklara ileride birleşmeleri kuvvetle muhtemel gözüyle bakılmaktadır.

Bununla birlikte, tarafların sadece mevcut pazar payları ve piyasadaki konumları dikkate alınarak yapılacak bir değerlendirme eksik kalacaktır. Citigroup'un dünya çapında muhtelif finansal hizmetler ve ürünler sunan bir global finans hizmeti kuruluşu olduğu, Akbank'ın ise Türkiye'de ilk beş banka arasında yer alan saygın yerel bir banka olduğu göz önüne alınarak tarafların potansiyel bir rekabet kısıtı yaratma gücüne sahip olacakları sonucuna ulaşılabilmektedir. Hatta Akbank ve Citibank arasındaki stratejik işbirliğinin, sınırlarının ve kapsamının netleştirilmemesi halinde potansiyel bir pazar kapama etkisi dahi yaratılabileceği ve netice itibarıyla söz konusu işbirliğinin potansiyel bir rekabet ihlaline yol açabileceği dikkate alınması gereken bir husus olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle stratejik işbirliklerinin bazı durumlarda rakipler arasındaki kartel benzeri yapılanmaların kılıfı olarak kullanılabilirdiği verisi göz önüne alınacak olursa, bankacılık sektöründe sınırları belli olmayan çok sayıda stratejik işbirliğine izin verilmesi pazardaki aktör sayısını dolaylı yoldan azaltıp koordinasyon için ortam sağlamak risklerini barındırmaktadır. Bu şekilde piyasadaki aktörlerin stratejik işbirliği kılıfı altında birlikte hareket etmeleri rakip sayısını önemli oranda azaltıp pazar kapama etkisine neden olma ihtimalini taşımaktadır.

Bu çerçevede, "Hissedarlar Sözleşmesi"nin bireysel muafiyetten yararlanıp yararlanmayacağına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi esas alınmak suretiyle yapılan değerlendirmelerde Sözleşme iki grup halinde incelenmiştir.

İlk grupta "Hissedarlar Sözleşmesi"nin "Stratejik İşbirliği" başlıklı 3. maddesi ile "Ticari İşbirliği" başlıklı 3.2. maddesinde atıfta bulunulan Ek-B'de sıralanan "İşbirliği Alanları"ndan özellikle "Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketici kredi imkanları", "İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketici ürünleri alanında işbirliği", "Kurumsal Bankacılık ve Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, Özel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır Ötesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım", "Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu" ve "Hazine: Finansman, hedging" alanları dışındaki hükümleri yer almaktadır. Buna karşılık

ikinci grupta, “Hissedarlar Sözleşmesi”nin 3. maddesi ve Ek-B’de yer alan ve yukarıda sıralanan beş işbirliği alanı yer almaktadır. İlk gruba ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi çerçevesinde yapılan muafiyet değerlendirmesine aşağıda yer verilmiştir.

H.2.5.2.3.1. Malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

Bu hüküm çerçevesinde hangi hallerin ekonomik yarar sağladığının somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması ekonomik yararın sağlandığı hususlar arasında görülmektedir.

Kurulacak stratejik ortaklık ile finans piyasalarında uluslararası güce sahip Citibank ile Türkiye bankacılık ve finansal hizmetler pazarında güçlü bir konuma sahip Akbank biraraya gelecektir. Bu yönüyle, söz konusu stratejik ortaklık ile Akbank kendi ürün ve hizmetlerinin uluslararası dağıtımında daha geniş imkânlar elde ederken, Citibank’ın Türkiye pazarında Akbank’ın yaygın şube ve dağıtım ağından yararlanma imkânı doğacaktır. Diğer taraftan, iki bankanın teknoloji ve know-how paylaşımları müşterilere yeni finansal ürün ve hizmetler sunulmasına, mevcut ürün ve hizmetlerde ise kalitenin artmasına hizmet edecektir. Akbank ve Citibank arasındaki işbirliği ile üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşmesi ise stratejik ortaklığın muhtemel yararları arasındadır. Şöyle ki; söz konusu işbirliği ile Akbank herhangi bir ürün geliştirme maliyetine katlanmaksızın dünya finans piyasalarında yeni ürün ve hizmetleri müşterilerine sunabilecek, Citibank ise Akbank’ın şube ve dağıtım ağından faydalanmak suretiyle yeni bir dağıtım ağı oluşturmanın maliyetine katlanmaksızın geniş bir müşteri grubuna ulaşabilecektir. Bunlara ilaveten, tarafların oluşturacağı stratejik işbirliğinin birbirini yakından takip eden ve yeniliklere çabuk ayak uyduran bir sektör olan bankacılıkta daha rekabetçi bir ortama olanak sağlayacaktır.

H.2.5.2.3.2. Tüketicinin bundan yarar sağlanması

Muafiyetin ikinci şartı; anlaşmanın tüketicilere ortaya çıkan objektif faydadan adil bir pay alma imkânı tanınması gereğidir. Kanun’un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtımını veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması ve ortaya çıkan ekonomik fayda ile tüketicinin elde edeceği menfaat arasında makul bir denge olması gerekmektedir. Bu çerçevede; fiyatlar seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi,

malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

Tüketici yararı açısından bakıldığında Akbank ve Citibank arasında gerçekleşecek stratejik ortaklık öncelikle her iki bankanın müşterilerine yeni finansal ürün ve hizmetler sunulmasına neden olacağından, tüketicilere yönelik ürün ve hizmet çeşitliliği artacaktır. Ayrıca, Citibank müşterilerinin Akbank'ın yaygın şube ve dağıtım ağlarından yararlanması da önemli bir tüketici yararı olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan, Akbank müşterileri kurulacak işbirliği neticesinde finans alanında uluslararası güce sahip bir markanın getireceği yeniliklerden yararlanma fırsatına sahip olacaklardır. Mevcut ürün ve hizmetlere yönelik olarak ise iki bankanın teknoloji, kaynak kullanımı ve altyapı alanındaki işbirliği sonucunda düşen maliyetlerin düşük fiyatlar olarak tüketiciye yansıtacağı ve/veya hâlihazırdaki fiyatlarda daha iyileştirilmiş ürünleri tüketicilere sunulabilecektir. Oluşması öngörülen güçlü ve etkin teknik altyapı ile özellikle elektronik bankacılıkta hizmet erişimi artacaktır.

H.2.5.2.3.3. İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

Muafiyetin üçüncü şartı, anlaşmanın veya kararın teşebbüslere ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırma imkânı tanımaması, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlamasının rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamasıdır. Bu şartın amacı, rekabetin kısmen sınırlandırılmasına izin verilen piyasalardaki reel ve potansiyel rekabetin devamının teminidir.

Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre 31.12.2005 tarihi itibarıyla Akbank'ın aktif büyüklüklerine göre hesaplanan pazar payı %13,63 iken Citibank'ın payı %0,65'tir. Kredilere göre hesaplanan pazar payının Akbank için %14,83; Citibank için %0,75 olduğu ve mevduata göre hesaplanan pazar payının ise Akbank için %12,64 ve Citibank için %0,76'dır. Buna göre, Akbank ile Citibank'ın aktif büyüklüklerine göre hesaplanan pazar payları %14,28 olmaktadır. Benzer şekilde tarafların kredilere göre hesaplanan pazar payları toplamı %15,58 iken mevduata göre hesaplanan pazar payları toplamı %13,40'tır. Yer verilen pazar payı bilgilerinin yanı sıra bankacılık sektöründe günümüz itibarıyla 46 bankanın aktif olarak faaliyette bulunması ve sektörün etkin rekabetin devam ettiği bir piyasa özelliği göstermesi nedeniyle Citibank ve Akbank arasında akdedilen "Hissedarlar Sözleşmesi"nin Stratejik İşbirliği başlıklı 3. maddesinde yer verilen işbirliği konuları ile bu maddenin ekinde yer alan Ek-B'de sıralanan "İşbirliği Alanları"ndan özellikle "Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketici kredi imkanları", "İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketici ürünleri alanında işbirliği", "Kurumsal Bankacılık ve

Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, Özel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır Ötesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım”, “Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu” ve “Hazine: Finansman, hedging” alanları hariç olmak üzere “Hissedarlar Sözleşmesi” ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmayacaktır.

H.2.5.2.3.4. Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

Kanun’un 5. maddesinde öngörülen bu son koşul gereği, tüketicilere yansıtılan ekonomik gelişme ve iyileştirmenin elde edilmesinde rekabeti daha az sınırlayan bir yöntem mevcut ise anlaşmaya muafiyet tanınmayacaktır. Bu koşula aykırılık, ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanması ya da rekabetin sınırlanması gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

“Hissedarlar Sözleşmesi”nin Münhasır Stratejik İlişkileri düzenleyen 5. maddesi ile Citigroup’un ve kontrol ettiği iştiraklerinin Türkiye’de Citibank ve Akbank dışında diğer banka veya finans kuruluşları ile stratejik işbirliği yapmaları; Akbank ve kontrol ettiği iştiraklerinin ise Türkiye piyasası ile ilgili tamamı veya çoğunluğu Türklere ait olmayan başka bir banka veya finans kuruluşu ile stratejik işbirliği yapmaları ve Citibank’ın Akbank dışında Türkiye’de faaliyet gösteren diğer finansal kurumların ürünlerini satması ve dağıtımını yapması kısıtlanmıştır. Keza, Sözleşme’nin 2. maddesi ile COIC ve bağlı iştiraklerinin hisse devir işleminin tamamlanmasının ardından 36 aylık süre boyunca Akbank hisselerini satması veya devretmesi yasaklanmış, 7. maddede ise iki bankanın yapacağı birleşme ve devralmalara ilişkin bazı sınırlamalar getirilmiştir. Söz konusu düzenlemeler 4054 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilen rekabet kısıtlamalarıdır.

Akbank ve Citibank arasında Akbank hisselerinin %20’sinin COIC tarafından satın alınması sonrasında bankacılık ve finansal hizmetler pazarında çok sayıda alanı kapsayan bir stratejik işbirliği kurulması amaçlanmaktadır. Ortak girişim ve birleşme arasında bir noktada konumlandırılacak olan stratejik işbirliklerinin amacına ulaşabilmesi ve öngörülen işbirliği alanlarında etkinliğin sağlanabilmesi için bazı kısıtlamaların getirilmesi olağandır. Buna göre, Sözleşme’nin 5. ve 7. maddesi ile getirilen kısıtlamaların taraflar arasında üretim, dağıtım ve teknoloji alanında yapılması planlanan işbirliği ve sonucunda ortaya çıkması muhtemel ürün çeşitliliği ve ürün kalitesinde artış, maliyetlerde azalma gibi stratejik işbirliğinden beklenen ve tüketicilere de yansıtacak söz konusu faydalara erişilmesi açısından makul olduğu değerlendirilmektedir. Diğer

tarafından, 2. maddedeki düzenlemelerin ise kurulacak stratejik işbirliğinin amacına ulaşabilmesi için gerekli bir kısıtlama olduğu düşünülmekle birlikte, aynı zamanda yapılan yatırımı güvence altına almaya yönelik teknik bir düzenleme olduğu kanaati oluşmuştur.

Bu hususlar dikkate alınarak, bildirim konu Sözleşme ile getirilen söz konusu kısıtlamaların ortaya çıkan yararlarla kıyaslandığında rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlamamakta olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler neticesinde “Hissedarlar Sözleşmesi”nin “Stratejik İşbirliği” başlıklı 3. maddesi, ile 3. maddenin atıfta bulunduğu Ek-B’de sıralanan “İşbirliği Alanları”ndan özellikle “Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketici kredi imkanları”, “İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketici ürünleri alanında işbirliği”, “Kurumsal Bankacılık ve Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, Özel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır Ötesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım”, “Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu” ve “Hazine: Finansman, hedging” alanları hariç olmak üzere “Hissedarlar Sözleşmesi” 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan muafiyet şartlarını taşımaktadır.

Ancak ikinci grupta yer alan ve Ek-B’de sıralanan 5 alandaki işbirliğinin, ağırlıklı olarak bankacılığın ve finansal hizmetlerin kamudan mali kaynak toplama veya tüketiciye kredi kullanıma yönelik alanlardan oluştuğu göz önüne alınarak, iki bağımsız teşebbüsün birlikte fiyat belirlemesi, pazar paylaşımı gibi sonuçlara yol açabilecek genişlikte düzenlenmiş olması kaygı verici bulunmaktadır. Ek bilgi talebi üzerine taraf vekilleri tarafından problemleri bulunan alanlarda yeni ürün geliştirme (ATM’den kredi kullanma, mobil kredi gibi), know-how paylaşımı, ortak girişimler, çapraz tedarik, yönlendirme anlaşmaları, ürünlerin satılması ve dağıtımı ve küresel platformlara erişim alanları gibi bankacılık süreç ve yöntemlerine ilişkin işbirlikleri yapılabileceği vurgulanmasına ve bankaların fonlama farklılıkları, müşteri gizliliği, bankacılık alanındaki ayrıntılı mevzuat hükümleri ve de pazarın şeffaflığı sebepleriyle fiyat tespiti gibi rekabet hukukunda “per se” yasak kabul edilen durumların yaşanmasının zorluklarına dikkat çekilmesine rağmen işbirliğinin uygulamaya yansımaları konusunda belirsizliklerin devam ettiği tespit edilmiştir.

“Hissedarlar Sözleşmesi”nin 3. maddesi ile ilgili olarak ifade edilmesi gereken hususlardan bir diğeri ise teknoloji paylaşımı konusunda çalışacak ortak takımlar kurulması ve düzenli olarak üst yönetim toplantıları düzenlenmesi gibi konuların henüz yeterince açık olarak hükme bağlanmamış olmasıdır.

Bu nedenle, mevcut hali ile muafiyet koşullarını taşımayan “Hissedarlar Sözleşmesi”nin “Stratejik İşbirliği” başlıklı 3. maddesi ve yukarıda sıralanan Ek-B’de yer alan beş işbirliği alanlarının da muafiyet kapsamına girebilmesi için “Taraflar, ayrı ve bağımsız tüzel kişiliklerini muhafaza edecekler ve ürünlerin fiyatlandırılmasına ve müşterilere ilişkin kararlar da dahil olmak üzere tüm ticari ve bankacılık kararlarını koordinasyon doğurmayacak şekilde ayrı ayrı alacaklardır.” şeklindeki ifadenin tarafların bağımsızlığını hukuken açıklığa kavuşturmak amacıyla aynı Sözleşme’nin 3. maddesine eklenmesi gerekmektedir. Ayrıca tarafların stratejik ortaklığın yapısı ve işleyiş sürecine ilişkin imzaladıkları herhangi bir ek protokol veya Hissedarlar Sözleşmesi dışında bir başka sözleşmenin mevcut olmaması da dikkate alınarak, yapılacak yeni düzenlemeler ile gerçekleştirilen işbirliklerinin Rekabet Hukuku bağlamında değerlendirilmesi için Kurum’a bildirilmeleri gerektiği neticesine varılmıştır.

Değerlendirilmesi gereken son husus ise belirlenen şartların sağlanması halinde “Hissedarlık Sözleşmesi”ne tanınabilecek olan muafiyetin süresidir. “Hissedarlık Sözleşmesi”ne tanınması muhtemel muafiyetin 5 yıl süreyle sınırlı olarak verilip, sürenin sonunda ise yeni bir değerlendirme yapılması uygun olacaktır. Zira “Hissedarlar Sözleşmesi”nin 2.1. maddesinde Citigroup’un 36 aylık bir süre boyunca devir yasağına uyması yönünde bir hüküm bulunmaktadır. Bu hükmün bir amacının da kurulan stratejik işbirliğinin sonuçlarının doğmasına uygun bir süre tanımak ve üç yılın sonundaki gelişmelere göre taraflar arasındaki ilişkiye yön vermek olduğu ortadadır. Dolayısıyla, hem taraflar hem de sektör için önemli sonuçlar doğurması beklenen bu stratejik işbirliğinin belirli bir süre sonunda izlenmesi gereklidir. Ayrıca stratejik işbirliklerinin genellikle 5 yıllık süre sonunda ya şirket birleşmesiyle ya da ilişkiye son verilmesiyle neticelendiği tespiti karşısında da muafiyetin 5 yıllık bir süre ile sınırlı olarak tanınması gerektiği anlaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 1- Bildirime konu işlemin, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında olmadığına,
- 2- Akbank T.A.Ş.’nin %20 oranında hissesinin Citibank Overseas Investment Corporation tarafından satın alınmasına ilişkin düzenlemelere yönelik “Yediemin Sözleşmesi”ne 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine,
- 3- Akbank T.A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında kurulması amaçlanan stratejik ortaklığa ilişkin hak ve yükümlülükleri tesis etmek ve ilişkilerin çerçevesini

belirlemek amacıyla imzalanan ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’ne 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

4- ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı ‘‘Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’’ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,

5- ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’ne bu haliyle Kanun’un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet verilemeyeceğine,

5-i) Bununla birlikte ‘‘Taraflar, ayrı ve bağımsız tüzel kişiliklerini muhafaza edecekler ve ürünlerin fiyatlandırılmasına ve müşterilere ilişkin kararlar da dahil olmak üzere tüm ticari ve bankacılık kararlarını koordinasyon doğurmayacak şekilde ayrı ayrı alacaklardır.’’ şeklindeki ifadenin ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’nin 3. maddesine eklenmesine, bu yönde değişikliklerin yerine getirilmesi için, taraflara kararın tebliğinden itibaren 60 gün süre verilmesine,

5-ii) Bu koşulun yerine getirilmesi halinde ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’ne 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınıp tanınmayacağı hususunun değerlendirilmesine,

5-iii) Ayrıca ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’nin gerek 3.1. ve 3.3. maddeleri kapsamında, gerekse 3.2. maddesinde atıfta bulunulan Ek-B’de sıralanan ‘‘İşbirliği Alanları’’ndan özellikle ‘‘Kredi makineleri ve mobil telefon işlemleri ile verilen krediler dahil olmak üzere tüketicici kredi imkanları’’, ‘‘İpotek ve yatırım ürünleri gibi ürünlerin kaynak çeşitlendirme çalışmaları dahil, tüketicici ürünleri alanında işbirliği’’, ‘‘Kurumsal Bankacılık ve Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinde, Proje ve Ticaret Finansmanı, zel Sermaye, Gayrimenkul Finansmanı, Sınır tesi Sendikasyon alanlarında karşılıklı sevk ve muhtemel ortak katılım’’, ‘‘Finansal kiralama faaliyetlerinin kombinasyonu’’ ve ‘‘Hazine: Finansman, hedging’’ alanlarında gerçekleştirilen işbirliklerinin ve her yeni düzenlemenin yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde Kurum’a bildirilmesine,

OYçOKLUğU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu’nun 06.12.2006 Tarih ve 06-87/1120-325 Sayılı Kararına KARŞI OY GEREKÇESİ

Citigroup Inc.nin dolaylı olarak tamamına sahip olduğu iştiraki Citibank Overseas Investment Corporation aracılığıyla Akbank T.A.ř’de %20 oranında hisse devralması işlemine ilişkin imzalanan ‘‘Yediemin Sözleşmesi’’ ve stratejik ortaklık kurulmasına yönelik ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan ‘‘Hissedarlar Sözleşmesi’’ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muhalefet tanınması talebiyle ilgili 06.12.2006 tarihinde alınan karara katılmamaktayım. şöyle ki:

I-a) Kurul, bildirim konu işlemin 4054 Sayılı Kanunun 7. ve 1997/1 sayılı tebliğ kapsamında olmadığını kararlaştırmıştır.

b) İstem, 4054 Sayılı Kanunun 7. maddesi ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulun'dan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamındadır. 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. ve Rekabet Kurulun'dan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkındaki 1997/1 Sayılı Tebliğ'in 2/b maddesine göre karara konu hisse devri bir devralmadır. 4054 Sayılı Kanun'un Birleşme ve Devralma başlıklı 7. maddesi, "bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının TÜMÜNÜ VEYA BİR KISMINI **ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma** yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere DEVRALMASINI rekabet hukuku bakımından devralma olarak kabul etmektedir. Görüleceği üzere Kanun ortaklık payının "bir kısmını" veya sözcüğüyle, "tümünü" devralmadan ayrı ve müstakilen bir devralma işlemi olarak kabul etmektedir. Keza payların bir kısmını "kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi" vermesi ile irtibatlandırmaksızın YA DA sözcükleri ile hissenin bir kısmının devralınması "devralma" olarak kabul edilmiştir. 1997/1 sayılı tebliğin 2. maddesinin başlığı "Birleşme veya Devralma Sayılan Haller" dir. 2. maddenin b bendinde aynen "herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü VEYA bir kısmını YA DA kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması VEYA kontrol etmesinin" devralma sayılacağı belirtilmiştir.

Karara konu devralma işleminin **4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7 nci** ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan **1997/1 sayılı Tebliğ** kapsamında olduğu gözönünde bulundurularak buna göre karar verilmesi gerekir.

Bu itibarla Kurul, başvurunun 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında olduğunu kabul edip, 1997/1 sayılı Tebliğ'e uyumunu inceleyerek, Akbank ve Citibank'ın Pazar paylarının toplamının (% 14.28) hakim durum yaratacak ölçüye ulaşmaması ve başkaca yasal bir engel bulunmaması nedeniyle COIC'nin % 20 hisse devralmasının Akbank'ın kontrolünde herhangi bir değişikliğe neden olmadığı için koşulsuz **İZİN** vermeliydi

II. Bildirimin konusu; Citigroup İnc.'nin dolaylı olarak tamamına sahip olduğu iştiraki Citibank Overseas Investment Corporation (COİC) aracılığı ile Akbank A.Ş. de %20 oranında hisse devralması işlemine ilişkin olarak imzalanan iki sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet

tanınmasıdır. Bu anlaşmalardan biri hisse devralmasına ilişkin olarak imzalanan “**Yediemin Sözleşmesi**” diğeri, stratejik ortaklık kurulmasına yönelik ilişkilerin çerçevesini belirlemek amacıyla imzalanan “**Hissedarlar Sözleşmesi**” dir.

1- “Yediemin Sözleşmesi” 4054 sayılı Kanun’a (4, 6 ve 7. maddelerine) aykırı hiçbir hüküm içermediğinden Kurulca bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi uygun görülmüştür. Bu sonuca ben de **aynen katılmaktayım**.

2- Hissedarlar Sözleşmesi ile COİC tarafından Akbank hisselerinin % 20 sinin satın alınmasının ardından Akbank ile Citibank arasında bir **stratejik ortaklık** kurulması amaçlanmaktadır. Hedef ; teknoloji ve know-how paylaşımı, muhtemel ticari düzenlemeler (yönlendirme anlaşmaları, ortak girişimler, işbirlikleri ve benzeri düzenlemeler) ve mevcut müşterilere ek hizmetler satılmasıdır. Her işletme kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına diğerlerinden bağımsız olarak belirleyecektir. Akbank ve Citibank bağımsız tüzel kişiliklerini muhafaza edecekler, ürünlerin fiyatlandırılmasına ve müşterilere ilişkin kararlar da dahil olmak üzere tüm ticari ve bankacılık kararlarını ayrı ayrı alacaklardır. Tarafların bankacılık faaliyetleri birbirinden bağımsız olacağı için sözkonusu stratejik işbirliği Citibank ve Akbank’ın pazar paylarını **doğrudan etkilemeyecektir**. Meydana gelecek herhangi bir **dolaylı etki** tarafların daha geniş bir ürün ve hizmet yelpazesi sunmasını ve müşteri sayısının artmasını sağlayacaktır. Bu stratejik işbirliğinin daha rekabetçi bir piyasanın oluşmasına yardımcı olacağı, Türk bankacılık sektörünün daha verimli ve gelişmiş bir yapıya kavuşmasına ve müşterilerine (tüketiciye) yüksek standartlı ürün ve hizmetler sunmasına katkıda bulunacağı açıktır.

Kaldı ki yedi maddeden oluşan Hissedarlar Sözleşmesi 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesine göre bireysel muafiyet alacak durumdadır. Bilindiği üzere 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulabileceği hükmü yer almaktadır. Hissedarlar Sözleşmesinin bir bütün olarak;

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmeler ekonomik ve teknik gelişme sağlayacağı,

b) Tüketicinin bundan yarar göreceği,

c) Piyasada rekabetin ortadan kalkmasının sözkonusu olmayacağı

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla kısıtlamadığı,

açıktır. Nitekim rekabet uzmanları da düzenledikleri 30.11.2006 tarihli yazılı görüş ve kurul toplantısındaki sunuşlarında; yedi maddeli Hissedarlar Sözleşmesinin 3.1, 3.3 ve ticari işbirliği başlıklı 3.2 maddesinin atıfta bulunduğu

Ek-B'nin sadece **5 işbirliği (Ek-B'de öngörülen işbirliği alanı 16'dır)** alanı dışındaki tüm maddelerinin sözkonusu maddeler için ise, 3. maddede bağımsızlığa ilişkin ortaya çıkacak belirsizliğin giderilmesine yönelik yapılacak değişiklikte (60 gün süre verilerek) tereddütsüz muafiyet tanınabileceğini vurgulamışlardır. Bu maddelerin de 4054 Sayılı Kanunun 4. maddesindeki koşulların kapsamında olmaları nedeniyle bireysel muafiyet alacakları **kesin kanısındayım**.

Kurul, bugüne kadarki uygulamalarında, bir sözleşmenin bazı maddelerinin tadilini veya yeniden düzenlenmesini öngörmesi ve bu işlemten sonra muafiyet vermeyi düşündüğü, değerlendirdiği durumlarda işleme muafiyet vermekte öngördüğü değişiklikler için teşebbüslere süre tanımaktaydı. Stratejik işbirliği öngören bu dosyada; ki Avrupa'da tek (Banque Nationale De Paris (BNP), Dresdner Bank (DB), işbirliği), Türk Rekabet Hukuk ve Rekabet Kurumunda hiç uygulaması olmayan ve tartışılmayan bir başvuruda, değişiklik için taraflara 60 günlük süre vermekte, **bu koşulun yerine getirilmesi durumunda bile bireysel muafiyet tanınıp tanınmayacağını değerlendireceğini** karar altına almaktadır. Bu Türkiye'de toplam aktifleri itibariyle 3, toplam kredileri itibariyle 1. olan Akbank ve Dünyada yüzden fazla ülkede 200 milyon müşteri hesabı bulunan (Citigroup Inc.) Citibank'a haksızlıktır. Türkiye'ye 2.5 milyar dolar yabancı sermaye girişine olanak sağlayacak olan teşebbüsleri belirsizliğe itmektir. Bu nevi stratejik işbirliği düşüncesinde olan Teşebbüslerin, bu projelerinden vazgeçmelerine neden olabilecek bir durumdur. Kurul'un vermesi gereken karar, önceki uygulamalarındaki gibi "Teşebbüsler, size sözleşmenin şu maddelerinde 60 gün içerisinde değişiklik yapmanız koşuluyla bireysel muafiyet verdim" olmalıydı. Alınan karara göre, teşebbüsler büyük emek ve mesailerle sözleşmede değişiklikler yapacaklar, Kurul'a müracaat edecekler ve fakat muafiyet alıp alamayacaklarını bilemeyeceklerdir.

Bu noktada şu hususa da değinmek istiyorum. Rekabet Kurulu, kendisine yapılan menfi tespit ve muafiyet başvurularını, imzalanmış ve icra özelliği bulunan anlaşmalara hasren yapmaktadır. Ortada uygulanacak bir imzalanmış anlaşma mevcut değilse, menfi tespit veya muafiyet incelemesi yapmamakta, karar oluşturmamaktadır. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 25.4.2005 tarih 320-82 sayılı, 13.5.2005 tarih 385-98 sayılı kararları buna örnektir (**Ek-1/a-b**). Danıştay da bu görüştedir. Danıştay 13. Dairesi 9.10.2006 tarih 2006/3868 sayılı kararında aynen "...Rekabet Kurulu tarafından muafiyet veya menfi tespit talepleri, ancak uygulanan ve yürürlükte bulunan anlaşmalarla ilgili olarak değerlendirilir." öngörmüştür (**Ek-2**). İncelemeye konu Hissedarlar Sözleşmesi'nin B maddesi "...taraflar aşağıda tanımlanan şekilde **stratejik bir ittifak kurmak istemektedirler**. Stratejik ittifak Crimson(Citigroup) ve Amber'in (Akbank A.Ş.) mutabık kaldığı şekilde

stratejik büyüme, teknolojiye ve ticari işbirliğine ilişkin olarak **işbirliğinde bulunulmasını** kapsamaktadır.” şeklindedir. Henüz stratejik büyüme, teknolojik ve ticari işbirliğine yönelik bir anlaşma imzalanmamıştır. Bu anlaşmalar imzalanmış ve icra edilebilir bir şekilde Hissedarlar Sözleşmesi ekinde Rekabet Kurulu’nun incelemesine sunulup menfi tespit veya muafiyet talep edilseydi Kurul’un aldığı karar hukuki anlam ve sonuç doğurabilirdi.

Yasası 13 Aralık 1994 yılında çıkan Rekabet Kurulu’nun Türkiye’de faaliyete geçişi 1999 yılıdır. A.B.D. deki uygulamaya göre 100 yıl, Avrupa’dakine göre 50 yıl sonradır. Diğer etmenlerin yanında, Rekabet Hukuku ve kültürünün gelişmesinde Rekabet Kuruluna da büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Bu başvuru (dosya) Türk Rekabet Hukukunda ve Rekabet Kurulun’da ilktir. Raportörlerin raporunun 9. sayfasının 1. ve sonuncu paragraflarında sıkça vurgulanmıştır. Avrupa’da da tek örneği (BNP-DB) vardır. Konusu, kapsamı, Türkiye’ye bu büyüklükte yabancı sermayenin girişine yol açması bakımından bundan sonraki stratejik işbirliklerine örnek oluşturacaktır. O itibarla bu dosya bir Rekabet Uzmanı ile yeni ve son derece deneyimsiz olan 2 uzman yardımcısına değil, en az üç kıdemli Rekabet Uzmanına inceletirilmeliydi. Kurumda “Stratejik İşbirlikleri ve Rekabet” konulu tez sahibi A.Özlem Uzun ve sektörle alakalı uygulama ve birikimleri olan seçkin uzmanlar görevlendirilmeliydi.

Ayrıca ; “Yedieminlik Sözleşmeleri” ile “Hissedarlık Sözleşmeleri” Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunun’da özellik arz eden sözleşmelerdir. Kurul nihai kararından önce Kurum Hukuk Müşavirliğinin görüşünü almalı, Yediemin Sözleşmesi ve Hissedarlık Sözleşmelerinin hukuki tanımı, anlamı, sonuçları ve Rekabet Hukukundaki yeri ve yorumu yapılmalıydı. Karar bu yönüyle eksik incelemeye dayalı, Rekabet Kurulu’nun uygulamalarına ve hukuka aykırıdır.

Açıkladığım sebeplerle alınan karara karşıyım.

M.Sıraç ASLAN
Kurul Üyesi

Ek-1: 2 adet belge (Ek-1a: 25/04/2005 tarih ve 05-28/320-82 sayılı Rekabet Kurulu kararı; Ek-1b: 13/05/2004 tarih ve 04-34/385-98 sayılı Rekabet Kurulu kararı)

Ek-2: 1 adet belge (Danıştay 13. Dairesinin 09/10/2006 tarih ve E. 2006/3868 sayılıYD Kabul kararı)

KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ

(01.10.2006-31.12.2006)

KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
1	Danıştay 13. Daire	05/126	06/1410	MTM Haber Yatırım A.Ş.	23.10.2001 tarih ve 01-51/512-125 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
2	Ank.11. Sulh Ceza Mah.	06/65	06/65	Çimentaş (İzmir Çimento Fabrikası A.Ş)	13.09.2005 tarih ve 05-57/850-230 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
3	Ank. 7 Sulh Ceza Mahkemesi	06/238	06/238	Tekin Acar Büyük Mağazacılık Tic. A.Ş.	10.10.2005 tarih ve 05-66/946-255 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
4	Ank. 1 Sulh Ceza Mahkemesi	06/223	06/223	Batıçim Batı Anadolu Çimento San. A.Ş	13.09.2005 tarih ve 05-57/850-230 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
5	Ank. 1 Sulh Ceza Mahkemesi	06/311	06/311	HSBC Bank Ticaret A.Ş.	24.11.2005 tarih ve 05-79/1082-309 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
6	Ank. 1 Sulh Ceza Mahkemesi	06/507	06/507	1-Bayram Çelik, 2-Nuh Çelik, 3-Adem Çelik, 4-İdris Çelik	18.01.2005 tarih ve 05-06/52-21 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
7	Ank. 1 Sulh Ceza Mahkemesi	06/506	06/506	Kafalılar Gıda San. ve Tic. A.Ş	18.01.2005 tarih ve 05-06/52-21 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
8	Ank. 2 Sulh Ceza Mahkemesi	06/733	06/733	1-Bozüyük Seramik San. ve Tic. A.Ş 2- Ercan Seramik an.	02.02.2006 tarih ve 06-08/121-30 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
				Ve Tic. A.Ş 3- Ercan Seramik San. Tur. Tic. Ltd. Şti.	
9	Ank.12. Sulh Ceza Mah.	06/832	06/832	Ege Seramik Sanayi A.Ş	24.04.2006 tarih ve 06-29/355-87 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
10	Ank. 2 Sulh Ceza Mahkemesi	06/1146	06/1146	Garanti Sigorta A.Ş	24.04.2006 tarih ve 06-29/361-91 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
11	Ank. 1 Sulh Ceza Mahkemesi	06/1012	06/1012	Ege Vitrikiye Sağlık Gereçleri San ve Tic A.Ş	02.02.2006 tarih ve 06-08/121-30 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.

SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI

<u>Esas No</u>	<u>Karar No</u>
2005/6263	2005/5814
2005/126	2006/1410

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

Davacı : Agretaş Agrega İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
Vekilleri : Av. Şelale Kartal, Av. Dr. M. Fadlullah Cerrahoğlu
Güllü Sok. No:1 3.Levent/İSTANBUL
Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Nagehan Özseyhan, aynı adreste

İstemin Özeti : Davacı şirketin de aralarında bulunduğu şirketler ile gerçek kişiler arasında yapılan ve "Ortak Girişim Anlaşması" olarak nitelendirilen anlaşmanın 5.1. maddesinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı olmadığına tespiti amacıyla söz konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi ve Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanun'un 10'uncu Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında 1997/2 sayılı Tebliğ uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi yolundaki 04.05.1998 tarihli başvuru üzerine Rekabet Kurumu Başkanlığı'nca tesis edilen 30.04.1999 tarih ve 000940 sayılı işlemin içeriğinde bildirilen Rekabet Kurulu'nun 28.04.1999 tarih ve 99-21/173-92 sayılı kararının; söz konusu ortak girişim anlaşması ile Borçlar Kanunu'nun 520. ve devamı maddelerinde öngörülen adı şirket kurulmasının amaçlandığı, bu nedenle değerlendirmenin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine göre değil, birleşme veya devralmayı düzenleyen 7. maddesine göre yapılması gerektiği, bu nedenle adı şirket-ortak girişim anlaşmasının 4054 sayılı Kanun'un iznine tabi olmaması gerektiği, 4054 sayılı Kanun'un Geçici 2. maddesinin sadece anlaşma ve kararların Kurum'a bildirilmesi zorunluluğu getirmesine karşın, birleşme ve devralmaların Kurum'a bildirim zorunluluğunun bulunmadığı, Kanun'un 5. maddesinde öngörülen muafiyetin sadece Kanun'un 4. maddesinde öngörülen rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar için öngörüldüğü, Kanun'un 7. maddesi kapsamında birleşme ve devralmalar için Kurul'un muafiyet kararı vermesine olanak bulunmadığı, sonuçta 15.04.1994 tarihli ortak girişim anlaşmasının 5. maddesinde yer alan bir hüküm için, menfi tespit belgesi verilmesi gerekirken bunun reddinde 4054 sayılı Kanun'a uyarlık bulunmadığı ileri sürülerek iptali istemidir.

Savunmanın Özeti : Davanın yasal süresi içinde açılmadığı, işlemin gerekçeli karar olmadığı, menfi tespit karar nihai karar olmadığından idari davaya konu edilemeyeceği, menfi tespit belgesi verilmesi istemi reddedilmekle birlikte muafiyet isteminin kabul edildiği, muafiyet kararının iptali işleminde davacının hukuki yararının bulunmadığı, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bulunan anlaşmayla ilgili olarak menfi tespit belgesi verilemeyeceği, ancak anlaşmada yer alan rekabeti kısıtlayıcı kuralın rekabeti zorunlu olarak fazla kısıtlamadığı anlaşıldığından bireysel muafiyet verildiği, işleminde mevzuata aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi :4054 sayılı Kanun'un 8. maddesinde öngörüldüğü üzere, menfi tespit belgesi talebinde bulunulan bir anlaşmayla ilgili olarak anlaşmanın, Kanun'un 4. maddesine aykırı olması, istemin reddi için yeterli bulunmaktadır.

Kanun'un 4. ve 8. maddelerinde yer verilen yasal düzenleme, hukuki süreç ve Rekabet Kurulu kararı ile dosyadaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; gerçek ve rakip olan teşebbüsler arasında meydana getirilen ortaklıklara, işbirliği sağlayıcı olabileme etkilerini her zaman taşımaları itibarıyla, sözleşmenin menfi tespit talep edilen hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan ve yasaklanan, potansiyel olarak rekabeti sınırlama etkisini doğurduğu sonucuna ulaşıldığından, anlaşmanın 5.1. maddesi hükmüne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi ve 1997/2 sayılı Tebliğ kapsamında menfi tespit belgesi verilmesi yolundaki istemin reddinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacı tarafından anlaşmanın, 4054 sayılı Kanun'un birleşme veya devralmaları düzenleyen 7. maddesine göre değerlendirilerek, Kurul'ca birleşme veya devralmaya izin verilmesi gerektiği ileri sürülmekte ise de; Kanun'un Geçici 2. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu, Rekabet Kurumu teşkilatını 05.11.1997 tarihi itibarıyla oluşturduğunu 04.11.1997 tarih ve 23160 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1997/5 sayılı Tebliğ ile ilan ettiğinden, Kurul bu tarihten sonraki birleşme ve devralmaları inceleyip sonuçlandırabilecektir. Bu itibarla, davacı iddiası yerinde görülmemiştir.

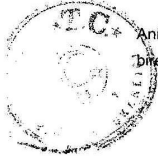
Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, davacı şirketin de aralarında bulunduğu şirketler ile gerçek kişiler arasında yapılan ve "Ortak Girişim Anlaşması" olarak nitelendirilen anlaşmanın 5/1. maddesinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanuna aykırı olmadığından bahisle sözkonusu anlaşmaya menfi tespit belgesi verilmesi yolundaki başvurunun reddine ilişkin Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 8.maddesinde, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvuru üzerine Kurulun elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanunun 4, 6 ve 7.maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verilebileceği hükme bağlanmıştır.

Bakılan davada, davacı şirketin de aralarında bulunduğu, şirketler ve gerçek kişilerin aralarında imzalanan ortak anlaşmaya ilişkin menfi tespit belgesi verilmesi talebinde bulunulduğu, Rekabet Kurulunca, menfi tespit talebinin reddedildiği, 4054 sayılı Kanunun 5.maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiğinden bahisle 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Ancak, aynı iş kolunda, rakip teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen ortak Girişim Anlaşmasına menfi tespit belgesi verilmesinin uygun bulunmaması ayrıca 5 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınması karşısında, dava konusu kararda hukuki isabetsizlik görülmemiştir.



T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Danıştay Onuncu Dairesi'nin kesin ve yürütülmesi gerekli olmayan bir işlemin iptali istemiyle açılan davanın 2577 sayılı Kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca reddine ilişkin 02.04.2002 tarih ve E:1999/3957, K:2002/894 sayılı kararının temyizen incelenmesi sonucu, söz konusu kararın İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 22.05.2003 tarih ve E:2002/1227, K:2003/330 sayılı kararıyla bozulması nedeniyle, bozma gerekçeleri dikkate alınarak Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava, davacı şirketin de aralarında bulunduğu şirketler ile gerçek kişiler arasında yapılan ve "Ortak Girişim Anlaşması" olarak nitelendirilen anlaşmanın 5.1. maddesinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olmadığına tespiti amacıyla söz konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi ve 1997/2 sayılı Tebliğ uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi yolundaki 04.05.1998 tarihli başvuru üzerine Rekabet Kurumu Başkanlığı'nca tesis edilen 30.04.1999 tarih ve 000940 sayılı işlemin içeriğinde bildirilen Rekabet Kurulu'nun 28.04.1999 tarih ve 99-21/173-92 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Davalı Rekabet Kurumu'nun usule yönelik itirazları yerinde görülmemiştir.

Davacı şirketin iddiaları dikkate alınarak dava konusu Kurul kararı, menfi tespit belgesi verilmesi isteminin reddiyle sınırlı olarak incelenmiştir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 27. maddesinin (b) bendinde, ilgililerin muafiyet ve menfi tespit taleplerini değerlendirerek, uygun olan anlaşmalara muafiyet ve menfi tespit belgesi vermek, (c) bendinde de, verilen muafiyet kararlarının ve menfi tespit belgelerinin ilgili olduğu piyasaları sürekli takip ederek, bu piyasalarda ya da tarafların durumlarında değişiklikler tespit edilmesi halinde ilgililerin başvurularını yeniden değerlendirmek Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılmış olup, anılan Kanun'un "Menfi Tespit" başlıklı 8. maddesinde; ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul'un, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebileceği, Kurul'un, bu belgenin düzenlenmesinden sonra 13. maddedeki şartlar çerçevesinde görüşünden her zaman dönebileceği, 13. maddesinin (a) bendinde ise, muafiyet ve menfi tespit kararının alınmasına esas teşkil eder herhangi bir olayda değişiklik olması halinde muafiyet ve menfi tespit kararlarının geri alınabileceği ya da tarafların belirli davranışlarının yasaklanabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, menfi tespit belgesi talebinde bulunan bir anlaşmayla ilgili olarak anlaşmanın, Kanun'un 4. maddesine aykırı olması, istemin reddi için yeterli bulunmaktadır. Diğer yandan, Kurul tarafından menfi tespit belgesi talepleri değerlendirilerek menfi tespit



T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

belgesi vermek ve verilen menfi tespit belgelerinin ilgili olduğu piyasalar takip edilerek, bu piyasalarda veya tarafların durumlarında değişiklikler olması halinde ilgililerin başvurularının yeniden değerlendirilerek, menfi tespit kararının alınmasına esas teşkil eden olayda değişiklik olması halinde, menfi tespit kararının geri alınabilmesi ya da tarafların belirli davranışlarının yasaklanabilmesi mümkün bulunmaktadır.

Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde de, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği hükme bağlanmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurula bağlanarak en çok rastlanılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma örnekleri belirtilmiştir.

Öte yandan yine 4054 sayılı Kanun'un Geçici 2. maddesinde; "Geçici Madde 1'de belirtilen esaslar çerçevesinde atanacak Rekabet Kurulu, Rekabet Kurumu teşkilatını oluşturduktan sonra bu durumu bir tebliğ ile ilan eder. İlan tarihinde var olan her türlü anlaşma ve kararlar, bu tarihten itibaren 6 ay içinde Kurula bildirilir" düzenlemesi yer almış; anılan düzenleme uyarınca Rekabet Kurulu, Rekabet Kurumu teşkilatını 05.11.1997 tarihi itibarıyla oluşturduğunu 04.11.1997 tarih ve 23160 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1997/5 sayılı Tebliğ ile ilan etmiştir.

12.08.1997 tarih ve 23078 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanıp, Kanun'un Geçici 2. maddesine göre Rekabet Kurulu'nun Kurum'un teşkilatını oluşturduğunu ilan ettiği tarihte yürürlüğe girecek olan Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanun'un 10'uncu Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkındaki 1997/2 sayılı Tebliğ ile Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrasında yer alan bildirimlerin yapıma usul ve esasları belirlenmiştir.

Görüldüğü üzere Kanun'un 4. maddesinde rekabeti engelleyen, bozan ya da kısıtlayan anlaşmalar, 10. maddesinde bu tür anlaşmaların yapıldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Kurul'a bildirileceği düzenlendiği halde; Kanun'un geçici 2. maddesinde bundan farklı olarak, ilan tarihinde var olan her türlü anlaşma ve kararların Rekabet Kurumu teşkilatının oluşturulduğuna ilişkin ilan tarihinden itibaren 6 ay içinde Kurul'a bildirilme zorunluluğu getirilmiştir.

Davacı şirket tarafından, 4054 sayılı Kanun'un Geçici 2. maddesi uyarınca, aralarında davacı şirketin de bulunduğu şirketler ile özel kişiler arasında yapılan "Ortak Girişim Anlaşması" olarak nitelendirilen anlaşmanın 5.1. maddesindeki "Tarafların her biri, JVC'nin veya şirketlerin doğrudan veya dolaylı hissedarı olduğu sürece, kendisinin ve Yan Kuruluşlarının, diğer Tarafın yazılı onayı olmadan, Pazar Alanında JVC dışında bir yolla işle

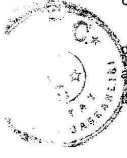


T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

doğrudan veya dolaylı iştiğal etmeyeceğini kabul eder" kuralının 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerine aykırı olmadığına tesbiti ile Kanun'un 8. maddesi ve 1997/2 sayılı Tebliğ kapsamında menfi tespit belgesi verilmesi isteğine ilişkin 04.05.1998 tarihli başvuru yapılmıştır.

Sözü edilen başvuruyu değerlendiren Rekabet Kurulu tarafından alınan 28.04.1999 tarih ve 99-21/173-92 sayılı kararda; ortak girişimle, ana iştiğal konuları çimento üretimi olan Yibitaş ve Lafarge gruplarına, büyük oranda Orta Anadolu ve Batı Karadeniz pazarlarına satış yapan Yibitaş Holding kontrolündeki üretim tesislerinde ortaklık teşekkül ettirilmesinin amaçlandığı, Yibitaş Holding kontrolünde bulunan şirketlerin Yibitaş Lafarge Orta Anadolu Çimento (YLAOÇ) bünyesinde bir araya getirildiği ve "nihaî yapı" olarak adlandırılan bu oluşumun tamamlanmasıyla birlikte ilgili pazarda ana işletmelerden Yibitaş grubunun direkt yatırımının kalmamasının yanısıra, Lafarge grubunun, Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren Lafarge Aslan Çimento A.Ş. ve Batı Karadeniz Bölgesi'nde kurulu bulunan Lafarge Ereğli Çimento San. ve Tic. A.Ş. ile söz konusu ürün pazarında mevcudiyetlerini devam ettirdiğinin görüldüğü, bu durumun genel anlamda ortak girişim şirketi (YLAOÇ) ile ana işletmecilerden birisi (Lafarge) arasındaki koordinasyon sağlayıcı oluşumların gerçekleşme ihtimalini kalıtsal olarak beraberinde getirdiği, ayrıca çimento gibi satış hinterlandları çok kesin bir biçimde çizilemeyen ürünlerde, komşu bölgelerde kurulu üretim tesislerinin belli dönemlerde ortak satış merkezlerine sahip olmaları hususunun, bu işbirliği doğurucu yaklaşımların olasılığını kuvvetlendirdiği, bu nedenle ilgili anlaşma hükmünün Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabete aykırı bulunması nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesinin uygun bulunmadığına karar verildiği, diğer yandan davacının aynı başvurusuyla menfi tespit belgesi isteminin reddi halinde, başvurunun muafiyet bildirimini olarak değerlendirilmesini istemesi üzerine; Kurul'da dosyada mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesi sonunda, söz konusu ortaklık anlaşması ile, daha önce Yibitaş Holding kontrolünde olan üretim tesislerine önemli miktarlarda sermaye ve teknoloji aktarımı yapıldığı ve bu sayede üretim optimizasyonuna gidildiği, bu etkinlik artışı sayesinde tüketicilerin daha kaliteli ve yaygın sunumlara kavuştuğu, ilgili coğrafi pazarda, teşebbüslerin ortak girişimin teşekkülünden bu yana geçen sürede gerçekleşen satış payları dikkate alındığında ve pazarda rekabetin boyutlarında önemli miktarda değişiklik olmadığı ve anlaşma metninde taraflara getirilen sınırlamaların "zorunlu sınırlamalar" kavramı içerisinde kaldığı göz önünde bulundurulduğunda, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen dört şartın da sağlandığı ve dolayısıyla söz konusu anlaşmanın muafiyet alabilme koşullarını taşıdığı sonucuna ulaşılarak, anlaşmaya bildirim tarihi olan 05.05.1998 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenleme, hukuki süreç ve Rekabet Kurulu kararı ile dosyadaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; gerçek ve rakip olan teşebbüsler arasında meydana getirilen ortaklıklara, işbirliği sağlayıcı olabilme etkilerini her zaman taşımaları itibarıyla, sözleşmenin menfi tespit talep edilen hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4.



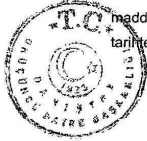
T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

maddesinde yer alan ve yasaklanan, potansiyel olarak rekabeti sınırlama etkisini doğurduğu sonucuna ulaşıldığından, anlaşmanın 5.1. maddesi hükmüne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi ve 1997/2 sayılı Tebliğ kapsamında menfi tespit belgesi verilmesi yolundaki istemin reddinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Diğer yandan davacı tarafından anlaşmanın, 4054 sayılı Kanun'un birleşme veya devralmaları düzenleyen 7. maddesine göre değerlendirilerek, Kurul'ca birleşme veya devralmaya izin verilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasında, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu, 2. fıkrasında da, hangi tür birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurul'a bildirilerek izin alınması gerektiğini Kurul'un, çıkaracağı tebliğlerle ilan edeceği hükme bağlanmıştır. Aynı Kanun'un "Anlaşma, Birleşme ve Devralmaların Kurula Bildirilmesi" başlıklı 10. maddesinin ikinci fıkrasında ise, 7. madde kapsamına giren birleşme veya devralma anlaşmalarının Kurul'a bildirildiği tarihten itibaren Kurul'un, onbeş gün içinde yapacağı ön inceleme sonucunda birleşme veya devralma işlemine ya izin vereceği ya da bu işlemi nihai incelemeye almaya karar verdiği takdirde, ön itirazını bildiren yazısı ile birlikte birleşme veya devralma işleminin nihai karara kadar askıda olduğunu ve uygulamaya sokulamayacağını, gerekli gördüğü diğer tedbirlerle birlikte ilgililere usulüne göre tebliğ etmek zorunda olduğu, 11. maddesinin 1. fıkrasında da, bildirilmesi zorunlu olan birleşme ve devralma işleminin Kurul'a bildirilmemiş olduğu hallerde, Kurul'un herhangi bir şekilde işlemden haberdar olduğu zaman kendiliğinden birleşme veya devralmayı incelemeye alacağı, inceleme sonunda Kurul'un, birleşme veya devralmanın Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası kapsamına girmediğine karar vermesi durumunda birleşme veya devralmaya izin vereceği, ancak ilgililere bildirimde bulunmadıkları için para cezası uygulayacağı kuralı yer almıştır.

Sözü edilen Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde düzenlenen Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1. maddesiyle, Tebliğ'in kapsamı; Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde birleşme veya devralma sayılan ve sayılmayan haller, hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gereken birleşme ve devralmalar ve bunların Rekabet Kurulu'na bildirilmesi usul ve esaslarını belirlemek olarak bildirilmiş, ancak Tebliğ'in 10. maddesiyle, Tebliğ'in, Kanun'un Geçici 2. maddesine göre Rekabet Kurulu'nun bir tebliğ ile Kurum'un teşkilatını oluşturduğunu ilan ettiği tarihte yürürlüğe gireceği öngörülmüştür.



T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/6263
Karar No : 2005/5814

Yukarıda da sözü edildiği üzere, Kanun'un Geçici 2. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu, Rekabet Kurumu teşkilatını 05.11.1997 tarihi itibarıyla oluşturduğunu 04.11.1997 tarih ve 23160 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1997/5 sayılı Tebliğ ile ilan ettiğinden, Kurul bu tarihten sonraki birleşme ve devralmaları inceleyip sonuçlandırabilecektir. Bu itibarla, davacı iddiası yerinde görülmemiştir.

Kaldı ki davacı şirketin başvurusunun incelenmesinden, Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde, anlaşmanın Kanun'un 4. ve 6. maddelerine aykırı olmadığına tespitinin istenildiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 57,20.-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca takdir olunan 900,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, 09.12.2005 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Ali	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	ÖZTÜRK	KARAKAYA	ÖDEN

ASLI GİBİDİR



YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 4,70.-YTL
Posta Gideri : 52,50.-YTL
TOPLAM : 57,20.-YTL

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/126
Karar No : 2006/1410

Davacı : MTM Haber Yatırım Ticaret Anonim Şirketi
Davutpaşa Cad. No:34 Topkapı/İSTANBUL

Vekili : Av. M. Ali Soysal, aynı adreste

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Vekilleri : Av. K. Eren Gönen, Av. Meltem Türkoğlu, aynı adreste

İstemin Özeti : Bilgin Grubu şirketlerinin kontrolünün yarısının Park Grubuna devredilmesi, Bilgin-Park Grubu ortak kontrolünde bulunan şirketlerin MTM'ye devredilmesi, Bilgin Grubu şirketlerinin yönetiminin MTM'den tekrar tek başına devralınması işlemleriyle ilgili olarak Rekabet Kurulu tarafından alınan 23.10.2001 tarih ve 01-51/512-125 sayılı kararının davacıya ilişkin kısımlarının; davaya konu işlemlerin herbirinin işlemlerden önceki hale dönmüş olması nedeniyle, ortada gerek hukuken gerekse fiilen devir işlemi olarak kabul edilebilecek, Rekabet Kurulu'nun iznine tabi herhangi bir işlem bulunmadığı, bu itibarla Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğundan bahisle alınan kararın hukuka aykırılık taşıdığı öne sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davaya konu birleşme veya devralma işlemlerinin, 4054 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Rekabet kurulu'nun iznine tabi bulunması nedeniyle, Kurul kararında hukuka aykırı bir yön bulunmadığı öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EŞERCİ'nin Düşüncesi :Dava konusu işlemler, ilgili devir işlemlerinin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğu belirlenirken, bunların süresi içerisinde bildirilmemesi hususuyla ilgili olarak şirketlere para ceza verilmesi niteliğinde bir karar alınmamış, sadece bu konuda Hukuk Müşavirliği'nden görüş alınmasına karar verilmiştir.

Nitekim ilgili ceza Rekabet Kurulu'nun 04.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı kararıyla davacı şirkete verilmiş olup, davacı şirket tarafından bu kararın iptali istemiyle Dairemizin E:2005/128 esasında kayıtlı dava açılmıştır.

Dava konusu Kurul kararının başka bir işlemin varlığına gerek olmaksızın, doğrudan doğruya hukuki sonuçlar doğurmak suretiyle etkisini gösteren yürütülebilirlik niteliğini taşımadığı, uygulanmaya hazır olmadığı sonucuna ulaşıldığından, idari davaya konu edilebilecek nitelikte, kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem olmayan Rekabet Kurulu kararının iptali isteminin esasını incelenme olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın incelenmeksizin reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi :Dava, Rekabet kurulunun 23.10.2001 tarihli ve 01-51/512-125 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun, "Birleşme Veya Devralma" başlıklı 7. maddesinde; "Bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya



T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/126
Karar No : 2006/1410

hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün yada kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını yada kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaaktır.

Hangi tür birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için kurula bildirilerek izin alınması gerektiğini kurul, çıkaracağı tebliğlerle ilan eder." hükmü yer almıştır.

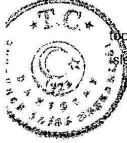
Anılan yasa maddesi hükmü uyarınca çıkarılan 1997/1 Sayılı, Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğin 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de; herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesinin 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi çerçevesinde teşebbüsler arası birleşme ve devralma kabul edilerek bu Tebliğ kapsamında sayılıp, Tebliğin 4. maddesindeki koşullara bağlı olarak Rekabet Kurulundan izin alınması gerektiği belirtilmiş bulunmaktadır.

Dava konusu işlem ile; Medya Holding A.Ş.'nin Sabah Yayıncılık A.Ş.'nde sahip olduğu hisselerinin bir kısmının Penyelüks Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş., Park Marina İşletmeciliği Turizm Denizcilik Ticaret A.Ş., Park Savunma Sanayi Otomotiv Tekstil Gıda İnşaat Ziraat ve Tıbbi ve Kimyevi Malzeme Ekipmanları Ticaret A.Ş., Ayhan Erhan Aygün ve Turgay Ciner'e devredilmesi işlemiyle, anılan şirketlerin ve şahısların Sabah Yayıncılık A.Ş.'nde sahip olduğu hisselerin davacı şirkete devredilmesi işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi birer devralma işlemi olduğuna, bu işlemler sonucunda, 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi çerçevesinde, ilgili ürün pazarlarında hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığından bahisle bildirim konusu devralma işlemlerine izin verilmesine ve 21.12.2000 tarihi Rekabet Kurulu Kararında yer alan, sabah yayıncılık da dahil olmak üzere Bilgin Grubu'nun medyadaki teşebbüslerinden Mehmet Emin Karamehmet (Çukurova Grubu), Turgay Ciner (Park Holding) ve Murat Vargı'dan oluşan konsorsiyuma devrine ilişkin resen inceleme kapsamında ele alınan;

1.)-SATEL Sabah Televizyon Prodüksiyon A.Ş.'nin 30.11.2000 tarihinde yönetim kurulunda kontrolün Bilgin Grubundan davacı şirkete geçmesi işleminin, 15.5.2001 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul sonrası yönetim kurulunda kontrolün davacı şirketten Bilgin Grubuna geçmesi işleminin,

2.)-Sabah Yayıncılık A.Ş.'nin 20.4.2001 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul toplantısı sonrası yönetim kurulunda kontrolün davacı şirketten Bilgin Grubuna geçmesi işleminin,

3.)-Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.'nin 20.10.2000 tarihinde yönetim kurulunda kontrolün



T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/126
Karar No : 2006/1410

Bilgin Grubundan Bilgin-Park Grupları ortak kontrolüne geçmesi işleminin, 30.11.2000 tarihinde yönetim kurulunda kontrolün Bilgin-Park Grupları ortak kontrolünden davacı şirkete geçmesi işleminin, 10.1.2001 tarihinde yönetim kurulunda kontrolün davacı şirketten Bilgin Grubuna geçmesi işleminin,

4.)-Medya Basın Servisleri ve Ticaret A.Ş.'nin; 20.10.2000 tarihinde yönetim kurulunda kontrolün Bilgin Grubundan Bilgin-Park Grupları ortak kontrolüne geçmesi işleminin, 30.11.2000 tarihinde yönetim kurulunda kontrolün Bilgin-Park Grupları ortak kontrolünden davacı şirkete geçmesi işleminin, 22.3.2001 tarihinde olağan genel kurul toplantısı sonrası yönetim kurulunda kontrolün davacı şirketten Bilgin Grubuna geçmesi işleminin her birinin 1997/1 sayılı Tebliğ anlamında bir devralma işlemi olduğuna ancak, her birinin bu işlemlerden önceki hale dönmesi dolayısıyla 4054 sayılı Kanunun 11/1-(a) maddesi kapsamında aynı Kanunun 7. maddesine aykırı olup olmadığının değerlendirilmesine gerek kalmadığına, bildirilmeyen ve süresi içerisinde bildirim yapılmadan gerçekleşen devralma işlemlerine ilişkin ceza verilmesi önerisi hakkında Hukuk Müşavirliğinden görüş alınmasına karar verilmiş bulunmaktadır.

Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesinden; anılan hisse devirleri ve birleşmeler ile yönetim kurulu değişiklikleriyle, kontrol değişikliklerinin her birinin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında, izne tabi birer devralma işlemi olduğu anlaşıldığından sabit olan bu hususlar gözönüne alınarak mevzuat gereği tesis edilen dava konusu kararda yasaya aykırılık görülmemiştir.

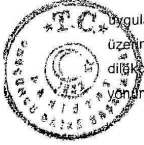
Açıklanan nedenlerle davanın reddinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 14.03.2006 tarihinde davacı vekilinin gelmediği, davalı idare vekili Av. Meltem Türkoğlu'nun geldiği, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Gelen tarafa usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra, gelen tarafa son kez söz verilip duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü.

Dava; Bilgin Grubu şirketlerinin kontrolünün yarısının Park Grubuna devredilmesi, Bilgin-Park Grubu ortak kontrolünde bulunan şirketlerin MTM'ye devredilmesi, Bilgin Grubu şirketlerinin yönetiminin MTM'den tekrar tek başına devralınması işlemleriyle ilgili olarak Rekabet Kurulu tarafından alınan 23.10.2001 tarih ve 01-51/512-125 sayılı kararının davacıya ilişkin kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay ve idare mahkemelerinin görevine giren uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacak usulleri gösteren 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun dava dilekçesi üzerinde yapılacak ilk incelemeye ilişkin düzenleme yapan 14/3(d) maddesinde, dava dilekçesinin idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup, olmadığı yönünden inceleneceği hükme bağlanmıştır.

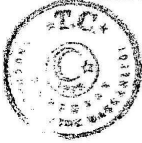


T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/126
Karar No : 2006/1410

Bilindiği gibi, idari işlemlerin idari davaya konu olabilmeleri için, kesin ve yürütülebilir olma niteliklerini birlikte taşımaları gerekmektedir. Başka bir anlatımla, işlemin yürütülebilir duruma gelmesi, mevzuatta öngörülen unsurları taşıması ve uygulamaya konulmaya hazır bulunması iptal davası için zorunlu koşullardan birisidir.

Rekabet Kurulu tarafından alınan 23.10.2001 tarih ve 01-51/512-125 sayılı kararının iptalinin istenmesi nedeniyle, bu Kurul kararının yukarıda özellikleri belirtilen idari işlem çerçevesi içinde değerlendirilmesinin yapılması, idari davaya konu olabilme niteliğinin irdelenmesi gerekmektedir.

Dava konusu işlemler; 1-) Bilgin ve Park Grupları arasında Bilgin Grubunun şirketlerinin ortaklaşa yürütülmesine yönelik yapılan anlaşma, 2-) Bilgin Grubu ve davacı MTM Haber Yatırım ve Ticaret A.Ş. arasında Bilgin Grubu Şirketlerinin MTM'ye devri konusundaki yapılan anlaşma, 3) 07.01.2001 tarihinden itibaren ise, Bilgin Grubu'nun Sabah Yayıncılık A.Ş., Satel , BBD ve Medya Basın Servisleri'nin kontrolünü tekrar tek başına devralması işlemi ile ilgili olarak, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemleri olduğuna, bu işlemler sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde ilgili ürün pazarlarında hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle, bildirim konusu devralma işlemlerine izin verilmesine, en son gerçekleşen ve 07.01.2001 tarihinden itibaren, Bilgin Grubu'nun Sabah Yayıncılık A.Ş., Satel , BBD ve Medya Basın Servisleri'nin kontrolünü tekrar tek başına devralması işlemi ile ilgili olarak ise, her bir devir işlemi sonucunda önceki hale dönmesi dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 11. maddesinin (a) bendi kapsamında ve aynı Kanun'un 7. maddesine aykırı olup olmadığının değerlendirilmesine gerek kalmadığı saptanırken, bildirilmeyen ve süresi içerisinde bildirim yapılmadan gerçekleşen devralma işlemlerine ilişkin ceza verilmesi hakkında Hukuk Müşavirliği'nden görüş alınmasına karar verildiği, dava konusu Kurul Kararından sonra alınan ve Dairemizin E:2005/128 esasında kayıtlı dava dosyasında iptali istenilen 04.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı Rekabet Kurulu kararıyla da, 23.10.2001 tarih ve 01-51/512-125 sayılı Kurul kararında tespit edilen devir işlemlerinin, esasen yukarıda belirtildiği üzere üç ana temel işlemin parçaları olduğuna ve bu işlemlerin bildirim tabi oldukları halde bildirilmemeleri nedeniyle, aralarında davacı şirketin de bulunduğu gerçek ve tüzel kişilere Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca idarî para cezası verildiği anlaşılmaktadır.



T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/126
Karar No : 2006/1410

Dolayısıyla dava konusu işleme, ilgili devir işlemlerinin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğu belirlenirken, bunların süresi içerisinde bildirilmemesi hususıyla ilgili olarak şirketlere para ceza verilmesi yönünde bir karar alınmamış, sadece bu konuda Hukuk Müşavirliği'nden görüş alınmasına karar verilmiştir.

Nifekim ilgili ceza Rekabet Kurulu'nun 04.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı kararıyla davacı şirkete verilmiş olup, davacı şirket tarafından bu kararın iptali istemiyle dava açılmıştır.

İdari işlemlerin yukarıda belirtilen niteliği ve dava konusu işlemin içeriği birlikte değerlendirildiğinde; dava konusu Kurul kararının başka bir işlemin varlığına gerek olmaksızın, doğrudan doğruya hukuki sonuçlar doğurmak suretiyle etkisini gösteren yürütülebilirlik niteliğini taşımadığı, uygulanmaya hazır olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu duruma göre 2577 sayılı Kanun'da yer alan yasal düzenleme karşısında, idari davaya konu edilebilecek nitelikte, kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem olmayan Rekabet Kurulu kararının iptali isteminin esasını incelenme olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın incelenmeksizin reddine, aşağıda dökümü yapılan 66,06.-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca davalı idare vekili için takdir olunan 900,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 14.03.2006 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Orhun	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	YET	KARAKAYA	ÖDEN

ASLI GİDİR



YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 28,06.-YTL
Posta Gideri : 38,00.-YTL
TOPLAM : 66,06.-YTL

DUYURU

1. Dergiye gönderilen yazılar, başka bir yerde yayımlanmamış veya yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır. Metinler bilgisayar ortamında bir cd ile beraber A4 kağıdının bir yüzüne çift aralıkla yazılmış üç kopya halinde teslim edilmelidir. Teknik nedenlerden ötürü, daktilo ile yazılmış metinler kabul edilmez. Yayın Komisyonunca kabul edilmeyen yazılar iade edilmez.
2. Yazıyla birlikte, İngilizce başlık ve en çok 15 satırlık İngilizce bir özet teslim edilmelidir.
3. Tablo ve şekillere numara verilmeli, başlıklar tablo ve şekillerin üzerinde yer almalı kaynaklar ise tablonun altına yazılmalıdır. Denklemlerin sıra numarası parantez içinde, sayfanın sağ tarafında gösterilmelidir.
4. Kaynaklara yapılan göndermeler dipnotlar yerine, metin içinde açılan ayrıçlarla belirtilmelidir. Ayrıca içindeki bilgiler sırasıyla şöyle olmalıdır: Yazar(lar)ın soyadı, kaynağın yılı, sayfa numaraları: Örneğin:

..... tespit edilmiştir. (Atkinson, 1983; 77-82).

..... Sayer (1996a: 43-72; 1986b: 666-695) belirtilmelidir.

KİTAPLAR

FÖRLSTER, S. (1991), The Art of Encouraging Invention: A New Approach to Government Innovation, California Press.

MAKALELER

BAUMOL, W.J. (1986), "Productivity Growth, Convergence and Welfare: What the Long Run Data Show", American Economic Review, 76,1072-82.

DERLEMELER

HALL, P.H. "The Theory and Practice of Innovation Policy: An Overview", P. Hall (der), Technology, Innovation and Economic Policy içinde, Oxford: Philip Alan, 1-34.

5. Dipnot halinde verilen ek bilgiler, metin içinde numara sırasıyla ve sayfa altında ayrıca verilmelidir.
6. Belirtilen kurallara uymayan yazılar, gerekli düzeltmelerin yapılması için geri gönderilebilir. Yazının yayınlanması halinde, derginin 3 kopyası yazara ücretsiz gönderilecektir.
7. Yazarların, makaleleri ile birlikte, yazışma adresi, telefon ve faks bilgilerini de içeren notu göndermeleri gereklidir.